דער
האמער
DER HAMMER

SPECIAL LENIN ISSUE

ספעציעלער לענין־נומער

פונעם אינהאַלט:

א. ביטעלמאַן:
לענינס פופצנטער געדענק־יאָר

פ. ז. מ.:
לענין, דער גאון פון דער וויסנשאַפט

פ. נאַוויק:
לענין, דער קעמפער פאַר אונטערדריקטע פעלקער

פ. יודיטש:
אַפן וועג פון טרייד־יוניאָן אייניקייט

דר. מ. אַנין:
פערדינאַנד לאַסאַל צווישן צוויי וועלטן

י. סולטאַן:
קאַפּיטאַליזם, סאָציאַליזם, קאָמוניזם

ל. כאַן:
אַ סימפאָניע פון בלוט

JANUARY 1939 15c.

אינהאַלט:

א. ביטעלמאַן: פון מאַנאַט צו מאַנאַט (לייט־אַרטיקלען)
אהרן קורץ: אורטייל (פּאָעמע)
כאַווער־פּאַווער: דער גאָלדענער באַרג (איינאַקטער)
מאַרטין בירנבוים: „דאָס אינערע געזעץ" (ליד)
ל. כאַנוקאָוו: ליבע (דערציילונג)
מלכה לי: אונטער האַקנקרייץ; דורך ראַדיאָ (לידער)
יצחק אפרת: אין גרוי־לאַנד (פּאָעמע)
פ. ז. מ.: לענין, דער גאון פון דער וויסנשאַפט
פ. נאָוויק: לענין, דער קעמפער פאַר אונטערדריקטע פעלקער
פ. יודיטש: אָפן וועג צו טרייד־יוניאָן אייניקייט
דר. מ. אַנין: פערדינאַנד לאַסאַל — צווישן צוויי וועלטן. (צו זיין 75־טן יאָרצייט)
נ. רובינשטיין: די פריינטשאַפט פון לענין און סטאַלין
י. סולטאַן: קאַפּיטאַליזם, סאָציאַליזם, קאָמוניזם (היסטאָרישער מאַטעריאַליזם)
ל. כאַן: אַ סימפאָניע פון בלוט (רעצענזיע)
י. ראשעל: קעיט קאַלוויץ, די מאַלערן פון פּיין.

האַמער־לייענער, טוט אייער פליכט!

עס איז ווייט ניט גענוג אַ ל י י ן צו לייענען דעם האַמער. אייער חבר, פריינט, קרוב, אייער שכן אין הויז, אייערע מיטאַרבעטער אין שאָפּ דאַרפן אויך האָבן דעם „האַמער". זיי דאַרפן אויך קלאָרער און טיפער פאַרשטיין, וואָס עס קומט פאָר אַף דער וועלט און באַ אונדז אין די פאַראייניקטע שטאַטן. זיי דאַרפן זיך אויך אַנטוויקלען און לערנען.

נעמט דעם ערשטן בעסטן אַרטיקל, וואָס אייך געפעלט אין „האַמער" און לייענט אים פאַר פאַר אייער פריינט, אָדער חבר. ווייזט אים, אָן אַז פאַר בלויז $1.25 אַ יאָר וועט אים דער „האַמער" אויפקלערן און פירן אַ גאַנץ יאָר צייט.

ווערט אַ פרייוויליקער אַגענט פאַרן „האַמער".

רעדאַקציע־קאָלעגיע:
מ. אָלגין, י. סולטאַן, י. ב. ביילין

י. סולטאַן, פאַראַנטוואָרטלעכער רעדאַקטאָר
י. ב. ביילין, מענעדזשינג־עדיטאָר

Editorial Board:
M. OLGIN
J. SULTAN
I. B. BAILIN

דער האַמער

קאָמוניסטישער חודש-זשורנאַל

Subscription Rates:
One year.....$1.25
Six months..... .75
Foreign (1 yr.) 2.00
Single copy..... .15
Published by Hammer Pub. Co.

DER HAMMER, Workers' Monthly

50 East 13th Street, New York, N. Y.

Vol. XII, No. 1 255 Acceptance for mailing and Second Class Matter authorized יאַנואַר, 1939

א. ביטעלמאַן

פון מאָנאַט צו מאָנאַט

וועגן לענינס 15טן יאָרצייט און זיין לערע

דעם 21טן יאַנואַר ווערט 15 יאָר זינט לענין איז געשטאָרבן. און כאָטש לענין און זיין לערע איז שטענ־דיק אָנוועזנדיק אין אונדזערע געדאַנקען און טאַטן, פונדעסטוועגן דינט זיין יאָרצייט — די לענין־טעג — ווי אַ פרישער סטימול פאַר אַ טיפערן שטודיום פון מאַרקסיזם־לעניניזם און פאַר ווידער־איבערגעבן־זיך טריי צו דער זאַך, וואָס ווערט געפירט פון זיין טעאָריע.

באַלד וועט מען קאָנען קריגן די אַמעריקאַנער אויסגאַבע פון דער „געשיכטע פון דער קאָמוניסטי־שער פּאַרטיי אין סאָוועטן־פאַרבאַנד", וואָס איז צוגע־גרייט געוואָרן פון דעם צענטראַל־קאָמיטעט פון דער דאָזיקער פּאַרטיי, מיט דער נאָענטסטער מיטאַרבעטער־שאַפט פון חבר סטאַלינען. און דאָס איז פאַר אונדז אַ גלענצנדיקע געלעגנהייט. דערפאַר, ווייל מיט דעם דאָזיקן בוך, די סאַמע אויטאָריטעטע עקספּאָזיציע פון דער געשיכטע און אַנטוויקלונג פון לעניניזם — לענ־ניזם אין אַקציע— וועלן צענדליקער און אפשר הונ־דערטער טויזנטער אין אונדזער לאַנד האָבן די געלעגנ־הייט צו שטודירן מאַרקסיזם־לעניניזם פונעם סאַמע קוואַל און געווינען דערמיט די גרויסע פאַרצוגן, וואָס די באַהערשונג פון דער דאָזיקער טעאָריע גיט דער אַר־בעטער־באַוועגונג.

דער נאַציאָנאַלער קאָמיטעט פון דער קאָמוניס־טישער פּאַרטיי פון די פאַראייניקטע שטאַטן האָט אַף זיין לעצטן פּלענום, וואָס איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין דער שטאָט ניו יאָרק, פונעם 3טן ביז 5טן דעצעמבער, 1938, אָפן פאַרשלאָג פון חבר בראַודער, באַשלאָסן צו דרוקן און פאַרשפּרייטן אַ מינימום פון הונדערט טויזנט עקזעמפּלאַרן פון דעם דאָזיקן בוך, פאַר אַ פּרייז וואָס זאָל ניט זיין מער ווי דער קאָסט פון דער פּראָדוקציע. פאַר אַ פּרייז, וואָס זאָל דערמעגלעכן יעדן אַרבעטער מיטן סאַמע נידעריקסטן איינקונפט צו פאַרשאַפן זיך דאָס בוך פאַר זיין אייגענעם געברויך. צו פאַרשאַפן זיך, צו האָבן עס, צו שטודירן עס. דערפאַר ווייל יע־דער אַרבעטער וועט עס זייער נויטיק דאַרפן האָבן, ספּעציעל די, וועלכע זיינען אַקטיוו אין אָנפירן מיט די פּראָגרעסיווע מאַסן־באַוועגונגען פונעם פאָלק.

עס וועט זיין די אויפגאַבע און די פליכט פון דער מיטגלידערשאַפט און פון די אָרגאַניזאַציעס פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין די קומענדיקע מאָנאַטן צו אָרגאַניזירן און דורכפירן די פאַרשפּרייטונג פון הונדערט טויזנט עקזעמפּלאַרן מינימום פון דעם בוך. עס וועט אויך זיין די אויפגאַבע פון די פּאַרטיי־אָר־גאַניזאַציעס צו אָרגאַניזירן זייערע בילדונגס־אַפּאַראַטן אַף אַזאַ אופן, אַז זיי זאָלן ביישטייערן די מעגלעך גרעס־טע דערמוטיקונג און הילף פאַר אַלע אינדיוודועלע און גרופּן־שטודירונגען פון די גרויסע לעקציעס וואָס מיר קאָנען לערנען פון דער גלאָרייכער געשיכטע פון אונדזער ברודער־פּאַרטיי אינעם סאָוועטן־פאַרבאַנד.

לערנען די דאָזיקע לעקציעס מיינט צו לערנען זיך ווי אַזוי צו באַהערשן די טעאָריע פון מאַרקסיזם־לעניניזם. דאָס מיינט צו לערנען וואָס דער מאַרקסיזם שטעלט מיט זיך פאַר אין דער איצטיקער עפּאָכע פון דער וועלט־געשיכטע, אין דער עפּאָכע פון אימפּעריאַ־ליזם און פּראָלעטאַרישע רעוואָלוציעס, אין דער עפּאָ־כע וואָס האָט געזען דעם זיג פון סאָציאַליזם אַף אַ זעקס־חלק פון דער ערד. דערפאַר, ווייל דער מאַרקסיזם איז ניט קיין דאָגמע, אַ טויטע און אַ פאַרפרוירענע, נאָר אַ לעבעדיקע און וואַקסנדיקע וויסנשאַפט. נאָכן טויט פון מאַרקסעס נאָענטן מיטאַרבעטער, ענגעלס, איז לענין גע־ווען דער, וועלכער האָט ווייטער פאָרגעזעצט די מאַרק־סיסטישע טעאָריע, באַרייכערנדיק זי מיט דער נייער דערפאַרונג פון די נייע באַדינגונגען אינעם קלאַסן־קאַמף פון דעם פּראָלעטאַריאַט. און נאָך לענינס טויט, זיינען סטאַלין און די אַנדערע תלמידים פון לענינען, די וואָס שטויסן פאָראויס און באַרייכערן די מאַרק־סיסטישע טאָריע.

ניט שטענדיק אַנטפּלעקט זיך דער אָפּאָרטוניזם דורך דירעקט אָפּפרעגן דעם אמת פון דער מאַרקסיס־טישער טעאָריע אַלס אַ גאַנצע אָדער אייניקע פון אירע

פראָפּאָזיציעס און שלוסן. געוויס איז דאָס אויך אָפּאָר־טוניזם און מיר זיינען שוין מיט דער דאָזיקער דער־שיינונג זייער גוט באַקאַנט געוואָרן. פונדעסטוועגן איז נאָך דאָ אַן אַנדער דערשיינונג פון אָפּאָרטוניזם, און אַזאַ וועגן וועלכער מיר זיינען ניט געגנג באַוואוסטזי־ניק. דאָס איז דער פאַרזוך צו מאַכן, אַז מיר זאָלן זיך אָנהאַלטן אַן אַ געוויסע פּראָפּאָזיציע פון מאַרקסיזם, וואָס איז שוין געוואָרן פאַרעלטערט, דורך טראַנספאָר־מירן די דאָזיקע פּראָפּאָזיציעס אין דאָגמעס. און צוליב וואָס פאַר אַ צוועק? פאַר דעם צוועק פון איינהאַלטן די ווייטערדיקע אַנטוויקלונג פון מאַרקסיזם און, מיט דעם, איינצוהאַלטן די ווייטערדיקע אַנטוויקלונג פון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג פונעם אַרבעטער־קלאַס.

לענינס גרעסטע דערגרייכונג און נאָך אים, סטאַ־לינס, איז, וואָס זיי האָבן צעשמעטערט אַלע פאַרזוכן איינצופירן און איינצוהאַלטן די ווייטערדיקע אַנטוויק־לונג פון דער מאַרקסיסטישער טעאָריע און פון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג פונעם פּראָלעטאַריאַט. זיי האָבן געטראָגן פאָראויס די רעוואָלוציאָנערע וויסנ־שאַפט פונעם אַרבעטער־קלאַס — פון דעם סאַמע פאַר־געשריטנסטן קלאַס אין דער געזעלשאַפט — ביז צו אונדזער איצטיקן טאָג, יונג, לעבעדיק און אַקטועל, ווי דער אומבאַדינגט נויטווענדיקער וועג־ווייזער צו פּראָגרעס און צו דעם זיג פון סאָציאַליזם סוף־כל־סוף אומעטום.

אַ שטודיום אין דער געשיכטע פון דער קאָמוניס־טישער פּאַרטיי פונעם סאָוועטן־פאַרבאַנד ברענגט אונדז אַרויף אַפן געדאַנק צוויי וויכטיקע פאַלן פון דעם דאָזיקן סאָרט. ביז דער צווייטער בורזשואַז־דעמאָקראַ־טישער רעוואָלוציע אין רוסלאַנד, אין פעברואַר 1917, האָבן די מאַרקסיסטן געהאַלטן זיך מיט דער מיינונג, אַז די פאַרלאַמענטאַרישע דעמאָקראַטישע רעפּובליק איז די סאַמע פּאַסנדיקסטע פּאָליטישע פאָרם פאַר דעם איבערגאַנגס־פּעריאָד פון קאַפּיטאַליזם צום סאָציאַליזם, כאָטש מאַרקס האָט אָנגעצייכנט נאָך אַזוי לאַנג צוריק ווי אין די זיבעציקער יאָרן פון פאַריקן יאָרהונדערט, אַז די פּאָליטיע פאָרם פון דעם טיפּ ווי עס איז געווען די פאַריזער קאָמונע, איז די סאַמע פּאַסנדיקסטע פּאָלי־טישע פאָרם פאַר דער דיקטאַטור פונעם פּראָלעטאַריאַט, האָט אָבער דער דאָזיקער געדאַנק ניט געפונען קיין ווייטערדיקע אַנטוויקלונג אין מאַרקסעס שפּעטערדי־קער אַרבעט און אַף אַזאַ אופן איז עס פאַרגעסן געוואָרן. אַ חוץ דעם, האָבן מיר געהאַט ענגעלסעס אויטאָריטעטע דעקלאַראַציע אינעם יאָר 1891, אַז די דעמאָקראַטישע רעפּובליק שטעלט מיט זיך פאַר די ספּעציפישע פאָרם פון דער דיקטאַטור פונעם פּראָלעטאַריאַט. דאָס איז געווען די פירנדיקע אידייע וועגן דער פראַגע, וואָס האָט געהערשט צווישן די מאַרקסיסטן, איינגעשלאָסן אויך לענינען.

אָבער אינעם יאָר 1905, און אין פעברואַר 1917, האָט די רוסישע רעוואָלוציע אַרויסגעבראַכט אַ נייע פּאָליטישע פאָרם — די סאָוועטן פון אַרבעטער און פּויערים דעפּוטאַטן. אַנאַלזירנדיק דעם באַדייט פון דער דאָזיקער נייער פּאָליטישער פאָרם אַף דער באַזע פון די דערפאָרונגען פון צוויי רעוואָלוציעס, און אַרויס־גייענדיק פון דער טעאָריע פון מאַרקסיזם, איז לענין געקומען צום שלוס, אַז די בעסטע פּאָליטישע פאָרם פאַר דער דיקטאַטור פונעם פּראָלעטאַריאַט איז ניט די פאַרלאַמענטאַרישע דעמאָקראַטישע רעפּובליק, נאָר די רעפּובליק פון סאָוועטן. אַף דעם גרונט האָבן אַלע אָפּאָרטוניסטן פון אַלע לענדער, וואָס האַלטן זיך אָן אַן דער פאַרלאַמענטאַרישער רעפּובליק, באַשולדיקט לענינען אין אָוועקגיין פונעם מאַרקסיזם און אין פאַר־ניכטן דעמאָקראַטיע. וואָס האָט אָבער דאָס לעבן באַ־וויזן? דאָס לעבן האָט באַוויזן, אַז לענין איז געווען דער אמת׳ער מאַרקסיסט; אַז ער איז דאָס געווען דער, וועלכער האָט געטראָגן פאָראויס די רעוואָלוציאָנערע וויסנשאַפט און די באַוועגונג, בעת די אָפּאָרטוניסטן האָבן די דאָזיקע ביידע זאַכן געצויגן אַף צוריקוועגס, טראַנספאָרמירנדיק איינע פון די פּראָפּאָזיציעס פון דער טעאָריע אין אַ דאָגמע.

אָדער מיר וועלן נעמען אַ צווייטן ביישפּיל. שטו־דירנדיק דעם פאַראימפּעריאַליסטישן קאַפּיטאַליזם, זיי־נען מאַרקס און ענגעלס געקומען צום שלוס, אַז די סאָציאַליסטישע רעוואָלוציע קאָן ניט געווינען אין איין לאַנד באַזונדער גענומען, אַז זי קאָן בלויז געווינען דורך אַ גלייכצייטיקער אַטאַקע אין אַלע, אָדער אין אַ מאַיאָריטעט ציוויליזירטע לענדער. דער דאָזיקער שלוס, וואָס איז דערגרייכט געוואָרן אינעם מיטן פון דעם 19טן יאָרהונדערט, איז שפּעטער געוואָרן דער פירנדיקער געדאַנק ביי אַלע מאַרקסיסטן. אָבער אין דעם אָנהויב פון דעם 20טן יאָרהונדערט, איז דער פאַר־אימפּעריאַליסטישער קאַפּיטאַליזם אַריבערגעוואָקסן אין אַן אימפּעריאַליסטישן קאַפּיטאַליזם. פון אַן אָרדענונג, וואָס האַלט אין איין שטייגן, איז דער קאַפּיטאַליזם טראַנספאָרמירט געוואָרן אין אַן אָרדענונג וואָס האַלט אין שטאַרבן. זעענדיק דאָס און שטודירנדיק עס, און אַרויסגייענדיק פון מאַרקסעס טעאָריע, איז לענין געקומען צום שלוס, אַז די אַלטע פאָרמולע פון ענגעלסן און מאַרקסן איז שוין מער ניט אין איינקלאַנג מיט דער נייער היסטאָרישער סצענע; אַז די סאָציאַליס־טישע רעוואָלוציע איז אומשטאַנד צו געווינען אפילו אין אַן איין אייניציק לאַנד, באַזונדער גענומען.

און ווידער האָבן די אָפּאָרטוניסטן פון אַלע לענ־דער, וואָס האָבן זיך אָנגעהאַלטן אַן די אַלטע פאָר־מולעס פון ענגעלסן און מאַרקסן באַשולדיקט לענינען אין אָוועקגיין פונעם מאַרקסיזם. אָבער דאָס לעבן אליין האָט שוין באַוויזן, אַז לענין איז געווען דער, וועלכער האָט באַהערשט דעם מאַרקסיזם, ניט די אָפּאָרטוניסטן; אַז לענין איז געווען דער, וואָס האָט פאָראויס גע־שטויסן די מאַרקסיסטישע טעאָריע, באַרייכערנדיק זי מיט נייע דערפאָרונגען, בעת די אָפּאָרטוניסטן האָבן געשלעפּט אַף צוריקוועגס, פאַרוואַנדלענדיק די לעבע־דיקע וויסנשאַפט אין אַ פאַרפרוירענער דאָגמע.

אָט אין דעם דאָזיקן גייסט פונעם שאַפנדיקן מאַרק־סיזם — מאַרקסיזם־לענינזם, האָט עס דער 7טער קאָנגרעס פון דעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל אין 1935, פאָרמולירט אַ נייע סטראַטעגישע ליניע כדי צו באַגעגענען די ערנסטע ענדערונגען פון דער וועלט־סיטואַציע. אויך אין דעם פאַל האָבן די אָפּאָרטוניסטן

אומעטום, געפירט פון די טראָצקיסטיש־לאָווסטאָניס־טישע אַגענטן פונעם פאַשיזם, אַראָפּגעריסן אונדז פאַר אויפגעבן מאַרקסן און לענינען. און ווי קורץ די צייט פון דריי יאָר איז אינעם לעבן, האָט זיך שוין אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז גראָד זיינען עס סטאַלין, און די אַנדערע תלמידים לענינס, וועלכע זיינען די אמת׳ע מאַרקסיסטן; יענע וועלכע טראָגן פּאַראויס די טעאָריע פון מאַרקסיזם־לענינזם און, מיט דעם צוזאַמען, די פּראָגרעסיווע און רעוואָלוציאָנערע באַוועגונגען פונעם אַרבעטער־קלאַס און זיינע שותפים.

דער לעצטער פּלענום פונעם נאַציאָנאַלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין די פאַראייניקטע שטאַטן, פאַרהאַנדלענדיק וועגן די זייער פּראַקטישע און באַלדיקע אויפגאַבן, וואָס שטייען פאַרן אַרבעטער־קלאַס און פאַר אַלע דעמאָקראַטישע כוחות אין אַמעריקע אַלס רעזולטאַט פון די לעצטע וואָלן און פון דער מינכענער פאַרשווערונג, האָט באַוואוסטזיניק געזוכט זיך אָנצוהאַלטן אָן דער דאָזיקער שאַפנדיקער, פאַרגעשריטענער און פּאַראויסבאַוועגנדיקער טעאָריע פון מאַרקסיזם־לענינזם. געפירט פון חבר בראָודער און פאָסטער, האָט דער נאַציאָנאַלער קאָמיטעט געשטעלט זיך פאַר אַ ציל צו מאַכן דעם דעצעמבער־פּלענום פאַר אַ שטופּע אין דער באַהערשונג פון דער מאַרקסיסטיש־לענינסטישער טעאָריע. ער האָט אַף אַזאַ אופן געציילט דורך זיינע פּאָליטישע און אָרגאַניזאַציאָנעלע באַשלוסן צו דערמעגלעכן, אַז אונדזער פּאַרטיי זאָל בעסער קאָנען דינען דעם ווייטערדיקן פּראָגרעס פון אונדזער קלאַס און פאָלק.

און אַף אַזאַ אופן ערן מיר לענינען צו זיין פופצנטן יאָרצייט.

פאַר סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער זיכערקייט

באַריכטנדיק פון וואַשינגטאָן, ד. ק., צו די „ניו יאָרק טאַימס״ געפינט טוירנער קאַטלעדזש, אַז „געוויסע וויכטיקע פּערזאָנען אין דעם קאָנגרעס־אַפּאַראַט״ זיינען אַנטשלאָסן צו אַרבעטן, אַז די נאַציאָנאַלע פאַרדיקונגס־פּלענער מיט וועלכע די אַדמיניסטראַציע קלייבט זיך צו קומען צו דער ערשטער סעסיע פון דעם 76טן קאָנגרעס „זאָלן שטודירט ווערן שטרענג אין דעם ליכט פונעם מיליטערישן און פלאָטן שוץ, און ניט מער״. און טאָמער וועט דער לייענער ניט כאַפּן דעם פולן באַדייט פון אָט דער דאָזיקער פאַרגעשלאָגענער „שטרענגער״ אונטערזוכונג, גיט נאָך מר. קאַטלעדזש צו דאָס פאָלגנדיקע:

„די דאָזיקע לעצטע קוואַליפיקאַציע איז געציילט אַף יעדן פאַרזוך מצד דעם פּרעזידענטס לינקע מיטאַרבעטער צו פאַרוואַנדלען די פּראָגראַם אין אַ נייער קאַמפּאַניע פון אויסגעבן און באָרגן״.

איצט איז די זאַך קלאָרער. עס ווערט אויך קלאָר, אַז די דאָזיקע „וויכטיקע פּערזאָנען״, ווער זיי זאָלן ניט זיין, שפּיגלען אָפּ זייער געגוי די פּאָזיציע פון דעם „יונייטעד סטעיטס טשעמבער אָוו קאָמערס״, וועלכע האָט מודיע געווען, אַז ווייטערדיקע מאַס־מיטלען פאַר נאַציאָנאַלער פאַרטיידיקונג טאָרן בשום אופן ניט גענוצט ווערן „ווי אַ מאַסקע״ פאַר ווייטערדיקע אָנפלומפונגען פון דער עקאָנאָמישער סיסטעם. בשעת מיר שרייבן די דאָזיקע שורות איז ניט געגוי באַוואוסט וואָס עס זיינען די פּלענער פון דער אַדמיניסטראַציע וועגן די ענינים פון נאַציאָנאַלער פאַרטיידיקונג. מיר וועלן זיך דעריבער אָפּהאַלטן פון אונדזער אַרויסזאָגן זיך וועגן זיי ביז דער ענין וועט שוין קלאָרער ווערן. אָבער די אינטערנאַציאָנאַלע און די נאַציאָנאַלע סצענע אין וועלכע עס אַנטשטייט די דאָזיקע פּראָבלעם איז שוין אָנגעצייכנט אַף אַ פולן אופן. אַף דער באַזע טאַקע פון אַ גרינטלעכן אַנאַליז פון דער דאָזיקער סצענע, האָט עס חבר בראָודער פאָרמולירט אַ טאַקטישע ליניע סיי פאַר די די היימישע און סיי פאַר די אויסלענדישע ענינים, וואָס איז איינשטימיק אָנגענומען געוואָרן דורך דעם נאַציאָנאַלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. אַ טאַקטישע ליניע, וואָס פאָדערט די אייניקייט פון דעם אַמעריקאַנער אַרבעטער־קלאַס אין די רייען פון אַ פאַראייניקטן און איינציקן דעמאָקראַטישן פראָנט אינעם קאַמף פאַר דער סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער זיכערקייט פונעם אַמעריקאַנער פאָלק.

פאַר דער סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער זיכערקייט פונעם אַמעריקאַנער פאָלק, און פאַרקערט. מיר פאָדערן אַ שטעלונג און אַ פּאָליסי, וואָס איז פּונקט פאַרקערט פון דער אָן וועלכער עס האַלט זיך דער „טשעמבער אָוו קאָמערס״ און מר. קאַרטלעדזשעס „וויכטיקע פּערזאָנען״. אַנאַליזירנדיק די סיטואַציע אין אונדזער לאַנד ווי זי האָט זיך אויסגעפאָרמירט דורך די רעזולטאַטן פון די לעצטע וואָלן און דורך די פאָלגן פון דער מינכענער פאַרשווערונג, זאָגן מיר צוזאַמען מיט חבר בראָודערן:

„אונדזער ערשטער שלוס מוז דעריבער זיין, אַז אין דער וועלט־סיטואַציע נאָך מינכען, קאָנען מיר ניט אָנעמען קיין נעגאַטיווע פּאָזיציע צו דער פראַגע פון באַוואָפענונגען.

„אָבער פונדעסטוועגן קאָנען מיר אויך ניט באַגעגענען די נייע סיטואַציע מיט אַן איינפאַכער צושטימונג. ניט קוקנדיק אַף דעם ווי די סיטואַציע זאָל זיך ניט האָבן געביטן, בלייבט נאָך אַלץ אמת׳ — אמת׳ער ווי ווען עס איז פריער — אַז באַוואָפענונגען זיינען ניט קיין סאָבסטיטוט פאַר אַ פּאָזיטיווער שלום־פּאָליטיק, פאַר אַ ריכטיקן צוגאַנג און אַקטיווער ראָלע פון אָרגאַניזירן די וועלט קעגן די מלחמה־מאַכער און דעריבער פאַרן שלום. די פראַגע איז ניט צי זיינען מיר פאַר באַוואָפענונגען, יאָ אָדער ניין? עס איז אַ מער קאָמפּליצירטע פראַגע: — „באַוואָפענונגען, צוליב וואָס?״ אויב דאָס איז אַף פאַרטיידיקן די פרייהייט און זעלבסטשטענדיקייט פון אונדזער אייגענעם פאָלק און אַנדערע פעלקער, — יאָ, מיר שטרייכן אונטער — יאָ! אָבער דאָס פאָלק מוז זיך אויסלערנען ווי אַזוי צו מאַכן

פון זיין „יאָ" אַ מאַכט פאַר פאַרזיכערן זיך מיט גאַ־ראַנטיעס, אַז די באַוואָפענונגען וועלן גיין פאַר דעם דאָזיקן ציל און ניט פאַר קיין אַנדערן"*).

ווי דער לייענער וועט זען, איז דאָס ניט קיין פּאָ־ליטיק פון „בלויז" באַוואָפענונגען, ווי דער „טשעמבער אָוו קאָמערס", הוואָווער און אַנדערע דעמאָקראַטן, וואָס זיינען קעגן דעם נייעם־דיל, ווילן האָבן. דאָס איז אַ פּאָליסי פאַרן אַרבעטער־קלאַס און אַלע פּראָגרעסיווע כוחות צו באַגעגענען אַף אַ דעמאָקראַטישן און אַנטי־פאַשיסטישן אופן די אמת'ע פּראָבלעמען פון נאַציאָ־נאַלער זיכערקייט, ווי זיי שטייען היינט צו טאָג פאַרן אַמעריקאַנער פאָלק אין אַלע אַספּעקטן: סאָציאַלע, עקאָנאָמישע, פּאָליטישע און מיליטערישע.

הערבערט הוואָווער און דער אויסלענדישער מיניס־טער אין זיין אַדמיניסטראַציע, ווילאָם ר. קעסטל, גלויבן ניט, אַז דאָס אַמעריקאַנער פאָלק שטייט פאַר נייע און ערנסטע פּראָבלעמען פון נאַציאָנאַלער זיכער־קייט. די דאָזיקע שיינע לייט גלויבן אויך ניט, אַז די נאַציע שטייט פאַר פּראָבלעמען פון סאָציאַלער זיכער־קייט. ביי זיי איז יעדע זאַך איצט, ווי פריער, פול־שטענדיק זיכער, סאָציאַל און נאַציאָנאַל, די איינציקע באַאומרואיקדיקע זאַכן זיינען — דער נייער דיל, די אַרבעטערשאַפט, די דעמאָקראַטיע פונעם פאָלק און אירע וואַקסנדיקע פאָדערונגען. און כדי צו באַזייטיקן עס, איז בלויז נויטיק צוריקצוברענגען דעם הוואָוועריזם אין דער רעגירונג.

מיר זעען, ווי ווילאָם ר. קאַסטל, ריידנדיק וועגן די אינטער־אַמעריקאַנער פּראָבלעמען, האָט לויט דער „ניו יאָרק העראַלד טריביון" געזאָלט האָבן געזאָגט דאָס פאָלגנדיקע:

„ער האָט אויך קריטיקירט דעם פאָרשלאָג פאַר אַ גרעסערער באַוואָפענונגס־פּראָגראַם, באַהויפּטנ־דיק, אַז אַ מיליטערישער אָנגריף אַף דרום־אַמע־ריקע דורך די טאַטאַליטאַרע מלוכות איז „אַ געפאַר וואָס עקזיסטירט ניט אין דער ווירקלעכקייט" (דע־צעמבער 8).

„אַ געפאַר וואָס איז ניטאָ אין דער ווירקלעכקייט" — דאָס איז גוט געזאָגט. דאָס טאַקע זאָגן אונדז היט־לער, מוסאָליני און יאַפּאַן. אָבער דאָס אַמעריקאַנער פאָלק וועט זיך קוים לאָזן דורך דעם אָפּנאַרן. ניט פון הוואָווערן און ניט פון קעסטלען. אויך ניט פון דעם פאַשיסטישן פאָטערל קאָגלין. די געפאַר פון אַ מיליטערישער אינוואַזיע איז מעגלעך ניט קיין באַלדיקע אין טערמינען פון טעג אָדער מאָנאַטן, אָבער די אַקטועל־קייט פון מיליטערישן אָנגריף דורך די פאַשיסטישע מלוכות אין די אַנדערע טיילן פון דער וועלט, וואָס אויב זי וועט ניט ווערן אָפּגעשטעלט, וועט זי פירן צו מיליטערישע אינוואַזיעס אויך אין די אַמעריקעס — די דאָזיקע געפאַר עקזיסטירט שוין. און בלויז אומ־וויסנדיקע און בלינדע פון איין זייט, און פון דער צווייטער זייט בלויז פּראָ־פאַשיסטן, קאָנען אָפּלייקע־נען דעם דאָזיקן פאַקט. הוואָווער און קעסטל קאָנען קלאַסיפיצירט ווערן ניט אַלס אומוויסנדיקע און ניט אַלס בלינדע.

די אויפגאַבע פון באַגעגענען די פּראָבלעמען פון סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער זיכערקייט — און די דאָ־זיקע צוויי זאַכן זיינען היינט צו טאָג אומאָפּטיילבאַר — לייזט זיך דעריבער אויף צום אַלעם ערשטן אין אַן אויפגאַבע פון שטויסן פאָראויס דעם פאַראייניקטן קאָמף פונעם פאָלק קעגן די רעאַקציאָנערע, אימפּע־ריאַליסטישע און פּראָ־פאַשיסטישע קרייזן פון גרויס־קאַפּיטאַל, פאַר וועמען הוואָווערזם רעדט. דאָס איז די אויפגאַבע פון איינצאַמען די קאַפּיטולאַנטן פונעם פאַ־שיזם דאָ אין לאַנד. דערפאַר ווייל דאָס איז דער הוואָוו־ריזם: קאַפּיטולירונג צום פאַשיזם.

געוויס וועט קיין שום פאַרשטייער פון די רעאַק־ציאָנערע מאָנאָפּאָליעס ניט צוגעבן אָפן, אַז ער קאָ־פּיטולירט צום פאַשיזם. אייגנטלעך, דאָס טוען דאָך אויך ניט, ניט טשעמבערלעין און ניט דאַלאַדיע. פונ־דעסטוועגן, ווען דער „יונייטעד סטעיטס טשעמבער אָוו קאָמערס" און „געוויסע וויכטיקע פּערזאָנען" אין קאָנ־גרעס לאָזן לויז אַן אַטאַקע אונטער דעם לאָזונג פון „בלויז באַוואָפענונגען", און ניט דערמאָנענדיק קיין וואָרט וועגן סאָציאַלער זיכערקייט און אָנפלומפּונג פון דער עקאָנאָמישער סיסטעם, אָן קיין שום פאַרבינדונג מיט אַ דעמאָקראַטישער און אַנטי־פאַשיסטישער אויס־לענדישער פּאָליטיק, אָן אַ גאַראַנטיע, אַז די וואָפן וועלן באַנוצט ווערן אַף שטעלן זיך קעגן אָנגריף און אויפ־האַלטן דעמאָקראַטיע און פרידן, אָן קיין שום מאָס־מיטלען צו מאַכן אַ רייניקונג צווישן די באַוואָפנטע כוחות פונעם לאַנד (און אַנדערע רעגירונגס־אַגענטורן) פון אַלע רעאַקציאָנערע פּראָ־פאַשיסטישע איינפלוסן, אָן קיין שום פּונקטן וועגן פינאַנסירן די פאַרגרעסערטע באַוואָפענונגען דורך גרעסערע שטייערן אַף די מאָנאָ־פּאָליעס און אַף די רייכע — ווען מיר זעען אַזאַ רעאַק־ציאָנערע קאַמפּאַניע אַרום דער פראַגע פון נאַציאָנאַלער פאַרטיידיקונג, דאַרפן מיר האָבן ווייניק שוועריקייטן צו דערקאָנען, אַז דאָס איז די ווייטערדיקע פאַנאַנדער־וויקלונג פון אַ פּראָ־פאַשיסטישער און אַ קאַפּיטולאַנטי־שער פּאָליטיק צום פאַשיזם. אַ פּאָליטיק, וואָס ווערט דערמוטיקט פון די סאַמע רעאַקציאָנערסטע און אימפּע־ריאַליסטישע קרייזן פון דער אַמעריקאַנער בורזשואַזיע.

עס דאַרף אויך ניט זיין שווער צו דערקאָנען דעם אמת'ן אָביעקטיוון באַדייט פון דעם געשריי, וואָס עס האָבן אויפגעהויבן געוויסע פּאַציפיסטישע גרופּן (אגב אין וועלכע די טראָצקיסטיש־לאָווסטאָניסטישע פאַ־שיסטישע אַגענטן זיינען זייער אַקטיוו). דאָס איז דער געשריי, אַז אויפצוהייבן די אישו פון נאַציאָנאַלער זיכערקייט אַף אַ נייעם אופן, וואָס איז געוואָרן אומ־פאַרמיידלעך דורך די רעזולטאַטן פון דער מינכענער פאַרשווערונג, איז בלויז אַ „היסטעריע", אַז עס זיינען גאָר ניטאָ קיין נייע געפאַרן, אַז דאָס בעסטע וואָס מיר קאָנען טאָן פאַר דעמאָקראַטיע און שלום אין דרום־

*) אוירל בראַודער, סאָציאַלע און נאַציאָנאַלע פאַרזיכערונג, זייטן 39 ביז 40 (ענגליש), וואָרקערס לאַיברערי פּאַבלישערס, ניו יאָרק.

אַמעריקע איז „צו ווייזן די אַמעריקאַנער לענדער אַ ווירקנדיקע דעמאָקראַטיע ביי אונדז גופא און העלפן זיי אויפצוהויבן זייערע לעבנס־סטאַנדאַרדס". דאָס זיי־נען שיינע קלינגענדיקע ווערטער, וואָס קאָנען מעגלעך אָפּנאַרן געוויסע מענטשן, אָבער מיר האָפן, ניט אַף אַ לאַנגער צייט.

ווייל עס ווערט אַלץ מער און מער קלאָר פאַר יע־דערן, אַז די דעמאָקראַטיע דאָ קאָן בלויז זיין אַ ווירק־זאַמע אויב מיר גרייטן זיך צו קעגנשטעלן זיך דעם אויפשוואונג פון פאַשיזם דאָ און דעם אָנקום פון פאַ־שיסטישע אָנגרייפער פון יענער זייט ים. דאָס מיינט, אַז אַזוי לאַנג ווי מען באַגרייפט ניט, אַז די סאַמע רעאַק־ציאָנערע און אימפּעריאַליסטישע קרייזן פון דער אַמע־ריקאַנער בורזשואַזיע, פונקט ווי זייערע חברים אין ענגלאַנד און אין פראַנקרייך, פאָלגן נאָך אַ פּאָליטיק פון פּראָ־פאַשיזם און פון נאַציאָנאַלן פאַרראַט, איז דער חוב פון דעם אַרבעטער־קלאַס און פון אַלע דעמאָקראַ־טישע פאָלקס כוחות אָנצופירן אַ קאַמף פאַר דעמאָ־קראַטיע און נאַציאָנאַלער זעלבסטשטענדיקייט און אויפווייזן, אַז איין קאַמף קאָן ניט געפירט ווערן אָן דעם צווייטן. סיידן דאָס פאָלק וועט דאָס אָנערקענען און האַנדלען אין איינקלאַנג מיט דעם, וועט דער טויער צום פאַשיזם דאָ אין לאַנד ברייט אויפגעעפנט ווערן. און דאָס וועט דאָס פאָלק ניט דערלויבן.

עס איז געווען אמת פאַר מינכען, אָבער איצט איז עס טאָפּלט אמת, אַז סאָציאַלע זיכערקייט און דע־מאָקראַטיע קאָן ניט אָפּגעטיילט ווערן פון נאַציאָנאַ־לער זיכערקייט. עס איז איין גרויסער קאַמף, כאָטש ער האָט פיל אַספּעקטן און פאַזן. פּרוּוון אָפּטיילן די צוויי זאַכן ,און אַוועקשטעלן איינס קעגן דעם אַנדערן, מיינט אונטערצוגראָבן ביידע: די סאָציאַלע זיכערקייט פון די מאַסן און די נאַציאָנאַלע זיכערקייט פון אונדזער לאַנד. צי דאָס ווערט געטאָן דורך דעם לאָזונג פון „בלויז באַ־וואָפענונגען", ווי עס שלאָגן פאַר דער „טשעמבער אָוו קאָמערס" און הואווער, צי דורך דעם לאָזונג „בלויז סאָציאַלע זיכערקייט און דעמאָקראַטיע דאָ אין דער היים", ווי אייניקע פּאַציפיסטן טוען עס (דערמוטיקט דורך די לאָווסטאָן־טראַצקיסטן), דער רעזולטאַט איז אָבער דער זעלבער. ע ר העלפט און דערמוטיקט דעם פאַשיזם. דאָס שטעלט אין געפאַר די סאָציאַלע און נאַ־ציאָנאַלע זיכערקייט פונעם אַמעריקאַנער פאָלק.

קעגן דעם פאָדערט די קאָמוניסטישע פּאַרטיי אַ פּאָליסי פון קאַמף פאַר סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער זיכערקייט.

צי האָט די קאָמוניסטישע פּאַרטיי איבערגעקערט איר פּאָליטיק?

די „ניו יאָרק פּאָסט", אַ צייטונג וואָס האַלט זיך פאַר אַ ליבעראַלער, און אפשר איז זי אַזאַ אַף אַן אַלגע־מיינעם אופן, פּרוּווט זיך צו אַמוזירן אירע לייענער מיט דעם, וואָס איר גלוסט זיך אָנרופן „אַ פולשטענ־דיקער איבערקער פון דער אַלטער „פּאַרטיי ליניע". זאָלן מיר זאָגן, אַז איר אַמוזירונג איז די מאָס פון איר ליבעראַלער ערנסטקייט?

צו זאָגן, ווי עס טוט די פּאָסט, אַז די קאָמוניסטן זיינען פּלוצלונג אַרויסגעקומען צו גונסטן פון „שווערע באַוואָפענונגען פאַר די פאַראייניקטע שטאַטן" און אַז דאָס שטעלט מיט זיך פאַר אַ „פולשטענדיקן איבערקער" אין דער פריערדיקער פּאָזיציע פון דער פּאַרטיי, מיינט פּשוט צו פאַרדרייען דעם אמת. דאָ האָבן מיר אויך אַ פאַל פון דעם מין „צייטונגס־קעפּלעך־מענטאַליטעט" וועגן וועלכער עס האָט לעצטנס גערעדט פּרעזידענט רוזוועלט. אפשר וואָלט די „פּאָסט" פאַרזיכטיקער דורכגעלייענט חבר בראָודערס באַריכט, מעגלעך אַז דאָס וואָלט איר געהאָלפן פאַנאַנדערצוקלייבן זיך אין דעם ענין.

און אַמאָל קאָן עס אפשר אויך ניט העלפן. מיר דאַרפן ניט ווערן איבערראַשט אויב די „פּאָוסט" וועט אונדז נאָך באַשולדיקן אין פאַרטיידיקן די אינטערעסן פונעם אַמעריקאַנער אימפּעריאַליזם. דאָס האָט שוין ניט איין מאָל פּאַסירט אין דער דאָזיקער צייטונג, און עס קאָן ווידער פּאַסירן. די טראָצקיסטן און לאָווסטאָ־ניסטן טוען שוין עס און די „פּאָוסט" האָט שוין ניט אין איין פאַל אַרויסגעוויזן אַ מערקווירדיקע פילבאַרקייט צו די מאַכינאַציעס פון די דאָזיקע אַגענטן פון היטלער און מוסאָליני און דעם מיקאָדאָ.

דער נאַציאָנאַלער קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטי־שער פּאַרטיי האָט אַנטשיידנדיק געזאָגט עפּעס נייעס אין דער פראַגע פון נאַציאָנאַלער זיכערקייט און באַ־וואָפענונגען. און זאָגנדיק עס האָט ער ניט געדאַרפט איבערקערן וועלכע עס איז פריערדיקע פּאַרטיי־פּאָזיציע אין דער פראַגע. ער האָט בלויז געדאַרפט אַנטוויקלען זי ווייטער און מער קאָנקרעטיזירן זי, כדי צו באַגע־גענען די נייע פּראָבלעמען און די נייע געפאַרן, וואָס קומען אַלס רעזולטאַט פון דער מינכענער פאַרשוועו־רונג און אירע קאָנסעקווענצן.

ווייל אין גרונט פון אונדזער איצטיקער פּאָזיציע וועגן באַוואָפענונגען ליגט דער פונדאַמענטאַלער גע־דאַנק, אַז פּנים־צו־פּנים מיט דער איצטיקער שטופּע פון פאַשיסטישן מלחמה־אָנגריף און פון דער קאַפּיטוליר־פּאָליטיק פון דער רעאַקציאָנערער בורזשואַזיע פון פאַ־שיזם, איז די אויפגאַבע פונעם אַרבעטער־קלאַס „צו שטעלן זיך בראש אין דעם פרייהייטס־קאַמף, וואָס עס פירן די פאַרשקלאַפטע נאַציעס און אין שפּיץ פון דער פאַרטיידיקונג וועלכע עס פירן די פעלקער, וואָס זיי־נען באַדראָעט דורך אויסלענדישער באַהערשונג" (דעם מאַניפעסט פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל, דעם 7טן נאָוועמבער).

דער אַרבעטער־קלאַס פון אַמעריקע דאַרף באַ־טראַכטן די פראַגע וועגן באַוואָפענונגען פון דעם דאָ־זיקן שטאַנדפּונקט. אָן שום ספק איז אויך אין דעם דאָ עפּעס ניי, אָבער בלויז אַ מענטאַליטעט פון צייַ־טונגס־קעפּלעך קאָן אין דעם דערזען אַן „איבערקער". ערנסטע און דענקענדיקע מענטשן וואָלטן פאַרשטאַנען, אַז די דאָזיקע ליניע פון האַנדלונג האָט שוין אויך אַנט־האַלטן די סטראַטעגישע אַנטי־פאַשיסטישע ליניע, וואָס איז פאָרמולירט געוואָרן פונעם 7טן וועלט־קאָנגרעס פונעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל. די רעזולטאַטן פון מינכען פאַר דער וועלט און פאַר אונדזער לאַנד

האָבן געצוואונגען אַרויסצוברענגען די דאָזיקע ליניע פון אַקציע אין אַ צענטראַלן אָנזעעוודיקן פונקט. נאָך מערער, זי פאָלגט אַרויס אומפאַרמיידלעך פון די גרונט־פּרינציפּן פונעם קאָמוניזם.

זינט 1935 האָבן מיר געזאָגט, אַז דער הויפּט־שונא איז פאַשיזם און מיר האָבן אויפגעפאָדערט דעם אַרבעטער־קלאַס אַז ער זאָל זיך שטעלן בראש פון דעם פאָלק צו קעמפן קעגן אים. אַזוי ווי דער פאַשיזם האָט באַדראָעט ניט בלויז די קלאַסן־אינטערעסן פון פּראָלעטאַריאַט, נאָר אויך די סאַמע לעבנס־אינטערעסן פון די פאַרמער און מיטלקלאַסן, שטעלנדיק אין געפאַר די פרייהייט און זעלבסטשטענדיקייט פון גאַנצע פעלקער און נאַציעס, האָבן מיר אויפגעפאָדערט דעם אַרבעטער־קלאַס אַרויסצוטרעטן פאַראויס ווי דער סאַמע אויסגעהאַלטענער פּאַרטיידיקער פון די דאָזיקע אַלע אינטערעסן. און ווען די מינכענער פאַרשווערונג האָט באַוויזן פאַר דער גאַנצער וועלט, אַז די אימפּעריאַליסטישע קרייזן פון דער בורזשואַזיע אין ענגלאַנד און פראַנקרייך זיינען אַריינגעטראָטן אין אַ קאָנטר־רעוואָלוציאָנערן בונד מיטן דייטשן און איטאַליענישן פאַשיזם, מיט ענגלעכע קרייזן אין אַלע בורזשואַז־דעמאָקראַטישע לענדער (איינגעשלאָסן די פאַראייניקטע שטאַטן), נאָכפאָלגנדיק אַ קאַפּיטוליר־פּאָליטיק און באַוועגנדיק זיך צו ענגלעכע בונדן, זיינען מיר ריכטיק געקומען צום שלוס, אַז דער אַרבעטער־קלאַס, דער רוקנביין פון דער נאַציע מוז זיך שטעלן בראש פונעם קאַמף פון פאָלק און ראַטעווען די נאַציע פון די קאַפּיטולאַנטן דאָ אין לאַנד און פון דעם פאַשיסטישן אָנגריף, וואָס קומט פון יענער זייט ים.

די זאַך, וואָס דערמעגלעכט אַזאַ פראָנט פון אַנטי־פאַשיסטישן קאַמף איז דאָס, וואָס אין דעם איצטיקן מאָמענט פאָלן צוזאַמען די קלאַסן־אינטערעסן פונעם פּראָלעטאַריאַט מיט די אינטערעסן פון דער איבער־וועגנדיקער מאַיאָריטעט פונעם פאָלק, מיט דער נאַציע. חבר דימיטראָוו זאָגט:

„עס וואָלט געווען שווער אין דער נאָך מלחמה־דיקער פּאָליטישער געשיכטע צו געפינען אַן אַנדער מאָמענט ווען די אינטערעסן פון דעם אַרבעטער־קלאַס, פּויערטום, קליין־בורזשואַזיע און אינטעלעקטואַלן, ווען די אינטערעסן פון די קליינע נאַציעס, פון די אָפּהענגיקע און קאָלאָניאַלע לענדער, ווען די אינטערעסן פון קולטור און וויסנשאַפט, די אינטערעסן פון שלום און דעמאָקראַטיע זיינען צוזאַמענגעפאַלן און צוזאַמענגעגאָסן זיך אין אַ געמיינשאַפטלעכן שטראָם קעגן פאַשיזם, דעם ערגסטן שונא פון דער מענטשהייט, אַזוי ווי אין דעם איצטיקן מאָמענט“*).

„זיינען זיך צוזאַמענגעפאַלן און צוזאַמענגעגאָסן אין אַ געמיינשאַפטלעכן שטראָם קעגן פאַשיזם“ — דאָס איז דער שליסל צו אונדזער קאַמפּס־פּאָליטיק פאַר דער סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער זיכערקייט פונעם אַמעריקאַנער פאָלק. און וואָס פאַר אַ מין קאַמף איז עס? דאָס איז אַ קאַמף „קעגן פאַשיסטישן באַרבאַריזם און די צינדער פון אַן אימפּעריאַליסטישער מלחמה“ (דימיטראָוו). דאָס איז אַ קאַמף איינצוצאַמען די סאַמע אימפּעריאַליסטישע און רעאַקציאָנערע קרייזן פון דער בורזשואַזיע דאָ אין לאַנד, און די קאַפּיטולאַנטן צום פאַשיזם און פאַררעטער פון די נאַציאָנאַלע פאָלקס־אינטערעסן. און אָט פון דעם טאַקע פאָלגט עס אַרויס אונדזער איצטיקע פאָזיציע וועגן באַוואָפענונג.

די טראַצקיסטיש־לאָווסטאָניסטישע אַגענטן פונעם פאַשיזם, אינעם דינסט פון די צינדער און שטויסער פון דער איצטיק לויפנדיקער צווייטער אימפּעריאַליסטישער מלחמה (אָן „איין־זייט־קע“ אימפּעריאַליסטישע מלחמה, דערווייַלע, וואָס ווערט געפירט דורך די פאַשיסטישע מלוכות), פּרובירנדיק צו פאַרווישן זייערע שפּורן, שרייען אַז די קאָמוניסטן זיינען עס די, וואָס פאָדערן איצט אויף די אַרבעטער צו פאַרטיידיקן די אינטערעסן פון אַמעריקאַנער אימפּעריאַליזם. אָבער די פאַקטן ריידן פאַר זיך גופא. קאָמוניסטן פאָדערן אויף די אַרבעטער צו שטעלן זיך אין שפּיץ פון די פאָלקס־קאַמפּן קעגן די צינדער פון דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה, קעגן די אימפּעריאַליסטישע קרייזן פון דער אַמעריקאַנער בורזשואַזיע, וואָס פאָדערן אַ קאַפּיטוליר־פּאָליטיק צום פאַשיזם און אַ בונד מיט די מלחמה־מאַכער.

מיר שטעלן זיך איין פאַר אַ קאַמפּס־פּאָליטיק קעגן דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה, קעגן די פאַשיסטישע מלחמה־מאַכער און קעגן די היימישע אימפּעריאַליסטישע קרייזן פון דער בורזשואַזיע. דער קאַמף קעגן די לעצטע איז דער הויפּט־באַדינג פאַר דעם דערפאָלג פון דעם קאַמף קעגן די ערשטע.

מען קאָן אפשר זאָגן, אַז אַזוי ווי דאָס איז ניט קיין סאָציאַליסטיש לאַנד, איז דעריבער אויך ניט סאָציאַליסטיש דער אינהאַלט פון דעם קאַמף פאַר די נאַציאָנאַלע אינטערעסן און זיכערקייט פון דעם אַמעריקאַנער פאָלק. דאָס וואָלט בלויז געווען אמת אין אַ באַגרענעצטן זין. עס וואָלט געווען אמת אין דעם זינען וואָס דירעקט און באַלד איז דער איצטיקער קאַמף פאַר דער נאַציאָנאַלער זיכערקייט פון אַמעריקע ניט קיין קאַמף פאַר עטאַבלירן דאָ אין לאַנד דעם סאָציאַליזם. עס איז אַ קאַמף צו פאַרשטעלן דעם וועג פון פאַשיזם דאָ אין לאַנד און העלפן באַזיגן די אַנגריפן אַף יענער זייט ים. די דאָזיקע צוויי זאַכן זיינען היינט צו טאָג אומאָפּטיילבאַר. דער אינהאַלט פון נאַציאָנאַלע אינטערעסן דאָ ביי אונדז און אינעם איצטיקן מאָמענט איז דעריבער אַנטי־פאַשיסטיש און דעמאָקראַטיש. אין דעם דאָזיקן זינען, און בלויז אין דעם דאָזיקן זינען, איז עס ניט דירעקט און באַלד סאָציאַליסטיש אין אינהאַלט. דאָס איז פונדאַמענטאַל און דער צענטראַל־פונקט אין דער איצטיקער וועלט־סיטואַציע און עס וואָלט געווען שעדלעך אַן אומקלאָרקייט אין דעם דאָזיקן פונקט.

פונדעסטוועגן איז דאָס נאָך ניט די גאַנצע געשיכטע. מיר מוזן אויך באַטראַכטן דעם כאַראַקטער פון דער עפּאָכע אין וועלכען דער דאָזיקער אַנטי־פאַשיסטישער קאַמף קומט פאָר. ער קומט פאָר אין דער עפּאָכע פון

*) זע דעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל, נומער 11, זייט 977. וואָרקערס לאַיבערערי פּאַבלישערס (ענגליש), ניו יאָרק.

דעם שטאַרבנדיקן קאַפּיטאַליזם, פון פּראָלעטאַרישע רע־וואָלוציעס, פון דעם זיג פון סאָציאַליזם אַף אַ זעקסט־חלק פון דער ערד. דאָס טיילט צו אַ געוויסע ספּעציע־לע באַדייטונג צו דעם אַנטי־פאַשיסטישן און דעמאָ־קראַטישן קאַמף פאַר דער נאַציאָנאַלער זיכערקייט אין אַמעריקע. דער דאָזיקער קאַמף שאַפט גאַנץ געניי אַ שטופּע אינעם היסטאָרישן קאַמפּס־פּראָצעס פאַרן סאָ־ציאַליזם דאָ אין לאַנד. ד ער דאָזיקער קאַמף ווערט נאָך מערער אַן אַנטשיידנדיקער פאַקטאָר אין דעם פּראָצעס פון אַנטוויקלונג אין דער ריכטונג פון אַלוועלטלעכן סאָ־ציאַליזם. און אַזוי ווי ער שליסט זיך צוזאַמען מיט דעם קאַמף פון די סאָוועטישע פעלקער פאַר פאַרטיידיקן זייער סאָציאַליליסטישע אָרדענונג און דערגרייכונגען, באַקומט דער קאַמף פאַר דער נאַציאָנאַלער זיכערקייט פון דעם אַמעריקאַנער פאָלק נאָך מער באַדייטונג. דורך פאַרטיידיקן אונדזער נאַציאָנאַלע זיכערקייט און דעמאָ־קראַטיע קעגן פאַשיזם העלפן מיר די סאָוועטישע פעל־קער צו פאַרטיידיקן זייערע סאָציאַליסטישע דערגרייכונגען פון אויסלענדישן אָנגריף, און די סאָוועטישע פעלקער, דורך שטעלן זיך קעגן דעם פאַשיסטישן אָנ־גריף, וואָס ווערט געפירט קעגן זיי און פירנדיק אין דעם אַלגעמיינעם קאַמף פון אַלע פעלקער קעגן פאַשיזם, טראָגן ביי, מאַטעריעל און אין עצם, צו אונדזער איי־גענעם קאַמף פאַר דעמאָקראַטיע און נאַציאָנאַלער זי־כערקייט.

מיר קאָנען איצט סומירן דעם דאָזיקן פונקט ווי פאָלגט: דער באַלדיקער און דירעקטער אינהאַלט פון אונדזער היינט־טאָגיקן קאַמף פאַר דער סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער זיכערקייט אין אַמעריקע איז אַנטי־פאַשיסטיש און דעמאָקראַטיש. ווען ער ווערט געגומען אין זיינע ברייטערע היסטאָרישע אַספּעקטן, און אין די באַדינגונגען און כאַראַקטער פון דער איצטיקער עפּאָכע, איז דאָס אַ קאַמף פאַר דעמאָקראַטיע, שלום און סאָ־ציאַליזם.

דאָ קאָן מען מיט רעכט פרעגן: און וואָס איז מכוח אונדזער איצטיקער רעגירונג? קאָן מען זיך פאַרלאָזן אַף איר, אַז זי וועט געברויכן די באַוואָפע־נגוגען בלויז פאַר די צוועקן פון שלום און דעמאָקראַטיע דורך שטעלן זיך קעגן פאַשיסטישע אָנגריפן? דאָס איז אַ וויכטיקע פראַגע, וואָס עס האָט אויפגעהויבן די קאָמוניסטישע פּאַרטיי און האָט אַף איר געענטפערט. און איר ענטפער איז אַרויסגעגאַנגען פון דעם געדאַנק אַז אַזעלכע „רעגירונגען זיינען נויטיק, וועלכע באַ־זירן זיך אַף די פאָלקס־מאַסן, וואָס רעכענען זיך מיט זייערע אינטערעסן און פאַרלאַנגען, רעגירונגען וואָס זיינען גרייט צו קעמפן קעגן דעם פאַשיסטישן שונא פון דרויסן". (דימיטראָוו, דאָרט). די דאָזיקע אַלע זאַכן דאַרפן געגומען ווערן אין פאַרבינדונג מיט אַן אַנדער עצמ'דיקן געדאַנק. נעמעלך, „אַז די היימישע רעאַקציע דאַרף געצאַמט ווערן... אַז די קאַפּיטוליר־פּאָליטיק צו די פאַשיסטישע אָנגרייפער זאָל אָפּגעשטעלט ווערן" (דאָרט).

דאָס זיינען וועג־ווייזנדיקע פּראָפּאָזיציעס. אַף דער דאָזיקער באַזע האָט חבר בראָודער געזאָגט אין זיין באַריכט: „אויב עס איז פאַר דער פאַרטיידיקונג פון פרייהייט און די זעלבסטשטענדיקייט פון אונדזער אייגענעם פאָלק און אַנדערע פעלקער, — יאָ, אומבאַ־דינגט „יאָ". אָבער דאָס פאָלק מוז זיך אויסלערנען ווי אַזוי צו מאַכן זיין „יאָ" פאַר אַ מאַכט, וואָס זאָל זיך דערשלאָגן אַ גאַראַנטיע, אַז די באַוואָפענונגען וועלן זיין פאַר דעם דאָזיקן צוועק און ניט פאַר קיין אַנדערן".

מיר האָבן שוין אויבן אָנגעוויזן דעם וועזן פון די דאָזיקע גאַראַנטיעס. דאָ ווילן מיר נאָר ווייטער אָנווייזן אַף דער שייכות צווישן אונדזער פאָלק און צווישן זיין רעגירונג. און דעריבער זאָגן מיר: צו אַ רעגירונג פון דעם טשעמבערלעין־טיפּ, וואָלט אונדזער ענטפער געווען: אַן אַנטשיידנדיקער „נייין". און אַף דעם דאַרף מען זיך מער ניט אָפּשטעלן. אָבער אונדזער רעגירונג איז ניט די רעגירונג פון דעם טשעמבערלעין־טיפּ. דאָס איז קלאָר. עס איז אויך קלאָר, אַז דערווייל באַזירט זי זיך נאָך ניט אינגאַנצן אַף די מאַסן פונעם פאָלק, און זי רעכנט זיך נאָך אויך ניט אַף אַ פולן אופן מיט זייערע אינטערעסן און פאַרלאַנגען. זי האָט נאָך אויך ניט אַף אַ פולן אופן אַרויסגעוויזן איר גרייטקייט צו באַקעמפן דעם פאַשיסטישן שונא פון דרויסן. עס זיינען דאָ צוויי הויפּט־אורזאַכן פאַר די דאָזיקע ערנסטע בלויזן, וואָס זיינען פון אַ פאַרשיידנאַרטיקן אורשפּרונג. איין אורזאַך איז די אָנוועזנהייט פון די רעאַקציאָנערע און פּראָ־פאַשיסטישע איינפלוסן אין דער רעגירונג גופא, די דאָזיקע עלעמענטן טאָקע, וואָס סאַבאָטאַזשירן און צעקריפּלען די פּראָגרעסיווע מאָס־מיטלען און די איניציאַטיוועס פון פּרעזידענט רוזוועלט און זיין אַדמי־ניסטראַציע.

די צווייטע אורזאַך איז די אומגעניגענדיקע אָרגאַ־ניזירטע שטיצע פון דעם פאָלק פאַר אַן אַקטיווער פּאָליטיק פון דעמאָקראַטיע און שלום, די אומגינגענדיקע קאַמפן פון די מאַסן גופא פאַר אַזאַ פּאָליטיק. מיט איין וואָרט, דאָס, וואָס עס פעלט אַ געגוג פאַראייניקטער און קאָאָרדיניירטער קאָנצענטריר־פונקט פון אַקציע פון אַלע פּראָגרעסיווע כוחות; דאָס וואָס עס פעלט אַ פאַר־אייניקטער און אָרגאַניזירטער איינציקער דעמאָקראַ־טישע פראָנט, וואָס זאָל קעמפן פאַראייניקט פאַר אַן אויסגעהאַלטענער פּראָגראַם און וואָס זאָל זאַמלען די מאַיאָריטעט פון פאָלק הינטער זיך.

דער רעזולטאַט איז אַן אַדמיניסטראַציע אין דער רעגירונג וואָס, כאָטש זי איז פאַרפליכטעט צו אַ גאַנצער ריי מאָס־מיטלען וואָס פאַרדינען די אַקטיווע שטיצע פונעם פאָלק און וואָס ווערט אונטערשטיצט בכלל פון דער מאַיאָריטעט, באַוועגט זיך נאָך אָבער אין דער פּראַקטיק וואַקלענדיק און, צייטנווייז, זייער אומאויס־געהאַלטן, כאָטש בכלל באַוועגט זי זיך אין דער ריכ־טונג וואָס דאָס פאָלק פאַרלאַנגט. דאָס איז די אורזאַך פאַרוואָס אונדזער פּאַרטיי שטימט איין מיט חבר בראָו־דערן ווען ער זאָגט:

„מאַכט אַז אייער „יאָ" אין דער פראַגע פון באַ־וואָפענונגען זאָל מיט זיך פאַרשטעלן אַן אָרגאַניזירטע מאַכט פון אַזאַ קראַפט וואָס וועט מאַכן מעגלעך צו פאַרזיכערן אַלע פּאָליטישע, עקאָנאָמישע און סאָ־ציאַלע גאַראַנטיעס וואָס זיינען נויטיק, כדי אונדזער

רעגירונג זאָל זיך אָף אַ פולן אופן באַזירן אָף די פאָלקס־מאַסן, רעכענען זיך מיט זייערע אינטערעסן און פאַרלאַנגען און זיין אָף אַ פולן אופן גרייט צו קעמפן קעגן דעם פאַשיסטישן שונא פון דרויסן".

דער „ליבעראַלער פנים" פון דער רעפּובליקאַנער פּאַרטיי

כאָטש מיר האָבן שוין אַ לאַנגע צייט געוואוסט, און פיל אַנדערע האָבן עס געוואוסט, איז פונדעסטוועגן גוט צו באַשטעטיקן עס אָף אַ פרישן און עפענטלעכן אופן. נעמלעך, אַז די פאָרשטייער פון די רעאַקציאָנערע מאַנאָפּאָליעס דאָמינירן נאָך אַלץ די רעפּובליקאַנער פּאַרטיי.

קאָמענטירנדיק אָף דער דערוויילונג פון דיו פאָנטס ליבלינג, דער פריערדיקער סענאַטאָר דאַניעל אַ. העיסטינגס פון דעלעוואַר, צו דער עקזעקוטיווע פון דעם רעפּובליקאַנער נאַציאָנאַלן קאָמיטעט קעגן קענעט מ. סימפּסאָן פון ניו יאָרק, שרייבט די „העראַלד טריבּיון":

„קיין זאַך קאָן ניט זיין פּשוט'ער ווי דאָס, אַז די קאָנסערוואַטיוון זיינען נאָך אַלץ מעכטיק אין דער פּאַרטיי און זיי דאַרפן נאָך אַלץ לערנען די ערשטע לעקציע אין פּראָגרעס" (נאָוו. 30, 1938).

דער דאָזיקער אינעווייניקסטער קאַמף אין די רעפּובליקאַנער הויכע פענצטער, וועלכער וועט זיך פאַרשטאַרקן אין דער נאָענטער צוקונפט, האָט אָן שום ספק אַ וויכטיקע פּאָליטישע באַדייטונג. ער שפּיגלט דירעקט אָפּ געוויסע רייבונגען און מיינונגס־פאַרשיידנהייטן אין די רייען פון גרויס־קאַפּיטאַל גופא. ווייניקער דירעקט שפּיגלט ער אָפּ דעם מער באַשיינפּערלעכן פאַקט, אַז ביי גרויסע טיילן פון די טראַדיציאָנעלע אונטערשטיצער פון דער רעפּובליקאַנישער פּאַרטיי צווישן די מאַסן קריכן שוין פון האַלדז די קאָנסערוואַטאָרן און זיי פּרובירן זיך זוכן, דערווייל נאָך אָף אַ צעטומלטן אופן, ווי עס ווייזן די לעצטע וואַלן, אַ מער פּראָגרעסיווע פירערשאַפט. דער דאָזיקער לעצטער פונקט איז פון אויסערגעוויינלעכער וויכטיקייט און אויב ער וועט דערגרייכט ווערן ווי געהעריק מיט דער פּאָליסי פון אַן איינציקן דעמאָקראַטישן פראָנט, קאָן ער ווערן אַ קוואַל פון גרויס הילף פאַרן לאַגער פון פּראָגרעס אין אונדזער לאַנד. פונדעסטוועגן איז דאָ אַ געפאַר, אַז די טאַקטיק פונעם „ליבעראַלן פּנים" וועט זיין דערפאָלגרייך אין צודריקן צו דער וואַנט די דאָזיקע פּראָגרעסיווע רעפּובליקאַנער נאָכפאָלגער, האַלטנדיק זיי צוגעבונדן צו דער רעפּובליקאַנער פּאַרטיי וואָס איז נאָך אַלץ באַהערשט דורך די קאָנסערוואַטאָרן, ווי די „העראַלד טריבּיון" גיט אַליין צו.

דאָס איז אָן אמת'ע געפאַר. דערביבער, ווען מיר זעען די טאַקטיק פון „ליבעראַלן פּנים" אין דער רעפּובליקאַנער פּאַרטיי און ווי זיי מאַכן אַזאַ טומל איבער זייערע אינעווייניקסטע קאַמפן מיט די קאָנסערוואַטאָרן, דאַרפן מיר זיין וואַכזאַם וועגן אַמווייניקסטנס צוויי ווינקלען פון דער סיטואַציע. איין ווינקל איז, אַז עס פאַרגרעסערט זיך די רייבונג אין די רייען פון גרויס־קאַפּיטאַל לויט דער מאַס ווי עס פאַרגרעסערט זיך דער פּראָגרעסיווער דרוק פון אונטן. דאָס אַלץ איז צום גוטן, דערפאַר, ווייל דאָס גיט גרעסערע געלעגנהייטן די כוחות פון דעם דעמאָקראַטישן פראָנט צו פאַרגרעסערן זייער קראַפט.

דער צווייטער איז — וואָס צוליב די פאַרגרעסערטע טעטיקייטן פון די טאַקטיקער פון דעם „ליבעראַלן" פּנים אין דער רעפּובליקאַנער פּאַרטיי, איז מעגלעך אַז עס זאָלן אַרויסשפּראָצן נייע אילוזיעס צווישן די נאָכפאָלגער פון דער פּאַרטיי, אַז די אַלטע רעפּובליקאַנער פּאַרטיי גייט שוין ווערן צוריק יונג, ניי און אַ פּראָגרעסיווע קראַפט אין אונדזער לאַנד. דאָס איז טאַקע דער איינדרוק וואָס עס ווילט זיך דער „העראַלד טריבּיון" שאַפן.

מיר וועלן עס אפשר מאַכן נאָך קלאָרער: די קאַמפן צווישן דעם הואווער־עולם פון איין זייט, און דעם לענאַן־דיואי־„העראַלד־טריבּיון"־עולם פון דער צווייטער זייט, איז ניט בלויז קיין קאַמפּס־איבונג, ווי מיר האָבן עס שוין אָנגעוויזן. דאָס גיט אונדז נאָך מער געלעגנהייטן אַריינצוברענגען די פּראָגרעסיוו־באַוועגנדיקע טיילן פון דער רעפּובליקאַנער פּאַרטיי אין דעם איינציקן דעמאָקראַטישן פראָנט, וואָס ער אַליין קאָן פאַרזיכערן אַ פאָלקס־זיג אין 1940. אָבער די פאַרווירקלעכונג פון דער דאָזיקער געלעגנהייט קאָן געבראַכט ווערן אין געפאַר אויב דער דיואי־עולם וועט זיין דערפאָלגרייך אין איבערצייגן גרויסע פאָלקס־מאַסן, אַז די רעפּובליקאַנער פּאַרטיי ווערט שוין „יונג, ניי און פּראָגרעסיוו". דערפאַר, ווייל עס איז גאַנץ מעגלעך, אַז די רעאַקציאָנערע מאָנאָפּאָליעס זאָלן פּרובירן געווינען אין 1940 מיט אַ דיואי אויב זיי וועלן ווערן איבערצייגט, אַז זיי קענען ניט געווינען מיט אַ האוווערן. פאַקטיש איז גאַנץ מעגלעך, אַז אַזוי זאָל עס טאַקע פּאַסירן, אויב די כוחות פון דעמאָקראַטישן פראָנט וועלן אַרום יענער צייט ניט האָבן דערגרייכט די נויטיקע אייניקייט פון אַקציע. די דאָזיקע אייניקייט מוז געבויט ווערן גלייך, היינט, און אין משך פונעם גאַנצן לויפנדיקן יאָר, אויסנוצנדיק אַפן מאַקסימאַלן אופן די וויכטיקע מוניציפּאַלוואַלן, וואָס דערנעענטערן זיך.

דערביי איז אָן שום ספק זייער פונדאַמענטאַל די דערמעגלעכונג פונעם קאַמף פאַר אַרבעטער־אייניקייט. די צרה וואָס ליגט אין דער אָפּאַזיציע פון די רעאַקציאָנערן אין דעם עקזעקוטיוו־ראַט פון דער אַ. פ. .אָוו ל., קאָן בייגעקומען ווערן אַזוי שנעל ווי די אייניקייט־כוחות אין דער אַ. פ. אָוו ל. וועלן ווערן אַלץ מער און מער מאָנענדיק און ריידנדיק און אויב די געמיינשאַפטלעכע האַנדלונגען צווישן די יוניאָנס פון דער סי־אַי־אָ און דער אַ. פ. אָוו ל. זאָלן זיך אַנטוויקלען ברייטער און פולער.

פונדאַמענטאַל איז דאָ אויך די ליניע פון אַקציע וואָס איז פיל אונטערגעשטראָכן געוואָרן דורכן נאַציאָנאַלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, בנוגע דער נויטווענדיקייט פון גרעסערע קאָנצענטרירטע אָנשטרענגונגען אָף אויפבויען דעם דעמאָקראַטישן פראָנט צווישן די מאַסן, צווישן זייערע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס אין

די געמיינדעס און אַף די פּלעצער, אַפן סאַמע דעק, אינעם לויף פון זייער קאַמף פאַר בעסערע באַדינגונגען, פאַר פּראָגרעסיווער געזעצגעבונג אין די שטעט, שטאַטן און אַף אַ נאַציאָנאַלן מאַסשטאַב. די חברים בראָודער און פאַסטער האָבן אָנגעצייכנט אַ גאַנצע ריי טעטיקייטן אין פאַרבינדונג מיט דעם, וואָס זאָגט צו אַ גרויסן דער־פאָלג פאַר די פּראָגרעסיווע כוחות אין אונדזער לאַנד.

און דאָ ווערט פאַר אונדז גלייך קלאָר, אַז די ברענ־טשעס און יוניטס פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי קאָ־נען שפּילן אַ באַזונדער נוצלעכע און אומבאַדינגט וויכ־טיקע ראָלע. צו ברענגען פאַר די מאַסן פון זייערע באַטרעפנדיקע שכנה׳שאַפטן, פּלעצער, געמיינדעס און שעפער דעם געדאַנק פון פאַראייניקטע קאַמפן און אַק־ציעס פאַר זייערע באַלדיקע ברענענדיקע באַדערפענישן, צו העלפן די פאַרשיידענע פּראָגרעסיווע כוחות צוזאַ־מענצוקומען זיך פאַר דעם דאָזיקן צוועק, צו העלפן פאַר־מולירן פּראָגראַמען (געזעצגעבערישע און אַנדערע) וואָס ענטפערן אַף די ספּעציעלע באַדערפענישן פון דער גע־מיינדע — צו פאַרנעמען זיך סיסטעמאַטיש מיט די דאָ־זיקע אַלע טעטיקייטן איז פאַר אַ ברענטש און אַ יוניט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אַן אויפגאַבע, נומער איינס, אין דעם איצטיקן מאָמענט. עס זיינען ניט נויטיק קיין לאַנגע טענות כדי איינצוזען, אַז בלויז אַף אַזאַ אופן קאָן אַ פּאַרטיי־יוניט ווערן אַן אמת׳ע הילף און דינער פאַרן פאָלק, פונקציאָנירן ווי אַן אמת׳ער אַוואַנגאַרד אין זיין געביט, און צוציען צו זיך און צו דער פּאַרטיי די בעסטע עלעמענטן פון די מאַסן. זאָלן אַלע אונדזערע ברענטשעס און יוניטס אָנהויבן זיך פאַרנעמען סיס־טעמאַטיש אין אַזעלכע לאָקאַלע און שכנות׳דיקע פּאָלי־טישע טעטיקייטן און זיי וועלן גיך אויסגעפינען די גרויסע הילף, וואָס די פּאַרטיי־פּרעסע קאָן געבן אין אַזאַ אַרבעט און אַף אַזאַ אופן אויך אָנהויבן צו לייזן די שאַרפע פּראָבלעם פון אויסברייטערן די צירקולאַציע פון אונדזערע צייטונגען.

האָבנדיק אַזאַ קלאָרע ליניע פון אַקציע אַזוי גוט ווי אַ פּערספּעקטיווע, ווי די וואָס איז אַרויסגעגאַנגען פונעם לעצטן פּלענום פון דעם נאַציאָנאַלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, קאָן יעדע פּאַרטיי־אָר־גאַניזאַציע אָנגיין מיט צוטרוי אין איר אַרבעט צו בויען דעם איינציקן דעמאָקראַטישן פראָנט אין זיין באַטרעפנ־דיקער טעריטאָריע, אַזוי גוט ווי בכלל, און אַריינמויערן זיך אין דעם דעמאָקראַטישן פראָנט.

אָנצייכנענדיק די פּערספּעקטיווע פאַר 1940, זאָגט חבר בראָודער:

„דער קאָנדידאַט, וואָס וועט פירן דעם ליבע־ראַלן און פּראָגרעסיוון לאַגער צום זיג אין 1940, וועט געוויס דאַרפן זיין אַ פּערזאָן, וואָס זאָל זיין אינגאַנצן אָננעמבאַר פאַר רוזוועלטן, לאַ־גוואַרדיען און לואיסן, און זייערע אונטערשטיצער. דאָס איז דער וועג צום אָרגאַניזירטן, איינציקן דעמאָקראַטישן פראָנט, וואָס וועט איינשליסן די יוניאָנס פון דער סי־אַי־אָ און דער אַ. פ. אָוו ל., די פאַרמער, די כוחות פון דעם נייעם דיל, פּראָגרעסיווע נאָכפאָלגער פון דער רעפּובליקאַנער פּאַרטיי און אַלע אומאָפּ־הענגיקע פּראָגרעסיווע באַוועגונגען פונעם פאָלק״*).

פון איצט אָן מוז יעדע זאַך געטאָן ווערן אַף אַזאַ אופן, אַז מ׳זאָל צוגרייטן און פאַרזיכערן דעם זיג פון דעם היסטאָרישן קאַמף פון 1940.

גרויס־קאַפּיטאַל שעפּט נחת פון דאַלאַדיעס מעשים

אַ גאַנצע ריי פּראָגרעסיווע קאָמענטאַטאָרס האָבן שוין באַמערקט, אַז די זעלבע לייט ביי אונדז אין לאַנד, וואָס פאַלן אָן אַף רוזוועלטס אַדמיניסטראַציע פאַר אירע „אַטאַקראַטישע״ מעטאָדן אין אירע האַנדלונגען מיט גרויס־קאַפּיטאַל, האָבן געשעפּט פיל נחת פון דעם „ענערגישן״ און „אַנטשלאָסענעם״ אופן מיט וועלכן דאַ־לאַדיע האָט געפּרואווט האַנדלען מיט דער אַרבעטער־שאַפט פון פראַנקרייך. אין דעם ליגט אַ גרויסע באַ־דייטונג פאַר דער אַרבעטערשאַפט אין אַמעריקע און פאַרן פאָלק בכלל. דאָס האָט ווידער באַוויזן, אַז זאַך וואָס אינפאָרמירטע מענטשן האָבן שוין לאַנג געוואוסט, אַז די רעאַקציע פון גרויס־קאַפּיטאַל שטורעמט אַזוי דאָ אין לאַנד, ניט אַזוי קעגן דער „צו־גרויסער מאַכט פון דער רעגירונג״, נאָר קעגן דעם אופן ווי אַזוי די דאָזיקע מאַכט ווערט געברויכט אין פּאָליטישן און סאָציאַלן זי־נען. אויב זי ווערט גענוצט קעגן פאָלק איז עס גוט. אויב זי ווערט גענוצט קעגן גרויס־קאַפּיטאַל צו באַשיצן דאָס פאָלק, דעמאָלט איז עס שלעכט. דער אַמעריקאַנער אַרבעטער קלאַס און זיינע שותפים דאַרפן זיין אומשטאַנד צו ציען פון דעם אַלע נויטיקע שלוסן.

און נאָך אַ זאַך. דורך דעם וואָס די רעאַקציע פון גרויס־קאַפּיטאַל דאָ אין לאַנד האָט אָפּלאָדירט דאַלאַ־דיען לייגט זי אַרויף איר גוטהייסונג ניט בלויז אַף די דיקטאַטאָרישע און אַנטי־דעמאָקראַטישע מעטאָדן פון רעגירונג, נאָר אויך אַף דער אויסלענדישער פּאָליטיק פון נאַציאָנאַלן פאַרראַט. דערפאַר, ווייל דאַלאַדיעס אויסלענדישע פּאָליטיק איז אַ פּאָליטיק, וואָס פאַרראַט די אינטערעסן פון פראָנקרייך. דאָס איז אַ פּאָליטיק פון איינשטימיקייט מיטן אינטערנאַציאָנאַלן פאַשיזם קעגן דעם פראָנצויזישן פאָלק. און ווען מיר זעען דעם נחת, וואָס די רעאַקציאָנערע קרייזן פון דער אַמעריקאַנער בורזשואַזיע שעפּן פון דאַלאַדיעס און פון טשעמבער־לעינס אויפפירונגען, דאַרף ווערן קלאָר פאַר יעדן, אַז אויך די רעאַקציאָנערע קרייזן אין די פאַראייניקטע שטאַטן באַוועגן זיך אַפן וועג פון איינשטימען מיטן אינטערנאַציאָנאַלן פאַשיזם קעגן דעם אַמעריקאַנער פאָלק.

פונדעסטוועגן דערוואַרט אַ גרויסע אַנטוישונג אַלע די וועלכע נעמען אָן אין איילעניש, אַז דאָס פראָנצויזישע פאָלק איז שוין קאַפּוט און אַז אַלץ וואָס בלייבט אין פראַנקרייך איז בלויז איר רעאַקציאָנערע בורזשואַזיע און דאַלאַדיע. ניין, מען טאָר זיך ניט איילן מיט אַזעלכע שלוסן. דער פראָנצויזישער אַרבעטער־קלאַס איז איצט אַ סך מער לעבעדיק, ווי ער איז געווען אין משך פון אַ לאַנגער צייט. דער גענעראַל־סטרייק האָט באַוויזן דעם דאָזיקן פאַקט אָן שום ספק. אין דער צייט פון מינכענער פאַרראַט איז, ווי עס ווייזט אויס, געלונגען

*) „סאָשל ענד נעשאָנאַל סעקיוריטי״, זייט 19.

דער רעאַקציע צו צעטומלען אַף אַ געוויסן אופן די רייען פון די אַרבעטער. אָבער דער סטרייק האָט באַוויזן, אַז די דאָזיקע צעטומלעניש האַלט אין פאַרשווינדן. דער סטרייק האָט אָן שום צווייפל פאַרשטאַרקט די אייניקייט פון דער אַרבעטערשאַפט און האָט זי צוגעגרייט פאַר די קומענדיקע שלאַכטן. דאָס פאָלק פון פראַנקרייך, בראש מיט אַ פאַראייניקטן אַרבעטער־קלאַס, וועט נאָך לאָזן פון זיך הערן אין קלאָרע דיבורים. און אַזוי וועט מען נאָך הערן פון דעם ענגלישן פאָלק.

פאַר אונדז, אין די פאַראייניקטע שטאַטן, האָט דער דאָזיקער פאַקט פיל באַדייטונגען. דאָס מיינט, אַז אין קאַמף פאַר דעמאָקראַטיע און שלום, אין דעם קאַמף קעגן דעם אָנגריף פון אינטערנאַציאָנאַלן פאַשיזם, קאָן דאָס אַמעריקאַנישע פאָלק בויען אַף דער מיטאַרבעטער־שאַפט מיט די פעלקער פון פראַנקרייך און ענגלאַנד. ניט מיט די פאַררעטערישע פּאָליסיס פון די טשעמבערלעינס און דאַלאַדיעס, נאָר מיט די דעמאָקראַטישע פּאָליסיס פון ווידערשטאַנד צום פאַשיזם, וואָס די פעלקער פון די דאָזיקע צוויי לענדער, מיט זייערע אַרבעטער־קלאַסן בראש, קעמפן, אַז דאָס זאָל ווערן די פּאָליסי פון זייערע לענדער.

און דאָן האָבן מיר דעם סאָוועטן־פאַרבאַנד. אַלע סימנים ווייזן אָן אַף דעם פאַקט, אַז ברייטע קרייזן אין דעם אַמעריקאַנישן פאָלק קומען שוין צו דעם שלוס, אַז פריינטשאַפט און מיטאַרבעט מיטן סאָוועטן־פאַרבאַנד מוז ווערן איינער פון די גרונטשטיינער אין דער אַמעריקאַנישער אויסלענדישער פּאָליטיק. אַמעריקע נויטיקט זיך אין דער דאָזיקער מיטאַרבעטערשאַפט כדי צו קעמפן דערפאָלגרייך פאַר שלום, כדי צו באַשיצן ווי געהעריק אירע נאַציאָנאַלע אינטערעסן.

באַהאַנדלענדיק די פראַגע אַפן לעצטן פּלענום פון נאַציאָנאַלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, האָט חבר בראָודער געזאָגט:

„איך בין ניט קיין וואָרט־זאָגער פון דעם סאָוועטן־פאַרבאַנד. די קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון די פאַראייניקטע שטאַטן איז ניט, ווי דער רכילות׳דיקער דעמאָגאָג, מאַרטין דאַיעז, באַשולדיקט, „אַן אָגענטור פון מאָסקווע״. אָבער איך בין אַן אַמעריקאַנער אַזוי גוט ווי אַ קאָמוניסט, און מיט דער גאַנצער אַמעריקאַנער פּאַרטיי קאָן איך און איך טו באַהויפּטן, אַז דער סאָוועטן־פאַרבאַנד איז אַ פאַרלעסלעכער פריינט פון אונדזער נאַציע, פון אונדעזר פאָלק, און איך שלאָג פאַר אין די נאַציאָנאַלע אינטערעסן פון אַמעריקע אַז מען זאָל שטרעבן צו באַקומען די קאָאָפּעראַציע פון דעם סאָוועטן־פאַרבאַנד אין דעם וועלט־קריזיס אין וועלכן מיר געפינען זיך״.

נאַציאָנאַלע זיכערקייט דורך קאָלעקטיווער זיכערקייט, דורך מיטאַרבעטערשאַפט מיט די פעלקער פון די אַמעריקעס, מיט די פעלקער פון פראַנקרייך און ענגלאַנד און מער ווי אַלץ מיטן סאָוועטן־פאַרבאַנד, דער סאַמער געטרייער און פאַרלעסלעכער קעמפער פאַר שלום, דעמאָקראַטיע און פּראָגרעס.

אַ וויכטיקער פירער און זיין וויכטיק בוך

ריידנדיק וועגן דעם וואוקס פון דער פרייהייטס־באַוועגונג צווישן דער נעגער־באַפעלקערונג, האָט חבר בראָודער אָט־וואָס געהאַט צו זאָגן וועגן חבר דזשעימס וו. פאָרד, אַפן לעצטן פּלענום פון דעם נאַציאָנאַלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי:

„ווען מיר דריקן אויס אונדזער פרייד איבער די אויסגעצייכנטע דערגרייכונגען פון פאָרדן, למשל, קאָן זיך דען געפינען אַן איינציקער נעגער־חבר אָדער סימפּאַטיזירער וואָס זאָל אין דעם ניט דערזען די פאַרצייכענונג פון אַ דערגרייכונג פאַרן גאַנצן נעגער־פאָלק? ווען מיר עטאַבלירן דעמאָנסטראַטיוו די אויטאָר־טעט פון חבר פאָרדס ווערטער פאַר דער גאַנצער פּאַרטיי, פּונקט אַזוי ווי די ווערטער פון יעדן אַנדערן פירער, און לייגן אַף אים אַרויף די זעלביקע שטרענגע פאַראַנטוואָרטלעכקייט, וואָס עס טראָגט יעדער אַנדער פּאַרטייער פון דער פּאַרטיי, צי קאָן דאָ נאָך אימיצער ניט אָנערקענען אין דעם די פאַקטישע פאַרווירקלעכונג פון גלייכהייט, ניט בלויז פאָרמעל און אין ווערטער, נאָר פאַקטיש און אין טאַט, אַ גלייכהייט וואָס איז ניט געגעבן געוואָרן ווי אַ מתנה צו חבר פאָרדן, נאָר וואָס ער האָט עס כשר פאַרדינט.

די וועלכע האָבן געהאַט דאָס גוטע גליק צו קאָנען און אַרבעטן מיט חבר פאָרדן וועלן מיט פאַרגעניגן אונטערשרייבן זיך אונטער דעם דאָזיקן לויב. אָבער אויך אַנדערע, וואָס זיינען אין אַזאַ לאַגע, האָבן איצט די געלעגנהייט צו קאָנען חבר פאָרדן און צו דערוויסן זיך אַף אַן אינטימערן אופן וועגן דעם אַלעם פאַר וואָס עס שטעלט זיך איין די מאָדערנע נעגערשע באַפרייאונגס־באַוועגונג. מיר האָבן דאָ אין זינען זיין נייעם בוך „די ניגראָ פּיפּל ענד די דעמאָקראַטיק פראָנט״*). דאָס איז אַ פּראָדוקט פון געדאַנק און אַקציע אין די גרויסע פּראָגרעסיווע באַוועגונגען פון אונדזער צייט. דאָס בוך וועט געבן אָן אַ שיר וויכטיקע הילף קאָמוניסטן און ניט קיין קאָמוניסטן צו פאַרשטיין קלאָרער און צו זיין ווירקזאַמער אין זייער פּראַקטישער טעטיקייט״.

*) אַרויסגעגעבן פון דער „וואָרקערס לייבערערי פּאָבלישערס״, ניו יאָרק.

אהרן קורץ

אורטייל

איך הער די וועלט וויינען אַפן קול,
און העכער און טיפער פון דער וועלט
וויינט מיין פאָלק.
עס שמעקט די וועלט מיט פרישער שכרות פון אַן
ערשטער שלאַכט.
קליינע פעלקער שטייען פאַרזיכטיק ביי א פענצטער,
ביי אונדז זיינען די לאָדן פון אַלעמאָל פאַרהאַקט.
דורך שמאָלסטן שפּעלטעלע זעט אַ זונשטראַל אויס
ווי שונא׳ס פייער, אַ לבנה־שנירל —
ווי זיין שווערד.
נאַכט שלאָפט ניט, ווייל די ערד צערודערט איז
פון שטאָלענעם געבראַזג איבערן קיילעך.
פעלקער שלאָפן ניט, פעלקער לאַכן ניט,
כאָטש ס׳הערן ניט אויף זינגען די ראַדיאָ־פאַרווייַלער.

די זון שיינט, און וואַסערשטראָמען זינגען,
און ביימער און פייגל און גראָזן — ווי תמיד.
און מיין זיידע, היינט, ווי אייביק, אינמיטן וועלט
קען אַלץ ניט פאַרענדיקן זיין קדיש ביים עמוד.

פון אייביק אָן פאַלן פונעם הימל שטערן.
פון אייביק אָן ברומען אין די וועלדער בערן.
פון אייביק אָן איז לעבן מיין הימלדיקסטער ציל
און — אייביק — זוכט מיין לעבן זיך אַ ציל.

אייביק הענגען פאַר די אויגן מיר די פייער־שילדן:
אורטייל. גזר.
פון פרימיטיוון בבל ביזן ציוויליזירטן סאַאַר.

סאַאַר איז מער ניט גלאַט אַ געביט,
ווי נירנבערג איז ניט מער גלאַט אַ שטעטל:
וואו ס׳וואַקסט דער סם, וואו גזר און אורטייל פאַרן איד
איז וועלט און מענטש אַפן שוואַרצן צעטל.

אורטייל איז אַלעמאָל זיג.
נאָר ביז מיר און מיין טאָג איז דער זיג ניט קיין
אייביקער:
אַ לעמפּערט קען ווערן גע׳סמ׳ט פון אַ פליג
נאָר דאָס זיין פון דער פליג אַלצאיינס בלייבט
א דרויביקער.

וואָס איז דער זיג פון מעכטיקן אַנטאָניאָ,
מיטן אורטייל פאַרציאַס — פאַרשטעלט אין ריכטערס
טאָגע און קאַשקעט:
זיי האָבן שיילאָקן באַזיגט, נאָר זיין אַגאָניע —
אַ האַרץ אַ ברענענדיקס — האָט שניידנדיק גערעדט.

וואָס איז דער זיג פון גלאַט־צינגלדיקן יאַגאָ
און אָטעלאָס שווערד פאַר שלאָפנדיקער דעזדעמאָנאַן?
„זיין, צי ניט זיין — דאָס איז די פראַגע״ —
ניטאָ קיין זיין, ניטאָ קיין זיג אין מאָרדן הילפלאָזע
קרבנות.

ווי כריפּעט איצט דער זיגער־פידל פון נעראָנען,
און וואו איז דער זיגער סמערדיאַקאָוו?
וואו — דער וועלט־זיג פון נאַפּאָלעאָנען
און דער זיגערישער סם פון די ראַסקאָלניקאָווס?

וואו איז דער זיג פון גרויסן ניטשע,
וואָס האָט דעם מענטש אין מענטש דער׳הרג׳ט?
וואו איז דער גאוה׳דיקער זיג פון גאָראָדניטשי
און די כהונה פון רעב איסר וואַרגער?

גוי זיג שטאַמט פון אורטייל, שטאַמט אורטייל אָפּ פון זיג.
איצט איז צייטווייליקער שטאַט און סצעפּטער מיט
דריי־שפּיציקע קאַשקעטן:
אַ קיסר אָן אַ סצעפּטער — איז אַ הערנערלאָזע ציג,
ווי אַ זעלנער אָן א ביקס — מיט די שענסטע עפּאָלעטן.

ניין. ניט קיין פליגן, און ניט ציגן —
די קיסרים, די לאָרדן און די ריכטער,
נאָר אַטלעטן קענען דאָך אויך ניט זיגן
ווען זיי ווערן יאַדושליווע און געבריכטע.

האָט אורטייל זייערער געזיגט אין אַלע צייטן
און מענטש איז אָפּגעגאַנגען אין זיין בלוט און שווייס.
איצט איז מענטש געקומען מיט די ראָלן זיך צו בייטן,
מיט זיין אורטייל — פאַר אַלע דורות ברייגנען טרייסט.

נאָר שוואַרצע גבורה שטאַרקט זיך אין די לעצטע שעה׳ן.
זאָל דעם קדיש אָפּשטעלן דער זיידע אינמיטן.
אין אַלע מאָרד־לענדער נייער גזר איז נאָענט:
אונדזער טרער האָט קיינמאָל ניט אַ האַק פאַרמיטן.

דער אַלטער ווייַ־געשריי האָט קיינעם ניט דערשראָקן:
גזלנים חוזק׳ן פון בעטן רחמים.
אַ הונט ווייסט בלויז דעם טייטש פון פלאָקן,
אַ הינטיש פּיסק איז זיכער — ווען מען פאַרמאַכט אים.

אונדזער אורטייל וואַקסט אַרויס פון האַרץ מיט ווייטיק
וואָס איז יונג — נאָך טויזנט יאָריקער אַגאָניע:
אונדזער אורטייל איז דער דין פון מענטש, צעטראָטן
און באַליידיקט,
וואָס ברענגט דער וועלט דעם זיג פון אייביקער
האַרמאָניע.

חבר־פאווער

דער גאלדענער באַרג*)

(שפיל)

פערזאָנען:

באַרבאַראַ גאָלדוואוירטה — די רייכסטע מיידל פון דער וועלט;
מיסטער ברעדלי — איר אָפּעקון;
סיידי — אַ 5 און 10 סענט סטאָר מיידל;
טילי — אַ 5 און 10 סטאָר מיידל.
אַ גרופּע מיידלעך פון די גאָלדוואָירט סטאָרס.

איצטיקע צייט

די שפיל קומט פאָר אָן דעקאָראַציעס, בלויז אַ שוואַרצער פאָרהאַנג. אויף אַ פּראָמינענטן פּלאַץ הענגט דאָס בילד פון מיסטער גאָלדוואוירט. אַ פּאָר־טרעט פון אַן עכטע אַמעריקאַנעס דערפאָלגרייכן ביזנעסמאַן, מיט אַ באָרד. פון די אַמאָליקע ביזנעסלייט, ווי „סמיט בראָדערס". די בינע איז ליידיק. אָפּעקון און באַרבאַראַ קומען אַריין.

ב ר ע ד ל י: ווי אויסגעוואַקסן דו ביזט, באַרבאַראַ, ווי פּראַכטפול!

ב אַ ר ב אַ ר אַ: איך בין גליקלעך אייך צו זען, מר. ברעדלי.

ב ר ע ד ל י: ווי דער וואונדער פון דער נאַ־טור איז געשען פאַר מיינע אויגן. אָט, ערשט נעכטן, דאַכט זיך מיר, אַזאַ קליינינק הינדעלע, זיצט אַפן זיידנס קני און צופּט אים די באָרד.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: און דער זיידע האָט מיך גאָרניט אָנגעפּאַטשט דערפאַר?

ב ר ע ד ל י: ס'האָט אים הנאה געטאָן, דעם אַלטן נאַר.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: מיין זיידע. (גייט צו צום בילד) האַ דו יו דו, זיידע, ווי שטרענג ער קוקט אויף מיר. איך קען זיך וועטן, אַז ער דערקענט מיך ניט, אַז ניט וואָלט ער זיכער אַ שמייכל געטאָן צו מיר. כאָטש איין קליינעם שמייכל. (גיט אַ ריר אָן די ווינקלען פון מויל, ווי מען רירט אָן אַ לעבעדיקן מענטשן, ווען מען וויל ער זאָל אַ שמייכל טאָן.)

ב ר ע ד ל י (פאַרנייגט זיך פאַרן בילד): הע־לאָו, הענרי, אַלטער חבר. אָט דאָס בין איך, ווילי־אַמס, דיין געטרייער און איבערגעגעבענער פריינט. איך האָב געהאַלטן מיין צוזאָג צו דיר, אויף דיין טויטן בעט. איך האָב אַכטונג געגעבן אויף דיין באַרבאַראַ מיט דער גרעסטער זאָרג. אָט שטייט זי אַ־צט פאַר דיר אַ דערוואַקסענע, אַ ליכטיקע, אַ פּראַכטפולע באַרבאַראַ.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: יאָ, זיידע, דאָ שטייט באַר־באַראַ, און איך האָב חתונה היינט פאַר אַ פּרינץ, אַ הויכער, אַ שלאַנקער פּרינץ. דיין באַרבאַראַ פאַר אַ פּרינץ.

ב ר ע ד ל י (טרוקן): יעס, מיס גאָלדוואוירטה, און איצטער צום ענין.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: יעס מיסטער ברעדלי, לאָמיר זיך צוזעצן.

ב ר ע ד ל י: איידער איך גיי אַראָפּנעמען מיין פליכט אַלס אָפּעקון איבער דיר, וויל איך דיר זאָגן אַ פּאָר ווערטער.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: זאָגט, גוטער מר. ברעדלי.

ב ר ע ד ל י: ווען דיין זיידע, אַן אָרימער ערלעכער יונגער ביזנעסמאַן האָט אויפגעעפנט די ערשטע סטאָר און אַרויסגעהאַנגען אַ פּשוט'ע שילד: גאָלדוואוירטה 5 און 10 סענט סטאָר —

ב אַ ר ב אַ ר אַ (אומגעדולדיק): אַנטקעגן וואָס דערציילט אַ ר מיר דאָס?

ב ר ע ד ל י: אַנטקעגן דעם פּרינץ.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: וואָס האָט דאָס צו טאָן מיטן פּרינץ?

ב ר ע ד ל י: דיין זיידע, וואָלט געווען קעגן דעם שידוך.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: אָ מיסטער ברעדלי, טייע־רער, גוטער, אַ פּרינץ פון ריינעם קעניגלעכן בלוט, אַן אמת'ער פּרינץ. ס'איז דאָך די גרעסטע ערע!

ב ר ע ד ל י: אָבער דאָס אַמעריקאַנער פאָלק איז קעגן פּרינצן.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: וואָס האָט דאָס צו טאָן מיטן אַמעריקאַנער פאָלק?

ב ר ע ד ל י: די גרויסע רייכקייט דיינע איז געקומען פון די אָרעמע ניקלס און דיימס פון די צענדליקער טויזנטער פרייען, וואָס פילן אָן טאָג־איין טאָג־אויס גאָלדוואוירטס 5 און 10 סענט סטאָרס, וועלכע זיינען צעשפּרייט איבער גאַנץ אַמעריקע.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: וואָס האָבן זיי דען צו זאָגן וועגן מיין פּריוואַטן לעבן?

ב ר ע ד ל י: אַ מענטש איז אַ געזעלשאַפט־לעכע חיה און מיר קענען ניט גיין קעגן דער געזעל־שאַפטלעכער מיינונג.

ב אַ ר ב אַ ר אַ: די געזעלשאַפטלעכע מיי־נונג. קוקט מיסטער ברעדלי, וואָס די געזעלשאַפט זאָגט. אָט זיינען אַלע צייטונגען, וואָס די קליפּינג ביוראָ האָט מיר צוגעשיקט. (נעמט אַ צייטונג.) „באַרבאַראַ גאָלדסוואוירטה די מזל'דיקע מיידל". (נעמט אַ צווייטע צייטונג.) „אונזער באַרבאַראַ גאָלדסוואוירטה, אינגיכן פּרינצעס מאַטשעוואַני". (נעמט אַ דריטע צייטונג.) „די שיינע באַרבאַראַ, וואָס איז געבוירן געוואָרן מיט אַ זילבערן לעפל". (נעמט אַ פערטע צייטונג, איר פּנים פאַרענדערט זיך.)

*) פאַרבאַטן אויפצופירן אַף דער בינע אָן דער דערלויבניש פון מחבר.

צענדליקער טויזנטער אָרעמע מיידלעך האָבן פאַר איר ביטער געשקל . . . (וואַרגט זיך מיטן וואָרט)

ב ר ע ד ל י : וואָס איז געשען?

ב א ר ב א ר א : עפּעס אַ „פּאַני" צייטונג.

ב ר ע ד ל י (נעמט ביי איר צו די צייטונג און זוכט דעם נאָמען פון דער צייטונג): „דעילי וואָיר . . . (וואַרפט די צייטונג אַף דער ערד.)

ב א ר ב א ר א : וואָס איז דאָס פאַר אַ צייטונג?

ב ר ע ד ל י : אַ געמיינע צייטונג, האָט ליב שטענדיק אָנצוריצן די נידעריקע אינסטינקטן פון עולם.

ב א ר ב א ר א : אָבער זיי האָבן מיך באַליידיקט דאָרטן.

ב ר ע ד ל י : פאַרגעס. אָבער וועגן דיין חתונה האָבן מיטן פּרינץ . . . דיין זיידע איז געווען אַ מאַן מיט אמת'ע אַמעריקאַנער דעמאָקראַטישע פּרינציפּן. ער האָט פיל אויפגעטאָן פאַרן גוטס און וואוילזיין פון אָרימען פאָלק אין אַמעריקע.

ב א ר ב א ר א : אָ מיסטער ברעדלי, טייערער, גוטער, דער טאָג האָט זיך היינט אָנגעהויבן פאַר מיר דער גליקלעכסטער אין מיין לעבן. אַ פּרינץ פליט צו דער אָרעמער באַרבאַרא . . . אין אַן עראָפּלאַן פליט ער, פּונקט ווי אין די מעשה־ביכלעך. ער דאַרף באַלד אָנקומען, דער פּרינץ, און מיד אַוועקנעמען צו דער גרויסער שיף „איל־דע־פראַנס". וואָס וועט אונדז ברענגען קיין פּאַריז, און דאָרט אין פּאַריז . . . דער קאָפּ דרייט זיך מיר אַזש ווען איך טראַכט פון דעם. אָ, מיסטער ברעדלי, טייערינקער, גוטער, פאַראומערט מיר ניט מיין גליקלעכן טאָג, ווייל איך וועל זיך באַלד צעוויינען.

ב ר ע ד ל י : איך רייד צו דיר ניט אין מיין נאָמען. דיין זיידנס וואונטש איז געווען אויסגעבן זיין באַרבאַראַן פאַר אַ ביזנעס־מאַן. ער זאָל פאָרזעצן זיין אידייע פון די 5 און 10 סענט סטאָרס. זי זאָל אַריינברענגען די דאָזיקע אידייע אין אייראָפּע, אַזיע, אַפריקע און אויסטראַליע, און באַדעקן די גאַנצע וועלט מיט אַ נעץ פון 5 און 10 סענט סטאָרס.

ב א ר ב א ר א : מיסטער ברעדלי, טייערינקער, גוטינקער . . .

ב ר ע ד ל י : גוט. זאָל זיין ווי דו ווילסט. (נעמט זיך צו זיין לעדערנעם טאַש און גראָבט זיך אין פּאַפּירן.) אָט דאָ אויף דעם פּאַפּיר איז אויסגעשריבן דיין גאַנצע רייכקייט.

ב א ר ב א ר א : מיין גאַנצע רייכקייט?

ב ר ע ד ל י : 25 רעכנמייסטער האָבן צוויי יאָר גערעכנט און צונויפגערעכנט ביז ס'איז אַרויס אַ די נעטע סומע, און איצט, אַז דו האָסט דערגרייכט אַ זעלבסטשטענדיקן עלטער, גיב איך דיר דאָס איבער אין דיינע הענט. (גיט איר איבער די פּאַפּירן.) נאָ לייען און דו וועסט זען, ווי רייך דו ביזט.

ב א ר ב א ר א : 150 מיליאָן דאָלאַר. (גיט זיך אַ קרים.) דאָס אַלץ? און איך האָב געמיינט, אַז מיין פאַרמעגן איז אַסך גרעסער.

ב ר ע ד ל י : 150 מיליאָן דאָלאַר, דאָס אַלץ? ווי אומשולדיק דו האָסט דאָס געזאָגט, אָבער שטעל זיך פאָר ווען מען נעמט דנס גאַנצע גאָלד, וואָס איז פאַרקערפּערט אין דער סומע, און דאָס צונויפצולייגן אַף איין אָרט, וואָלט דאָס אויסגעוואַקסן אין אַ גרויסן, גרויסן באַרג, און ס'וואָלט דיר אָנגעקומען אַביסל שווער אַרויפצוקריכן אויף דעם באַרג.

ב א ר ב א ר א (גיט אַ פּאַטש אין די הענט): וואָס פאַר אַ וואונדערבאַרע אידייע! קען מען דאָס ניט דורכפירן?

ב ר ע ד ל י : דורכפירן — וואָס?

ב א ר ב א ר א : אָט צונויפקלייבן דאָס גאָלד אַף איין פּלאַץ און זאָל אויסוואַקסן אַ גרויסער באַרג, און איך וועל אַרויפקלעטערן אַף דעם באַרג. איך וואָלט זיך געלאָזט אויפנייען ספּעציעלע קליידער פאַר דער געלעגנהייט. ס'וואָלט געווען אַ פּראַכטפול בילד. ס'וואָלט געווען ריזיק, קאָלאָסאַל. אַזאַ זאַך איז נאָך קיינמאָל ניט פאָרגעקומען אין דער געשיכטע. איך וואָלט געווען די ערשטע. אָ מיסטער ברעדלי, קען מען דאָס פיליכט דורכפירן?

ב ר ע ד ל י : וועסט מיר אַנטשולדיקן, באַרבאַראַ. דו רעדסט נאַרישקייטן.

ב א ר ב א ר א (פאַרבענקט): ווי וואונדערבאַר! איך וועל דאָס נאָך אַמאָל פּרובירן. צונויפנעמען דאָס גאַנצע גאָלד און ס'וואַקסט אויס אַ גרויסער באַרג . . .

ב ר ע ד ל י : און דיין זיידע הערט און שווייגט.

ב א ר ב א ר א (גיט אַ קוש דאָס בילד): מיין גוטער און קלוגער זיידע.

ב ר ע ד ל י : וועל, מיס באַרבאַראַ גאָלדווואַירטה, מיר גייען שוין. איך ווינטש דיר פיל גליק און פרייד. (צו דעם בילד:) גוד באַי, אַלטער חבר, מיין מיס'ע האָב איך דורכגעפירט. מיין וואָרט, וואָס איך האָב דיר געגעבן האָב איך געהאַלטן. גוד באַי! (אָפּ).

(באַרבאַראַ דרייט זיך אַרום איבערן הויז. זי קוועלט פון פרייד, זינגט אונטער אַ לידל. זי דערזעט די אַוועקגעוואָרפענע צייטונג אַף דער ערד. זי הייבט זי אויף. זעצט זיך אַנדער לייענען.)

ב א ר ב א ר א (פון צייט צו צייט צו זיך אַליין, אַנטריסטעט): סאָם נורוו! סאָם נורוו! (וואַרפט אַוועק מיט כעס די צייטונג. אָבער אין אַ ווייל אַרום הייבט זי זי ווידער אויף און לייענט ווידער. זי וואַרפט ווידער אַוועק. פאַרשטעלט מיט אירע הענט דאָס פּנים. סיידי און טילי גנבענען זיך בשעת מעשה אַריין. הינטער זיי, ווייט אַפּגעשטאַנען פאָלגט נאָך אַ גרעסערע גרופּע מיידלעך. סיידי און טילי זעען זיי ניט.)

ס י י ד י : האָב ניט קיין מורא, טילי, זעסט איך האָב דיר געזאָגט.

ט י ל י : איך האָב אַזוי מורא. זיי קענען אונדז נאָך אַרעסטירן פאַר אַזאַ זאַך.

ס י י ד י : זיי ניט קיין שרעקעוודיקע, טילי. (דערזעט באַרבאַראַן) אָט דאָס איז זי אַליין.

ט י ל י : באַרבאַראַ גאָלדסוואוירט!

ס י י ד י : יאָ, באַרבאַראַ גאָלדסוואוירטה אַליין. די רייכסטע כלה אויף דער וועלט.

ט י ל י : זע נאָר.

ס י י ד י : וואָס, זע נאָר?

ט י ל י : עפּעס איז מיר אַ וואונדער, די רייכסטע כלה אויף דער וועלט, און גאָרניט — שלאָפט זיך.

ס י י ד י : אָט וועל איך זי אויפוועקן.

ט י ל י : ניטע, סיידי טייערע, ניטע, איך האָב מורא.

ס י י ד י : ניין, איך וועל זי אויפוועקן, וועלן מיר אַביסל ריידן צו איר, דערנאָכדעם וועלן מיר זאָגן אַלע מיידלעך, אַז מ ר האָבן גערעדט מיט איר, וועלן זיי אונדז אַלע מקנא זיין. כאַ, כאַ, כאַ.

ט י ל י : זיי וועלן אונדז סיי־ווי־סיי ניט גלויבן.

ס י י ד י : מיר וועלן זי בעטן, זי זאָל אונדז געבן עפּעס אויף אַן אָנדענק, וועלן זיי גלויבן. (גיט באַרבאַראַן אַ צופּ ביים אַרבל.)

ב אַ ר ב אַ ר אַ : וואָס איז? ווער ביזטו?

ס י י ד י (פאַרנויגט זיך): האַו דו יו דו, פּרינצעסן באַרבאַראַ? דאָס איז מיין פרייַנדינע טילי קראָון. (טילי פאַרנייגט זיך.) און מיין נאָמען איז סיידי דזשעפערסאָן.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : ווער זיינט איר?

ס י י ד י : מיר זיינען פון דיינע מיידלעך —

ב אַ ר ב אַ ר אַ : וואָס מיינסטו?

ס י י ד י : מיר זיינע פון דיינע מיידלעך פון 5 און 10 סענט סטאָר.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : וואָס דאַרפט איר דאָ האָבן?

ס י י ד י : וואָס מיר דאַרפן דאָ? מיר זיינען געקומען אָנקוקן די כלה. אַז דו ביזט דאָך די רייכסטע כלה אויף דער וועלט. אַלע מיידלעך וואָלטן געוואָלט אַ קוק טאָן אויף דיר, אָבער מיר זיינען ביידע קלוגעטשקע, איך און ט לי, האָבן מיר זיך שטיל אַריינגעגנב'עט. קיינער האָט אונדז ניט אָפּגעשטעלט. מיר גייען פון צימער צו צימער. דו האָסט אַזויפיל צימערן, באַרבאַראַ.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : גייט אַרויס פון דאַנען איידער איך רוף דעם באָטלער.

ס י י ד י : כאַ, כאַ, כאַ, זי האָט אַ באָטלער אויך. פּונקט ווי אין די מואוויס. איך און סיידי האָבן ניט קיין באָטלער. (באַרבאַראַ לאָזט זיך צו דער טיר און סיידי פאַרשטעלט איר דעם וועג) מיר וועלן דיך ניט לאָזן. כאַ, כאַ, כאַ.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : וואָס איז דאָס פאַר אַ וועג, זיך אַריינרייסן צו יענעם אין הויז אַריין.

ס י י ד י : כאַ, כאַ, כאַ, אַן אַוואַנטיורע. איך און טילי האָבן מיר ליב אַוואַנטיורעס. מיר זיינען צוויי חבר'טעס און מיר וואוינען ביידע אין איין צימער, אָבער אָן אַ באָטלער, ווי איך האָב דיר פריער געזאָגט. איך קריג 8 דאָלאַר אַ וואָך און זי קריגט 9 דאָלאַר אַ וואָך, ווייל זי אַרבעט שוין מיט צוויי יאָר לענגער פאַר מיר. אָבער דערפאַר וועט מען טילין באַלד אָפּזאָגן, ווייל זי ווערט שוין אַלט. ס'הייסט ניט אַז זי ווערט שוין אַלט, אָבער פאַר אַ 5 און 10 סענט סטאָר הייסט דאָס אַלט.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : גייט אַוועק פון דאַנען, גייט!

ס י י ד י : טילי, דו זעסט, ווי זי איז דער־שראָקן, כאַ, כאַ, כאַ. פּרינצעסן טייערע, שיינינקע, האַרציקע. (גלעט זי.)

ב אַ ר ב אַ ר אַ : נעם אַוועק דיין האַנט פון מיר. זי איז קאַלט.

ס י י ד י (גיט איר אַ טאַפּ די האַנט): כאַ, כאַ, טאַקע קאַלט. איך בין אַנומעלטן געווען אין שפּיטאָל. פרעגט מיך דער דאָקטאָר, וואָס איך עס פאַר מיין הויפּט־מאָלצייט. זאָג איך אים, אַז איך עס אַ האַט־דאָג מיט מאָסטערד. זאָגט ער מיר, אַז דערפאַר זיינען ביי מיר די הענט קאַלט. אַ נאַרישער דאָקטאָר, אַז מען עסט אַ האַט דאָג, דאַרפן די הענט זיין קאַלט? אַ משל! (באַרבאַראַ פאַר־שטעלט זיך דאָס פּנים.) וואָס איז, פילסט ניט גוט? באַרבאַראַ, טייערינקע, האַרציקע, פּרינצעסן שיינע, ס'שווינדלט דיר אפשר אין קאָפּ? מיר שווינדלט זייער אָפט אין קאָפּ. ס'איז פון אַ גאַנצן טאָג שטיין אויף די פיס. איך האָב שוין פלאַכע־פיס, ווילסט זען? (טוט אויס אַ שוך.) אָט, זע. כאַ, כאַ, כאַ.

די גרופּע מיידלעך פון הינטערגרונט רוקט זיך פאָרזיכטיק ביסלעכווייז צו. ווען זיי קומען צו נענ־טער דערזעט מען, ווי זיי זיינען אַלע אָרעמע 5 און 10 סענט סטאָר מיידלעך.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : הער אויף צו לאַכן, דו דערשרעקסט מיך מיט דיין געלעכטער.

ס י י ד י : איך דערשרעק דיך מיט מיין גע־לעכטער? איך מיין דיך ניט צו דערשרעקן. פאַר־קערט: מיין האַרץ איז אַזוי גוט צו דיר. איך בין פון דער נאַטור זייער אַ גוטע. פרעג טילין. יאָ, מיין האַרץ איז גוט צו דיר און אַלע מיידלעך ווינטשן דיר גוטס. מיר האַלטן אין איין אָפּקלינגען אויף די רעדזשיסטערס. נאָך אַ ניקל, נאָך אַ דיים, אַזויפיל מיליאָנען און מיליאָנען ניקלס און דיימס, און אַלץ פאַר אונדזער באַרבאַראַן, זי זאָל קענען חתונה האָבן פאַר אַ פּרינץ.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : דו גייסט ניט אַוועק פון דאַנען? אָט מאַך איך אַ געוואַלד.

ס י י ד י : איך וועל דיר ניט לאָזן מאַכן קיין געוואַלד. איך וועל דיר פאַרשטעלן דאָס מויל. אַז מיר זיינען שוין דאָ, מוזטו אונדז דערציילן אַלצ־דינג. דערציילן אונדז וועגן דיין פּרינץ. מיר זיינען אַזוי נייגעריק צו וויסן. האָט ער דיך שוין געקושט, דיין פּרינץ? אַ פּרינץ דאַרף שענער קושן, ניט אמת? דערציילן אונדז, באַרבאַראַ, שעם זיך ניט. מיר זיינען דאָך אויך מיידלעך. איך האָב נאָך קיינ־מאָל ניט געהאַט קיין חתן. טילי אויך ניט. אַ מאַט־ראָס האָט מיך איינמאָל אַרויסגענומען אין סענטראַל פּאַרק, האָט ער מיך געוואָלט צעלייגן אַפן גראָז, און אַז איך האָב זיך ניט געלאָזט, האָט ער מיך גוט אָנגעשלאָגן.

ב אַ ר ב אַ ר אַ : גאָט מיינער, אַזאַ אָנשי־קעניש אויף מיר, און ווען? — היינט!

ס י י ד י : היינט האָסטו טאַקע חתונה? גוט וואָס מיר זיינען געקומען, וועלן מיר דיר טאַקע צוואוינטשן אַ מזל טוב. טילי, לאָמיר איר צוואוינ־טשעווען. (ביידע נויגן זיך פאַר איר). מזל טוב, טייערע כלה! רייכע כלה, די רייכסטע כלה אף דער וועלט. דו ביזט אַזוי שיין און אַזוי געבילדעט. דיינע האָר זיינען פון גאָלד און געדיכטע אַזוינע. מיינע האָר און טילים זיינען שוין אָפּגעבליאַקעוועט און זיי ווערן דין. דיינע ציין זיינען אַזוינע ווייסע און געזונטע און אונדזערע ציין פאַלן אַרויס. דיינע ברוסטן זיינען קיילעכדיקע און שטייפע, און אונדזע־רע — פלאַכע, איינגעדאַרטע. דיינע פיס זיינען אַזוינע שלאַנקע, און אונדזערע צעקרימטע. אַלבע־טשע, טילי, זי האָט ניט קיין פלאַכע פיס. אַנו, טו אויס, באַרבאַראַ, די שיך, לאָמיר אַ קוקט טאָן. (טוט איר אויס מיט געוואַלד די שיך.) וואָס פאַר אַ שיינער אויסבויג אַרום די פיאַטעס.

(די גרופּע מיידלעך רוקט זיך צו נאָך נעענטער.)

ב אַ ר ב אַ ר אַ : וואָס ווילט איר פון מיר? (צו טילין) דו קוקסט אויס צו זיין אַ לייטישע און אַ שטילע. פיר זי אַרויס, איך בעט דיך.

ס י י ד י : זי איז טאַקע אַ שטילע, כאַ, כאַ, כאַ. ווייסט כאָטש פאַרוואָס זי איז אַזאַ שטילע? זי האָט ניט קיין בלוט, איז זי אַ שטילע. אַז מען גיט איר אַ שטאָך אַ פינגער, דאַרף מען וואַרטן אַ צייט, ביז ס'באַווייזט זיך אַ טראָפּן בלוט. ווילסט זען? ניין? אָבער דו דאַרפסט האָבן אַסך בלוט. דיינע באַקן בליען אַזוי שיין. דו ווייסט, באַרבאַראַ, וואָס פרענצים האָט געזאָגט? קענסט ניט פרענ־ציסן? זי איז אַ רויטע, אַ קאָמוניסטקע. מען האָט זי שוין אַרויסגעוואָרפן פון סטאָר דערפאַר וואָס זי איז אַ רויטע. איז ווייסטו וואָס פרענצים האָט גע־זאָגט? זי האָט געזאָגט, אַז מיר אַלע מיידלעך גיבן דיר אַוועק אונדזער בלוט. אַזאַ נאַרישע פרענצים...

ב אַ ר ב אַ ר אַ (שרייט): העלפט! העלפט!

ס י י ד י (פאַרשטעלט איר דאָס מויל): שריי ניט, באַרבאַראַ, האַרצינקע, ליבינקע. ס'פרייט אונדז אַזוי שטאַרק, וואָס דו האָסט חתונה. חתונה האָבן איז זייער אַ גוטע זאַך. אוי, אוי, וויל איך חתונה האָבן, אַז איך שטאַרב אַזש. טילי אויך. זי האָט מיר אַליין געזאָגט. דו ווייסט, מיר שלאָפן ביידע אין איין בעט, דערציילט זי מיר אַלץ. קיין בחורים נעמען אונדז ניט אויס, ווייל מיר זיינען אַזעלכע בלאָנדינקע און דאַרינקע. דערפאַר גייען מיר אין די מואווים. האָבן מיר געזען, ווי אַ געליבטער מיט זיין געליבטע האָבן געטאַנצט. איז דער טאַנץ גע־ווען אַזאַ שיינער. איז ווען מיר זיינען געקומען אַהיים, האָבן מיר ביידע זיך אויסגעלערנט דעם טאַנץ. טילי, לאָמיר איר ווייזן דעם טאַנץ. (נעמט אַרום טילין. זיי זינגען ביידע און טאַנצן.) דער טאַנץ פון צוויי בלאַסע מיידלעך, וואָס קיינער וויל גיט, קיינער דאַרף ניט. (באַרבאַראַ פאַרבאַהאַלט איר פּנים אין די הענט. די צוויי מיידלעך גליטשן זיך אַרויס פון צימער. זייער פלאַץ ווערט פאַרנומען פון דער גרופּע מיידלעך, וואָס פלעכטן זיך גלייך אַריין אינעם טאַנץ פונעם „גאָלדענעם באַרג". אין פאַרלויף פון טאַנץ בילדעט זיך ביסלעכווייז פון זייערע קער־פּערס אויס אַ באַרג. באַרבאַראַ שטייגט אַפן באַרג און שטעלט זיך אַפן סאַמע שפּיץ. כאַפּט זיך פלוצלונג אויף פון איר חלום.)

ב אַ ר ב אַ ר אַ (ווישט זיך דעם שטערן, ווי ער וואָלט געווען אין שווייס, צעשמייכלט זיך באַלד): און איך האָב געמיינט אַף אַן אמת'ן. (גיט אַ קוק אַף דער צייטונג, וואָס וואַלגערט זיך אַף דער ערד, גיט די אַ בריקע מיט די פיס) אַ געמיינע צייטונג. (אַ־נ־דרויסן דערהערט זיך דאָס זשומען פון אַן ערעפּלאַן. קולות פון דרויסן: „דער פּרינץ פליט! דער פּרינץ פליט!") — אַ מיין פּרינץ פליט, מיין פּרינץ. (לאָזט זיך לויפן, אָבער שטעלט זיך אָפּ אינמיטן דערינען, כאַפּט די צייטונג פון דער ערד, צערייסט די אַף פּיץ־פּיצעלעך.) נידערטרעכטיקע צייטונג! געמיינע צייטונג! (פון דרויסן קולות): „באַרבאַ־ראַ, דיין פּרינץ פליט, דיין פּרינץ"! (באַרבאַראַ לאָזט זיך אַרויסלויפן.)

פאָרהאַנג

מלכה לי

דורך ראַדיאָ

איך האָב געלייענט דורך ראַדיאָ ליד נאָך ליד,
דאָס לעצטע — אַ בריוו צו מיין מאַמען געווענדט.
מיין שטים האָט געציטערט, מיין יעדער גליד —
האָט שטום צו מיין מאַמען אין ווייט גענענט.

עס האָבן מענטשן אין ניו־יאָרק געהערט ווי איך לייען,
דאָס ראַדיאָ־אויג האָט גאָלדיק געברענט,
און איך האָב געזען מיין פאַרשנייטע היים —
דאָס ליד צו מיין היים־לאַנד געווענדט.

ניו־יאָרק האָט באַנען און אויטאָס אַ סך
און רעגנט ביינאַכט מיט ליכטיקן גאָלד;
געזען מיין היים מיט געפאַרביקטן דאַך,
מיט פּראָסטיקע בוימער אף שויבן באַמאָלט.

געזען מיין מאַמעס צעפּייניקטע הענט
אַף יענער זייט ווייט אין עלנט און גרוי:
איך שטיי דאָ אין זאַל צווישן פּליושענע ווענט
און די שטילקייט נידערט ווי טוי.

מיר האָט זיך געדאַכט: מיין מאַמע זי הערט
איך לייען און איך לייען בלויז פאַר איר —
זאָל די הייליקע שעה ניט ווערן צעשטערט
דאָס ראַדיאָ־אויג, וואָס בינדט מיך מיט איר.

זאָל זי פאַרנעמען דורך ווייט מיין שטים
דורך טויזנטער מייל וואו מיין שטאָט ליגט פאַרשנייט.
איך ווייס, זי באַוואַכט מיך דאָ וואו איך בין
און בענטשט מיך מיט ליבע מאַמעשע רייד.

עס האָט אונדז מער דער ים ניט צעטיילט —
בלויז דאָס געוועב פון פּליושן געוואַנט.
די נאַכט האָט די שאָלעכטס פון זיך געשיילט:
מיין מאַמע זי וואַכט דאָרט הינטערן וואַנט...

מארטין בירנבוים

דאָס „אינערע געזעץ"

עס קומט מיר אויס מיט דיכטער אָפּט צו זיצן
און עהרן רייד צומאָל, וואָס קלינגען אַזוי פרעמד —
אין דעם שטיין—דער אייביקייט—פאַרקריצן
זיי ווילן זיך... און זיינען אַזוי קאַלט און
אומפאַרשעמט;

קאַלט צום לעבן אַרום זיך—צו אַלע גרוילן;—
בלויז דאָס אייגנסטע איז נאָענט און איז זיס;
ווי ס'וואָלט אַ מאַכט, אַן אומבויגזאַמע, זיי באַפוילן:
— נישט קוקן ווייטער ווי די אייגענע צוויי פיס.

האָ באַיך גערעדט מיט אַזאַ איינעם נעכטן —
ביי אַ טישל אין אַ שטילן רעסטאָראַן —
צוריק מיט יאָרן אים געזען אין וואָרט־געפעכטן;
געוואוסט: זיין לעבן איז אַ ביליקער ראָמאַן.

ס'האָט אַ צופאַל אונדז געלאָזן ביי דעם טישל.
—ער ווייס: איך בין אַ דיכטער און אַ איד. —
האָט ער גענומען אין אַ העפטל מישן:
— ער וועט מיר לייענען אַ ליד.

—ער האָט זיך—זאָגט ער—אויסגעשיילט פון אַלע ראָסטן;
אַמאָל איז ער געווען אַ צינישער פּאָעט;
אין זיין ליד האָט ער זיך ווייטער נישט פאַרמאָסטן,
ווי פונעם ווייגלאָז ביז צו דער געליבטערס בעט...

און ער טוט אַ צי די שפּיציקע צוויי ברעמען
און מיט דער צונג די בלויע ליפּן אַ באַנעץ:
—ער שרייבט אַצינד אַף סאָציאַלע טעמען;
ער טוט עס לויט אַן אינערן געזעץ...

—און כאָטש ער שרייבט די לידער זיינע נישט אַף אידיש,
טראַכט ער, אַז פאַרשטיין וועל איך אים גוט.
ער ווייס,—און ס'איז ביז היינט אים נאָך אַ חידוש
—אַז אידן האָבן גוטע דיכטער. ער האָט אויך אין
זיך אַביסל אידיש בלוט...

•

און ער האָט גענומען לייענען אַ באַלאַדע:
—אַ בחור איז געקומען פון מאַדריד;
איינער פון דער לינקאַלן בריגאַדע —
אַ שוישפּילער, אַ טרוס, אַ איד...

— אַוועק איז ער אַהין נאָך אַוואַנטיורע,
און געקומען ווי אַ העלד איז ער צוריק...
כאָטש דאָרט האָט ער זיך אָפּגעהיט די שקורע;
נישט אויסגעשאָסן דאָרטן פון קיין ביקס...

—נאָר אין אים, אין אָט דעם בחור ליגט דער אמת:
דאָס איז דאָך דער אורשפּרונג פונעם מוט;
אַלע „העלדן" דאָרטן קענען ווערן טעמעס
פון נאַראָנים פיינע, וואָס פאַרגיסן זייער בלוט.

ווייל זיי האָבן ליב זיך זען אין העלדן־שפּיגל;
ווייל הינטער העלדישקייט באַהאַלט זיך דאָך דער טרוס;
ווייל ס'וועלן פרויען אויפפּראַלן פאַר זיי די ליבע־ריגל...
און דער פּריז פון העלדישקייט וועט זיין—געגנוס...

איך האָב די ליפּן מיינע ביז געביסן;
אויסגעהערט אים ביזן סאַמע סוף.
געצאַמט האָט זיך עס פון מיין מויל אַרויסגעריסן:
—פאַלש, פונעם ערשטן ביזן לעצטן סטראָף!

— צי טראַכט ער נישט, אַז די אידייע
דערהויבט די סיבות פונעם אינדיווייד?!
און אַז פון העלדנמוט אַן עפּאָפּייע
פאַר דער וועלט וועט בלייבן שוין מאַדריד?!

ענטפערט ער:—געוואָלט האָט ער באַשפּן טאַקע
מיט דעם איד, דעם שוישפּילער — אַ פּראָטאָט־פּ,
וואָס זאָל אויסשטעכן אַ סאָציאַלע מכה!—
און, קרייזלענדיק זיין בלויע אונטערליפּ:

—ער איז אַ מענטש פון שטענדיק אַ געוואַגטער;
ווי ער זעט—אַזוי איז אויך זיין ליד.
זיין העלד איז עכט, איז אַ כאַראַקטער,
וואָס איז טיפּיש פאַר די העלדן פון מאַדריד.—

כ'האָב געפילט: מיין צונג איז ווי אַ דאָרן;
די פויסט ווערט האַרט, ווערט אָנגעלאָדן, שווער.
ביין און שטעכנדיק האָט זיך אַ רים געטאָן מיין צאָרן:
— אַ דיכטער איז ער? ניין — אַ ליגנער און אַ מאַראָדער!—

נאָר קאַלט האָט ער זיין קאַווע שוין געטרונקען
און דין און ציניש האָט ער זיך צעלאַכט:
—ער ווייס אין וועלכע קונסט־באַגריפן כ'בין פאַרזונקען;
ער דערקענט לויט וועלכער ליניע איך טראַכט...

האָב איך אים שוין געלאָזן ביי זיין קאַווע,—
אינדרויסן איז די לופט געווען פריש.—
געפילט האָב איך: צוויי אויגן פיינטלעכע און זשוואַווע,
עפּעס קלעפּיקס קריכט מיר נאָך פון יענעם טיש.

ל. כאַנוקאָוו

ליבע

(דערציילונג)

פאַלקנער איז שוין געווען אַן עלטערער בחור, ווען ער האָט זיך צום ערשטן מאָל פאַרליבט אין קלאַרען. ער האָט זי זייער ליב געהאַט. אפילו דעם קלאַנג פון איר נאָמען האָט ער ליב געהאַט. קלאַרע! . . . ביידע זיינען געווען אינטעליגענטע אַרבעטער. האָבן געלייענט ביכער און זיינען געווען אַריינגעטאָן מיט לייב און לעבן אין דער אַרבעטער באַוועגונג, געלעבט מיט די אידעאַלן פון דער צייט.

אָבער פון דער ליבע האָט זיך גאָרניט אויסגעלאָזן. אין דעם איז געווען פאַלקנערס אייגענע שולד. ער אַליין האָט צוליב עפּעס אַן ענאָאיסטישן שטריך אין זיין כאַראַקטער, אָפּגעריסן זיינע באַציאונגען מיט דער געליבטער. און פון דעם מאָמענט אָן האָט ער באַשלאָסן, אַז זיין לעבן האָט זיך געענדיקט. און פון דאַן איז טאַקע דאָס לעבן אַוועק אין גאָר אַן אַנדער, אומגעוויינטשטער ריכטונג. ער האָט זיך אָפּגעריסן פון אַלץ, מיט וואָס ער האָט געלעבט. געוואָרן איינזאַם און פאַרביטערט. דער־פילט אין זיך די אַלט־בחורישקייט. פיינט געקראָגן מענטשן און ניט אויפגעהערט צו האָבן טענות צו דער וועלט און צו זיך אַליין.

דערצו איז אים נאָך דאָס געזונט אויך קאַליע געוואָרן. דער רוקן האָט געקראָגן אַ נייגונג אייגצובויגן זיך. דער גלאַנץ פון די אויגן איז בים־לעכווייז פאַרשוואונדן, עפּעס אַזוי ווי אַ גרויע הייטל וואָלט זיך איבער זיי איבערגעצויגן. ס'איז ניט געווען קיין בלינדקייט, אָבער דאָס האָט אים סיי־ווי זייער דערשראָקן. אַן אָפּטיקער האָט אים געראָטן אָנצוטאָן ברילן, ווייל ס'איז אַ כלל, אַז אַ מענטש נאָך פערציק מוז טראָגן ברילן... פאַלקנער האָט זיך אונטערגעגעבן און אָנגעטאָן ברילן. ס'איז געווען אַ שטער. ס'האָט אים די ערשטע צייט שטאַרק דענערווירט. אָבער ער האָט שוין די ברילן ניט אויסגעטאָן.

נאָכדעם האָט ער גענומען פילן, אַז עפּעס איז אים דער מאָגן ניט מיט אַלעמען. ער האָט געליטן פון אַ שפּאַרעניש אונטערן האַרצן. אין די פרי־מאָרגנס פלעגט ער זיך אויפכאַפּן פון שלאָף מיט אַ ביטערקייט אין מויל, פלעגט אַ קוק טאָן אין שפּיגל, דערזען זיין צעקנייטשטן פּנים, די צוגע־שוואָלענע אויגן, די ווייסע צונג זיינע און פלעגט מיט איין מאָל דערפילן אַ פאַררעטערישע שוואַכקייט אין אַלע זיינע גלידער. ס'פלעגט אים אַרומכאַפּן אַ מורא אָנצוהויבן דעם טאָג. אַ מורא צו לעבן ווייטער...

פון דעם איז פאַלקנער אָפט אַריינגעפאַלן אין אַ פאַרצווייפלונג. אַסך געטראַכט וועגן לעבן און באַזונדערס — וועגן זיין אייגענעם לעבן. געוואָרן פילאָסאָפיש געשטימט און אָנגעהייבן טראַכטן, אַז ס'איז בכלל „נאַריש און נוצלאָז צו לעבן", טאָג איין, טאָג אויס צו טראָגן דיזעלביקע מאַטערניש און אַ גאַנצן לעבן צו בענקען נאָך עפּעס, וואָס איז ניט־טאָ... ניין. עס האָט זיך פאַלקנערן ניט געלוינט דער עסק. און אומבאַמערקט אפילו פאַר זיך אַליין, איז ער געוואָרן נאַכלעסיק און אָפּגעלאָזן. זעלטענער־גערעדט זיך, געטראָגן צעקנייטשטע קליידער, דער־ווייטערט זיך פון פריינט און באַקאַנטע. אים איז איצט געווען אַלץ־איינס. ניין. ער האָט אפילו געטראָגן אַף אַלעמען אַ שנאה אין זיין האַרצן. אין מער פון אַלעמען האָט ער זיך אַליין פיינט געהאַט. פאַר אַלץ האָט ער זיך פיינט געהאַט: פאַר דער עלנטקייט, פאַר דער קראַנקייט, פאַר דער אַלט־בחורישקייט אין זיך און גאָר באַזונדערס—פאַר דער פאַרלאָרענער ליבע.

אָבער לעבן האָט מען געמוזט. און אַרבעטן האָט מען געמוזט. און זאָרגן פאַר אַ סך זאַכן, וואָס זיינען געווען אינעם לעבן, — האָט מען געמוזט. ווייל לעבן איז געווען לעבן. און אפילו וועגן דער געוועזענער געליבטער, וועגן קלאַרע, האָט מען געמוזט טראַכטן. ווייל ליבע איז געווען ליבע. און בענקשאַפטן זיינען געווען בענקשאַפטן...

און ער האָט טאַקע ניט איין מאָל געוואָלט זיך איבערבעטן מיט איר. אַ סך מאָל האָט ער זיך פּרובירט זעצן באַם טיש שרייבן איר אַ בריוו, געוואָלט איר זאָגן, אַז זי איז געווען גערעכט. אַלע מאָל גערעכט... און אַז ער איז קעגן איר אַלע מאָל געווען שולדיק, זייער שולדיק. און זאָל זי אים מוחל זיין... אָבער דורכפירן דעם פאַרלאַנג איז אים קיינמאָל ניט געלונגען. קלייניקייטן האָבן זיך אַלע מאָל געשטעלט אין וועג פונעם גרויסן, פונעם סאַמע וויכטיקסטן אין זיין לעבן...

און איין מאָל איז פאַלקנער קראַנק געוואָרן. טאַקע אַף אַן אמת קראַנק געוואָרן. אַ דאָקטאָר האָט אים געהייסן ליגן אין בעט און אויסגעשריבן אַ רעצעפּט. ס'איז געווען אַ מאַטערניש אין אַ מאַ־

כ'האָב געוואָלט פאַרגעסן אים, דעם יונג דעם דאָרן,
מיט זיין מאַרך, וואָס איז באַשלאָגן ווי מיט קרעץ..
פאַראַן אַזויפיל דיכטער נאָך, וואָס נאַרן,
אַז זיי „שאַפן לויט אַן אינערן געזעץ..."

אַ נאָכ'טעם איז געבליבן ביטער אַף מיין גומען:
ווי הויל עס קענען מענטשן זיין, ווי ווייסט!
זיין „סאָציאַלקייט"—יאָ, איך האָב זי שוין
באַנומען...
שפּעטער האָט אַ חבר מיר געענטפערט: — ער?
כ'קען אים. אַ טראַצקיסט.

טערניש. פאלקנער האט דערפילט די אמת'ע איינ־זאמקייט. ס'איז געווען א גאנצע וועלט מיט מענטשן — און ער איז געווען אליין באטאג און באנאכט. איז ער געלעגן און געטראכט: אז אט ליגט ער דא אליין, און קיינער קימערט זיך ניט וועגן אים. אט אז ער וועט שטארבן וועלן זיי קומען טאן זיין רעכט... א, זיי האבן ליב טויטע! נאך זיין טויט וועלן זיי וועגן אים ריידן גוטע רייד, באדויערן, און קלארע, זיין געוועזענע געליבטע, וועט אפשר אויך ארויסלאזן א טרער, וועט אפילו ברענגען א קרענצל בלומען אף זיין איינזאמען קבר... זי האט אלע מאל ליב געהאט בלומען, קלארע... און אפשר וועט זי אויך דאס ניט טאן פאר אים... אט האט זי דאך אים פארגעסן. ווי ס'וואלט גאר קיין זאך ניט געווען צווישן זיי.

דורכן טאג איז פאלקנער עטלעכע מאל אראפ פון בעט, דורכגעגאנגען זיך צום שפיגל און זיך גוט אנגעקוקט. ער איז אלע מאל געווען א הויכער, א דארער, — האט זיך אים איצט אויסגעדוכט, אז ער א'ז דארער געווארן. געזען, אז אונטער די אביסל אויסגעלאשענע אויגן זיינע האבן זיך גענומען פארמירן טונקל־בלויע זעקעלעך, וואס זיינען געווען ארומגעווענט פון אלע זייטן מיט א נעץ פון דיניקע קנייטשעלעך. די קנייטשעלעך זיינען זיך צעלאפן ארום די אויגן אין אומצאליקע ראדיאוסן... יע. ער א'ז געווען אלט. די אלטקייט איז אין אים אריין, ווי א צווייטע נשמה. ער האט זי שוין געפילט אין זיך, ווי די קראנקע, אפגעשוואכטע גלידער זיינע. א מורא פאר דער אלטקייט און פארן טויט האט אנגעפילט זיין הארץ. ער איז אפגעטראטן פון שפיגל אין שרעק, ווי ער וואלט טאקע פאר זיך געזען דעם איינענעם טויט...

ס'א'ז שוין געווען שפעטער אוונט. פאלקנער האט געהאט גענוג צייט צו שפינען זיינע טרויע־ריקע געדאנקען וועגן זיין לעבן, וועגן דער פאר־לארענער ליבע, וועגן טויט...

אין טיר האט מען אנגעקלאפט. פאלקנער האט זיך היפשלעך דערשראקן. פונקט, ווי דאס קלאפן וואלט געווען א סיגנאל פאר עפעס, וואס דארף איצט פאסירן אין זיין לעבן. ווייל ווער האט איצט צו אים געקענט קומען? ווער האט אים איצט געדארפט האבן?

אין צימער איז אריין זיין פריינט ווערניק, א בחור פון מיטל־וואוקס, מיט אן ענערגישן פנים, מיט פריילעכע קלוגע אויגן. ער איז געווען כמעט דער איינציקער, מיט וועמען פאלקנער'ן איז די לעצטע צייט אויסגעקומען צו באגעגענען זיך. ער האט זיך עפעס ווי אריינגעריסן אין צימער און האט מיט איין מאל אריינגעבראכט פון דרויסן די פרישקייט פון דער גאס, די מונטערקייט פון זיין אייגענער שטימונג. אונטערן ארעם האט ער געהאלטן א בוך און א גאנצן פאק צייטונגען, וועלכע ער האט אין זיין אייגענער מאדנער איילעניש א שליידער געטאן אפן טיש, און ווי ער וואלט שוין אלץ פון פריער געוואוסט, א זאג געטאן:

— נו, און דו ליגסט אין בעט!... ביסט קראנק, הא? וואס איז דיר?

פאלקנער האט פארצויגן א טראגישן פנים, אפ־געווארט א רגע און מיט א שוואכער שטים, אין גרוים פארלארנקייט, געזאגט:

— ע!... איך בין זייער קראנק... איך וועל שוין לאנג ניט ציען...

דער גאסט האט זיך א ווייל אפגעשטעלט. אפגעמאסטן זיין פריינט מיט די אויגן און מיט א פריילעכער מינע געזאגט:

—ע, ס'א'ז נאך ניט אזוי געפערלעך! א מענטש ווערט אמאל קראנק און ווערט צוריק גע־זונט. א מענטש שטארבט נאך ניט אזוי שנעל, ווי דו מיינסט... טויזנט לעבנס האט א מענטש. און דו האסט אפשר א מיליאן!... דער טייוול וועט דיך ניט נעמען!... וואס, אייגנטלעך, איז דיר אזוינס?

פאלקנער האט ווידער ארויפגעצויגן אף זיך די טראגישע מינע, ארויסגעצויגן די הענט אין דער לענג פון קערפער אין פולער רעזיגנאציע, און מיט א געפאלענער שטים, ווי ביטערע טרערן וואלטן אים שטארק געווארגן, ארויסגערעדט:

— וואס איז מיר?... זעסט דאך: א'ך בין קראנק און צעבראכן... און זאל שוין טאקע נעמען א סוף צו מיינע מאטערנישן...

פאלקנער איז אנטשוויגן געווארן, ווי אימיצער וואלט מיט אמאל פארווארגן זיין גארגל מיט א שטארקער האנט.

ווערניק האט נאך אמאל אפגעמאסטן זיין פריינט מיט א פארשנדיקן בליק:

— צו וואס ריידן וועגן טויט? וועסט געזונט ווערן. מאלע וואס מ'ווערט אמאל קראנק?... דער הימל א'ז נאך דיר ניט געפאלן אפן קאפ...

— ניין. איך וועל שטארבן... יעדן טאג זע איך פאר זיך דעם טויט. ער איז שוין אין מיר... איך פיל אים אין זיך...

ווערניק האט צוגערוקט א שטול, אוועקגעזעצט זיך נעענטער צו דעם קראנקן און שוין ערנסט געזאגט:

— הער שוין אויף צו ריידן וועגן טויט! איך קאן דיך זייער גוט, ברודערקע. ביסט דער־שראקן פארן לעבן. דאס אלץ. ניט דער טויט שרעקט דיך, נאר דאס לעבן. ס'איז אן אלטע מעשה.

פאלקנער האט זיך אנגעבאפט פאר ווערניק'ס באמערקונג, ווי ער וואלט נאר אף דעם געווארט:

— אוודאי בין איך דערשראקן און פארביטערט קעגן לעבן!... פונעם ערשטן טאג אן האט מען מיך אריינגעשליידערט אין א וועלט, וואס איך האב ניט געוואלט... ווער דארף אזא לעבן?

— וואס עפעס „אריינגעשליידערט"? ביסט געבארן געווארן און אנגענומען די וועלט, ווי איך און ווי אלע מענטשן.

דער קראנקער איז אויפגעשפרונגען אן אויפגע־רעגטער, ווי אימ־צער וואלט אים א הויב געטאן:

— ניין. איך האב זי ניט אנגענומען, דיין וועלט! מ'האט זי אף מיר ארויפגעצוואונגען, אנ־

געטאָן אַף מיר דאָס לעבן, ווי אַ כאָמוט און געהייסן טראָגן... מ'האָט מיך אָפּגענאַרט און באַצוואונגען... אָט דאָס האָט מען מיט מיר געטאָן!

ווערניק האָט אַ טראַכט געטאָן און געזאָגט:

—ע, איך זע, אַז דו ווילסט עס דווקא נעמען ערנסט... טאָ לאָז מיר דיר זאָגן: קיינער האָט דיך ניט אָפּגענאַרט און קיינער האָט דיך ניט באַצוואונגען. איך האַלט, אַז לעבן — דאָס איז אַ גרויסע זאַך! ס'איז דער גרעסטער וואונדער אין דער קאָסמישער עקזיסטענץ. מ'קען אפילו זאָגן, אַז לעבן — דאָס איז אַ מין גרויסער נס. און צו זיין אַ לעבעדיקער מענטש איז אַ טויזנטפאַכע פּריווילעגיע.

דער קראַנקער האָט געמאַכט אַן איראָנישע מינע און צוגעוואָרפן מיט חוזק:

— קענסט זיך האַלטן מיט דיין פּריווילעגיע!...

דער גאַסט האָט זיך אויפגעהויבן און זיך אַביסל דורכגעגאַנגען איבערן צימער. אַלץ איז דאָ געווען אין גרויסער אומאָרדענונג. אַפן צימער איז געלעגן אַ שווערער אומעט. זאַכן זיינען געווען אָנגעוואָרפן. אָבער אים איז עפּעס גראַד געווען פּריילעך. ער האָט אפילו פאַר זיך עטלעכע מאָל פּרובירט אויספייפן אַ פריילעך לידל. נאָכדעם האָט ער זיך אַ קער געטאָן צום קראַנקן און געזאָגט:

— הייסט, עס, אַז באַ דיר איז דאָ ניט פּריילעך! ליגסט אַ קראַנקער און מאַטערסט זיך מיט די געדאַנקען וועגן לעבן און טויט... אָך, דו, פאַלקנער, פאַלקנער!... קלייבסט זיך אַוועקצושטאַרבן, און לאָזט אפילו ניט וויסן דיינע נאָענטסטע פריינט... האָסט זיך געמעגט אַביסל שעמען.

ער האָט זיך צוריק אַוועקגעזעצט לעבן דעם קראַנקען, פאַררויכערט אַ סיגאַרעטל און אַ ווײַלע געשוויגן. פאַלקנער האָט אויך געשוויגן. זיין פּנים האָט אויסגעדריקט אַ פאַרלאַנג עפּעס צו זאָגן. אים האָט זיך געוואָלט ענטפערן אַף ווערניק'ס באַמערקונג מיט ביטערע ווערטער, מיט אַ גאַנצן באַראַזש פון פאָרוואורפן, מיט טענות. אָבער ער האָט אָפּגעשוויגן. דער ערשטער האָט איבערגעריסן דעם שווייגן ווערניק:

— הער, דו האָסט מיר נאָך אַלץ ניט געזאָגט, וואָס דיר איז... וואָס זשע פאָרט איז דיר? איך מיין, וואָס פאַר אַ קרענק האָט דיך איצט באַפאַלן?

פאַלקנער האָט שוואַך אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט:

—ע, וואָס איז דער חילוק?... ס'איז אַלץ איינס... און זאָל שוין זיין אַ סוף צו די ליידן...

— איך פרעג דאָך דיך: וואָס זאָגט אַ דאָקטאָר? האָסט דאָך מסתמא גערופן אַ דאָקטאָר.

— כ'האָב גערופן אַ דאָקטאָר... וואָס ווייס אַ דאָקטאָר אין אַ מענטשנ'ס לעבן?... עפּעס האָט ער מיר דאָ פאַרשריבן. אָבער איך וועל עס ניט נעמען. זאָל עס גיין, ווי עס גייט...

דער גאַסט האָט זיך אומגעדולדיק אַ ריר געטאָן אַפן אָרט:

— הויבט שוין ווידער אָן דיין נאַרישע פילאָזאָפיע? צום טייוול מיט דיין גאַנצן פּעסימיזם! ווילסט דוקא שטאַרבן, — שטאַרב זיך דיר געזונטערהייט. אָבער כל זמן דו לעבסט, דאַרפסט זיך ניט לאָזן פאַרמוטשן פון איבעריקע ליידן. הער, פאָלג מיך, לאָז מיר דיר געבן אַ גוטן „רייב". האָסט דאָך מסתמא באַ זיך אַביסל אַלקאָהאָל. איך וועל דיך גוט אויסרייבן, איינדעקן וואַרעם... מאָרגן וועסטו זיך אויפכאַפּן אַ נייער מענטש... ס'ווירקט גוט פיזיש און גייסטיק.

און ניט וואַרטנדיק אַף פאַלקנער'ס ענטפער, האָט דער גאַסט פאַרקאַשערט די אַרבל, אויפגעזוכט דאָס פלעשל מיט אַלקאָהאָל און זיך גענומען צו דער אַרבעט. דער קראַנקער האָט גענומען פּראָטעסטירן, ניט געוואָלט זיך אונטערגעבן. אָבער ווערניק האָט שוין אָנגעגאָסן אין דער אָפענער פלאַך פון זיין האַנט אַביסל אַלקאָהאָל און צוגעטראָטן צו דער אָפּעראַציע. זיינע הענט זיינען מיט קרעפטיקער געגיטקייט דורכגעגאַנגען איבער פאַלקנער'ס אָפּגעשוואַכטע גלידער, וואָס האָבן זיך מיט ווייטיק אָפּגערופן אַף יעדן ריר. דער קראַנקער האָט נאָך אַלץ פּרובירט פּראָטעסטירן, אָבער ער האָט זיך פאַרט אונטערגעגעבן.

ווערניק האָט געזאָגט:

— ניין, ברודערקע, איך וועל דיך ניט לאָזן אָט אַזוי ליגן מיט די נאַרישע געדאַנקען וועגן טויט... ביסט איצט אין מיינע הענט. לאָז... לאָז!... און ווער זיך ניט. איך וועל דיך ניט אָפּלאָזן, ביז דו וועסט מיר ווערן אַ מענטש מיט מענטשן גלייך...

ער האָט אַזוי גערעדט, אַביסל אין ערנסט און אַביסל אין שפּאַס און דערווייל געשיקט געטאָן זיין אַרבעט. דער קראַנקער האָט זיך ביסלעכווייז אונטערגעגעבן. געפילט איבער זיך דעם דרוק פון שטאַרקע הענט און האָט נאָך שוואַכלעך אונטערגעקרעכצט. די אַרבעט איז פאַרענדיקט געוואָרן. אין געציילטע מינוטן. ווערניק האָט, ווי אַ דאָקטאָר, וואָס האָט ערשט פאַרענדיקט אַן אָפּעראַציע, וואַרעם איינגעדעקט זיין פּאַציענט, אָפּגעוואַשן זיך די הענט און מונטער אַ זאָג געטאָן:

— נו, און איצט וועלן מיר זיין געזונט און פריש און לעבן אַ טאָג!...

פאַלקנער האָט אַ קוק געטאָן אַף אים מיט די אויסגעלאָשענע, אומפריינטלעכע אויגן און נאָך אַלץ מיט ביטערניש אַ זאָג געטאָן:

— ווער דאַרף האָבן אַזאַ לעבן? אַ מאַטערניש ביזן גרוב אַריין... אַן אומזיסטע בענקעניש נאָך אַן אמת, וואָס איז ניטאָ... אַן אמת, וואָס איז אפילו ניטאָ אין דעם יסוד פון דעם באַשאַף... אַ מענטש ווערט געבאָרן און שטאַרבט אָן אַ וועלכער עס איז מיסיע, אַזוי זיך, אָן אַ זין... ווי אַן עפּעמערע, אַ פליגעלע, וואָס לעבט בלויז איין טאָג... קומט און פאַרגייט... פרעג, צוליב וואָס, צוליב ווען? — ניטאָ אַף דעם קיין ענטפער! אַ מין בלינדער שפּיל אין אילוזיע און דעלוזיע... עס ווילט זיך אַ שפּיטאָן אַף דער וועלט און אַוועקגיין!...

ווערניק האָט אים געלאָזן ריידן. אָבער, אַז יענער האָט געענדיקט און געבליבן ליגן, אַן אויס־

געשעפטער פון זיינע אייגענע רייד, האט ער מיט א שמייכל געזאגט:

—געוויינלעך אבער בלייבט עס בלויז ביים שפיי... עס איז אזא זשעסט ביי אייך, די פעסי־מיסטן... אבער אינערלעך זייט איר גראד גלויביקע.. יע. יע! איר גלויבט אין אמת און אין העכערן יושר און אפילו אין דער גרויסער מיסיע פונעם מענטשלעכן לעבן אף דער וועלט. אז ניט, וואלט איר דאך ניט גערעדט אלע מאל מיט אזא גרויסער בענקשאפט נאכן אמת און ניט גערעדט מיט אזא־פיל ביטערניש וועגן ליגן, וועגן באטרוג, וועגן א זין און וועגן א מיסיע, וואס דאס לעבן מוז גראד האבן אין איר יסוד... איר שפייט דער וועלט אין איר פנים אריין און דאך זוכט איר אין איר דעם גרויסן זין פון עקזיסטענץ... ס'איז צום לאכן... אפילו אן עפעמעריד, א פלי־פלאטער, וואס לעבט בלויז איין טאג געפינט מער זין אין לעבן, ווי דו.

פאלקנער האט א דריי געטאן דעם קאפ צו ווערניקן און אין זיינע אויגן האט זיך אנגעצונדן א קליין בייז פייערל:

— ווען אן עפעמעריד וואלט געהאט אזוי פיל באוואוסטזיין, וויפיל א מענטש, וואלט ער טויזנט מאל א שפיי געטאן דער קרעאטור אין פנים אריין פאר דעם ביטערן חוזק, וואס מ'רופט עס לעבן...

— ניין, אן עפעמעריד וואלט ניט געשפיגן! און פארוואס זאל ער שפייען? פון א וועלכער עס איז כעמישער רעאקציע שפרינגט ער אריין אין א וועלט פון קאלאסאלער אומבעגרענעצטקייט. פון גארניט ווערט ער א יש אף דער וועלט. כאטש אף א קורצער צייט דערפילט ער דעם גליק פון זיין. פאר זיינע אויגן עפענען זיך בלויע הימלען, זונשיין, וואַרעמקייט, קאלירן... א וועלט פון וואונדער. און אלע וואונדער זיינען צוליב אים, צוליב זיין קור־צער עקזיסטענץ... און ער אליין איז דערביי א גרויסער וואונדער אין דער נאטור. און ווי גליקלעך דארף נאר זיין א מענטש, וואס קען נאך באוואוסט־זיניק איבערלעבן דעם וואונדער פון דער וועלט!

פאלקנער האט זיך פארקרימט:

— ווילסט מיר פארקויפן דיין וועלט? איך דארף זי ניט. האלט זיך מיט איר.

— וואס עפעס מיין וועלט? ס'איז דיין וועלט. דו קענסט פון איר מאכן, וואס דו ווילסט נאר אליין. ממש לויט דיין אייגענעם ווילן. דו אליין ביזט דער הערשער פון דיין לעבן. דו קענסט אין אים גע־פינען אזוי פיל גוטס, וויפיל דו ווילסט און אזוי פיל שלעכטס, וויפיל דו אליין זוכסט צו געפינען.

פאלקנער האט א מאך געטאן מיט דער האנט:

— אלטע, אויסגעדראשענע רעטאריק פון פאר־פירטע נארן. אזוי ווי אימיצער וואלט עפעס גע־וואוסט וועגן דער וועלט און וועגן לעבן! לאז צורו. איך ווייס גארניט. דו ווייסט גארניט און קיינער ווייס ניט צוליב וואס מיר דארפן אט אזוי מאטערן זיך. און מ'קען אפילו ניט שרייען גע־וואלד. דו שרייסט, און דיין קול בלייבט טויט א צענדליק טריט ווייט פון דיר, ניט דערגרייכנדיק אין ערגעץ. אמאל דוכט זיך, אז ס'איז א קליין הינטל, וואס בילט אף דער לבנה... מעגסט אויסשרייען דיין גאל, וועט דיין קול ניט דערגרייכן אפילו צי דעם נאענטסטן שטערן. אין אזא מאמענט ווילט זיך געפינען א שטריק און אויפהענגען זיך אפן ערשטן סלופ...

ווערניק האט ערנסט געזאגט:

— פארוואס זשע טוסטו דאס ניט? ס'זיינען דא טויזנטער מיטלען אוועקצושיקן דאס לעבן, פון־וואנען עס איז געקומען.

— אט דאס איז עס. מ'האט דיך אהער גע־בראכט און גלייכצייטיק אויך בארויבט. צוגענומען ביי דיר דעם כח צו ווערן־זיך, אוועקגענומען דעם ווילן צו קעמפן און איבערגעלאזן מיט דער שוואכ־קייט אונטערצוגעבן זיך... געבענטשט זיינען נאר די, וואס קענען משוגע ווערן! נאר זיי קענען עפע־נען א שפעלטעלע אין דער אייביקייט אריין און א שפיי טאן מיט גאל אף דער קרעאטור. א שפיי טאן און אוועקגיין.

פאלקנער האט עס געזאגט מיט א דראמאט־ישן זשעסט און האט אפגעקערט זיין בליק צו דער וואנט, אן אויסגעשעפטער. זיין ברוסט האט זיך גע־הייבן און ארונטערגעלאזן פון אויפרעגונג. איבער זיין פנים האט זיך אויסגעלייגט א בלייכקייט אין די אויגן האבן אויפגערעגט געפינטלט. ווערניק האט אפגעווארט.

— בלייבט עס, הייסט עס, אז דו דארפסט באַ־גיין זעלבסטמארד. קיין אנדער אויסוועג איז ניטא. און אזא מעגלעכקייט האט טאקע דיר די קרעאטור געגעבן. ס'איז לייכט. און מ'קען עס טאן אן אן איבעריקן טראגישן זשעסט. אן דעם שפיי דיינעם אין דער אייביקייט אריין... די קרעאטור האט דיר אפילו געגעבן א רייכן אויסוואל. קענסט זיך שיסן, הענגען, טרינקען, שפרינגען...

ער האט זיך הויך פאנאנדערגעלאכט, און צו־געגעבן:

— אבער איך וואלט עס ניט געטאן. ס'איז אין דעם שוואכקייט, נארישקייט און די אומבא־האלפענע דערשראקנקייט פון א פייגלינג, וואס איז ניט ווערט אפילו דעם שפיי פון פאראכטונג...

פאלקנער איז אנגעצונדן געווארן. ער האט זיך האסטיק א קער געטאן צו ווערניקן. זיינע אויגן האבן זיך אנגעשפיזט און מיט פארוואורף געזאגט:

— ביזט געקומען מאכן חוזק פון מיר? אז דיר איז גוט —ביזטו א גאנצער חכם...

ווערניק האט אבער שנעל געענטפערט:

— אז דיר איז שלעכט דארפסטו שוין ווערן א גאנצער נאר?

ביידע האבן זיך אנגעקוקט ווי זיי וואלטן זיך צום ערשטן מאל באגעגנט. געשוויגן און געקוקט איינער אפן אנדערן. פאלקנער האט זיך דער ער־שטער אפגעקערט מיטן פנים צו דער וואנט. ביידע האבן געשוויגן. אזוי א מינוט און צוויי. און ווערניק האט געזאגט:

—אבער איך וואלט קיין זעלבסטמארד ניט באגאנגען. אנשטאט דעם וואלט איך נאך אמאל גע־בארן געווארן.

— וואָס מיינסטו?

— פּשוט. איך וואָלט אָנגעהויבן פונדאָסניי. צו פינף און פערציק — פונדאָסניי?

— איצט איז פיל לייכטער אָנצוהייבן דאָס לעבן, ווי ווען דו ביזט געבאָרן געוואָרן. טויזנט מאָל לייכטער.

— מאַכסט שוין ווידער חוזק?

איצט איז שוין אָבער ווערניק געוואָרן ערנסט:

— ניין. איך מיין, אַז דו האָסט איצט אַ גרעסערן פּאָרצוג. אָט גיב אַליין גוט אַ טראַכט. ווען דו ביסט געבאָרן געוואָרן האָסטו קיין זאַך ניט געקענט: ניט גיין, ניט ריידן, ניט עפּעס טאָן. האָסט בכלל גאָר ווייניק פאַרשטאַנען. אויסצולערנען זיך און באַנעמען די אַלע זאַכן האָט דיר גענומען זייער אַסך מי און צייט. אָבער איצט איז עס דיין רייכקייט. דערמאָן זיך וויפיל מאָל דו ביזט אין דיין קינדהייט געפאַלן און טאַקע צעשלאָגן זיך. וויפיל מאָל דו האָסט זאַאיקעט, צעפּלאָנטערט די סאַמע איינפאַכסטע ווערטער, וויפיל מאָל דו האָסט געטראַכט קינדערשע נאַרישקייטן... אַ שרעק! איצט איז דיין טראָט זיכער. דיין שפּראַך איז קלאָר. און אַמאָל טראַכסטו אַביסל לאַנגיש אויך, ווען דו ווילסט זיך ניט באַנאַרישן...

פאַלקנער האָט געמאַכט אַן אומגעדולדיקן זשעסט, ווי ער וואָלט וועלן עפּעס זאָגן. אָבער ווערניק האָט אים אָפּגעשטעלט.

— ניין, ניין. לאָז ענדיקן. איך וויל זאָגן, אַז דו האָסט אַן אומדערשעפּלעכן קוואַל פון ענערגיע. וואָס מער דו אַרבעטסט, אַלץ מער ענערגיע קומט דיר צו. וואָס מער ווילן, אַלץ מער ווילנקראַפט וועסטו אין זיך אַנטדעקן. האָסט באַמערקט, ווי מוסקולן וואַקסן פון אַרבעט, פון אָנשטרענגונג, וואַקסט אויך דיין מאַרך. וואָס מער דו וועסט נוצן דיין מאַרך, אַלץ מער מאַרך וועסטו אין זיך אַנטדעקן. דאָס באַלוינט דיך די נאַטור פאַר דיין אַרבעט, פאַר דער קאָאָפּעראַציע, וואָס דער מענטש גיט איר... יע. דאָס איז דער וואונדערלעכער סוד פון דער קרעאַטור, וועלכער דו ווילסט דווקא אָנשפּייען אין פּנים אַריין, ווייל דו האָסט זיך אַביסל פאַרדאָרבן דעם מאָגן...

פאַלקנער האָט אָפּגעוואַרט אַ רגע און שוין מיט אַן אַנדער שטים געזאָגט:

— האָסט זייער שיין גערעדט... כ'האָב שוין דאָס אויך געהערט. אָבער מיר איז פון דעם ניט לייכטער...

ווערניק איז שוין אַביסל אין כעס געוואָרן:

— צום טייוול מיט דיר! ווער זוכט דיר צו געבן דערלייכטערונג? אַזעלכע ווי דו זוכן ניט קיין דערלייכטערונג. און זיי זיינען עס ניט ווערט... פון מיינטוועגן קענסטו שטאַרבן. מיר איז אַלץ איינס... אַז דו וועסט אַוועקשטאַרבן וועלן נאָך אַלץ בלייבן אַסך קלוגע מענטשן צו געניסן דעם וואונדער און דאָס גליק פון לעבן.

ער האָט זיך אָפּגעקערט. אָנגעצונדן אַ סיגאַרעטל און גענומען גלייכגילטיק רויכערן. אַף אַ ווייַלע איז צווישן די פריינט געווען אַ ווייטקייט. יעדער רער איז געווען באַזונדער. זיי זיינען מיט אַמאָל געוואָרן, ווי פרעמדע. פאַלקנער האָט טעמפּ געקוקט אַפן באַלקן. אַם איז געוואָרן נאָך שווערער. עס האָט זיך געדוכט, אַז די רייד, וואָס זיינען דאָ דורכן אָוונט גערעדט געוואָרן זיינען געפאַלן, ווי אַ שווערער שטיין אַף זיין דאַרער, אויסגעמאַטערטער ברוסט. אים האָט זיך שטאַרק געוואָלט, אַז ווערניק זאָל שוין אַוועקגיין און לאָזן אים אַליין. אָ, ער וואָלט אפשר עפּעס געקענט טאָן! ווער ווייס, אפשר וואָלט ער אפילו געפונען אין זיך גענוג כוח צוצוגיין צום פענצטער און אַרויסשפּרינגען... זיין פענצטער איז געווען צום הויף־צו. פיר שטאָק ביז צום צעמענטירטן באָדן וואָלטן געמאַכט אַ סוף צו אַלע זיינע מאַטערנישן... אין דעם וואָלט געווען אַן ענטפער אַף די אייגענע רייד און אַף די רייד פון זיין פריינט... אַף אַלץ וואָלט אין דעם געווען אַן ענטפער...

ווערניק האָט פּלוצלונג געזאָגט:

— הער, איך האָב היינט אָנגעטראָפן קלאַרען. מיר האָבן גערעדט וועגן דיר... זי איז נאָך ביי דיר ניט געווען?

פאַלקנער האָט זיך זייער דערשראָקן. קלאַרעם נאָמען האָט אים אַ זעץ געטאָן אין האַרצן. אַלע בלוטן האָבן אים מיט אַמאָל אַ שפּאַר געטאָן צום קאָפּ. אין די אויגן האָט געטונקלט. דאָס האַרץ האָט האַסטיק געקלאַפּט. ער האָט אין זיך ניט געפונען קיין ווערטער. ווערניק האָט אָפּגעוואַרט, און ווידער געזאָגט:

— זי האָט זיך נאָכגעפרעגט. איז זי נאָך, הייסט עס, ביי דיר ניט געווען?

פאַלקנער האָט זיך אָפּגערופן שוין ניט מיט זיין שטים:

— אַז איך וועל שטאַרבן וועט זי אפשר קומען... וועט אפשר קומען אַוועקלייגן אַ קרענצל בלומען אַף מיין קבר, קלאַרע...

געזאָגט, און גלייך דערפילט אינעם אייגענעם קול טרערן.

ווערניק האָט בייזלעך אַ זאָג געטאָן:

— איך, אַף איר אָרט, וואָלט דאָס אויך ניט געטאָן. אפילו נאָכן טויט וואָלט איך דיר קיין בלומען ניט געבראַכט. האָסט עס נאָך ביי איר ניט פאַרדינט.

פאַלקנער האָט געשוויגן.

— פריער האָסטו זי יאָרן לאַנג געשלעפּט אין דיין אַלט־בחורישקייט אַריין. געמאַכט פון איר אַן אַלטע מויד. און נאָכדעם האָסטו זי גאָר געלאָזן אַליין. זי איז צוליב דיר פאַרזעסן געוואָרן, אַזאַ וואויל מיידל.

— וואָס עפּעס צוליב מיר? וואָס בין איך שולדיק?

—ווייל זי האָט דיך ליב. ס'וואונדערט מיר אַף איר. זי איז אַ קלוג מיידל. אָבער ליבע איז אַפּנים פאַרט ליבע... גיי, ווייס, אַז זי האָט דיך אַזוי ליב...

פאַלקנער האָט מיט שווערקייט אַ פרעג געטאָן:

— וואָס טוט זי?... כ'מיין, ווי לעבט זיך איר?

— נו, מיט איר איז אַלץ אין אָרדנונג. זי אַרבעט. זי לערנט. פאַרנומען אין דער באַוועגונג. נישקשה, זי וועט שוין געפינען איר טרייסט... מיט דער צייט וועט זי מסתמא אויך חתונה האָבן...

פאַלקנער האָט צוגעגעבן:

— אוודאי וועט זי חתונה האָבן...

—אָבער היינט, אַז איך האָב איר געזאָגט, אַז איך קלייב זיך אַרויפצוקומען צו דיר, זיינען איר געשטאַנען טרערן אין די אויגן... אַזאַ מיידל! האָט געפונען וועמען ליב צו האָבן!... אַן אַנדערע וואָלט אפילו ניט געוואָלט וויסן, וואוהין דיין געביין איז אַהינגעקומען... גיי, פאַרשטיי די וועגן פון ליבע!

פאַלקנער האָט געשוויגן. פלוצלונג דערפילט אַ שולדיקייט אין זיך. אַ שולדיקייט און אַ רחמנות צו זיך, צו קלאַרען, וואָס האָט צוליב אים באַדאַרפט פאַרבלייבן אַן אַלטע מויד. אַלץ האָט זיך מיטאַמאָל צוזאַמענגעקליבן אַרום איין פונקט: ער און זי...

ווערניק האָט זיך פלוצלונג אַ הייב געטאָן:

— ס'וועט שפּעט. דו וועסט זיך דאָ ליגן, ווי אַ פריץ, און פאַר מיר איז מאָרגן אַ טאָג פון אַרבעט...

ער האָט צוזאַמענגענומען די צייטונגען, דאָס בוך און אַ זאָג געטאָן אין איילעניש:

— זיי געזונט. לאָז זיך ניט אָפּ. איך וועל נאָך צו דיר אַריינלויפן זען, וואָס דו מאַכסט. אַ גוטע נאַכט!

פאַלקנער איז געבליבן מיט אַ געפאַלענעם האַרצן. זיין פריינט, וואָס איז אַוועק, האָט פון אים עפּעס אַוועקגענומען און אים עפּעס געבראַכט. אין זיין קומען און אין זיין אַוועקגיין איז געווען געפאַלנקייט און האָפנונג. עס איז אים שווער געווען צו קומען צו זיך און צו פאַרשטיין. אין קאָפּ זיינען אַרומגעלאָפן אויפגערעגטע געדאַנקען, ווי שטיקלעך צעריסענע וואָלקנס אַף אַ פאַרנאַכטיקן הימל. האָבן זיך ניט געלאָזט צוזאַמענגעמען. און נאָר דאָס געשטאַלט פון קלאַרען, וועלכע דער גאַסט האָט דאָ איבערגעלאָזט, איז ניט אָפּגעטראָטן. געשטאַנען פאַר די אויגן אין איר טרויער און איר בענקשאַפט און דורך איר ליבע... עס האָט זיך אים געוואָלט וויינען און פרייען זיך. די אומרואיקייט האָט געוואָלט געפינען אַן אויסדרוק — און ניט געקענט.

ער איז לאַנג געלעגן און געטראַכט. קלאַרע איז נאָך געווען אַף דער וועלט. און זי האָט אים ליב געהאַט. און ער האָט זי ליב געהאַט. און אָט איז זי גאָר געווען נאָענט לעבן אים. זי האָט די גאַנצע צייט געלעבט אונטער דיזעלביקע הימלען מיט אים. און ער האָט אפילו געוואוסט די גאַס און דאָס הויז, וואו זי האָט געוואוינט. און אין איר צימער זיינען אים געווען באַקאַנט אַלע קלייניקייטן. איר צימער איז געווען זיין צימער. און קלאַרע איז געווען — זיין קלאַרע...

ער האָט אין זיך דערפילט אַ לייכטקייט. די אַלע פריערדיקע רייד זיינע וועגן לעבן און טויט, די אויפגעבלאָזענע פּראָבלעמען, וואָס ער האָט פריער געפּרוּווט לייזן, האָבן איצט אויסגעזען קינדיש... זין פון לעבן... אינהאַלט... ציל... קלאַרע! קלאַרע האָט אים נאָך ליב געהאַט. און ער האָט זי אויך זייער ליב געהאַט. און זיין לעבן איז איצט געווען אין אָט דער ליבע.

ער האָט זיך דערפילט קרעפטיקער. ער האָט פּרובירט אויפשטיין פון בעט, און ס'איז ניט געווען שווער אויפצושטיין. ער האָט זיך פּרובירט דורכגיין, און עס איז ניט געווען שווער צו גיין. איז ער צוגעגאַנגען צום טישל, אויפגעזוכט אין טיש־קעסטל פּאַפּיר און אַ פּען און גענומען שרייבן אַ בריוו. אַ בריוו צו קלאַרען. און אויך דעם בריוו איז ניט געווען שווער צו שרייבן. פון ערגעץ אין אים זיינען שוין געקומען די ווערטער, ווי צוגעגרייטע פון פריער. און דאָס זיינען געווען ווערטער צו זיין געליבטער קלאַרען...

מלכה לי

אונטער־האַקנקרייץ

זיי זינגען ניט,
זיי זינגען ניט,
זיי זינגען ניט געזאַנגען;
מיין דור — דו ביזט דאָס יאָמער־קול
הינטער תפיסה־שטאַנגען.

זיי לאַכן ניט,
זיי לאַכן ניט,
פאַרקרימט איז דאָס געלעכטער:
מיין דור, מיין דור געקרייציקטער
צום האַקנקרייץ פון שעכטער.

זיי טאַנצן ניט,
זיי טאַנצן ניט,
מיין דור, מיין דור פאַרוואונדעט —
אַף תליה און אַף האַקנקרייץ
הוליעט דער יאָרהונדערט...

זיי זינגען ניט,
זיי זינגען ניט,
גאַל איז זייער גומען;
מיט בייטש אַף קעפּ, אין דייטשן רייך,
זיי קומען אָן — זיי קומען.

דורך אונטערערד,
דורך טויט און שווערד,
זיי קומען אָן — זיי קומען:
שטיי אויף מיין דור געפאַלענער
פון פינצטערניש צו זונען!

יצחק אפרת

אין גרוי־לאַנד

(פּאָעמע)

עס רוישט און עס קאָכט און עס וויגט זיך מיט
רוגזה פּאָטאָמאַק,
און קלאַפּט זיך מיט געלע מיט ליימיקע כוואַליעס
אָן גרויען גראַניט —
ווערן כוואַליעס צעשפּאָלטן, צעשאָטן אין שטויביקן
שפּריי
און לויפן צוריק מיט געוואָי און געקרעכץ ווי
געשלאָגענע הינט.
ברענגט אויף זיין רוקן פּאָטאָמאַק געלאָדענע שיפן
פון דרום,
שיפן געלאָדן מיט ברויטן און פּרוכטן אַסך;
אין האַפן זיי לאָזן אַרונטער שווער־וואָגיקע אַנקערס
און רוען,
ווי פאַרמאַטערטע פייגל אַף שפּיצן פון ביימער פאַר־
נאַכט.
און ווען איינע, אַ שיף, מיט אַ בויך מיט אַ פּולן,
ווי אַ שוואַנגערע פיש,
האָט צעעפנט פון דעק אירע טירן, ווי פליגלען זיי
דרייסטן אַלבאַטראָס,
און פאַרוואָרפן אַ בריק
און מיט שטאַנגען און קליאַמערס און אייזערנע
שטריק
באַהעפט זיך צום שטיינערנעם האַפן —
האָבן ווי אויגן, ווי געלע, געפינטלט נאָך גאַסן־
לאַמטערן;
עס האָבן נאָך שטערן
באַגלייט דער לבנה אין סאַמעט, אין גרויען, פון
וואָלקנס.
נאָר ס'האָט אומרו געטריפט שוין פון מענטשן אין
רייען צעוויגטע,
און אין קנייטשן פון שטערנס
אין שניטן, אין קרומע, פון פנים'ער האַרבע —
פאַרקריצט איז געוועזן באַגערן:
פילייכט וועט מען דאַרפן, פילייכט וועט מען קריגן
דאָ אַרבעט.
און אַרויס אויפן דעק איז אַ מענטש,
געקוקט אויף דער מענגע מיט ביטול,
מיט שפּיי איבער ווייסן פּאַרענטש.
געזוכט מיט די אויגן, גענישטערט
די גרויסע,
די יונגע,
די שטאַרקע,
און מיט שאָקל פון קאָפּ, ווי די טויבע,
געשיקט אינעם בויך פון דער שיף.
אין פינצטערן גלאַנץ פונעם קויל־שטויב
האָבן מענטשן געטראָגן אַף פּלייצעס,
געבויגן אין דרייען, אַף ברעטער געלייגטע אין
בלאָטעס,
קאַסטנס מיט קאַרשן און טרויבן און זעקלעך מיט
ווייצן
צו גרויסע שווערוואָגיקע אויטאָס.

ערשט שפּעט אַפן טאָג, ווען זון האָט
פאַרקרייזט שוין דעם קיילעך דריי פערטל אַרום,
האָבן דינסטן צעטראָגן אין מירמל־פּאַלאַצן,
מיט טריט, מיט שטילע, אַף גלאַנץ פון פּאַרקעטן,
אין קריסטאַלענע גלעזער אַף זילבערנע טאַצן,
פּרוכטיקע זאַפטן צו ברייטע צעבראַסטעטע בעטן;
האָבן פון פּוכיקע קישנס געהויבן זיך מידע פאַר־
שיכור'טע קעפּ,
און מיט ציטער אין פינגער דערטראָגן צו מיילער
פאַרקרימט
רייפקייט פון טוי און פון זון און פון ווינט.

און ס'האָט זון אַ צעפלאַמטע צו גרונטן גענומען
זיך קערן,
איז ליידיק געבליבן די שיף ווי אַ בויך אָן געדערים..

שפּעט פאַרנאַכט שוין, ווען ס'האָט זיך צעטופּעט
מיט אייזן די נאַכטיקע באַן,
האָבן פרויען, אין גרויקייט פון אַלטע כאַלופּעס,
געוואַרט אַפן פאַרדינער, דעם מאַן.

ס'האָבן קינדערשע הערצער אין אומרו געצאַפּלט:
וואָס וועט אונדז ברענגען היינט עפּעס דער טאַטע?

און איינער אַ מאַן האָט געשניטן זיך העכער פון
אַלע מיט קאָפּ און מיט אַקסל.
האָט שטראַל זיך אַ לעצטער אין קאָפּ פון ריז, ווי
צעשמאָלצענער קופּער צעוואַקסן,
האָבן עטלעכע זילבער־מטבעות, צוגלייך מיט זיין
טראָט אַפן האַרטן און שטיינערנעם ברוק,
זיך צעקלונגען:
דאָס האָט זיך דאָס בלוט—טראָפּנס בלוט פון צע־
שניטענע פינגער
צעזונגען.
און געטראַכט האָט דער מענטש, געטראַכט און
געלאַכט:
כ'האָב פאַר אויסלאָדן שיפן פון פרי ביז ביינאַכט
ניט קיין קאַרשן און טרויבן פאַר ווייב און פאַר
קינדער,
נאָר עטלעכע זילבער־מטבעות פאַר אָרימען מאָלצייט
געבראַכט!

פ. ז. מ.

וו. אי. לענין — אַ גאון פון דער וויסנשאַפט

ווען מ'האָט דעם 17טן מאַי, 1938, אָנגעשטעלט די טוער פאַר דער העכסטער שולע אין קרעמעל, האָט געמאַכט אַ גרויסן רושם חבר סטאַלינס באַגייסטערנדיקע רעדע וועגן דער ראָלע און די אויפגאַבן פון דער פאָרגעשריטענער וויסנשאַפט, וועגן די מוטיקע קעמפער פאַר דער וויסנשאַפט און וועגן דעם גרויסן גאון פון דער וויסנשאַפט — וו. אי. לענין.

די געשיכטע פון דער וויסנשאַפט וויים וועגן פיל גרויסע טוער, וואָס האָבן געבראָכן אַלטע פאָרשטעלונגען, טראַדיציאָנעלע אָנשויאונגען; וועגן אַזעלכע וואָס האָבן באַוועגט די קולטור פאָראויס און האָבן באַשאַפן מיט זייערע אַנטדעקונגען אַ נייע עפּאָכע אין דער אַנטוויקלונג פון דער וויסנשאַפט. צו די גאונישע מוחות, וואָס האָבן געעפנט אַ נייע עפּאָכע אין דער אַנטוויקלונג פון די נאַטור־וויסנשאַפטן, באַלאַנגען קאָפּערניק און גאַלילעי, דאַרווין און מענדעלעיעוו, פּאַוולאָוו און טימיראַזיעוו.

אינעם יאָר 1543, עטלעכע טעג פאַרן טויט פונעם מחבר, איז דערשינען קאָפּערניקס גרויסע אַרבעט „וועגן די ראָטאַציע פון די הימלשע קרייזן". ענגעלס האָט באַצייכנט די דאָזיקע אַרבעט ווי אַן „אומשטערבלעכע שאַפונג". ער האָט באַהויפּטעט, אַז קאָפּערניקס לערע „צווינגט די טעאָלאָגיע צו רעזיגנירן". קאָפּערניק האָט דערלאַנגט אַן אַנטשיידנדיקן קלאַפּ די אָנגענומענע לערע, אַז אונזער ערד שטעלט מיט זיך פאַר אַן אומבאַוועגלעכן צענטער פון דער וועלט און אַז די זון באַוועגט זיך אַרום דער ערד.

דאָס איז געווען אַ גרויסער וויסנשאַפטלעכער אויפטו. אַלע רעאַקציאָנערע און פינצטערע כוחות, די גאַנצע שוואַרצע מיטלאַלטערישע געמיינהייט, דער רוימישער פּאַבסט און די איינפלוסרייכע פעאָדאַלן, די אינקוויזיציע און די יעזואיטן, האָבן זיך אַרויפגעוואָרפן אַף די טרעגער פון דעם נייעם וועלט־אָנשוי. דער טויט האָט פאַרהיט קאָפּערניקן פונעם שייטער־הויפן. די פינצטער־משוגענע גלחים האָבן זיך אַרויפגעוואָרפן אַף די נאָכפאָלגער און פאָרזעצער פון קאָפּערניקס לערע. אינעם יאָר 1600 איז אין רוים, פאַרברענט געוואָרן דזשאָרדאַנאָ ברונאָ, וועלכער איז מוטיק אַרויסגעטראָטן און פאַרטיידיקט די רעכט פון דער וויסנשאַפט. אין 1616 האָבן די הויפּט־גלחים פון איטאַליע פאַרבאָטן גאַלילעיען צו אַנטוויקלען קאָפּערניקס לערע און אינעם יאָר 1633 האָט מען פון אים מיט געוואַלד אַרויסגעריסן אַן אָפּלייקענונג פון דער דאָזיקער „אַפּיקורסות".

אָבער ניט קוקנדיק אַף די אַלע פאַרפאָלגונגען האָט דאָך קאָפּערניקס לערע געזיגט און האָט געגעבן אַ ריזיקן שטויס דער אַנטוויקלונג פון אַלע וויסנשאַפטן און האָט איבערגעקערט די אַלטע פאָרשטעלונג וועגן דער וועלט.

אינעם מיטן פונעם 19טן יאָרהונדערט רוקט זיך אַרויס די גיגאַנטישע פיגור פון דעם גרויסן וויסנשאַפטסמאַן, דאַרווין, וועלכער האָט אָנגעמאַכט אַ רעוואָלוציאָנערע אַ בערקערעניש אין דער וויסנשאַפט וועגן דער אָרגאַנישער וועלט.

עס זיינען דאָ פיל אַזעלכע ליכטיקע בלעטלעך פון גרויסע וויסנשאַפטלעכע אויפטואונגען, פון גרויסע אַנטדעקונגען אין דער געשיכטע פון נאַטור־וויסנשאַפט. אָבער די סאַמע פאַרכאַפּנדיקסטע וויסנשאַפטלעכע אויפטואונגען שטעלן מיט זיך פאַר די שאַפונגען פון די גרונטלייגער און קלאַסיקער פונעם מאַרקסיזם־לעניניזם: מאַרקס און ענגעלס, לענין און סטאַלין. אין די דאָזיקע שאַפונגען זיינען אויסגעדריקט די אינטערעסן און די שטרעבונגען פון די אַרבעטנדיקע איבער דער גאַנצער וועלט. די ווערק פון די גרויסע מאַרקסיסטישע קלאַסיקער זיינען גערעכטעט אַף צו דערגרייכן דעם סאַמע העכסטן ציל — די פולשטענדיקע באַפרייאונג פון אַלע האָרעפּאַשניקעס פונעם יאָך פון קאַפּיטאַל און אַף באַשאַפן אַ פריילעכן און גליקלעכן מענטשן־לעבן אַף דער ערד.

ניט איינמאָל האָט לענין געזאָגט, אַז מאַרקס האָט זיך אָנגעשפּאַרט אַף דעם פעסטן פונדאַמענט פון דער גאַנצער וויסנשאַפט ביז אים. ער האָט קריטיש דורכגעטראַכט אַלץ, וואָס די פריערדיקע וויסנשאַפט האָט געגעבן און דורך זיין באַווייזן די אומבאַדינגטע נויטווענדיקייט פון אַראָפּוואַרפן דעם קאַפּיטאַליזם און פאַרבייטן אים דורכן קאָמוניזם.

דער מאַרקסיזם איז די קעמפערישע רעוואָלוציאָנערע לערע פונעם אַרבעטער־קלאַס — דער סאַמע שפּיץ פונעם וויסנשאַפטלעכן געדאַנק. דער מאַרקסיזם טרעט אַרויס ווי דער געטרייער וועכטער פון די וויסנשאַפטלעכע טראַדיציעס. אָבער די קלאַסיקער פונעם מאַרקסיזם, די עכטע רעוואָלוציאָנערן אין דער וויסנשאַפט, זיינען קיינמאָל ניט געוואָרן קיין קנעכט פון די דאָזיקע טראַדיציעס. לענין און סטאַלין בייטשן אומ'ברחמנות'דיק יעדן מין פון די קאָמוניסטישע אָנגעלייענטע באַרימער, וואָס האָבן געמיינט, אַז מיטן אויפכאַפּן די לאָזונגען און אויספירונגען פון דער קאָמוניסטישער וויסנשאַפט, האָבן זיי שוין איבערגענומען דעם קאָמוניזם.

לענין קלאַפּט בוכשטעבלעך אין קאָפּ אַריין דעם געדאַנק, אַז „מ'קען ערשט דאַן ווערן אַ קאָמוניסט, ווען מ'באַרייכערט דעם זיכרון מיט אַלע יענע רייכטימער, וואָס די מענטשהייט האָט אויסגעאַרבעט"*).

---

*) לענינס ווערק, באַנד 30, זייט 407. (רוסישע אויסגאַבע).

צוזאמען מיט דעם שטרייכן לענין און סטאלין צוזאמען אונטער, אז דער מארקסיזם האט קריטיש איבערגעארבעט און האט אויספרוביר אף דער ארבעטער־באוועגונג די גאנצע ירושה פון דער אל־טער קלאסישער וויסנשאפט. ווי א לעבעדיקע לערע וואס האלט זיך אין איין אנטוויקלען, אנערקענט ניט דער מארקסיזם קיין שום שאבלאנען: ער איז אין סאמע עצם קעגן יעדער דאגמע.

„אונדזער לערע" — זאגן לענין און סטאלין — „איז ניט קיין דאגמע נאר א געווער פאר קאמפס־טעטיקייטן. דער מארקס זם פאדערט אן אריגינעלע לייזונג פאר די אלץ ניי־אנטשטיענדיקע פראגן אין פארבינדונג מיט די אריגינעלע און איינגארטיקע שטריכן, וואס זיינען איינגנטימלעך יעדן נייעם היסטארישן אומשטאנד. מיט א בייסג־דיקן סארקאזם און ברענענדיקער שנאה דעקן אויף לענין און סטאלין אין זייערע ווערק די טעמפקייט, באגעגריצטקייט, ארעמקייט, דאגמאטיזם, די ציטא־טישקייט אין די טעארעטישע און פאליטישע בגינים פון א גאנצער כנופיה פארברענטע שונאים און פעלשער פון מארקסיזם.

לענין איז דער סאמע גרעסטער גאון אין דער מארקסיסטישער וויסנשאפט און ממילא שוין אויך פון דער וויסנשאפט בכלל.

לענינס ערשטע ארבעטן, וואס זיינען אנגע־שריבן געווארן נאך אין די 90ער יארן פונעם פאריקן יארהונדערט, זיין אומשטערבלעכע שאפונג „ווער זיי־נען עס די „פריינט פונעם פאלק' און ווי אזוי זיי קעמפן קעגן די סאציאל־דעמאקראטן", ווי די אנ־דערע שאפונגען, וואס זיינען געווען געריכטעט קעגן די נאראדניקעס און לעגאלע מארקסיסטן, האבן גלייך אין אים אנטדעקט א שאפנדיקן מארקסיסט פון אויסשליפלעכער קראפט. באנוצנדיק זיך מיט מארק־סעס מעטאדע און אנווענדנדיק זי אין אנאליזירן די קאנקרעטע אומשטענדן אין רוסלאנד, האט ער צע־שטויבט די קליינבירגערלעכע אילוזיעס פון די נא־ראדניקעס וועגן די אייגנארטיקע וועגן פון דער אנט־וויקלונג אין רוסלאנד, זייער „לערע" וועגן דער „פאלקישער" פראדוקציע, וואס האט כלומרשט גאר־ניט צו טאן, און וועט ניט האבן צו טאן, מיטן קאס־פיטאליזם.

גלייכצייטיק האט לענין מיט דעם אראפגעריסן די מאסקע פון סטרואווע, בולגאקאוו און אנדערע, וואס האבן פרעטענדירט אפן נאמען „פארטרעטער פון דער אביעקטיווער וויסנשאפט". לענין האט אויפגעדעקט דעם בורזשואזן כאראקטער פון זייערע שריפטן און האט נביאותדיק פאראויסגעזאגט, אז אי־נעם פראצעס פון דער ווייטערדיקער פארשארפונג פונעם קלאסן־קאמף וועלן זיי זיך שטעלן אפן וועג פון דער רעאקציע און קאנטר־רעוואלוציע.

לענין איז געווען דער פירער און ארגאניזאטאר פון דער באלשעוויסטישער פארטיי — א פארטיי פון א נייעם טיפ. ער צעברעכט די אלטע, איינגע־וואָרצלטע אפפארטוניסטישע פארשטעלונגען וועגן דער פארטיי ווי אן אינסטרומענט פון שלום, ווי א צו־גאב צו דער פארלאמענטארישער פראקציע. ער ווארפט אפ אן רחמנות די מענשעוויסטישע פאר־שלאגן וועגן ערשטן פונקט פון דער פארטיי־קאנסטי־טוציע, און שפאלט זיך אפ פון די מענשעוויקעס, ווייל דא האנדלט זיך וועגן שאפן אזא פארטיי, וועלכע זאל קאנען און זאל נעמען אף זיך די אנ־פירונג פונעם קאמף פאר אראפווארפן דעם קאפיטא־ליזם.

אין דעם גאנצן פעריאד ביזן יאר 1905 האט לענין אנגעשריבן א רייע פון די וואגיקסטע ארבעטן, וואס שטעלן מיט זיך פאר עכטע מוסטערן פון וויסנ־שאפטלעכער פארשונג. אלס ביישפיל וועלן מיר דא דערמאנען זיין ווערק „די אנטוויקלונג פונעם קא־פיטאליזם אין רוסלאנד".

עס קומען אן די שטורעמס פונעם רעוואלו־ציאנערן יאר, 1905. עס וויקלען זיך פאנאנדער די ווייטערדיקע פרינציפיעלע מיינונגס־פארשיידנ־הייטן צווישן די באלשעוויקעס און צווישן די מענ־שעוויקעס, וואס זיינען געווארן די אגענטור פון דער בורזשואזיע אין דער ארבעטער־באוועגונג. גע־פינענדיק זיך אין פלען ביי די אפגעלעבטע פאר־שטעלונגען פונעם אינטערנאציאנאל, פארנעמענדיק זיך מיט פוסטע היסטארישע אנאלאגיעס, פראפא־גאנדירן די מענשעוויקעס אן „אידייעלע", אז אזוי ווי מיר דארפן ערשט דורכמאכן א בורזשואזע רע־וואלוציע, דעריבער דארף די הויפט־באוועגנדיקע קראפט פון דער דאזיקער רעוואלוציע זיין די בור־זשואזיע. לענין טרעט ארויס קעגן די דאזיקע שונאים פונעם מארקסיזם מיט א געוואלדיקער קראפט. לענין, דער גלענצנדיקער דיאלעקטיקער, א באוואפנטער מיטן קענען אויסגעצייכנט די ווערק פון מארקסן און ענגעלסן, ווערק וואס ער האט ספעציעל און געגוי שטודירט און וואס האבן צו טאן מיט טאקטישע פראגן אין די רעוואלוציעס פון 1848 אין פראנקרייך און אין דייטשלאנד, דעקט אויף די גאנצע פאלשקייט פון די מענשע־וויסטישע פאזיציעס.

יא, — זאגט ער — אונדז שטייט פאר די בורזשואַ־דעמאקראטישע רעוואלוציע. אבער די אייגנארטיקע קאנקרעטע אומשטענדן זיינען אזעל־כע, אז אין דער דאזיקער בורזשואַ־דעמאקראטישער רעוואלוציע טרעט ארויס ווי דער הויפט פירנדיקער כוח אונדזער ארבעטער־קלאס, וואס פירט מיט זיך דעם פויערטום.

ארויסגייענדיק פון מארקסעס מעטאדע און שטיצנדיק זיך אפן אנאליז פון די קאנקרעטע היס־טארישע באדינגונגען, ווייזט לענין אויף די אומ־באדינגטע נויטווענדיקייט, אז די העגעמאניע אין דער פארשטייענדיקער בורזשואַ־דעמאקראטישער רע־וואלוציע זאל געהערן דעם פראלעטאריאט. ער צעשמעטערט אף שפענדלעך די אלטע טראדיציא־נעלע אנשויאונגען, וואס די פירער פונעם צווייטן אינטערנאציאנאל האבן געשאפן וועגן דעם אפ־גרונט וואס טיילט פאנאנדער די בירגערלעך־דעמאָ־קראטישע רעוואלוציע פון דער סאציאליסטישער. ער באגרינדעט די מעגלעכקייט אין די נייע באדינ־גונגען פון דער היסטארישער אנטוויקלונג, אז די

ערשטע רעוואָלוציע זאָל אַריבערוואַקסן אין דע־צווייטער — לויט דער מאָס פון כוחות און אָרגאַ־ניזירטקייט פונעם פּראָלעטאַריאַט און לויט זיין פייאיקייט נאָכצופירן נאָך זיך די פילמיליאָניקע מאַסן פונעם פּויערטום.

ווי אַן עכטער פאָרשטייער פון דער רעוואָלו־ציאָנערער וויסנשאַפט, נאָכפאָלגנדיק דעם ביישפּ ל פון מאַרקסן און ענגעלסן, פאָרשט אויס לענין מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט דעם גאַנג פון די רעוואָלוציאָנערע געשעענ שן אינעם יאָר 1905, דעם אָנטייל און די שעפערישקייט פון די פאָלקס־מאַסן אין די דאָזיקע געשעענישן. לענין באַג־רינדעט טעאָרעטיש די רעוואָלוציאָנערע טאַקטיק אין דעם באַוואָפנטן אויפשטאַנד און רופט דעם אַרבעטער־קלאַס צו דערלערנען די קונסט פון באַ־וואָפנטן קאַמף. מיט צאָרן בראַנדמאַרקט ער פלע־כאַנאָווס פאַררעטערישע פּאָזיציע, וואָס האָט זיך אויסגעדריקט אין זיינע טרויעריק־באַרימטע ווער־טער: „מ׳האָט זיך ניט געדאַרפט נעמען פאַרן גע־ווער״.

לענין טרעט אַרויס ווי אַן עכטער פירער פון די פאָלקס־מאַסן, ווי אַ שלאַכט־אָרגאַניזאַטאָר פון זייער קאַמף און ווי דער בעסטער פאָרשטייער פון דער פאָרגעשריטענער וויסנשאַפט. די געוואַנטקייט פון די טאַקטישע טעטיקייטן, די קרישטאָלענע דורכ־זיכטיקייט און קלאָרקייט פון די לענינישע לאָזונ־גען, די שטרענגע באָלשעוויסטישע פּרינציפּן־פעסט־קייט, די אומקאָמפּראָמיסלעכקייט מיט די שונאים פונעם מאַרקסיזם, דער ווילן און די אומדערשראָקנ־קייט — איז זייער כאַראַקטעריסטיש פאַר דעם דאָ־זיקן גאון פון דער וויסנשאַפט.

מיט אַ באַזונדערער קראַפט אַנטוו׳קלט זיך די געניאַליטעט פון לענינס מוח אין דער צייט פון דער אימפּעריאַליסטישער וועלט־מלחמה פון 1914. דער אָנקומענדיקער איבערגאַנג אינעם אָנהייב פו־נעם 20טן יאָרהונדערט „פון אַן אַלטן צו אַ נייעם קאַפּיטאַליזם״ (לענין) דר׳קט זיך אויס אין דעם קאָלאָסאַלן וואוקס פון די מאָנאָפּאָליעס, אין דער מוראַדיקער נאָך קיינמאָל ניט געזעענער שפּרונג־אַרטיקער אַנטוויקלונג פון די פּראָדוציר־כוחות, אין דעם שאַרפן קאַמף פאַר אַ נייער איבערטיילונג מיט דער וועלט, אין דער אויבערהערשאַפט פון דער פּ־נאַנציעלער אָליגאַרכיע. דער אַנטוויקלונגס־טעמפּ אין באַזונדערע לענדער, אין באַזונדערע צווייגן פון דער אינדוסטריע וואַקסן אומפאַרגלייכלעך שנע־לער ווי פריער. עס דערשיינען אויף דער סצענע נייע אימפּעריאַליסטישע מלוכות (יאַפּאַן). אין משך פון אַ קורצער היסטאָרישער צייט וואַקסט אויס דער דייטשער אימפּעריאַליזם. עס וויקלט זיך פאַ־נאַנדער אַ ריקזיכטלאָזער קאַמף פון אַ גרופּע אימ־פּעריאַליסטישע רויבער פאַר מערק, פאַר קוואַלן פון רוי־מאַטעריאַל. די אַנטוויקלונג קומט פאַר זייער אומגלייכמעסיק, שפּרונגאַרטיק, „אין דער אָר־דענונג פון אַרויסשטויסן פון די מערק די מלוכות וואָס זיינען פאַרלאָפן פאָראויס און פון נייע מלו־כות, וואָס רוקן זיך אַרויס״ (סטאַלין).

די פ׳רער פונעם 2טן אינטערנאַציאָנאַל, פאַר־בלענדט פון דער דאָזיקער נאָך ניט געוועזענער אַנטוויקלונג, די פיליסטער און פאַררעטער, לאָקייען און טעלער־לעקער פון די קאַפּיטאַליסטישע באַלע־באַטים זאָגן פאָראויס דעם קאַפּיטאַליזם אַ נייע עראַ פון אַנטוויקלונג. זיי זעען פאָר פאַרן קאַפּי־טאַל זם נאָך הונדערטער יאָרן פון אויפבלי און גליק. אין דעם אָנהויב פון דער אימפּעריאַליסטי־שער שחיטה האָט זיך גלייך אַרויסגעוויזן דער שענד־לעכסטער קראַך פון 2טן אינטערנאַציאָנאַל, דער הימלשרייענדיקער פאַרראַט פון די סאָציאַל־דעמאָ־קראַט שע פּאַרטייען צום סאָציאַליזם.

לענין האָט געשריבן: „די מערהייט פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטייען, און אין דער ער־שטער ריי, אינעם סאַמע שפּיץ, די סאַמע גרעסטע און איינפלוסרייכסטע פּאַרטיי אינעם 2טן אינטער־נאַציאָנאַל — די דייטשע — האָבן זיך געשטעלט אויף דער זייט פון זייער גענעראַל־שטאַב, פון זייער רעגירונג, פון זייער בורזשואַזיע קעגן דעם פּראָ־לעטאַר׳אַט *). די אָנערקענטע פירער און „אויטאָ־טאָריטעטן״ פונעם 2טן אינטערנאַציאָנאַל, די האינד־מאַנס און געדס, די קאַוטסקיס און די קונאָווס, די וואַנדערוועלדעס און די זודעקומס האָבן זיך פאַר־קויפט צו זייער אייגענער בורזשואַזיע און פאַרראָטן דעם אַרבעטער קלאַס. לויט ראָזאַ לוקסעמבורגס אויסדרוק האָט זיך דער 2טער אינטערנאַציאָנאַל פאַרוואַנדלט אין אַ „שטינקנדיקן פּגר״. די איינ־ציקע פּאַרטיי, וואָס האָט מיט דער גאַנצער אומ׳־ברחמנות׳דיקייט און טיפקייט אויפגעדעקט דעם אימפּעריאַליסטישן כאַראַקטער פון דער מלחמה, איז געווען די לענין־סטאַלינישע באָלשעוויסטישע פּאַרטיי.

מיט אויסשליפלעכער דרייסטקייט און מוט, אין אומשטענדן פון אַן אומגעצוימטן שאָוויניזם, וואָס האָט פאַרכליניעט די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטייען פון דער גאַנצער וועלט און פּנים צו פּנים מיטן פולן פאַרראַט קעגן דעם סאָציאַליזם מצד דעם גרעסטן טייל פירער פון דער סאָציאַל־דע־מאָקראַטיע און זייער איבערגאַנג אויף דער זייט פון די גענעראַל־שטאַבן פון זייערע רעגירונגען, הייבט לענין אויף זיין שטימע קעגן דער מלחמה. צע־ברעכנדיק אַלע אַלטע געזעצן און פאָרשטעלונגען, גייענדיק אַנטקעגן דער שאָוויניסטישער כוואַליע, האָט לענין אַרויסגערוקט דעם באַרימטן באָלשעוויס־טישן קאַמפּס־לאָזונג — צו פאַרוואַנדלען די אימ־פּעריאַליסטישע מלחמה אין אַ בירגער־קריג. זיינע אַרבעטן זיינען אָנגעזעטיקט מיט עכטער רעוואָלוצי־אָנערער ליידנשאַפט און קאַמפּס־גייסט. לענינס ריי־זיקע גאונות צערייסט אין פעדים די סאָציאַל־דע־מאָקראַטישע אידעאָלאָגיע. זי ווייזט אָן, אַז דער סאָציאַל־אָפּאָרטוניזם האָט זיך פאַרוואַנדלט אין אַ פאַרענדיקטן סאָציאַל־שאָוויניזם און בראַנדמאַרקט די אומדערהערטע צביעות און פּראָסטיטואירונג פו־

*) לענינס ווערק, באַנד 18, זייט 239 (רוסי־שע אויסגאַבע).

נעם סאָציאַליזם מצד די פירער פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע. דער קראַך פונעם 2טן אינטערנאַציאָנאַל איז אַ פאַקט און צוריק אויפלעבן דעם רעוואָלוציאָנערן סאָציאַליזם קאָן בלויז אַ נייער, 3טער אינטערנאַציאָנאַל.

מיט זיין גאַנצער טיפקייט דעקט לענין אויף די שאַרפע ווידערשפּרוכן פון דער דאָזיקער נייער עפּאָכע. די אויפגייענדיקע ליניע פונעם קאַפּיטאַליזם האָט זיך געענדיקט. דער אימפּעריאַליזם איז בלויז אַ פּאַראַזיטישער קאַפּיטאַליזם. דער אימפּעריאַליזם איז דער שטאַרבנדיקער קאַפּיטאַליזם, ערב דער סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע.

אינעם יאָר 1916 שרייבט לענין זיין אַרבעט „אימפּעריאַליזם, ווי די העכסטע שטופע פון קאַפּיטאַליזם". ווי אַ פאָרזעצונג פון מאַרקסעס „קאַפּיטאַל", גיט די דאָזיקע אַרבעט אַן אַלזייטיקן וויסנשאַפטלעכן אַנאַליז פון די עקאָנאָמישע און פּאָליטישע דערשיינונגען, וואָס זיינען כאַראַקטעריסטיש פאַר דער נייער היסטאָרישער עפּאָכע. לענין האָט אָנגערופן זיין אַרבעט „אַ פּאָפּולערע פאַרצייכענונג". די דאָזיקע פּאָפּולערע סקיצע איז גלייכצייטיק אַ מוסטער פון אַ רעזיקער פאָרשונגס־אַרבעט. אַלץ, וואָס עס האָט אַף איין אופן אָדער אַ צווייטן גע־האַט אַ שייכות מיט דער כאַראַקטעריסטיק פון דער נייער אַנטוויקלונגס־שטופע פונעם קאַפּיטאַליזם, האָט ער פּינקטלעך דורכאַנאַליזירט. די פלאַמענדיקע שטימע פונעם קעמפער קלינגט אַראָפּ פון יעדער זייטל אין דעם דאָזיקן געניאַלן ווערק. לענינס בוך וועגן דעם אימפּעריאַליזם האָט באַוואָפנט דעם אַרבעטער־קלאַס צום קאַמף פאַר זיין באַפרייאונג. לענינס אַנאַליז פון דער נייער אַנטוויקלונגס־עפּאָכע פונעם קאַפּיטאַליזם — די עפּאָכע פונעם אימפּעריאַליזם — האָט די גרעסטע היסטאָרישע באַדייטונג.

בעת דער מלחמה, אין 1915, מאַכט לענין די באַדייטנדיקסטע, פונדאַמענטאַלע אַנטדעקונג אין דער געזעלשאַפטלעכער וויסנשאַפט, וואָס צעברעכט די אַלטע פאָרשטעלונגען און וואָס באַוועגט פאָראויס מאַרקסעס לערע: די אויפדעקונג פונעם געזעץ וועגן דער ניט־גלייכמעסיקער עקאָנאָמישער און פּאָליטישער אַנטוויקלונג פונעם קאַפּיטאַליזם און וועגן דער מעגלעכקייט אַז דער סאָציאַליזם זאָל קאָנען זיין זיגרייך אין איין לאַנד.

חבר סטאַלין האָט געשריבן:

„לענינס גרויסקייט, ווי אַ פאָרזעצער פון מאַרקסן און ענגעלסן, באַשטייט טאַקע אין דעם, וואָס ער איז קיינמאָל ניט געווען קיין קנעכט צי דעם בוכשטאַב אינעם מאַרקסיזם. אין זיינע פאַרשונגען האָט ער נאָכגעפאָלגט מאַרקסעס אָנווייזונג, וואָס מיר האָבן שוין ניט איינמאָל איבערגע'חזר'ט, אַז דער מאַרקסיזם איז ניט קיין דאָגמע, נאָר אַ פירער צו אַקציע. לענין האָט עס געוואוסט און, שטרענג אונטערשיידנדיק צווישן דעם בוכשטאַב פונעם מאַרקסיזם מיט זיין עצם, האָט ער קיינמאָל ניט באַטראַכט דעם מאַרקסיזם פאַר אַ דאָגמע, נאָר ער האָט זיך אָנגעשטרענגט דע אין די נייע אומשטענדן פון דער קאַפּיטאַליס־טישער אַנטוויקלונג.

„אין דעם באַשטייט טאַקע לענינס גרויסקייט. ער האָט אָפן און ערלעך, אָן קיין שום וואַקלונגען, אַוועקגעשטעלט די פראַגע וועגן דער נויטיקייט פון אַ נייער פאָרמולע וועגן דער מעגלעכקייט, אַז די פּראָלעטאַר שע רעוואָלוציע זאָל זיין זיגרייך אין באַזונדערע לענדער, ניט מוראַהאָבנדיק, וואָס די אָפּאָרטוניסטן פון אַלע לענדער וועלן זיך אָנכאַפּן פאַר דער אַלטער פאָרמולע און פּרובירן צו פאַרדעקן מיט די נעמען פון מאַרקסן און ענגעלסן זייער אָפּאָרטוניזם" *).

חבר סטאַלין האָט אָנגעוויזן, אַז לענין איז געווען דער ערשטער, וואָס האָט אַפן גרונט פון אַנאַליזירן דעם אימפּעריאַליזם און פון דעם געזעץ וועגן דער אומגלייכמעסיקער עקאָנאָמישער און פּאָליטישער אַנטוויקלונג, געקומען צו דעם אויספיר, אַז עס איז מעגלעך פאַרן סאָציאַליזם צו זיין זיגרייך אין באַזונדער־גענומענע קאַפּיטאַליסטישע לענדער.

אין דער עפּאָכע פון מאַרקסן און ענגעלסן איז נאָך די אומגלייכמעסיקע עקאָנאָמישע און פּאָליטישע אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם ניט געווען אַזאַ שאַרפע, ווי זי איז אין דער עפּאָכע פונעם אימפּעריאַליזם. די ווידערשפּרוכן פונעם קאַפּיטאַליזם האָבן נאָך דעמאָלט נישט דערגרייכט די שטופע פון אַנטוויקלונג, ווען דער קאַפּיטאַליזם וואָס אַנטוויקלט זיך אין אַן אויפשטייגנדיקער ליניע פאַרוואַנדלט זיך אין אַ קאַפּיטאַליזם וואָס הויבט אָן פוילן און אָפּשטאַרבן.

אין דעם ביז־מאָנאָפּאָליסטישן קאַפּיטאַליזם איז מאַרקסעס און ענגעלסעס פאָרמולע, אַז עס איז אוממעגלעך פאַרן סאָציאַליזם צו זיגן אין אַן איין און איינציק לאַנד, געווען אַ ריכטיקע. אָבער אין די באַדינגונגען פונעם אימפּעריאַליזם, ווען אַלע ווידערשפּרוכן פונעם קאַפּיטאַליזם האָבן דערגרייכט צו זייער פולער שאַרפקייט, ווען די אומגלייכמעסיקע אַנטוויקלונג פונעם קאַפּיטאַליזם האָט זיך פאַרביטן אַף אַן אַראָפּשטייגנדיקער — אין אַזעלכע באַדינגונגען איז שוין גאַנץ אַנדערש געשטאַנען די פראַגע וועגן דער מעגלעכקייט פאַר אַ זיג פון סאָציאַליזם אין איין לאַנד.

די לערע וועגן דער מעגלעכקייט פון אַ זיג פונעם סאָציאַליזם אין איין לאַנד, וואָס לענין האָט אַנטדעקט און וואָס סטאַלין האָט זי פאָרגעזעצט און ווייטער אַנטוויקלט, שטעלט מיט זיך פאַר דעם וויכטיקסטן באַשטאַנד־טייל פונעם לענינזם. ביז דער אימפּעריאַליסטישער עפּאָכע זיינען אַלע מאַרקסיסטן, אָנהייבנדיק מיט מאַרקסן און ענגעלסן געשטאַנען אַפן שטאַנדפּונקט, אַז עס איז אוממעגלעך פאַרן סאָציאַליזם צו זיין זיגרייך אין אַ באַזונדער־גענומענעם לאַנד.

ווי אַן עכטער מאַרקסיסט אינעם בעסטן זין פונעם וואָרט, ווי דער גרעסטער גאון פון דער וויסנשאַפט, טראָגט לענין איינפאַך ניט אַריבער אַן אַלטע פאָרמולע אין נייע אומשטענדן. אַרויסגייענדיק פון מאַרקסעס מעטאָדע, און אַנטוויקלענדיק זי, אָנצואווענדן דעם מאַרקסיזם, ווי אַ גרונט־מעטאָ־

זוכט ער א נייע פארמולע, וואס איז אין אנקלאנג מיט די נייע היסטארישע באדינגונגען. ער גיט די דאזיקע נייע פארמולע דורך דער לערע וועגן דער מעגלעכקייט, אז דער סאציאליזם זאל זיין זיגרייך אין באזונדערע לענדער.

די דאזיקע לערע האט גייסטיק באוואפנט דעם ארבעטער־קלאס, האט פאר אים אויפגעמאכט גלענצנדיקע פערספעקטיוון, האט פאר אים געפנט די מעגלעכקייטן פאנאנדערצורייסן די קייטן פונעם אימפעריאליזם אין זיינע סאמע שוואכסטע רינגען. עס איז ניט קיין צופאל, וואס די שונאים פונעם מארקסיזם און די פארדעטער פונעם ארבעטער־קלאס — די מענשעוויקעס, קאוטסקיאנער און טראצקיסטן — זיינען אנגעפאלן מיט באזונדערן צארן און משוגעת אף די דאזיקע לענינסטישע לערע. לענין און סטאלין האבן צעשמעטערט אלע פארזוכן פון די שונאים. דער זיג פונעם סאציאליזם אין דעם סאוועטישן פארבאנד אונטער חבר סטאלינס פירערשאפט האט דערוויזן די גאנצע ריכטיקייט פון לענינס געניאלער אנטדעקונג.

און אט איז שוין דאס יאר 1917. עס האט ארויסגעקראכט די מעכטיקע פאלקס־רעוואלוציע, וואס האט אומגעווארפן די זעלבסטהערשונג. עס זיינען אריינגעצוגן געווארן אין דער באוועגונג פיל־מיליאניקע מאסן־ארבעטער, פויערים, סאלדאטן. אין די ערשטע שטופן פון דער רעוואלוציע האט זיך די מאכט געפונען אין די הענט פון א רעגירונג פון קאפ־טאליסטן און פאבריקאנטן, וועלכע האבן גע'חלומ'ט וועגן פארזעצן די אימפעריאליסטישע שחיטה, וועגן באשאפן אין רוסלאנד א בורזשואזן „גן־עדן" אינעם געשטאלט פון אנדערע בורזשואזע לענדער. אבער שוין אין יענער צייט האט זיך דאס לאנד באדעקט מיט סאוועטן פון ארבעטער און סאלדאטן דעפוטאטן — מיט די רעוואלוציאנערע ארגאניזאציעס פון די ארבעטנדיקע, די מענשעוויקעס און עס־ערן האבן אינגאנצן אונטערגעשטיצט די הערשאפט פון די פריצים און קאפיטאליסטן, פרובירנדיק איינצוצאמען די אקטיוויטעט פון די מאסן אין די ראמען פון דער קאפיטאליסטישער ארדענונג. אלע מינים פארדעטער, זינאוויעוויסטן און קאמעגעווצעס, ריקאוויסטן און בוכארינצעס, וואס האבן זיך באהאלטן אונטער א באלשעוויסטישן מאנטל, האבן פרובירט פאנאנדערצולייגן די רעוואלוציאנערע רייען.

אין די דאזיקע באדינגונגען האט זיך איבער דער גאנצער וועלט צעקלונגען דער לענינסטישער לאזונג וועגן איבערגעבן די גאנצע מאכט אין די הענט פון די סאוועטן, וועגן דעם איבערגאנג פון דער רעוואלוציע פונעם ערשטן עטאפ צו דעם נאכפאלגנדיקן. דער לענינשער לאזונג „די גאנצע מאכט — די סאוועטן!" איז געווען דער אויסדרוק פון דעם איינציק־ריכטיקן, וויסנשאפטלעכן צוגאנג צו דער אפשאצונג פון דער דעמאלטיקער צווישנבאציאונג פון די קלאסן־כוחות.

לענין קומט צום אויספיר, אז די בורזשואדעמאקראטישע רעוואלוציע האט זיך אין רוסלאנד פארענדיקט, אבער זי האט זיך פארענדיקט אייגנארטיק, אריגינעל. ער ווייזט אן, אז „די באלשעוויסטישע לאזונגען און אידייען בכלל, זיינען פולשטענדיק באשטעטיקט געווארן פון דער געשיכטע נאר קאנקרעט האבן זיך די זאכן אויסגעלייגט אנדערש ווי (ווער עס איז) האט געקאנט דערווארטן, — אריגינעלער, אייגנארטיקער, פארבנרייכער" *). דער גרויסער דיאלעקטיקער, לענין, האט אויפגעוויזן, אז די אלטע באלשעוויסטישע פארמולע „די רעוואלוציאנער־דעמאקראטישע דיקטאטור פון פראלעטאריאט און פויערנטום" איז דורכן לעבן אריינגעפירט געווארן אין דער קעניגרייך פון דער ווירקלעכקייט, זי איז פארקערפערט געווארן אין פלייש און אין בלוט, זי האט זיך קאנקרעטיזירט און מיט דעם גופא אנגענומען א ניי געשטאלט. לענין האט באוויזן מיט זיין גאנצער באלשעוויסטישער איבערצייגונגס־קראפט, אז עס קאן נאר זיין איין אויסגאנג פון דער באשאפענער לאגע: א סאציאליסטישע רעוואלוציע און דער איבערגאנג פון דער גאנצער מאכט אין די הענט פון די סאוועטן. לענינס אפריל־טעזיסן פון 1917טן יאר — איז א היסטארישער דאקומענט פונעם אינטערנאציאנאלן סאציאליזם.

די גאנצע הונדערט־מויליקע בורזשואזע פרעסע האט אויפגעהויבן א ווילדן געיעג אפן פירער פון די באלשעוויקעס. אין דעם אלגעמיינעם כאר פון די פארטיידיקער פונעם קאפיטאליזם, האבן זיך ספעציעל אויסגעטיילט די מענשעוויקעס און די עס־ערן. אפילו פלעכאנאוו האט אויך אן אנטייל גענומען אין יענער קאמפאניע פון רכילות און אינסינואציעס, וואס האט זיך אויפגעהויבן אין פארבינדונג מיט לענינס ארויסטרעטונגען. אין זייערטיקל „וועגן לענינס טעזיסן און וועגן דעם פארוואס א שאדן ווערט צייטנווייז אינטערעסאנט', פאראייניקט זיך פלעכאנאוו אינגאנצן מיט די בורזשואזע רעפארטערן פון די בולוואר־צייטונגען, און רופט אן לענינס טעזיסן נארישע חלומות. די לעבעדיקע ווירקלעכקייט האט טאקע דערוויזן ווער עס האט זיך ארומגעטראגן מיט נארישע חלומות און ווער ס'איז גערעכט געווען.

אינעם שארפן, אנגעשטרענגטן קלאסנקאמף פונעם יאר 1917, האבן זיך פאראייניקט אלע כוחות פון דער אלטער וועלט אינעם קאמף קעגן די באלשעוויקעס. די שונאים פונעם ארבעטער־קלאס האבן איבער אלע קרייץ־גאסן געקלאגט, אז לענינס ליניע וועגן דער סאציאליסטישער רעוואלוציע, וועגן זיג פונעם ארבעטער־קלאס אין רוסלאנד, א לאנד, וואס איז אפגעשטאנען און חרוב צוליב דער אימפעריאליסטישער מלחמה, איז א פאנטאזיע און אן אוטאפיע. א שטארקע פארשפריטונג האבן געהאט די מענשעוויסטישע אנשויאונגען, אז די פראלעטאריישע רעוואלוציע קאן כלומרשט ניט זיגן, אין דער ערשטער רייע, סיידן אין א לאנד, וואו די פראדוציר־כוחות און די קולטור האבן דערגרייכט די העכ־

*) לענינס ווערק, באנד 20, זייט 101.

סטע אנטוויקלונג, וואו דער פּראָלעטאַריאַט שטעלט מיט זיך פאַר אַ מערהייט פון דער באַפעלקערונג.

לענינס גרויסקייט אַלס באַגייסטערער און אָר־גאַניזאַטאָר פון דער אָקטאָבער־רעוואָלוציע באַשטייט אין דעם, וואָס ער האָט צעקלאַפּט אין שטויב די דאָזיקע דאָגמעס, וואָס זיינען פיינטלעך צום מאַרק־סיזם, און באַוויזן אַז דער איינציקער אויסוועג פאַר רוסלאַנד אין דער לאַגע פון 1917 קאָן בלויז זיין אַ זיג פון דער פּראָלעטאַרישער דיקטאַטור, אַן אַנט־וויקלונג אַף די וועגן פון סאָציאַליזם. לענין האָט קלאָר געזען, אַז די הערשנדיקע קלאַסן האָבן דער־בראַכט רוסלאַנד צום ראַנד פון אונטערגאַנג, אַז די געשיכטע האָט מיט איר גאַנצער שאַרפקייט אַוועק־געשטעלט די פראַגע: אָדער „אונטערגיין אָדער מיט אַלע כוחות זיך אַ לאָז טאָן פאַראויס". אינעם אַרטיקל „די דראָענדיקע קאַטאַסטראָפע און ווי מ'דאַרף מיט איר קעמפן", האָט לענין געשריבן:

„די מלחמה האָט באַשאַפן אַזאַ גוואַלטיקן קריזיס, זי האָט אַזוי אָנגעשרענגט די מאַטעריע־לע און מאָראַלע כוחות פונעם פאָלק, זי האָט דער־לאַנגט אַזעלכע קלעפּ דער גאַנצער מאָדערנער געזעלשאַפטלעכער אָרגאַניזאַציע, אַז די מענטש־הייט שטייט פאַר דער ברירה: אָדער אונטער־גיין, אָדער אָנטרויען איר שיקזאַל אין די הענט פונעם סאַמע רעוואָלוציאָנערסטן קלאַס פאַרן שנעלסטן און ראַדיקאַלסטן איבערגאַנג צו אַ העכערן פּראָדוציר־אופן" *)

און אַזוי נאָכאַמאָל און ווידעראַמאָל, פאַרדאַ־מענדיק די פייגהייט און דעם פּעדאַנטיזם פון די מענשעוויקעס, זייער שקלאַפּישע נאָכאַמונג די פאַר־גאַנגענהייט, שרייבט לענין:

„נו, איז וואָס, אויב די פולשטענדיקע אויס־גאַנגסלאָזיקייט פון דער לאַגע, וואָס פאַרצענפאַכט מיט דעם די כוחות פון די אַרבעטער און פּויע־רים, האָט פאַר אונדז געעפנט אַ מעגלעכקייט פון אַנ'אַנדער איבערגאַנג צו שאַפן גרונט־אַנשפּאַרן פאַר דער ציוויליזאַציע, ווי אין אַלע איבעריקע מערב־אייראָפּייאישע לענדער?"

„אויב עס איז נויטיק, כדי צו באַשאַפן דעם סאָציאַליזם, אַ באַשטימטע ניוואָ פון קולטור (כאָטש קיינער קאָן אונדז ניט זאָגן וואָס פאַר אַ באַשטימטע „קולטור־ניוואָ"), טאָ פאַרוואָס זאָלן מיר ניט טאָרן אָנהייבן אין אָנהייב מיט דעראָבערן אַף אַ רעוואָלוציאָנערן אופן די יסודות פאַר דער דאָזיקער באַשטימטער קולטור־ניוואָ, און דערנאָכ־דעם שוין, אַפן גרונט פון דער אַרבעטער־פּויערים מאַכט און פון סאָוועטישער אָרדענונג, אַ נעם טאָן זיך אָנצויאָגן די איבעריקע פעלקער" *).

די אָפּאָרטוניסטן און פאַררעטער פונעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָבן געטאָן אַלץ וואָס זיי האָבן געקאָנט כדי צו פאַרקריפּלען און פאַרטושן דעם צענטראַלן פּונקט פונעם מאַרקסיזם — די לעדע וועגן דער דיקטאַטור פונעם פּראָלעטאַריאַט. לענין דעקט אויף די געמיינע פאַלסיפיקאַציע פונעם מאַרק־סיזם דורך די העלדן פונעם צווייטן אינטערנאַציאָ־נאַל, שטעלט ווידער אויף אין איר ריינקייט די מאַרקסיסטישע לערע וועגן דער מלוכה און וועגן דער דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט. לענין אַנט־דעקט די סאָוועטישע מלוכה ווי די פאָרם פון דער דיקטאַטור פונעם אַרבעטער־קלאַס, ווי דער העכ־סטער מין פון פּראָלעטאַר שער דעמאָקראַטיע, ווי אַ באַזונדערע פאָרם פון אַ בונד צווישן דעם אַרבע־טער־קלאַס און דעם פּויערטום.

ווי דער גלענצנדיקסטער מייסטער פון דער מאַטעריאַליסטישער דיאַלעקטיק, רוקט לענין אַרויס, אין די פאַרשיידענע היסטאָרישע פּעריאָדן, נייע פראַגן, צעברעכט אַנטשלאָסן די אַלטע אָפּגעלעבטע אָנשויאונגען און דערלאַנגט שווערע קלעפּ יעדן מין סטאַגנאַציע און פּוילעניש. מיר דאַרפן זיך בלויז דערמאָנען אָן דעם קער צו דער נייער עקאָנאָמישער פּאָליטיק, וואָס די קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט אָנ־גענומען אַף איר צענטן צוזאַמענפאָר, לויט לענינס פאָרשלאָג. לענין האָט דערזען, אַז עס האַלט שמאָל מיט דעם קלאַמער, וואָס האַלט צוזאַמען דעם אַר־בעטער־קלאַס מיטן פּויערטום, און ער האָט אָנגע־מערקט קאָנקרעטע מאָסמיטלען, וואָס זיינען געווען נויטיק אַף צופרידנשטעלן די ווירטשאַפטלעכע באַ־דערפענישן פון די ברייטסטע מאַסן פּויערים. די דאָזיקע אַלע מאָסמיטלען מערקט לענין אָן, אַרויס־גייענדיק פון דער פּערספּעקטיווע פון בויען די סאָציאַליסטישע געזעלשאַפט, צוצוגרייטן די באַדינ־גונגען פאַר איבערפירן די פּויערשע באַלעבאַטיש־קייטן אַף די רעלסן פון סאָציאַליסטישער אַנטוויק־לונג.

דער דאָזיקער איבערגאַנג איז פאַרווירקלעכט געוואָרן אונטער דער אָנפירונג פון לענינס מיט־קעמפער און פאָרזיצער, אונטער דער אָנפירונג פון חבר סטאַלין.

אַלץ וואָס לענין האָט געשאַפן אין דער וויסנ־שאַפט, האָט ער אָנגעשריבן פאַר די ברייטסטע פאָלקס־מאַסן. ער האָט ניט געקענט פאַרליידן די אַלע מינים „געלערנטע" חקירות, די פאַרשפּיצטע חריפות און לומדות, דעם „וויסנשאַפטלעכן אָפּפאַל", וואָס פאַרלייגט אָפּטמאָל די גראָב־בייכיקע ווערק, וואָס פּרעטענדירן אַפן נאָמען פון „וויסנשאַפטלע־כע ווערק". ער פאָדערט פון די שרייבער־מאַרק־סיסטן אַוועקצושטעלן די פראַגן איינפאַך און קלאָר, אַז זיי זאָלן זיין צוגענגלעך צו די ברייטסטע מאַסן. ער לאַכט מיט צאָרן אויס אַלע מינים רויכיקע ווער־טער, וואָס מאַכן אָן אַ טומל אין קאָפּ, יעדן פּוסטן און אומבאַהאָלפענעם ווערטער־שפּיל, וואָס איז אַזוי כאַראַקטעריסטיש פאַר די נישטיקע שרייבעריין פון די פאַר'היה'שטע פאָלקס־שונאים, טראָצקי און בו־כאַרין.

לענין האָט געשריבן:

„. . . די מיטגלידער פון דער קעמפנדיקער

*) י. סטאַלין — וועגן דער אָפּאָזיציע (רו־סיש), זז. 338-339.

*) לענינס ווערק, באַנד 21, זייט 191.

*)לענינס ווערק, באַנד 17, זייט 400.

סאָציאַליסטישער פּאַרטיי דאַרפן אויך אין זייערע געלערנטע ווערק נ׳ט אויסלאָזן פונעם אויג דעם אַרבעטער־לייענער; זיי דאַרפן זען מיט אַלע כוחות צו שרייבן איינפאַך, אָן יענע אומנויטיקע פאַרשפּיצטע ווערטלעך, אָן יענע אויסווייניקסטע סימנים פון „געלערזאַמקייט", וואָס האַלט אַזוי געפאַנגען די דעקאַדענטן און די טיטולירטע פאַרשטייער פון דער אָפיציעלער וויסנשאַפט" *)

אין אַלע צווייגן פון דער געזעלשאַפטלעכער וויסנשאַפט מאַכט לענין אומשטערבלעכע וויסנשאַפטלעכע דערגרייכונגען. ער טראָגט אַריין זייער פיל נייעס אין דער אַגראַר־פראַגע, אַזוי גוט ווי אין דער נאַציאָנאַל־קאָלאָניאַלער פראַגע, און אין די פּראָבלעמען פון די אַלגעמיינע פילאָזאָפישע וועלט־אָנשויאונגען. אַרויסגייענדיק פון מאַרקסעס מעטאָדע, אַנטוויקלענד׳ק זי, גיט לענין אַ ווייטערדיקן שטוים אַלע געביטן פון דער געזעלשאַפטלעכער וויסנשאַפט אַפן גרונט פון זיין שטודיום איבער אַ נייעם מאַטעריאַל, מיט וועלכן עס איז אַזוי רייך די עפּאָכע פונעם אימפּעריאַליזם און פון פּראָלעטאַרישע רעוואָלוציעס.

אַף אַלע עטאַפּן פונעם קאַמף פאַר דער זאַך פון אַרבעטער־קלאַס שטייט אין איין רייע מיט לענינען זיין נאָענטסטער פריינט און געטרייער מיטקעמפער, דער פאָרזעצער פון זיין אומשטערבלעכער אַרבעט — חבר סטאַלין. אינעם קאַמף מיט די נאַראָדניקעס און די לעגאַלע מאַרקסיסטן, אינעם קאַמף פאַר באַשאַפן אַ פּאַרטיי פון אַ נייעם טיפּ, אין אויפדעקן די שונאים פונעם אַרבעטער־קלאַס (די מענשעוויקעס און עס־ערן, די טראָצקיסטיש־בוכאַריניסטישע פאַררעטער) גייט שטענדיק און אָן אויסנאַם חבר סטאַלין צוזאַמען מיט לענינען. לענינס אַלע שטריכן, ווי אַ גאון פון דער וויסנשאַפט זיינען געי׳רש׳נט און פאָרגעזעצט געוואָרן פון חבר סטאַלינען.

חבר סטאַלין האָט ווייטער אַנטוויקלט און קאָנקרעטיזירט איינעם פון די וויכטיקסטע פראַגן אינעם לענינזם — די פראַגע וועגן דער מעגלעכקייט פאַר אַ זיג פונעם סאָציאַליזם אין איין לאַנד. כדי טעאָרעטיש ווייטער צו אַנטוויקלען די דאָזיקע פראַגע און פּראַקטיש פאַרווירקלעכן זי אינעם לעבן אין דעם סאָוועטן־פאַרבאַנד, האָט מען געדאַרפט ווייטער אַנטוויקלען לענינס לערע וועגן אימפּעריאַליזם, וועגן געזעץ פון דער אומגלייכמעסיקער אַנטוויקלונג און די לענינישע טעאָריע וועגן דער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע אין איר גאַנצקייט.

די אינדוסטריאַליזירונג פונעם סאָוועטן־פאַרבאַנד, דאָס פאַרוואַנדלען אים פון אַ זייער אָפּגעשטאַנען לאַנד אין אַ לאַנד מיט אַ פאָרגעשריטענער טעכניק, די קאָלעקטיוויזירונג פון דער דאָרפישער ווירטשאַפט, דאָס איבערפירן דעם פּויערנטום אַף די רעלסן פון סאָציאַליסטישער אַנטוויקלונג, די פאַרניכטונג פון די עקספּלואַטירנדיקע קלאַסן און די עקספּלואַטאַציע פון אַ מענטשן דורך אַ מענטשן, די באַשאַפונג פון דער סאַמע דעמאָקראַטישסטער קאָנסטיטוציע אין דער וועלט — ווי אַן אויסדרוק פון אַ זיג פונעם סאָציאַליזם — דאָס אַלץ האָט בלויז געקאָנט פאַרווירקלעכט ווערן ביי באַדינגונגען פון אַ ווייטערדיקער טעאָרעטישער אַנטוויקלונג און קאָנקרעטיזירונג פון לענינס לערע וועגן דער דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט, וועגן די פאָרמען פון קלאַסנקאַמף אין די באַדינגונגען פון דער פּראָלעטאַרישער דיקטאַטור, וועגן דעם בונד פונעם אַרבעטער־קלאַס מיטן פּויערנטום. צעברעכנדיק אין פאַרניכטנדיק די איינשטעלונגען פון די פאַרמאַסקירטע שפּיאָנען און פאַררעטער — די טראָצקיסטן און די רעכטע, — אַנטוויקלענדיק דעם לעניניזם און אָנווענדנדיק אים צו די נייע באַדינגונגען פונעם קלאַסנקאַמף, רוקט חבר סטאַלין אַרויס אַף יעדן עטאַפּ פונעם קאַמף נייע לאָזונגען, נייע אויפגאַבן, מאָביליזירנדיק די ענערגיע פון די פאָלקס־מאַסן.

די טעאָרעטישע און אָרגאַניזאַציאָנעלע גאַרנות פון חבר סטאַלין האָט דערמעגלעכט צו פאַרקערפּערן אין לעבן דעם לענינישן פּלאַן אויפצובויען דעם סאָציאַליזם אינעם סאָוועטן־פאַרבאַנד. חבר סטאַלין — דער גרויסער פאָרזעצער פון מאַרקס־ענגעלס־לענין — האָט אין זיך פאַרקערפּערט די גאַנצע דערפאַרונג פונעם באָלשעוויזם און אַלע שטריכן לענינס, ווי אַ פירער פונעם אַרבעטער־קלאַס. מ׳האָט געדאַרפט צו זיין אַ שעפערישער מאַרקסיסט פון לענינס טיפּ, באַהערשן דעם טיפסטן וויסן פונעם מאַרקסיזם, דורכגיין פּראַקטיש דעם גאַנצן וועג פון דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי צוזאַמען, און אַקסל צו אַקסל מיט לענינען, פאַרמאָגן די סטאַלינשע פייאיקייט צו פאַראייניקן די טעאָרעטישע קרעפטיקייט און די פּראַקטישע אָרגאַניזירדערפאַרונגען פון דער אַרבעטער־באַוועגונג, די פּרינציפּיעלע אויסגעהאַלטנקייט און די פּראַקטישע עקשנות אַף דורכפירן ביזן סוף די זאַך וואָס מ׳האָט איינמאָל אָנגעהויבן, כדי צו שטיין אַף דער הויך פון די אַלוועלטלעכע היסטאָרישע אויפגאַבן אין אונדזער עפּאָכע. מ׳דאַרף האָבן דעם גרעסטן רעוואָלוציאָנערן מוט אין אַרויסרוקן נייע לאָזונגען. אַ וויסנשאַפטלעכע ניכטערקייט אין אַנאַליזירן קאָנקרעטע אומשטענדן, שטיצן זיך אַפן שטרענגן חשבון פון די צווישנבאַציאונגען אין די קלאַסן־כוחות — מיט איין וואָרט — מ׳דאַרף זיין אַ גרויסער גאון פון דער וויסנשאַפט, ווי מאַרקס און לענין, אַז מ׳זאָל אַזוי גלענצנדיק אויפדעקן אַלע מאַכינאַציעס פון די פאַרשאָלטענע און פאַרדאַמטע שונאים פונעם לעניניזם, די שונאים פונעם פאָלק — די טראָצקיסטן און בוכאַריניסטן, פאַרזיכערן דעם זיג פון דער סאָציאַליסטישער אָרדענונג און פירן די פעלקער פון דעם סאָוועטן־פאַרבאַנד אַף דעם וועג פון בויען דעם קאָמוניזם.

*) לענינס ווערק, באַנד 4, זייט 216.

פ. נאָוויק

לענין דער קעמפער פאַר אונטערדריקטע פעלקער

„דער לעניניזם האָט אַראָפּגעצויגן די נאַציאָנאַלע פראַגע פון די הויכן פון מליצהידיקע דעקלאַראַציעס און זי אַוועקגעשטעלט אף דער ערד, דערקלערנדיק אַז דעקלאַראַציעס וועגן דער „גלייכהייט פון נאַציעס", אויב זיי ווערן ניט באַקרעפטיקט מצד די פּראָלעטאַרישע פּאַרטייען דורך דירעקט שטיצן דעם באַפרייאונגס־קאַמף פון די אונטערדריקטע פעלקער, זיינען זיי פוסטע און פאַלשע דעקלאַראַציעס".
(סטאַלין)

.1

דער לעניניזם, וועלכער איז, לויט סטאַלינס פאָרמולירונג, דער מאַרקסיזם פון דער עפּאָכע פון אימפּעריאַליזם און סאָציאַלע רעוואָלוציעס, האָט געגעבן ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט דער נאַציאָנאַלער פראַגע, האָט „אַראָפּגעצויגן די נאַציאָנאַלע פראַגע פון די הויכן פון מליצה'דיקע דעקלאַראַציעס און זי אַוועקגעשטעלט אויף דער ערד", ווייל דער לעניניזם האָט, לויט סטאַלינס פאָרמולירונג, אונטערשטראָכן, אַז „די נאַציאָנאַלע פראַגע איז אַ טייל פון דער אַלגעמיינער פראַגע וועגן דער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע, אַ טייל פון דער פראַגע וועגן דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט" (סטאַלין, „פונדאַמענטן פון לעניניזם", פאַרלאַג „אידביוראָ", זייט 54).

עס איז נויטיק צו געדענקען, אַז לענינס (און סטאַלינס) באַציאונג צו דער נאַציאָנאַלער פראַגע און די לענינשע לייזונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע איז ניט קיין סענטימענט־זאַך. אויף אַזאַ זאַך איז שווער צו בויען. די נאַציאָנאַלע פראַגע איז אָבער איינער פון די פונדאַמענטן פון לעניניזם און אַ באַשטאַנדעלעמענט פון דער סאָציאַלער רעוואָלוציע, אָן וועלכן מען קאָן זיך ניט באַגיין. אָט אויף דעם קאָן מען שוין בויען.

דער פונדאַמענט פאַר דער לענינישער לייזונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע אין סאָוועטן־פאַרבאַנד איז ניט געלייגט געוואָרן איבער נאַכט. די נאַציאָנאַלע פראַגע וואָלט אין סאָוועטן־פאַרבאַנד ניט געלייזט געוואָרן, ווען לענין וואָלט יאָרן לאַנג פאַר דער אָקטאָבער רעוואָלוציע, כסדר, מיט דער גרעסטער אופּמערקזאַמקייט, מיט דער גרעסטער זאָרג, זיך ניט פאַרנומען מיטן שיקזאַל פון די אונטערדריקטע נאַציעס, צווישן זיי די אידן. די לייזונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע וואָלט ניט מעגלעך געווען, ווען לענין וואָלט יאָרן לאַנג ניט אָפּגעגעבן אַזויפיל צייט און ענערגיע און האַרץ־בלוט אין אַ קאַמף קעגן די פאַלשע פּראָגראַמען און קעגן די שעדיקער, אין אַ קאַמף קעגן „בונד" און ציוניזם, מענשעוויזם און טראָצקיזם, ווי אויך אין אַ קאַמף קעגן ראַזאַ לוקסעמבורג און די אַנדערע פון דעם לינקן פליגל אין צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, וועלכע האָבן געהאַט אַ פאַלשע איינשטעלונג אין דער נאַציאָנאַלער פראַגע.

איינער פון די סאַמע ערשטע אַרויסטריטן פון לענינען אין דער נאַציאָנאַלער פראַגע, אין 1903, איז געווען אין פאַרבינדונג מיטן קעשענעווער פּאָגראָם, מיטן קאַמף קעגן אַנטיסעמיטיזם. לענין האָט, ווי מיר וועלן ווייטער זען, געשריבן אַסך וועגן דער אידישער פראַגע. אין יענער צייט, אין אָנהויב פון היינטיקן יאָרהונדערט, איז דאָס דאָזיקע פעלד, דער געביט פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע, געווען פאַרוואָקסן מיט דערנער, פאַרלאָזט און פאַרווילדעוועט. אויב אַפן אַלגעמיינעם געביט פון קאַמף פאַרן רעוואָלוציאָנערן סאָציאַליזם איז פאַר לענינען געווען אַסך צו טאָן — אָפּראַמען די „פּרוכט" פון די בערשטייניאַנער און אַנדערע רעפאָרמיסטן, וועלכע האָבן זינט ענגעלסעס טויט געזוכט צו „פאַרשיטן" דעם מאַרקסיזם — איז לענינען אַפן געביט פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע אויסגעקומען צו מאַכן נאָך טיפערע „אויסגראָבונגען", און דעם גאַנצן געביט אַליין צו אַנטוויקלען, באַאַרבעטן, אויסברייטן. אַפן פונדאַמענט פון דער ירושה פון מאַרקס און ענגעלס, אַפן געביט פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע, איז לענינען אויסגעקומען אַ גאַנצן אייגענע געביידע.

אין זיין אַרטיקל „די נאַציאָנאַלע פראַגע אין אונדזער פּראָגראַם", וואָס איז דערשינען אין דער באָלשעוויסטישער „איסקראַ" (פונק) דעם 15טן יולי 1903, דערקלערט ער, אַז עס האָט „פאַר פיל חברים אויסגעוויזן ניט קלאָר" די פאָדערונג, אַז אינעם פּראָיעקט פון דער פּאַרטיי־פּראָגראַם זאָל אַריין אַ פּונקט, וואָס פאָדערט אין רוסלאַנד אַ דעמאָקראַטישע רעפּובליק מיט דער „אַנערקענונג פונעם רעכט אַף זעלבסטבאַשטימונג פון אַלע נאַציעס, וואָס גייען אַריין אין באַשטאַנד פון דער מלוכה". אַפילו פאַר אייגענע חברים איז עס ניט קלאָר געווען. אויך צווישן זיי האָט מען געמוזט קלאָר מאַכן און — קעמפן. לענינען האָט זיך איינגעגעבן דורכצופירן אַפן צווייטן קאָנגרעס פון דער רוסישער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, אָפּגעהאַלטן אין 1903, דעם פּאַראַגראַף 9, וועגן זעלבסטבאַשטימונג, — אַ פּאַראַגראַף וואָס ביז דער אָקטאָבער־רעוואָלוציע איז לענינען אויסגעקומען אים צו פּאַרטיידיקן, און נאָך דער רעוואָלוציע — פאַרווירקלעכן.

אַזוי טרעפן מיר אים מיט דרייצן יאָר שפּעטער, אין אַפּריל 1916, אין דייטשן סאָציאַליסטישן זשורנאַל „פאַרבאָטע", וואו ער הערט ניט אויף ווידערהאַמאָל צו האַמערן, אַז סאָציאַליסטן מוזן „פאָדערן די באַפרייאונג פון די אונטערדריקטע נאַציעס ניט אין אַלגעמיינע צעשוואומענע פראַזן, נאָר אין אַ קלאָר און פּינקטלעך פאָרמולירטער פּאָליטישער פּראָגראַם,

וועלכע נעמט אין אכט ספּעציעל די צביעות און פּחדנות פון די סאָציאַליסטן אין די אונטערדריקנ־דיקע נאַציעס" (לענין: „די סאָציאַליסטישע רעוואָ־לוציע און דאָס רעכט פון די נאַציעס אַף זעלבסט־באַשטימונג"). און מיר טרעפן אים אויך אין זעלביקן יאָר אין אַ ביטערן קאַמף קעגן טראָצקין און די מענ־שעוויקעס, וועלכע האָבן געקוקט מיט פאַראַכטונג אַפן נאַציאָנאַלן באַפרייאונגס־קאַמף אין די קאָלאָ־ניעס, כלומרשט אונטערן אויסרייד, אַז זיי זיינען נאָר פאַר אַן „אמת'ער" רעוואָלוציע. אָבער די אַלע וואָס האָבן געמיינט און מיינען — האָט לענין געזאָגט — „אַז עס איז דענקבאַר אַ סאָציאַלע רעוואָלוציע אָן אויפשטאַנדן פון די קליינע נאַציעס אין די קאָלאָניעס און אין אייראָפּע, אָן רעוואָלוציאָנערע אויפרייסן פון אַ טייל פון דעם קליינבירגערטום מיט אַלע זיינע פּאַראורטיילן" — לויט די אַלע וואָס טראַכטן אַזוי קומט אויס — אָפּזאָגן זיך פון דער סאָציאַלער רע־וואָלוציע".

„און ווער עס וואַרט אַף אַ „ריינער" סאָציאַלער רעוואָלוציע — האָט לענין אויסגעפירט — דער וועט זיך קיינמאָל ניט דערוואַרטן אַף איר. דער איז אַ רעוואָלוציאָנער אַפן וואָרט, וועלכער פאַרשטייט ניט קיין ווירקלעכע רעוואָלוציע".

.2

לענין האָט אויפגעבויט זיין געביידע אַף דעם לאָזונג פון קאַרל מאַרקס, אַז עס קאָן ניט זיין פריי אַ פאָלק וואָס אונטערדריקט אַן אַנדער פאָלק. ווי־דעראַמאָל האָבן מיר אַ צוגאַנג — ניט קיין סעג־טימענטאַלן, נאָר אַזעלכן וואָס דרינגט אַרויס פון די אינטערעסן פון יעדן פאָלק, אויך פון די גרויסע פעלקער. און ביי לענינען האָט דער ענין נאַציאָנא־לע באַפרייאונג געהאַט אַ גרויסע באַדייטונג פאַר אים אַליין, אַלס רוס.

לענינען איז, ווי באַוואוסט, ניט געווען פרעמד דאָס געפיל פון נאַציאָנאַלן שטאָלץ. אין זיין אַר־טיקל „וועגן נאַציאָנאַלן שטאָלץ פון די גרויס־רוסן" זאָגט ער: „צי איז אונדז, די גרויס־רוסישע באַ־וואוסטזיניקע פּראָלעטאַריער, פרעמד דאָס געפיל פון נאַציאָנאַלן שטאָלץ? אַוודאי ניט! מיר האָבן ליב אונדזער שפּראַך און אונדזער היימלאַנד, מיר אַר־בעטן מער ווי אַלץ אויפצוהויבן זיינע אַרבעטנדיקע מאַסן (דאָס הייסט, ניין צענטל פון דער באַפעלקע־רונג) צו אַ באַוואוסטזיניקן לעבן פון דעמאָקראַטן און סאָציאַליסטן. און עס טוט מער ווי אַלץ ווי צו זען און צו פילן וואָס פאַר אַ געוואַלד־טאַטן, אונ־טערדריקונג און באַליידיקונגען אונדזער שיין הייס־לאַנד לעבט איבער פון די צאַרישע תליונים, פּרי־צים און קאַפּיטאַליסטן"... „מיר זיינען פול מיטן געפיל פון נאַציאָנאַלן שטאָלץ, ווייל די גרויס־רוסי־שע נאַציע האָט אויך באַשאַפן אַ רעוואָלוציאָנערן קלאַס, האָט אויך באַוויזן אַז זי איז פייאיק צו געבן דער מענטשהייט גרויסע מוסטערן פון קאַמף פאַר פרייהייט און סאָציאַליזם, און ניט נאָר גרויסע פּאָנ־ראָמען, רייען פון תליות, אינקוויזיציע קאַמערן, גרוי־סע הונגערס און גרויסע קנעכט־הכנעה פאַר די גל־חים, קייסאַרים, פּריצים און קאַפּיטאַליסטן". דערי־בער טאַקע דערקלערט ער באַלד: „עס קאָן ניט זיין פריי אַ פאָלק וואָס אונטערדריקט פרעמדע פעלקער, אַזוי האָבן געזאָגט די גרעסטע פאָרשטייער פון אויס־געהאַלטענער דעמאָקראַטיע פון 19טן יאָרהונדערט, מאַרקס און ענגעלס". מאַרקס האָט דאָך אָנגעוויזן אַף וויפיל די נאַציאָנאַלע פאַרשקלאַפונג פון אייר־לאַנד האָט געקאָסט דאָס ענגלישע פאָלק גופא.

אָבער דאָ איז לענין, דער געניאַלער פאָרזעצער פון מאַרקסיזם, דער געניאַלער דיאַלעקטיקער, צוגע־גאַנגען צו דער פראַגע אַף זיין באַזונדערן שטייגער. לענין האָט געהאַסט די פראַזע, האָט געהאַסט דע־קלאַמאַציע, האָט שטענדיק באַטראַכט דעם לאָזונג און דאָס וואָרט ווי אַן אינסטרומענט פאַר אַקציע. אָן דעם פאַל — פאַר אמת'ער נאַציאָנאַלער באַפרייאונג. פּונקט ווי אין דער קאָלאָניאַלער פראַגע האָט ער אָנ־געוויזן אַז מען דאַרף נעמען די סיטואַציע ווי זי איז, ווי זי עקזיסטירט אין די קאָלאָניאַלע לענדער, און אַז מען טאָר ניט אויסטראַכטן עפּעס אַ „ריינע" סאָציאַ־לע רעוואָלוציע, אויב מען מיינט ערנסט מיטן ענין רעוואָלוציע. אַזוי האָט ער ניט געקאָנט פאַרטראָגן אין דער נאַציאָנאַלער פראַגע די וואָס האָבן אויס־געטראַכט עפּעס אַ גלאַטע און איינפאַכע פאָרמולע, — אַ פּוסטע, ווי געוויינלעך.

אין מאַסן אַרטיקלען און רעדעס אין משך פון די אַלע יאָרן, ווען ער האָט געקעמפט פאַר אַ געהע־ריקן צוגאַנג צו דער נאַציאָנאַלער פראַגע, האָט לע־נין אַנטוויקלט דעם געדאַנק אַז מען מוז מאַכן אַן אונטערשייד צווישן דעם צוגאַנג צו דער פראַגע מצד די אַרבעטער פון אַן אונטערדריקנדיקער (הערשע־רישער) נאַציע און — מצד די אַרבעטער פון אַן אונטערדריקטער נאַציע. בשעת די אַרבעטער פון דער אונטערדריקנדיקער נאַציע דאַרפן קעמפן דער־פאַר אַז די קליינע נאַציעס דאַרפן קריגן אַלע רעכט פאַר נאַציאָנאַלער זעלבסטשטענדיקייט און באַפריי־אונג, ביזן רעכט פון אָפּטיילן זיך פון דער גרויסער נאַציע, דאַרפן די אַרבעטער פון די אונטערדריקטע נאַציעס כסדר אונטערשטרייכן די וויכטיקייט פון גיין האַנט אין האַנט מיט די אַרבעטער פון דער גרויסער נאַציע און אָנהאַלטן מיט זיי די אייניקייט. ווען די אַרבעטער פון דער אונטערדריקנדיקער נאַציע וועלן ניט קעמפן פאַר רעכט פון דער קלענערער נאַציע אָפּצוטיילן זיך, וועלן אַלע זייערע רייד וועגן נאַציאָנאַלער באַפרייאונג זיין היפּאָקריטיש. ווען די אַרבעטער פון דער אונטערדריקטער נאַציע וועלן ניט אונטערשטרייכן די נויטיקייט פון גיין האַנט אין האַנט מיט די אַרבעטער פון דער גרעסערער נאַציע וועט זיין שווער פאַר זיי צו באַשיצן די זעלבסט־שטענדיקע פּאָליטיק פון דעם אַרבעטער־קלאַס, באַ־שיצן די קלאַסן־סאָלידאַריטעט מיט די אַרבעטער פון אַנדערע לענדער, „ווייל די בורזשואַזיע פון די אונ־טערדריקטע נאַציעס פאַרוואַנדלט שטענדיק די לאָ־זונגען פון נאַציאָנאַלער באַפרייאונג אין אַן אָפּנאַ־רעריי פון די אַרבעטער" (לענינס טעזיסן: „די סאָ־ציאַליסטישע רעוואָלוציע און דאָס רעכט פון נאַצי־

עס אַף זעלבסט־באַשטימונג", געדרוקט אין „פאַרבאַ־טע", אַפּריל 1916).

דער טראָצקיסט פּיאַטאַקאָוו (פּ. קיעווסקי), וועל־כער האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזן ווי אַ פּאַשיס־טישער אַגענט, האָט אין 1914, צוזאַמען מיט די מענשעוויקעס, פאַרפירט אַ ביטערן קאַמף קעגן לענינ־נען. ער האָט באַשולדיקט לענינען אין דואַליזם, אין נוצן צוויי פאַרשיידענע מאָסן. לענין האָט אים דעמאָלט שאַרף אַרונטערגעריסן אין אַ גרויסן אַר־טיקל: וועגן אַ קאַריקאַטור אַפן מאַרקסיזם און וועגן „אימפּעריאַליסטישן עקאָנאָמיזם", אין וועלכן ער האָט געפרעגט די פּשוטע פראַגע: צי איז דען די לאַגע פון די אַרבעטער אין די אונטערדריקטע נאַציעס גלייך מיט דער לאַגע פון די אַרבעטער אין די אונטערדריקנדיקע נאַציעס? זיינען זיי גלייך עקאָנאָמיש, פּאָליטיש, אידייאיש? טאָ ווי אַזוי קאָן מען אָנווענדן בנוגע ביידע סאָרטן אַרבעטער די זעלביקע מאָס? כדי די באַציאונג צו זיי זאָל באמת זיין איינהייטלעך, האָט לענין געניאַל אָנגעוויזן, מוז מען אָנווענדן צו זיי צוויי באַזונדערע מאָסן. און די וואָס ריידן וועגן אַ „מאָגיסטישער" (איינהייטלעכער) טאַט פונעם אינטערנאַציאָנאַל, ריידן „פּוסטע קלינ־גענדיקע פראַזן, ניט מער". ווייל — „כדי די טאַט פון דעם אינטערנאַציאָנאַל, וועלכע באַשטייט אין ווירקלעכן לעבן פון אַרבעטער, צעשפּאָלטענע אַלס אָנ־געהעריקע צו אונטערדריקנדיקע נאַציעס און אונטער־דריקטע נאַציעס, זאָל זיין איינהייטלעך. איז דערצו נוי־טיק ניט גלייך צו פירן די פּראָפּאַגאַנדע אין דעם און אין יענעם פאַל: אָט ווי מען דאַרף טראַכטן פון דעם שטאַנדפּונקט פון ווירקלעכן (און ניט דיורינגישן) „מאָגיזם", פונעם שטאַנדפּונקט פון מאַרקסעס מאַטע־ריאַליזם".

.3

לענינס לייזונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע, ווי דער גאַנצער לענינזם, איז אויסגעשמידט גע־וואָרן אין אַ ביטערן און לאַנג־יאָריקן קאַמף מיט די פאַרשיידענע קעגנער פון באָלשעוויזם, מיט די מענ־שעוויקעס, בונדיסטן און טראָצקיסטן. מער ווי איין מאָל איז לענין באַשולדיקט געוואָרן אין „העצן צו רייסערייען", ווי טראָצקי האָט אים באַשולדיקט אין זיין (טראָצקיס) „באַרימטן" בריוו צום מענשעוויס־טישן דומאַ־דעפּוטאַט טשעבעאידזע. אָבער מיטן גע־שריי „רייסערייען" און „אינטריגעס" האָט מען גע־זוכט צו פאַרשרייען די פּרינציפּן פאַר וועלכע לענין האָט געקעמפט.

צווישן לענינס סאַמע ערשטע אַרטיקלען וועגן דער נאַציאָנאַלער פראַגע („נאַציאָנאַלע און אידישע פראַגע", באַנד 8, טיילן 1 און 2, אידישע אויסגאַ־בע, מאָסקווע, 1927), טרעפן מיר אַרטיקלען קעגן דער פאַלשער און שעדלעכער פּאָזיציע פון „בונד", וועלכער האָט געפאָדערט ניט אַנדערש ווי אַ מאָ־נאָפּאָליע איבער דער פאַרטרעטערשאַפט פון אידישן פּראָלעטאַריאַט, האָט געזוכט אָפּצוהאַלטן די אידישע אַרבעטער פון אַן ענגער פאַרבינדונג מיט די רוסישע און אַנדערע אַרבעטער, און האָט אַפילו פּראָטעסטירט קעגן דעם וואָס די באָלשעוויקעס האָבן נאָכן קעשע־נעווער פּאַגראָם געוואַגט אַרויסצוגעבן, אין יעקאַ־טערינאָסלאַוו (איצט דניעפּראָפּעטראָווסק), אַ פּראָ־קלאַמאַציע קעגן פּאָגראָמען. ווי וואַגט מען זיך אַריינמישן אין דעם בונדס „מאָנאָפּאָליע"!

די בונדישע פירער און אַנדערע קעגנער פון די באָלשעוויקעס האָבן געזוכט די זאַך פאַרצושטעלן בלויז ווי אַ קאַמף פאַר קאָנטראָל איבער די אידישע אַרבעטער. אָבער דאָ האָט זיך געהאַנדלט וועגן זייער וויכטיקע און פונדאַמענטאַלע ענינים, — עס האָט זיך געהאַנדלט וועגן דעם, צי מען קאָן און מען מעג פאַרשרייען די ניט־אידישע אַרבעטער אַלס אַנטיסעמיטן. עס האָט זיך געהאַנדלט וועגן דעם, צי די אידישע אַרבעטער קאָנען אַליין באַקעמפן דעם אַנטיסעמיטיזם אָדער זיי מוזן אין דער אַרבעט האָבן די אַקטיווע שותפות פון די ניט־אידישע אַרבעטער, ווי עס האָט געהאַלטן לענין, וועלכער האָט געוואָרנט אַז די כוחות פון די אידישע אַרבעטער אַליין זיינען ניט גענוג צו באַקעמפן אַנטיסעמיטיזם און פּאָגראָ־מען! אָבער דער בונד, זוכנדיק צו באַפעסטיקן זיין מאָנאָפּאָליע, האָט זיך דעמאָלט געהאַט דערערדט צום געדאַנק אַז דער אַנטיסעמיטיזם „האָט זיך איינגע־וואָרצלט אין דער אַרבעטער-מאַסע" (ער האָט עס „באַשטעטיקט" דערמיט, וואָס ער האָט אָנגעוויזן, אַז אין טשענסטאָכאָוו און אין זשיטאָמיר האָבן געוויסע אַרבעטער זיך באַטייליקט אין די אָנפאַלן אַף אידן). דערפאַר, הייסט עס, איז ער געקומען צום אויספיר, אַז מען דאַרף איבערלאָזן דעם קאַמף קעגן אַנטיסע־מיטיזם און פּאָגראָמען בלויז צו די אידישע אַרבע־טער אַליין. „אין דעם פּרט", האָט דער „בונד" דעמאָלט געשריבן, „טאָרן זיך די אידישע אַרבעטער אַף קיינעם ניט פאַרלאָזן".

מיר וועלן זיך נאָך ברייטער אָפּשטעלן אַף לע־נינס קאַמף קעגן אַנטיסעמיטיזם און פּאָגראָמען, און מיר וועלן זיך אויך עטוואָס ברייטער אָפּשטעלן אַף זיין קאַמף קעגן „בונד" און דעם ציוניזם, פאַר אַ ריכטיקער לייזונג פון דער אידישער פראַגע. אָבער דער קאַמף קעגן „בונד", איז, ווי געזאָגט, געווען אַ טייל פון אַ פיל־זייטיקן קאַמף קעגן די מענשעוויקעס, טראָצקיסטן און אַנדערע וועלכע האָבן כסדר געזוכט אונטערצוגראָבן און צעשמעטערן לענינס געביידע.

לענינען איז אויסגעקומען פירן אַ ביטערן קאַמף קעגן דער נאַציאָנאַל־קולטורעלער אויטאָנאָמיע, וואָס דער „בונד" האָט געפריידיקט. לענינען איז אויס־געקומען צו קעמפן קעגן יענע, וועלכע האָבן זיך פאַרשטעלט פאַר „עכטע אינטערנאַציאָנאַליסטן" אין זיי האָבן אַזש באַשולדיקט לענינען אין אויפהעצן צו נאַציאָנאַליזם דורך דעם וואָס די באָלשעוויקעס האָבן אין פּראָגראַם פון דער פּאַרטיי אַריינגעשטעלט דעם פּאַראַגראַף 9, וועגן זעלבסט־באַשטימונג. דער מענשעוויק סעמקאָווסקי האָט באַשולדיקט, אַז דאָס רעכט אַף זעלבסטבאַשטימונג „גיסט וואַסער אַף די רעדער פונעם אויסגעשפּראָכנסטן בורזשואַזן נאַציי־אָנאַליזם". אָט אַזוי „רעוואָלוציאָנער" זיינען די מענשעוויקעס געווען אין זייער קאַמף קעגן נאַציאָ־

נאלער באפרייאונג! פארשטייט זיך שוין, אז קעגן נאציאנאלן קאמף פון די פעלקער אין די קאלאניעס זיינען זיי געווען פלאם־פייער, אין נאמען פון „אמת'ער" רעוואלוציע און „אמת'ן" אינטערנאציאנאליזם!...

לענין האט זייער אפט גענוצט דעם ביישפיל פון נארוועגיע, וועלכע האט זיך אין 1905 אפגעטיילט פון שוועדן, כדי צו באווייזן די מעגלעכקייט פון זעלבסטבאשטימונג, און כדי צו אונטערשטרייכן, אז עס איז דעמאלט געווען דער חוב פון די שוועדישע ארבעטער צו קעמפן קעגן דעם, אז מען זאל מיט גוואלד נארוועגיע צובינדן צו שוועדן. אין דער זעלביקער צייט האט לענין געזוכט אנצואווייזן די קעגנער פון זעלבסט־באשטימונג, אז דאס רעכט אף זעלבסט־באשטימונג פאדערט ניט אומעטום אן אפשטימונג וועגן אפרייסן זיך. „דאס רעכט אף גט'ן זיך", האט לענין באמערקט, „פאדערט ניט קיין אפשטימונג פאר גט'ן זיך"... אבער דאס רעכט דארף פונדעסטוועגן געגעבן ווערן, טאקע כדי די פארבינדונגען זאלן זיין געבויט אף פרייהייט און גלייכבארעכטיקונג.

מיר האבן פריער דערמאנט לענינס קאמף קעגן פיאטאקאוון אין דער נאציאנאלער פראגע. מיר טרעפן אין לענינס ארבעטן בנוגע דער נאציאנאלער פראגן א גאנצע ריי אנפאלן אף טראצקין, פיאטאקאווס „פירער". מיר טרעפן אין לענינס רעדע אפן אכטן צוזאמענפאר פון דער רוסישער קאמוניסטישער פארטיי, דעם 19טן מערץ, 1919, א ברייטע דיסקוסיע, וואו עס איז ארונטערגעריסן געווארן דער פארעטער בוכארין, פארן קאמף קעגן זעלבסט־באשטימונג. ווייזט זיך ארויס, אז בוכארין האט צוויי יאר נאך דער אקטאבער רעוואלוציע נאך אלץ געשריען, אף דעם צוזאמענפאר: „צו וואס דארפן מיר דאס רעכט פון נאציעס אף זעלבסט־באשטימונג!" און כדי ארויסצואווייזן זיין „רעוואלוציאנערישקייט" האט ער געטאן א טובה און איינגעגאנגען דערויף אז בלויז די ארבעטער זאלן קריגן דאס רעכט אף זעלבסט־באשטימונג. לענין האט אים אבער אנגעוויזן ווי היפאקריטיש דאס איז, פונקט ווי ער האט אים אנגעוויזן ווי היפאקריטיש עס זיינען פראזן וועגן דעם רעכט פון „האטנטאטן, בושמענער, הינדוסן" אף זעלבסט־באשטימונג. קיין האטנטאטן האבן מיר ניט אין לאנד, האט לענין געזאגט בוכארינען, און מיר האבן ניט געהערט אז זיי זאלן פרעטענדירן אף אן אויטאנאמער רעפובליק. מיר האבן יע באשקרין, קירגיזן, און אנדערע וועלכע פרעטענדירן יע דעראויף, אבער וועגן זיי האט בוכארין גראד געשוויגן...

אין זיין גרעסערער ארבעט „סך הכל'ען פון דער דיסקוסיע וועגן זעלבסט־באשטימונג", געדרוקט אין זאמלבוך „סאציאל־דעמאקראט", אקטאבער 1916, רייסט ער ארונטער יענע היפאקריטן וועלכע אנערקענען דאס רעכט אף זעלבסט־באשטימונג פאר נאציעס אין אנדערע לענדער, אבער אנערקענען עס ניט פאר די נאציעס אין „זייערע" לענדער. „אזוי אנערקענען זעלבסט־באשטימונג אזוי ווערטערלעך, אזוי צביעות'דיק, קאוטסקי ביי די דייטשן, טראצקי און מארטאוו ביי אונדז". לענין פירט אויס צום סוף פון דער דאזיקער ארבעט: „וואס עס זאלן ניט זיין טראצקיס [צי מארטאווס סוביעקטיווע „גוטע" כוונות, שטיצן זיי אביעקטיוו און מיט זייער ארויסדרייען זיך דעם רוסישן סאציאל־אימפעריאליזם".

עס איז, פארשטייט זיך, ניט קיין צופאל וואס דער פארעטערישער טראצקיזם האט אלע יאר געפירט — און פירט — א מלחמה קעגן לענינס לייזונג פון דער נאציאנאלער פראגע. סטאלין, וועלכער האט זייט ביי זייט מיט לענינען, נאך לאנג פאר דער מלחמה, געקעמפט פאר דער לייזונג פון דער נאציאנאלער פראגע און וועלכער איז אויף דעם געביט זינט 1913 געווען, נאך לענינען, דער וואר־זאגער פון דער באלשעוויסטישער פארטיי, ווייזט ריכטיק אן ווי ענג די נאציאנאלע פראגע איז פאר־בונדן מיט דער פויערים פראגע, מיט דער קאלאניאלער פראגע, מיט דער געהעריקער באציאונג צו די קליינבירגער און אנדערע מיטל־שיכטן. און עס איז באוואוסט וואס פאר א קאנטר־רעוואלוציאנערע באציאונג דער טראצקיזם האט צו די דאזיקע פראגן. צוליב דער ענגער פארבינדונג פון דער נאציאנאלער פראגע מיט די וויכטיקע פראגן, דערזעען מיר ווידער אין דער נאציאנאלער פראגע איינעם פון די פונדאמענטן פון לענינזם, איינעם פון די באשטאנדעלעמענטן פון דער סאציאלער רעוואלוציע. אט דערפאר — ווידעראמאל — האבן עס לענין און סטאלין געלייגט אזויפיל געוויכט אף א געהעריקער באציאונג און א געהעריקער לייזונג פון דער נאציאנאלער פראגע.

4.

קאגאנאוויטש, ריידנדיק (מיט יארן צוריק) וועגן ראדעקס פאלשער שטעלונג אין דער נאציאנאלער פראגע, האט באמערקט, אז די וואס האבן מורא ארויסצושטעלן זיך פאר טראצקיסטן, שטיצן זיך אף ראזע לוקסעמבורג. און בשעת זיי באנוצן זיך מיט די נעגאטיווע מאמענטן פון איר לערע, וועלכע האבן זיך אפגעשפיגלט באזונדערס אין דער נאציאנאל־קאלאניאלער פראגע, ווארפן זיי אבער אף דאס רעוואלוציאנערע, וואו זי איז זיך צונויפגעגאנגען מיט לענינען און האט מיט אים געארבעט האנט אין האנט אין לינקן פליגל פון צווייטן אינטערנאציאנאל, פאר דער מלחמה...

אבער ראזע לוקסעמבורג האט געקעמפט קעגן דעם פאראגראף 9 (וועגן זעלבסט־באשטימונג) און האט ניט באגריפן די גאנצע באדייטונג פון דער נאציאנאלער פראגע. אירע טעות'ן האבן אויפגעגאפט די טראצקיסטן. אירע טעות'ן האבן זיך אין א געוויסן גראד אפגעשפיגלט אין דער פוילישער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי (פ. ס. ד.), וואו זי האט געהאט איינפלוס. דאס האט געגעבן א מעגלעכקייט דער פוילישער סאציאליסטישער פארטיי (פ. פ. ס.) איינצובירגערן זיך צווישן די

פּוילישע מאַסן. ספּעציעל צווישן די פּוילישע פּויע־רים־שיכטן איז די פּ. ס. ד. געווען שוואַך — ווייל די נאַציאָנאַלע פּראָגע איז ענג פאַרבונדן מיט דער פּויערים־פראַגע, מיט דער אַגראַר־פראַגע, ווייל דער קאַמף פאַר נאַציאָנאַלער באַפרייאונג איז צו אָפט פאַרבונדן מיטן קאַמף פאַר ערד. און אָט די שוואַכ־קייט פון דער פּ. ס. ד., וועלכע איז געגאַנגען אין כמעט אַנדערע פראַגן מיט די באָלשעוויקעס, האָט זיך שפּעטער אָפּגערופן אַף די אַנטוויקלונגען אין פּוילן...

די פּ. ס. ד. איז בשום אופן ניט אינגאַנצן גע־ווען מיט ראָזע לוקסעמבורג, אין איר באַציאונג צו דער נאַציאָנאַלער פראַגע. אין 1906 האָט זיך די פּ. ס. ד. אָנגעשלאָסן אָן דער רוסישער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער אַרבעטער־פּאַרטיי און האָט פאַר־שטייט זיך אָנערקענט די פּראָגראַם פון דער פּאַר־טיי. זי האָט דעמאָלט ניט אויפגעהויבן אפילו די פראָגע וועגן רעווידירן דעם פּראָגראַף 9. אָבער אַ באַשטימטן איינפלוס, אויך בנוגע דער נאַציאָנאַ־לער פראַגע, האָט ראָזע לוקסעמבורג געהאַט אַף דער פּ. ס. ד.

לענינס גרויסע אַרבעט „וועגן דעם רעכט פון נאַציעס אַף זעלבסט־באַשטימונג", אָנגעשריבן אין אַפּריל 1914, איז אינגאַנצן געווידמעט קעגן לוק־סעמבורגס טעות'. בשעת לוקסעמבורג זוכט צו באַווייזן, אַז די נאַציאָנאַלע מלוכה איז „בלויז אַן אַבסטראַקציע" און „אַנטשפּרעכט ניט דער ווירק־לעכקייט", באַווייזט לענין, אַז די נאַציאָנאַלע מלוכה־פאָרם אַנטשפּרעכט צום בעסטן דער מאָדערנער אַנט־וויקלונג פון אַ לאַנד. אין אַזיע האָבן זיך דעריבער צום בעסטן אַנטוויקלט יאַפּאַן, צוליב איר פול־שטענדיקער נאַציאָנאַלער זעלבסטשטענדיקייט. מאַרק־סיסטן מוזן נעמען אין אַכט „די מעכטיקע עקאָ־נאָמישע פאַקטאָרן, וועלכע רופן אַרויס די שטרע־בונג צו שאַפן נאַציאָנאַלע מלוכות", ווייזט אָן לענין, און ער וואַרפט פאָר ראָזע לוקסעמבורגן, אַז זי פאַרזעט זייער אַ וויכטיקע זאַך — דעם אונ־טערשייד צווישן די פאַרענדיקטע בורזשואַז־דעמאָ־קראַטישע מלוכות פון מערב־אייראָפּע און די באַ־דינגונגען אין די לענדער פון מזרח־אייראָפּע און אין די קאָלאָניעס. זי פאַרזעט, אַז די נאַציאָנאַלע באַוועגונגען זיינען פאַרבונדן מיט די פאַרשיידענע עפּאָכעס פון קאַפּיטאַליזם. בעת אין די פאָרגע־שריטענע לענדער זיינען די נאַציאָנאַלע באַוועגונגען פאָרגעקומען אין דער עפּאָכע פון דער פראַנצויזי־שער רעוואָלוציע און האָבן זיך פאַרענדיקט אַרום דער צייט פון דער פּאַריזער קאָמונע, — האָבן זיי זיך אין מזרח־אייראָפּע און אַזיע אָנגעהויבן אַרום דעם יאָר 1905 (רוסלאַנד, פּערסיע, טערקיי, באַל־קאַן־לענדער). „נאָר אַ בלינדער קאָן ניט זען די אויפוואַכונג פון אַ גאַנצער ריי בורזשואַז־דעמאָ־קראַטישע נאַציאָנאַלע באַוועגונגען". און טאַקע דערפאַר, וואָס רוסלאַנד לעבט איבער די דאָזיקע עפּאָכע צוזאַמען מיט די שכנ'ישע לענדער, „איז נויטיק דער פּונקט וועגן דער רעכט פון נאַציעס אַף זעלבסט־באַשטימונג אין אונדזער פּראָגראַם".

לענין זאָגט גאַנץ אָפן: „מורא האָבנדיק פאַר נאַציאָנאַליזם פון די אונטערדריקסטע נאַציעס, העלפט ראָזע לוקסעמבורג אין דער ווירקלעכקייט דעם שוואַרץ־מאה'דיקן נאַציאָנאַליזם פון די גרויסרוסן".

און מיר האָבן אויך געזען ווי אַזוי זי האָט — קעגן איר ווילן — געהאָלפן די פּויל'שע נאַ־ציאָנאַליסטן דורך איר פאַרלייקענען די נאַציאָנאַלע פראַגע און דאָס רעכט אַף זעלבסט־באַשטימונג.

אירע טעות'ן זיינען, ווי שוין אָנגעוויזן, אויפגעכאַפּט געוואָרן פון טראָצקין און די טראָצ־קיסטן. זיי האָבן לוקסעמבורגס טעות'ן אויסגע־נוצט אַף זייער שטייגער, איבערטריבן, אַרומגע־וועבט מיט רכילות. אין 1914, נאָכדעם ווי טראָצקי האָט זיך געשטעלט בראש פון דעם פּרינציפּלאָזן בלאָק פון מענשעוויקעס און אַנדערע קעגנער פון די באָלשעוויקעס, מעלדעט ער מיט גרויס טריאומף, אַז „די פּוילישע מאַרקסיסטן האַלטן, אַז דאָס „רעכט פון נאַציאָנאַלער זעלבסט־באַשטימונג" האָט אַבסאָלוט ניט קיין פּאָליטישן אינהאַלט און דאַרף דערווייטערט ווערן פון דער פּראָגראַם". דאָס איז געווען אויסגעטראַכט, און אַף דער דערפינדונג טראָצ־קיס האָט לענין שאַרף געענטפערט:

„דער גוטער פריינט טראָצקי איז געפערלעכער פון אַ שונא! ניט פון ערגעץ אַנדערש סיידן פון פּריוואַטע געשפּרעכן (דאָס הייסט, פּראָסט פון רכילות, מיט וואָס טראָצקי לעבט שטענד'ק) האָט ער געקאָנט שעפּן באַווייזן אַף צו פאַררעכענען די „פּוילישע מאַרקסיסטן" בכלל פאַר אָנהענגער פון יעדן ראָזע לוקסעמבורגס אַרטיקל".

און ווייטער:

„טראָצקי האָט נאָך קיינמאָל, אין קיין ערנס־טער פראַגע פון מאַרקסים, ניט געהאַט קיין פעסטע מיינונגען, שטענדיק „אַריינקריכנדיק אין שפּאַרונע" פון די אָדער יענע מיינונגס־פאַרשיידנהייטן און אי־בערלויפנדיק פון איין צד צום אַנדערן". (לענין: באַנד 17, ז. 462).

אויפמישנדיק די געשיכטע פון דער אינטער־נאַציאָנאַלער סאָציאַליסטישער באַוועגונג, באַווייזט לענין לוקסענבורגס טעות'ן. אין 1886 איז מאַרקסן אויסגעקומען צו קעמפן קעגן דער „פּרודאָנ־ישער קליקע", ווי מאַרקס האָט אין אַ בריוו צו ענגעלסן אָנגערופן די גרופּע מיטן קליינבירגער — דעם אַנאַרכיסטישן פירער — פּרודאָן, וועלכע „דערקלערט די נאַציאָנאַליטעטן פאַר אַן אוזיניקייט". און ווידער וועגן מאַרקס' קאַמף פאַר דער באַפרייאונג פון אי־ר־לאַנד טאַקע צוליב די אינטערעסן פון די ענגלישע אַרבעטער גופא. און לענין ווייזט אָן לוקסענבורגן און די אַנדערע קעגנער פון פּראָגראַף 9, אַז זיי ווייסן פּשוט ניט, אַז דער אינטערנאַציאָנאַלער סאָ־ציאַליסטישער קאָנגרעס איז 1896 האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע „פאַרן פולקומענעם רעכט פון זעלבסט־באַשטימונג פון אַלע נאַציעס".

ראָזע לוקסעמבורגס טעות'ן אין דער נאַציאָ־נאַלער פראַגע האָבן זיך געזומען פון אירע ניט־ריכטיקע אָפּשאַצונגען וועגן אימפּעריאַליזם. זי האָט געהאַלטן אַז דער קאַפּיטאַליזם איז פעסט כל־זמן

עס זיינען דאָ די ניט־אַנטוויקלטע קאָלאָניעס, בעת לענין האָט געהאַלטן, אַז דער אַ מפּעריאַליזם איז דער פּעריאָד פון צעפּוילונג פון קאַפּיטאַליזם, אַ פּעריאָד פון ניט־גלייכמעסיקער אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם, אָדער — ווי עס האָט דערקלערט שפּעטער די פּראָגראַם פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל — „אַ פּעריאָד פון שפּרונגאַרטיקער און קאָנפליקטן־פולער אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם", ווען „דער קאַמף פאַר אַ נייער צעטיילונג פון די קאָלאָניעס און ווירקונג־ספּערן האָט אומפאַרמיידלעך אָנגעהויבן אָנצונעמען אין דער ערשטער ריי די פאָרם פון אַ באַוואַפנטן קאַמף".

לענין האָט, ווי באַוואוסט, פאַרגליכן ראָזאַ לוקסעמבורג מיט אַן אָדלער — מיט וועלכן עס פלעגט אַמאָל טרעפן, אַז ער פלעגט זיך „אַראָפּלאָזן נידעריקער פון הינער". ראָזאַ לוקסעמבורגס גרויסע פאַרדינסטן אין דעם קאַמף קעגן רעפאָרמיזם, פאַרן רעוואָלוציאָנערן סאָציאַליזם, זיינען פון די באָלשעוויקעס אַלעמאָל אָנערקענט געוואָרן. אין די לעצטע יאָרן, שפּעציעל ווען זי איז צוזאַמען מיט קאַרל ליבקנעכט געשטאַנען בראש פון די דייטשע שפּאַרטאַקיסטן און דערנאָך געגרינדעט די דייטשע קאָמוניסטישע פּאַרטיי, האָט זי פיל פון אירע מיינונגס־פאַרשיידנהייטן מיט לענינען אָנערקענט אַלס טעות'ן. אָבער בשעת זי האָט פאַר אירע טעות'ן געקעמפט איז לענינען אויסגעקומען צו שטיין אַף דער וואַך קעגן אירע איינפלוסן.

די אידישע פּראָגע איז אין סאָוועטן־פאַרבאַנד געלייזט געוואָרן אַדאַנק אָט דעם אויסגעהאַלטענעם קאַמף וואָס לענין — און צוזאַמען מיט אים סטאַלין — האָבן געפירט אין דער נאַציאָנאַלער פּראָגע. *)

מיט דער אידישער פּראָגע האָט זיך לענין, ווי געזאָגט, שטאַרק אינטערעסירט. אין דער אויבנדערמאָנטן קאַמף מיטן „בונד" צוליב דער יעקאַטערנאַסלאַווער פּראָקלאַמאַציע, ווייזט לענין אָן, אַז די פּראָקלאַמאַציע האָט אונטערגעשטראָכן, אַז עס איז נויטיק פאַר די אידישע אַרבעטער צו קעמפן אונטער דער פאָן פון דער רוסישער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער אַרבעטער־פּאַרטיי (באָלשעוויקעס) „אפילו כדי איינצוהאַלטן און ווייטער צו אַנטוויקלען אייער נאַציאָנאַלע קולטור", „אפילו צוליב ריין נאַציאָנאַלע אינטערעסן". די דאָזיקע שטעלן זיינען שפּעציעל אונטערשטראָכן געוואָרן אין דער באָלשעוויסטישער פּראָקלאַמאַציע אין יעקאַטערינאָסלאַוו און לענין האָט עס שפּעציעל אונטערשטראָכן. די אידישע באָלשעוויקעס, וועלכע אַרבעטן האַנט אין האַנט מיט די רוסישע און אַנדערע אַרבעטער — האָט לענין דערקלערט — טראָגן אַריין „זייער חלק (סיי אַף רוסיש, סיי אַף אידיש) אין דער שאַפונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער קולטור פון דער אַרבעטער־באַוועגונג", און פירן ווייטער „די בעסטע טראַדיציעס פונעם אידנטום" („קריטישע נאָטיצן איבער דער נאַציאָנאַלער פראַגע", אָנגעשריבן אין 1913).

אין דעם אַרטיקל שטרייכט ער אונטער איין מאָל און נאָכאַמאָל די פאָדערונג פאַר גלייכבאַרעכטיקונג פון שפּראַכן. „דער איז ניט קיין מאַרקסיסט, ווער עס אָנערקענט ניט און פאַרטיידיקט ניט די גלייכבאַרעכטיקונג פון נאַציעס און שפּראַכן". און ווייטער: „קיין איין מאַרקסיסט לייקנט ניט אָפּ די גלייכבאַרעכטיקונג פון שפּראַכן אָדער די נויטיקייט צו פּאָלעמיזירן אַף דער מוטער־שפּראַך מיט דער „אייגענער" בורזשואַזיע.

אין דער זעלבער צייט, קעמפנדיק פאַרן רעכט פון דער אידישער שפּראַך, ווי פון אַלע שפּראַכן, און קעמפנדיק פאַר „די בעסטע טראַדיציעס פון אידנטום" און פאַר די דעמאָקראַטישע און סאָציאַליסטישע עלעמענטן אין דער אידישער קולטור, איז לענין אין דער זעלביקער צייט זייער שאַרף אַרויסגעטראָטן קעגן דעם בונדס נאַציאָנאַליסטישן לאָזונג: „נאַציאָנאַלקולטורעלע אויטאָנאָמיע". לענין האָט אין אַ גאַנצער סעריע אַרטיקלען אין משך פון יאָרן ניט אויפגעהערט באַווייזן, וואָס פאַר אַ שעדלעכער נאַציאָנאַליסט שער סעפּעראַטיסטישער לאָזונג דאָס איז, ווי דאָס טיילט אָפּ די אידישע אַרבעטער פון די רוסישע און אַנדערע אַרבעטער, און ווי דאָס „שטרעבט צו פאַרקערפּערן אין לעבן יעדן פאַרפיינערטן און אַבסאָלוטן, ביזן סוף דערפירטן, נאַציאָנאַליזם". דעם בונדס פּראָגראַם האָט געזוכט, ווי לענין האָט אָנגעוויזן, צו „קאָנסטיטואירן" און „קאָנסערווירן" דעם נאַציאָנאַליזם. די

*) עס דאַרף דאָ דערמאָנט ווערן, אַז סטאַלין, אַדאַנק זיין אַרבעט אויך אין דער נאַציאָנאַלער פּראַגע, שפּעציעל אַף קאַווקאַז, האָט זיך אַזוי אָנגעזען, אַז דער צענטראַל־קאָמיטעט פון די באָלשעוויקעס האָט אים אין 1913 באַפולמעכטיקט אָנצושרייבן אַן אַרבעט וואָס זאָל גענוי אַוועקשטעלן די באָלשעוויסטישע באַציאונג צו דער פּראָגע. ווען סטאַלין איז געקומען צו לענינען אין קראַקע, האָט לענין אָנגעזאָגט גאָרקין אין אַ בריוו, אַז עס איז געקומען צו פאָרן אַ „וואונדערלעכער גרוזין" און ער וועט שרייבן וועגן דער נאַציאָנאַלער פּראַגע — אַן ענין וואָס איז עטוואָס פאַרנאַכלעסיקט געוואָרן, ווי לענין האָט גאָרקין געזאָגט. סטאַלינס באַדייטונדיקע אַרבעט „דער מאַרקסיזם און די נאַציאָנאַלע פּראַגע", אָנגעשריבן אין ווין אין 1913, שטעלט מיט זיך פאָר איינס פון די סאַמע וויכטיקסטע בייטראָגן אַף דעם געביט. סטאַלין האָט דערנאָך אַף אַלע פּאַרטיי־צוזאַמענפאָרן געהאַלטן די פּאָרטראָגן וועגן דער נאַציאָנאַלער פּראַגע אין נאָמען פון צענטראַל־קאָמיטעט. לענין פלעג אָפט אָנטיילנעמען אין דער דיסקוסיע און שטיצן סטאַלינען אין זיין קאַמף קעגן די פּיאַטאַקאָוס, בוכאַרינס און אַנדערע. באַלד נאָך דער אָקטאָבער רעוואָלוציע, דעם 15טן נאָוועמבער, 1917, האָט די סאָוועטן־רעגירונג אַרויסגעלאָזט די „דעקלאַראַציע פון

דעם רעכט פון די פעלקער", אונטערגעשריבן פון לענין און סטאַלין, פאַרפאַסט פון סטאַלינען. סטאַלין האָט אַף דעם געביט פון דער נאַציאָנאַלער פּראַגע, ווי אַף אַנדערע געביטן, ווייטער פאָרגעזעצט לענינס אַרבעט, ווייטער אַנטוויקלט און אויסגעפּורעמט די באָלשעוויסטישע פּראָגראַם.

דאזיקע פּראָגראַם האָט געשטעלט די פראַגע וועגן „נאַציאָנאַלער קולטור בכלל", ניט אָפּקלייבנדיק. לענין האָט אָנגעוו̇ן זן אַף דער שעדלעכקייט אַרויסצונעמען די קולטור פון דעם עקאָנאָמישן און פּאָליטישן געביט, אַף וועלכן עס ווערט כסדר אָנגעפירט אַ קלאַסן-קאַמף מיט דער בורזשואזיע.

לענין האָט געשטעלט די פראַגע וועגן דעם רעכט פון דער אידישער שפּראַך אין די ראַמען פון דער מלוכה. אין דעם דערמאָנטן אַרטיקל האָט ער אָנגעוויזן אַז די 396 אידן וועלכע האָבן לויט דער שולציילונג פון יאַנואַר 1911 זיך געפונען צווישן די שילער אין פּעטערבורג, דאַרפן האָבן דאָס רעכט אַף באַזונדערע לערער פאַר דער אידישער שפּראַך און אידישער געשיכטע, אויסגעהאַלטן פון דער מלוכה.

מיר האָבן פריער אָנגעוויזן אַף לענינס כסדר'דיקן קאַמף קעגן אַנטיסעמיטיזם, צו באַשיצן אידישע לעבנס. ער האָט ניט אויפגעהרט אונטערצושטרייכן, נאָכאַמאָל און נאָכאַמאָל, אַז די אידן אַליין, מיט זייערע אייגענע כוחות, וועלן דעם אַנטיסעמיטיזם ניט קאָנען באַקעמפן, און אַז עס איז נויטיק דערצו די כוחות פון די רוסישע און אַנדערע אַרבעטער. אין זיין אַרטיקל וועגן קעשענעווער פּראָגראַם פאַרפעלט ער ניט אָנצוואוייזן, אַז צווישן אידן איז געפירט געוואָרן אַ העצע קעגן די סאָציאַל סטן, קעגן אידישע אַרבעטער, וועמען מ'האָט באַשולדיקט אין אַלע צרות אַף אידן. אין דעם איצטיקן מאָמענט, ווען אידישע אַרבעטער, אידישע קאָמוניסטן, ווערן באַשולדיקט מצד געוויסע אידישע עלעמענטן אין אַלע צרות אַף אידן אין דייטשלאַנד אָדער אין אַנדערע לענדער, איז וויכטיק צו ברענגען די גאַנצע שטעלן פון לענינס אַרטיקל וועגן דעם פונקט. לענין זאָגט:

„אויב אין דער אידישער קליינבירגערלעכער באַפעלקערונג האָבן זיך אונטער דער ווירקונג פונעם קעשענעווער פּאָגראָם וואו ניט וואו געלאָזט הערן טומלדיקע קולות וועגן דעם אַז אין די פּאָגראָמען זיינען שולדיק די סאָציאַליסטן און באַזונדערס די אידישע פּראָלעטאַריער, אויב אַנטקעגן די דאָזיקע געשרייען איז געגאַנגען די שענדלעכע רעאַקצ אָנערע פּראָפּאַגאַנדע פון די ציוניסטן וועלכע פינורירן אין דער ראָל פון פּאַטענטירטע פאָרשטייער פון דער „אידישער נאַציע", וועלכע האָבן זיך ניט געשעמט אויסצונוצן די פּסיכאָלאָגישע ווירקונג פון דעם פּאָגראָם אַף דער פינצטערער מאַסע כדי איינצופלאַנצן אין איר פּאָליטישע פּאַסיווקייט, דאָס הייסט אַ בונד מיט דער זעלבסט-הערשונג, אַ בונד מיט די קעשענעווער מערדער, — האָט, פון דער אַנדערער זייט, יענער טייל פון דער אידישער בורזשואזיע, וועלכער האָט נאָך איינגעהאַלטן וועלכע עס איז בירגערלעכע געפילן, אָנגעהו̇ בן זיך באַוואָפענען און גרייטן זיך צו אַ ווידערשטאַנד קעגן די באַנדעס וועלכע די פּאָליציי פירט. אין אַ גוטער שעה! אויב די דאָזיקע באַוואָפענונג וועט אייך ניט נויטיק זיין צו באַשיצן זיך קעגן די פּאָגראָם-מאַכער, וועט ז' אייך צונויף-קומען צו שטיצן די רוסישע, פּוילישע און אידישע פּראָלעטאַריער, ווען זיי וועלן געבן אַן אַנטשיידנדיקע שלאַכט דעם צאַריזם. ווייל נאָר דאָס פאַלן פון צאַריזם וועט געבן די אידן בירגערלעכע גלייכבאַרעכטיקונג.

„דער בעסטער טייל פון דער אידישער אינטעליגענץ און בורזשואַ ע האָט זיך אַרויסגעוויזן פאַר סאָלידאַריש ניט מיט די רעאַקציאָנערן-ציוניסטן נאָר מיט די רוסישע סאָציאַל-דעמאָקראַטן, וועלכע האָבן ביי די ערשטע ידיעות וועגן די געשעענישן אין קעשענעוו זיך אָנגעהויבן גרייטן אַרויסצואוויזן אַ ווידערשטאַנד די אַנטיסעמיטישע באַנדעס". (לענין: „די מאָביליזאַציע פון די רעאַקציאָנערע כוחות און אונדזערע אויפגאַבן", געדרוקט אין דער „איסקראַ" פון 1טן יונ, 1903).

אין דעם איצטיקן מאָמענט, וו געזאָגט, איז זייער וויכטיק צו געדענקען די דאָזיקע ווערטער, וואָס לענין האָט געשריבן וועגן די שטימונגען אין דער אידישער באַפעלקערונג אין אַלטן רוסלאַנד נאָך דעם קעשענעווער פּאָגראָם.

אָט אַזוי, שטייענד ק אַף דערוואַך פון אידישע לעבנס, פון דער אידישער שפּראַך, פון די בעסטע עלעמענטן און טראַדיצעס פון דעם אידישן פאָלק און דער אידישער קולטור, קעמפנדיק מיט די קעגנער פון רעכטס און פון „לינקס", האָט לענין אויסגעשמידט די ל ניע וואָס האָט געלייטן די אידישע פראַגע, האָט געגעבן אידן פולסטע גלייכבאַרעכטיקונג, אַבסאָלוטע גלייכהייט, און גיט זיי איצט די מעגלעכקייט אין בירא-בידזשאַן צו דערשלאָגן זיך אייגענע מלוכה'שאַפט און אַף אַזאַ אופן פאַרפולקאָמען זיך אַלס נאַציע.

דאָס „אַמפּערן זיך" און דאָס „רייסן זיך", ווי די פאַרשיידענע קעגנער האָבן באַייכנט לענ נס קאַמף, האָט געבראַכט, אין איין לאַנד, צום ערשטן מאָל אין דער געשיכטע, אַ ברידערלעך לעבן צווישן פעלקער און ראַסן, האָט געבראַכט דעם פרילינג פאַר די קולטורן פון די פריער-אונטערדריקטע נאַציעס, האָט געלייזט די נאַציאָנאַלע פראַגע.

פ. יודיטש

אַפן וועג פון טרעיד־יוניאָן אייניקייט

דעם 15טע נאָוועמבער 1881, האָט מען ביי אַ קאָנ־פערענץ אין פּיטסבורג, פּענסילווייניע, אָרגאַניזירט די אַמעריקען פעדערעישאָן אָוו לעיבאָר.

איז די דאָזיקע קערפּערשאַפט איצט אין אַ סך פּרטים, ווייניקסטנס אינעם גייסט און אין די מעטאָדן פון איר פירערשאַפט, נאָך אַלץ כמעט די זעלביקע ווי מיט 57יאָר צוריק, נאָר אַ נייע טרעיד־יוניאָן קערפּער־שאַפט איז געבוירן געוואָרן. אין דער זעלביקער פּיטס־בורג, אָט דאָרט וואו מ׳האָט אין נאָוועמבער 1881, אָנ־געהויבן שאַפן די געשיכטע פון דער אַמעריקען פעדע־רעישאָן אָוו לעיבאָר, האָט מען איצט, אין נאָוועמבער 1938, אָפּגעהאַלטן אַ קאָנווענשאָן, אָרגאַניזירט דעם קאָנ־גרעס פון אינדוסטריעלע אָרגאַניזאַציעס און אָנגעהויבן אַ ניי קאַפּיטל — און אַ גלענצנדיקן קאַפּיטל — אין דער געשיכטע פון דער טרעיד־יוניאָן באַוועגונג.

אָט דעם קאָנגרעס האָט מען געשאַפן אַף אַ באַדן, וואָס איז פריער צוגעגרייט געוואָרן פון דער קאָמיטע פאַר אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט זיך פאָרמירט אין נאָוועמבער 1935, און זיך גענומען צו אַן אַרבעט וועגן וועלכער אירע קעגנער האָבן געהאַט גע׳טענה׳ט, אַז מ׳קען דאָס גאָר ניט טאָן. די קאָמיטע האָט געזאָגט, אַז מ׳דאַרף אָרגאַניזירן די אַרבעטער פון די אינדוסטריעס פון מאַסן פּראָדוקציע, און אירע קעג־נער האָבן געזאָגט, אַז די דאָזיקע אַרבעטער „קען מען ניט אָרגאַניזירן״. די קאָמיטע האָט געזאָגט, אַז מ׳קען, אויב מ׳וועט זיי נאָר אָרגאַניזירן אין אינדוסטריעלע יוניאָנס, און אירע קעגנער האָבן געזאָגט, אַז אַזוינע יוניאָנס טאָר מען ניט אָרגאַניזירן.

האָט די קאָמיטע באַוויזן, אַז מ׳קען, אָרגאַניזירט מילאָנען אַזוינע אַרבעטער, וואָס זיינען פריער קיינמאָל ניט געווען אָרגאַניזירט, געגעבן דער אַרבעטער־באַ־וועגונג אַ ריזיקן שטויס פאָראויס, און איצט האָט מען איינגעשטעלט דעם קאָנגרעס פון אינדוסטריעלע אָר־גאַניזאַציעס און זיך פאַרמאָסטן צו גיין ווייטער.

טענות און פאַקטן

זיינען פאַראַן מענטשן, וואָס האָבן טענות:

געווען פאַר דער סי־אַי־אָ קאָנווענשאָן פאַרזוכן צו באַנייען די פאַרהאַנדלונגען וועגן אַ שלום צווישן דער קאָמיטע פאַר אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע און דער אַמעריקען פעדערעישאָן אָוו לעיבאָר און איצט, זאָגן זיי, האָט מען דאָס צעשטערט.

מען דערמאָנט דעם פאַקט, וואָס פּרעזידענט רוז־וועלט און מיס פּירקינס האָבן זיך געהאַט אַריינגעמישט מיט פאָרשלאָגן פאַר נייע שלום־פאַרהאַנדלונגען, נאָר די פאָרמירונג פונעם קאָנגרעס פון אינדוסטריעלע אָר־גאַניזאַציעס, זאָגט מען, האָט די דאָזיקע פאָרשלאָגן צו־נישט געמאַכט.

מען טענה׳ט, אַז די פאָרמירונג פונעם קאָנגרעס פון אינדוסטריעלע אָרגאַניזאַציעס מיינט בויען אַף איין זייט און פאַרשאַרפן דעם ריס אַף דער צווייטער זייט.

נו, פאַרשטייט זיך, אַז אַ פאַראייניקונג צווישן סי־אַי־אָ און אַ. פ. אָוו ל. איז זייער נויטיק, כאָטש זייער ריכטיק איז אויך, ווי חבר בראָודער האָט געזאָגט אין זיין לעצטן באַריכט צו דער נאַציאָנאַלער קאָמיטע פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, אַז „די אויפגאַבע פון פאַראייניקן דעם אַרבעטער־קלאַס איז אַ קאָמפּליצירטע און אַ שווערע״.

אָבער וואָס איז דער אמת וועגן די דערמאָנטע טענות? ווער שטערט און ווער בויט דאָך די אייני־קייט, ניט קוקנדיק אַף די שטערונגען און דער קאָמ־פּליצרטקייט?

דאַרף מען וויסן אָט וואָס:

אויב עס זיינען געווען מענטשן, וועלכע האָבן גע־זוכט צו ווירקן, אַז פּרעזידענט רוזוועלט זאָל זיך אַריינ־מישן און העלפן ברענגען צו נייע שלום־פאַרהאַנדלונגען, זיינען אָט די מענטשן געקומען ניט פון די אָנפירער פון דער אַ. פ. אָוו ל., נאָר דוקא בלויז פון דער סי־אַי־אָ. רוזוועלט און לואיס האָבן צוליב דעם פאַר דער סי־אַי־אָ קאָנווענשאָן אויך אָפּגעהאַלטן אַ קאָנפערענץ. קיין סוד איז ניט, אַז רוזוועלט האָט צוליב דעם אויך קאָנפערירט מיט אָנפירער פון דער אַ. פ. אָוו ל. ער האָט געוואָלט, אַז אַ שלוף־רוף, וואָס ער האָט שוין געהאַט באַשטימט אַרויסצושיקן סיי צו דער קאָנווענשאָן פון דער אַ. פ. אָוו ל. אין יוסטאָן און סיי צו דער קאָנווענשאָן פון סי־אַי־אָ אין פּיטסבורג, זאָל ניט פאַלן אַף קיין טויבע אויערן. אָבער די קאָנפערענצן האָבן צו גאָר ניט גע־בראַכט און שולדיק דערפאַר זיינען נאָר בלויז די הער־שער פון דער אַ. פ. אָוו ל.

זיי, די מענטשן, וואָס באַהערשן די אַ. פ. אָוו ל., האָבן זיך אָנטזאָגט איינצוגיין אַף אַ געהעריקן באַזיס פון פאַרהאַנדלונגען פאַר אַ שלום און ביי דער קאָנ־ווענשאָן פון דער אַ. פ. אָוו ל. אין יוסטאָן האָבן זיי אויך דורכגעפירט אַזוינע האַנדלונגען, וואָס האָבן קלאָר באַוויזן, אַז זיי זיינען נאָך גאַנץ ווייט פון אַן אָננעמבאַרן שלום. די הערשנדיקע פירערשאַפט פון דער אַ. פ אָוו ל. איז ביי איר קאָנווענשאָן צו דער פראַגע וועגן טרעיד־יוניאָן אייניקייט צוגעגאַנגען, ווי חבר בראָודער שאַצט עס זייער ריכטיק אַפּ אין זיין דערמאָנטן באַריכט, „ווי צו אַ פראַגע פון אונטערדריקן אַן אויפשטאַנד״. אירע אַלע פאַרשלאָגן וועגן אייניקייט קלינגען פאַקטיש ווי אַ פאָדערונג, אַז דער ערשטער תנאי פאַר אַ פאַר־אייניקונג זאָל זיין אַ „קאַפּיטולאַציע אַן באַדינגונגען מצד די רעבעלן״.

דער רוזוועלט־רוף פאַר אַ שלום איז דעריבער פון אָט די מענטשן ביי דער קאָנווענשאָן פון דער אַ. פ. אָוו ל. אויפגענומען געוואָרן מיט גרינגשעצונג און פאַראַכטונג. אַ לאָזונג האָבן זיי דאָרט אַרויסגעלאָזט, אַז „לואיס מוז גיין״. קיין שלום־פאַרהאַנדלונגען מיט

דער קאָמיטע פאַר אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע, האָבן זיי געזאָגט, איז בכלל גאָר ניט מעגלעך, סיידן איר הויפּט־אָנפירער דזשאָן ל. לואיס וועט פון איר פריער אינגאַנצן באַזייטיקט ווערן. אַ געשריי האָבן זיי אויפגעהויבן, אַז די יוניאָנס פון דער קאָמיטע פאַר אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע זיינען „אָנגעפילט מיט רויטע" און אַז „זיי מוזן אוודאי גיין". צום קאַנאַדער טרעידס און לעיבאָר קאָנגרעס, וואו די יוניאָנס פון סי־אַי־אָ און אַ. פ. אָוו ל. אַרבעטן פאַראייניקט, האָבן זיי אַרויסגעגעבן אַ באַפעל, אַז אויך דאָרטן זאָל די אייניקייט געבראָכן ווערן. מ׳האָט אָף אַן אומאַבמערקבאַרן שטייגער פאַרגעלייענט רוזוועלטס רוף פאַר אַ שלום מיט סי־אַי־אָ און דאָס וואָרט האָט מען באַלד נאָכדעם געגעבן צו דזשאָזעף אָזאַניק, דעם סטרייק־ברעכערישן אָנפירער פון די אַזוי־גערופענע „פּראָגרעסיווע מאַינערס" און ער האָט געגאָסן מיט גאַל און גערופן צו אַ הייליקער מלחמה קעגן דער ריזיקער יונייטעד מאַין וואָרקערס יוניאָן און אַלץ, וואָס איז פאַרבונדן מיט סי־אַי־אָ. אַ באַשלוס האָבן די הערשער ביי דער אַ. פ. אָוו ל. קאָנווענשאָן דורכגעפירט צו געבן דער אָזאַניק־גרופּע יעדע מעגלעכע הילף פאַר אירע קריגן קעגן דער מאַינערס יוניאָן און די אָנפירער פון סי־אַי־אָ. זיי האָבן באַשלאָסן, אַז צו דער מאַטראָסן־יוניאָן פונעם פּאַסיפיק, וואָס איז ביז איצט געווען אַן אומאָפּהענגיקע לאָקאַלע אָרגאַניזאַציע, זאָל מען איצט, לויט אַ קליקע־אָפּמאַך מיט איר פּרעזידענט, אַרויסגעבן אַ טשאַרטער פאַר אַ נאַציאָנאַלער אָרגאַניזאַציע און דורך איר פּראָוון ברעכן די אויסגעוואַקסענע מאַרין־אַרבעטער יוניאָן פון סי־אַי־אָ. זיי האָבן אויך באַשלאָסן, אַז קעגן דעם טרעידיוניאָן פאַרבאַנד פון די לאַטיין־אַמעריקאַנישע לענדער, וואָס איז ניט לאַנג צוריק אָרגאַניזירט געוואָרן מיט דער הילף פון סי־אַי־אָ זאָלן זיי זיך נעמען צוריק אויפלעבן די שוין פון לאַנג טויטע פאַן־אַמעריקען פעדערעישאָן אָוו לעיבאָר. מעטי וואָל און טשעסטער ראַיט זיינען באַלד נאָך דער קאָנווענשאָן אויך געשיקט געוואָרן קיין מעקסיקאָ צו זען, וואָס מ׳קען דאָרט באַלד טאָן קעגן דעם נייעם לאַטיין־אַמעריקאַנישן אַרבעטער־פאַרבאַנד און פאַר דער טויטער פאַן אַמעריקען פעדערעישאָן. לואיס מאַראָנעס, דער באַרימטער אַרויסגעשפּיגענער פאַררעטער פון די מעקסיקאַנער אַרבעטער, איז געווען דער, וואָס האָט די צוויי משולחים אין מעקסיקאָ אויפגענומען באַלד ווי זיי זיינען אַרויס פון אַן עראָפּלאַן און צוזאַמען האָט מען זיך גענומען טראַכטן וואָס מ׳זאָל טאָן קעגן דעם לאַטיין־אַמעריקאַנישן פאַרבאַנד פון די אַרבעטער.

צווישן די קעגנער פון סי־אַי־אָ זיינען פאַראַן אַזעלכע, וואָס פּרואוון אָפט פאַרדרייען די פאַקטן און איינרייידן, אַז די הערשנדיקע פירערשאַפט פון דער אַ. פ. אָוו ל. איז שוין אין דער ווירקלעכקייט גרייט איינצוגיין אָף אַ ריכטיקער פאַראייניקונג. האָט מען אָבער ביי דער קאָנווענשאָן פון דער אַ. פ. אָוו ל. געזען ווי דעניעל טאָבין, וואָס ווייסט זייער גוט די באַציאונג פון איר פירערשאַפט צו דער פראַגע וועגן אייניקייט, האָט דאָרט ערשט אויפגעהויבן אַן אָפענעם קאַמף פאַר אַזוינע פאַראַנדלונגען, וואָס זאָלן ברענגען צו אַ פאַראייניקונג. פאַרשטייט זיך, אַז ווען די אָנפירנדיקע מאַשין וואָלט שוין טאַקע געווען גרייט פאַר אַ פאַראייניקונג וואָלט טאָבין ניט געדאַרפט אַרויסטרעטן מיט אַ קאַמף, אַז מ׳זאָל איינגיין אָף פאַראַנדלונגען צו שאַפן אַ פאַראייניקונג.

פאַראַן אַזוינע קעגנער פון סי־אַי־אָ און צווישן זיי אויך ווילאָם גרין, וואָס דערלויבן זיך צו זאָגן, אַז די הערשער פון דער אַ. פ. אָוו ל. זיינען שוין אפילו אויך גרייט איינצוגיין אָף דער פאָדערונג פון סי־אַי־אָ אַז אין די אינדוסטריעס פון מאַסן פּראָדוקציע זאָל מען אָנווענדן די אינדוסטריעלע פאָרם פון אָרגאַניזאַציע. האָט מען אָבער ביי דער לעצטער קאָנווענשאָן פון דער אַ. פ. אָוו ל. געזען ווי די אָנפירער פון די בוי־אַרבעטער יוניאָנס (בילדינג טרעידס), וואָס זיינען די הויפּט דעהזאָגער אין דער פעדערעישאָן, האָבן אין אַ רעזאָלוציע, וועלכע מ׳האָט פריער אָנגענומען ביי זייער בילדינג־טרעידס קאָנווענשאָן, געבוצט גאָר אָנדערע ווערטער. דאָרט ווערט געזאָגט, אַז זיי, די אָנפירער פון די דאָזיקע יוניאָנס האָבן נאָך קיינמאָל ניט אויפגעגעבן און זיי וועלן ניט אויפגעבן קיין פאָדערונגען אָף יוריסדיקציע אין קיין אינדוסטריע פון מאַסן פּראָדוקציע אפילו ניט דאָרט (מיינענדיק די קוילן־אינדוסטריע) וואו קאָנווענשאָנס פון דער אַ. פ. אָוו ל. האָבן שוין געהאַט געגעבן אַ צושטימונג צו אָרגאַניזירן די אַרבעטער אָף אַן אינדוסטריעלן באַזיס.

און אָט דאָ ליגט טאַקע אויך די הויפּט־אורזאַך פון דערקעגנערשאַפט צו אייניקייט. די הערשער פון דער אַ. פ. אָוו ל., וואָס באַטראַכטן די פאַכן־יוניאָנס פון די מער קוואַליפיצירטע און בעסער באַצאָלטע אַרבעטער, ווי אַן אייגן געשעפט, ווילן זיך ניט אָפּזאָגן פון אָט דער פאָרם פון אָרגאַניזאַציע, וועלכע מ׳האָט אָנגענומען מיט 57 יאָר צוריק. זיי האָבן מורא, אַז דאָס וואָלט אפשר אויך געמיינט זיך אָפּצוזאָגן פון דעם געשעפט. זיי האַלטן, אַז פאַר זיי איז גענוג ווען עס זיינען אָרגאַניזירט בלויז די קוואַליפיצירטע און בעסער־באַצאָלטע אַרבעטער און זיי האָבן אין אמת׳ן גאָר מורא פאַר דער אָרגאַניזירונג פון די ניט־קוואַליפיצירטע און ווייניקער־באַצאָלטע אַרבעטער. זיי זיינען דעריבער זייער שטאַרק קעגן דער אינדוסטריעלער פאָרם פון אָרגאַניזאַציע, וואָס איז איינע פון די סאַמע הויפּט־באַדינגונגען פאַר אַ פאַראייניקונג און זיי ווילן ניט קיין פאַראייניקונג.

אָט דאָס זיינען די אורזאַכן, וואָס האָבן אויך דעם פּרעזידענט רוזוועלט אָוועקגעשטעלט אין אַן אומאַנגענעמער לאַגע. ער האָט זיך אַריינגעמישט און פאַרגעלייגט פאַראַנדלונגען פאַר אַ פאַראייניקונג, אָבער די אָנפירער פון אַ. פ. אָוו ל. האָבן אים געגעבן אַזאַ ענטפער, וואָס האָט פאַר אים קלאָר געמאַכט, אַז ווייניקסטנס איצט וועלן זיינע באַמיאונגען קיין רעזולטאַטן ניט ברענגען.

דער וועג פון אייניקייט

וואָס האָט די קאָמיטע פאַר אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע אונטער אַזוינע אומשטענדן געקענט טאָן?

פאַרשטייט זיך, אַז אָננעמען די באַדינגונגען פון אונטערגעבן זיך ווי עס ווילן ווילאָם האָטשעסאָן, אַרטור מאַרטין און נאָך אַזוינע יוניאָן־אָנפירער, וואָס זייגען די הערשער פון דער אַ. פ. אָוו ל., וואָלט נאָר געדאַרפט אַרויסטרעטן מיט אַ קאַמף, אַז מ׳זאָל איינגיין אָף פאַראַנדלונגען צו שאַפן אַ פאַראייניקונג.

דער קאָמיטע פאַר אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע, האָבן זיי געזאָגט, איז בכלל גאָר ניט מעגלעך, סיידן איר הויפּט־אָנפירער דזשאָן ל. לואיס וועט פון איר פריער אינגאַנצן באַזייטיקט ווערן. אַ געשריי האָבן זיי אויפגעהויבן, אַז די יוניאָנס פון דער קאָמיטע פאַר אינדוסטריעלער אָרגאַניזאַציע זיינען „אָנגעפילט מיט רויטע" און אַז „זיי מוזן אוודאי גיין". צום קאַנאַדער טרעידס און לעיבאָר קאָנגרעס, וואו די יוניאָנס פון סי־אַי־אָ און אַ. פ. אָוו ל. אַרבעטן פאַראייניקט, האָבן זיי אַרויסגעגעבן אַ באַפעל, אַז אויך דאָרטן זאָל די אייניקייט געבראָכן ווערן. מ׳האָט אָף אַן אומאַבמערקבאַרן שטייגער פאַרגעלייענט רוזוועלטס רוף פאַר אַ שלום מיט סי־אַי־אָ און דאָס וואָרט האָט מען באַלד נאָכדעם געגעבן צו דזשאָזעף אָזאַניק, דעם סטרייק־ברעכערישן אָנפירער פון די אַזוי־גערופענע „פּראָגרעסיווע מאַינערס" און ער האָט געגאָסן מיט גאַל און גערופן צו אַ הייליקער מלחמה קעגן דער ריזיקער יונייטעד מאַין וואָרקערס יוניאָן און אַלץ, וואָס איז פאַרבונדן מיט סי־אַי־אָ. אַ באַשלוס האָבן די הערשער ביי דער אַ. פ. אָוו ל. קאָנווענשאָן דורכגעפירט צו געבן דער אָזאַניק־גרופּע יעדע מעגלעכע הילף פאַר אירע קריגן קעגן דער מאַינערס יוניאָן און די אָנפירער פון סי־אַי־אָ. זיי האָבן באַשלאָסן, אַז צו דער מאַטראָסן־יוניאָן פונעם פּאַסיפיק, וואָס איז ביז איצט געווען אַן אומאָפּהענגיקע לאָקאַלע אָרגאַניזאַציע, זאָל מען איצט, לויט אַ קליקע־אָפּמאַך מיט איר פּרעזידענט, אַרויסגעבן אַ טשאַרטער פאַר אַ נאַציאָנאַלער אָרגאַניזאַציע און דורך איר פּראָוון ברעכן די אויסגעוואַקסענע מאַרין־אַרבעטער יוניאָן פון סי־אַי־אָ. זיי האָבן אויך באַשלאָסן, אַז קעגן דעם טרעידיוניאָן פאַרבאַנד פון די לאַטיין־אַמעריקאַנישע לענדער, וואָס איז ניט לאַנג צוריק אָרגאַניזירט געוואָרן מיט דער הילף פון סי־אַי־אָ זאָלן זיי זיך נעמען צוריק אויפלעבן די שוין פון לאַנג טויטע פאַן־אַמעריקען פעדערעישאָן אָוו לעיבאָר. מעטי וואָל און טשעסטער ראַיט זיינען באַלד נאָך דער קאָנווענשאָן אויך געשיקט געוואָרן קיין מעקסיקאָ צו זען, וואָס מ׳קען דאָרט באַלד טאָן קעגן דעם נייעם לאַטיין־אַמעריקאַנישן אַרבעטער־פאַרבאַנד און פאַר דער טויטער פאַן אַמעריקען פעדערעישאָן. לואיס מאַראָנעס, דער באַרימטער אַרויסגעשפּיגענער פאַררעטער פון די מעקסיקאַנער אַרבעטער, איז געווען דער, וואָס האָט די צוויי משולחים אין מעקסיקאָ אויפגענומען באַלד ווי זיי זיינען אַרויס פון אַן עראָפּלאַן און צוזאַמען האָט מען זיך גענומען טראַכטן וואָס מ׳זאָל טאָן קעגן דעם לאַטיין־אַמעריקאַנישן פאַרבאַנד פון די אַרבעטער.

צווישן די קעגנער פון סי־אַי־אָ זיינען פאַראַן אַזעלכע, וואָס פּרואוון אָפט פאַרדרייען די פאַקטן און איינרייידן, אַז די הערשנדיקע פירערשאַפט פון דער אַ. פ. אָוו ל. איז שוין אין דער ווירקלעכקייט גרייט איינצוגיין אָף אַ ריכטיקער פאַראייניקונג. האָט מען אָבער ביי דער קאָנווענשאָן פון דער אַ. פ. אָוו ל. געזען ווי דעניעל טאָבין, וואָס ווייסט זייער גוט די באַציאונג פון איר פירערשאַפט צו דער פראַגע וועגן אייניקייט, האָט דאָרט ערשט אויפגעהויבן אַן אָפענעם קאַמף פאַר אַזוינע פאַראַנדלונגען, וואָס זאָלן ברענגען צו אַ פאַראייניקונג. פאַרשטייט זיך, אַז ווען די אָנפירנדיקע מאַשין וואָלט

מיינט צעברעכן אט דאס וואס די קאמיטע פאר אינ־דוסטריעלער ארגאניזאציע האט שוין ביז איצט אויפ־געבויט און עס וואלט ניט געמיינט קיין אייניקייט.

האט טאקע דזשאן ל. לואיס אין זיין באריכט צו דער סי־אי־א קאנווענשאן דערקלערט, אז ניין, אז קיין נייעם מינכען־אפמאך, וואס זאל די ארגאניזאציעס פון סי־אי־א פארוואנדלען אין א צווייטער טשעכאסלאווא־קיע, וועט די קאמיטע פאר אינדוסטריעלער ארגאני־זאציע ניט אננעמען.

אבער די דאזיקע קאמיטע האט זיך דערמיט פון קיין אייניקייט און פון קיין ארבעט פאר אייניקייט ניט אפגעזאגט, נאר פארקערט. די גרינדונגס־קאנווענשאן פונעם קאנגרעס פון אינדוסטריעלע יוניאנס האט מיט באגייסטערונג אויפגענומען רוזוועלטס רוף פאר אייני־קייט. די רעזאלוציע, וואס דער קאנגרעס האט וועגן דעם אויך אנגענומען זאגט: „מיר נעמען אן דעם ציל פון אייניקייט אין דער ארבעטער־באוועגונג". דער קאנגרעס האט צוליב דעם אויך אנגענומען א פראגראם־אקציע. נאר אזוי ווי קיין פאראייניקונג מיט דער א. פ. ל. איז נאך דערווייל צוליב די דערמאנטע מאטיוון ניט מעגלעך, האט דער קאנגרעס באשטימט, אז די ארבעט פאר אייניקייט זאל מען אנפירן און די דאזיקע טעטי־קייט וואס מער פארשטארקן אף אט די אלע געביטן וואו דאס איז יא מעגלעך.

דער קאנגרעס האט דעריבער נאכאמאל פעסטגע־שטעלט, אז ווען מען רעדט וועגן ארבעטער־אייניקייט דארף מען געדענקען, אז די סאמע וויכטיקסטע ארבעט פאר דער בויאונג פון דער דאזיקער אייניקייט ליגט פריער פון אלץ אין דער ארגאניזירונג פון די ניט־אר־גאניזירטע.

אט דאס איז געווען די הויפט־ארבעט, וואס די קאמיטע פאר אינדוסטריעלער ארגאניזאציע האט גע־טאן פריער און אט די ארבעט האט איצט דער קאנגרעס באשטימט נאך ברייטער און עפעקטיווער פארצוזעצן.

א ספעציעלע ארגאניזיר־קאמפאניע, אנגעפירט אף א געמיינשאפטלעכן שטייגער פון א גרויסער צאל יו־ניאנס פונעם קאנגרעס, איז פונעם קאנגרעס באשטימט געווארן אויפצונעמען אין דער סאוט.

דער קאנגרעס האט אין א באזונדער רעזאלוציע פעסטגעשטעלט, אז ווען מ'רעדט וועגן ארבעטער־איי־ניקייט דארף מען אויך האבן אין זינען, אז זייער נויטיק איז איינצושטעלן א פולשטענדיקע אייניקייט צווישן די ווייסע און די נעגערשע ארבעטער.

מ'האט ביי דער סי־אי־א קאנווענשאן באשטימט צו באגריסן דעם קאנאדער טרעידס און לעיבאר קאנגרעס פאר אנטזאגן זיך צו שפאלטן די דארטיקע יוניאן־באַ־וועגונג און פאר אנהאלטן די אייניקייט פון די ארגאַ־ניזירטע ארבעטער.

די קאנווענשאן האט באשטימט פארצוזעצן די אר־בעט פון העלפן באפעסטיקן דעם פארבאנד פון די לאטיין־אמעריקאנישע יוניאנס און צו באפולמעכטיקן די באאמטע צו פארבינדן דעם קאנגרעס מיט דער אינטערנאציאנאלער פעדעראציע פון די טרעיד־יוניאנס.

די קאמיטע פאר אינדוסטריעלער ארגאניזאציע האט ביז איצט אין א סך פרטים געליטן דערפון, וואס איר גאנצע איינארדענונג איז געווען ווי פאר א צייט־א רעזאלוציע פאר דער פארטיידיקונג פון הערי ברידד־ווייליקער קערפערשאפט, וואס האט ניט קיין קאנסטיטו־ציע, קיין דערווייל־טע באאמטע און קיין באשטימטע כללים פון פירערשאפט. ווילאם גרין פלעגט דעריבער אפט אויך טענה'ן, אז די קאמיטע פאר אינדוסטריעלער ארגאניזאציע איזא „דיקטאטארישע" און אז דזשאן ל. לואיס איז איר „הויפט־דיקטאטאר".

האט די סי־אי־א קאנווענשאן באשטימט, אז כדי די דערמאנטע ארבעט און אויך אנדערע טעטיקייטן זאלן קענען אנגיין מיט מער דערפאלג זאל די צייטווייל־ליקע סי־אי־א איצט איינגעשטעלט ווערן ווי א פער־מאנענטער „קאנגרעס פון אינדוסטריעלע ארגאניזאצי־עס". אנשטאט די סי־אי־א הייסט עס איצט אין אידיש דער קי־אי־א.

און די דעלעגאטן פון קאנווענשאן האבן גוט פאר־שאטנען, אז ווען מ'רעדט וועגן בויען די אייניקייט אף א ברייטן מאסשטאב מוז מען פריער פון אלץ אויך היטן די אייניקייט ביי זיך אליין.

עס איז דעריבער זעלטן צו זען ביי א קאנווענשאן אזא גייסט פון אייניקייט ווי מ'האט עס געזען ביי דער סי־אי־א קאנווענשאן.

געווען מענטשן, וואס האבן דאס זייער ניט גע־קענט פארליידן. „אונדזערע שונאים", האט סידני היל־מאן אין א רעדע ביי דער קאנווענשאן געזאגט, „האבן איינגעזען, אז זיי קענען אונדז ניט באזיגן אין אן אפענעם קאמף, זוכן זיי אונדז צו באזיגן דורך שאפן א צעטיילונג אין אונדזערע רייען".

האט מען פאר דער קאנווענשאן פון סי־אי־א אין אלע ארבעטער־פיינטלעכע צייטונגען און אויך אין אין „פארווערטס" מיט שמחה צעפויקט דעם פאקט, וואס דוד דובינסקי און די אנדערע אנפירער פון דער אינ־טערנעשאנאל לעידיס גארמענט וואירקערס יוניאן האבן די דאזיקע ארגאניזאציע פון סי־אי־א צוריקגעצויגן און אין א טייל פון די דאזיקע צייטונגען האט מען פאר־זיכערט, אז „נאך א צאל יוניאנס וועלן זיך צוריקציען". דער וואונטש איז דא געווען דער פאטער פון געדאנק און געמיינט האט מען, אז דאס וועט ארבעטן.

אבער ווען מ'האט ביי דער קאנווענשאן געזען, אז דער דאזיקער וואונטש איז א פארקריפלטער און ארבעט ניט, האט זיך דארט די פאנטאזיע ביי א צאל פון די צייטונגס־פארטרעטער צעשפילט און מ'האט געשאפן אזא אנדער אנטדעקונג. מ'האט אף די זייטן פון די צייטונגען פאבריצירט א געשיכטע, אז ביי דער סי־אי־א קאנווענשאן האט „אויסגעבראכן א לינקער רעוואלט" און אז (שרעקט זיך ניט) „לואיס האט דעם דאזיקן רע־וואלט צעשמעטערט".

איז אבער אויך אט דער וואונטש, „דער פאטער פון געדאנק", געבליבן פארקריפלט און האט פאר די רעד־בעיטערס און קעגנער פון סי־אי־א געבראכט ניט קיין געשמאקע רעזולטאט. ד י קאנווענשאן האט איינ־שטימיק און דורך אויפשטעלן זיך פון די ערטער אנגע־נומען א רעזאלוציע אין וועלכער מ'האט פארדאמט זייערע ליגנס און דעמאנסטרירט דעם גייסט פון איי־ניקייט ביי דער קאנווענשאן.

די קאנווענשאן האט אויך איינשטימיק אנגענומען

זשעס און הערלד פריטשעט און אוודאי איז אויך דאס געווען אן אקט פון ריכטיקער ארבעטער־אייניקייט און א שפיי אין פנים פון אלע רעד־בעיטערס און אט די וואס זוכן צו צעשטערן די ארבעטער־אייניקייט.

די קאנסטיטוציע, וואס די קאנווענשאן האט אנגענומען איז א דעמאקראטישע און אויך דא ווערט אף א קלארן און שארפן אופן אויסגעדריקט דער וועג און דער ציל פון אייניקייט. דער צוועק פונעם קאנגרעס פון אינדוסטריעלע יוניאנס, זאגט זיך דארט, איז: „צו שאפן אן עפעקטיווע ארגאניזירטע מאכט פון די ארבעטער מענער און פרויען פון אמעריקע, אן אונטערשייד פון ראסע, גלויבן, קאליר אדער נאציאנאליטעט". דיי אויפגאבע, זאגט מען דארט ווייטער, איז: „צו פאר־אייניקן אט די אלע ארבעטער פאר א געמיינשאפטלעכער אקציע אין ארבעטער־יוניאנס פאר זייער געמיינשאפט לעכער הילף און באשיצונג".

דער אנפירנדיקער אפארט פונעם קאנגרעס, זיין עקזעקוטיוו באארד, ווערט צוזאמענגעשטעלט פון פארטרעטער פון אלע נאציאנאלע ארגאניזאציעס, וואס זיינען פארבונדן מיטן קאנגרעס. קיינער קען קיין ארגאניזאציע ניט דיקטירן ווער עס זאל זיין איר פארטרעטער, נאר זי אליין קען אים דערוויילן.

א נייע מאכט און א נייע פרייהייט

די פראגראם, וואס די קאנווענשאן האט אנגענומען איז א פראגרעסיווע פראגראם פאר וויכטיקע אקציעס אף אלע געביטן.

הויך און שטארק האט דארט געקלונגען א פראטעסט און פארדאמונג קעגן די נאצי־רציחות אין דייטשלאנד און הויך און שטארק איז דארט געווען די פאדערונג, אז די רעגירונג פון לאנד זאל זיך נעמען פאר אן אקציע (ווי די רוזוועלט־אדמיניסטראציע האט עס אף מארגן אויך ביז א היפשער מאס געטאן) קעגן די דאזיקע רציחות.

צווישן די רעזאלוציעס, וואס די קאנווענשאן האט אנגענומען, זיינען פאראן אזוינע אין וועלכע מען פאדערט מיט קלארע דיבורים אקציע פאר דער באשיצונג פון דעמאקראטיע; א פאראייניקטע האנדלונג פון אלע דעמאקראטישע מלוכות קעגן די פאשיסטישע אנגרייפער; געזעצן פאר אן אויסגעבעסערטער און ברייטערער פראגראם פון סאציאלער פארזיכערונג; פעדעראלע באשיצונג און אויסבעסערונגען פאר דער ציווילער פרייהייט; אויסבעסערונגען און א געהעריקע דורכפירונג פונעם לוין און שטונדן־געזעץ; א פארגרעסערונג פון 800 מיליאן אף פינף ביליאן דאלאר אינעם רעגירונגס פאנד פאר בעסערע און ביליקערע וואוינונגען; א סיסטעם פון ברייטערער, העכערער און ניצלעכער בילדונג; פארבאטן קעגן פריווטע ארסענאלן און קריגס־געווער, וואס מען נוצט קעגן סטרייקערס; געעזצן קעגן סטרייק־ברעכעריי; א פארבאט צו נוצן קעגן סטרייקערס די נעשאנאל גארד; ניט צו געבן קיין פעדעראלע הילף פאר אזוינע שטאטן, וואס זייערע סטעיט־רעגירונגען דערלויבן צו נוצן קעגן סטרייקס באוואפנטע דעפיוטי שעריף באנדעס; מ'זאל באגרענעצן און רעגולירן די טעטיקייט פון די פריוואטע דעטעקטיוו־אגענטורן; מ'זאל אין אלע שטאטן איינפירן סטעיט לעיבאר רילעישאנס געעזצן און איינשטעלן סטעיט לעיבאר רילעישאנס באארדס; מ'זאל פארבאטן אנטי־סטרייק אינדזשאנקשאנס; דורכפירן דעם פעדעראלן אמענדמענט קעגן קינדער־ארבעט.

איינע פון די אנגענומענע סי־אי־א רעזאלוציעס איז א פאר העכערן דעם לוין און שניידן די שטונדן פון ארבעט ניט ווייניקער ווי עס שטייגן די טעכנאלאגישע אנטוויקלונגען און די פראדוקטיוויטעט פון די ארבעטער.

אנדערע רעזאלוציעס פון דער סי'אי־א קאנווענשאן זיינען פאר מער און בעסער־באצאלטע וו. פ. איי. דזשאבס פאר די ארבעטלאזע; סטעיט־געזעצן, וואס זאלן פארבאטן עוויקשאנס פון ארבעטלאזע; מער הילף פאר די יוגנטלעכע ארבעטער; קאמף קעגן אלע סארטן דיסקרימינאציעס, וואס ווערן נאך גענוצט קעגן די נעגערשע ארבעטער.

די קאנווענשאן האט אוודאי אויך אנגענומען א רעזאלוציע, וואס ווייזט אן, ווי פאר די יוניאנס פון די ארבעטער איז נויטיק צו זיין אקטיוו און אנפירן זייערע אקציעס ניט נאר אפן עקאנאמישן געביט, נאר אויך אפן פאליטישן געביט. די ארבעטער, זאגט זיך אין איין רעזאלוציע, דארפן אויך פאדערן צו זיין פארטראטן אין אלע רעגירונגס־אגענטורן פון לאנד און מ'דארף זען, אז אט די פאדערונג זאל אויסגעפירט ווערן.

אין אן ארייגנפיר (פריעמבל) צו דער קאנסטיטוציע, וואס די סי־אי־א קאנווענשאן האט אנגענומען, זאגט זיך:

„א נייע פרייהייט איז דורך דער קאמיטע פאר אינדוסטריעלער ארגאניזאציע געבראכט געווארן צו די אמעריקאנער ארבעטער. זי האט געשאפן דעם אינסטרומענט דורך וועלכן די ארבעטער וועלן פאר זיך דערגרייכן און אויסברייטערן די אינדוסטריעלע און פאליטישע דעמאקראטיע".

קען מען טאקע צוגעבן, אז יא, ס'איז א נייע פרייהייט און א נייער אויסגעצייכנטער אינסטרומענט. אזוי מוז מען קומען צום שלוס ווען מען באטראכט די וואונדערבארע ארבעט, וואס די סי־אי־א האט אויפגעטאן ווען זי איז נאך געווען א צייטווייליקע קערפערשאפט, און אזוי ווייזן נאך מער די האנדלונגען, וואס די פארטרעטער פון די נאענט צו פיר מיליאן ארגאניזירטע ארבעטער האבן ביי דער קאנווענשאן דורכגעפירט ווען דארט האט זיך שוין פארמירט דער קאנגרעס פון אינדוסטריעלע ארגאניזאציעס ווי א פערמאנענטע קערפערשאפט.

וואס מ'דארף איצט טאן

איז נאך די פאראייניקונג מיט דער א. פ. אוו ל. איצט נויטיק?

אוודאי. די אייניקייט פונעם ארבעטער־קלאס דארף טאקע געבויט און געשטארקט ווערן דורך דער ארגאניזירונג פון די ניט־ארגאניזירטע, אבער מ'דארף געוויס אויך אנהאלטן די אייניקייט און ניט קיין שפאלטונגען צווישן די שוין־ארגאניזירטע.

דר. מ. אַנין

פערדינאַנד לאַסאַל — צווישן צוויי וועלטן

(75 יאָר נאָך לאַסאַלס טויט)

1. די ירושה פון רווח־דורות

אָב עקטיוו באַנעמט דער קאַפּיטאַליסט דעם רווח, ווי אַ רעזולטאַט פון זיינע „גייסטיקע" קאָמבינאַציעס און נישט פון די אָביעקטיווע געזעלשאַפטלעכע כוחות־פאַרהעלטנישן.

פּראָפּיט באַטייט פאַרן קאַפּיטאַליסט, פון איין זייט, דער לוין פאַר זיין קאָמבינאַטאָרישער געניטקייט און, פון דער אַנדער זייט, אַ רעזולטאַט פון זיין „מזל", ד. ה., פון אַ צופעליק־גינסטיקער קאָניונקטור. פּראָפּיט איז הן ראַציאָנאַל, הן „מיסטיש".

באַזונדערס בולט טרעט דאָס אויף ביים פינאַנץ־קאַפּיטאַל. ער געפינט זיך, כלומרשט, איבער דער פּראָדוקציע, איבער אַלע אָביעקטן. ער פילט זיך, ווי „דער גייסט, וואָס שוועבט איבער דעם כאַאָס". ער „אָרגאַניזירט", כלומרשט, אָט דעם כאַאָס. און דער רעזולטאַט פון דער „שאַפנדיקער" אָרגאַניזאַציע — איז דער פּראָצענט, דער דיווידענט, די טאַנטיעם, אָפּהיינגיק פון דער אָרגאַניזאַציע־פאָרם.

דער וואוכערער, דער באַנקיר, דער מענטש פון דער בערזע, דער גרויסער סוחר און אונטערנעמער — יעדער פון זיי פאַרדאַנקט זיין דערפאָלג דער ספּעקולאַציע, דער קאָניונקטור. זייער דערפאָרונג לערנט זיי, אַז אין דער היינטיקער קלאַסן־געזעלשאַפט איז אויפצוואַרבעטן אַ פאַרמעגן פּונקט אַזוי אוממעגלעך, ווי פאַרוואַנדלען נאַכט אין טאָג. אַ

געדענקען דאַרף מען אָבער, אַז די פאַראייניקונג פון דעם סי־אַי־אָ און דער אַ. פּ. אָוו ל. קען מען דורך קיין נייע שפּאַלטונגען און דורך קיין צעדרייאונג פון פאַקטן ניט דערגרייכן, נאָר מען דאַרף דערצו אָנווענדן די געהעריקע מיטלען.

פאַראַן מענטשן, וואָס פּרעטענדירן צו זיין „פריינט פון טרעיד־יוניאָן אייניקייט" און אין נאָמען פון אָט דער אַזוי־גערופענער „פריינטשאַפט" זייערער וואָלטן זיי וועלן, אַז מ'זאָל צערייסן און פאַרניכטן דעם סי־אַי־אָ.

אַזוי איז דער וואונטש פון „פאַרווערטס" און פון אַלע אַזוינע מענטשן, וואָס זייענען אין אמת'ן בלויז פאַרליבט אין זייער פריינטשאַפט און אייניקייט מיט די מעטיו וואָלס, און אַזוי איז דאָס דער וואונטש אויך פון אַנדערע קעגנער פון סי־אַי־אָ.

מ'האָט אַזוי, צום באַדויערן, אויך אַף די אָנפירער פון דער אינטערנעשאָנאַל לעידיס גאַרמענט וואָירקערס יוניאָן געווירקט, אַז זיי זאָלן זיך צוריקציען פון סי־אַי־אָ.

און פאַרשטייט זיך, אַז ווען קיין סי־אַי־אָ וואָלט שוין טאַקע ניט געווען, חלילה, וואָלט מען שוין אפילו ביי האָטשענסאָנען אויך געקענט פּועל'ן, אַז ער זאָל דעם קריג אויפגעבן און איינגיין אַף אַ פאַראייניקונג.

דאַרף אָבער זיין קלאָר, אַז מיט אַזוינע שפּאַלטונגען קען מען קיין פאַראייניקטע און קיין געזונטע טרעיד־יוניאָן באַוועגונג ניט שאַפן, נאָר מ'דאַרף טאָן פּונקט דעם היפּוך.

איינע פון די סאַמע וויכטיקסטע זאַכן, וואָס יעדער אמת'ער פריינט פון אַרבעטער־אייניקייט דאַרף איצט טאָן איז — בויען און העלפן וואָס מער שטאַרקן דעם סי־אַי־אָ.

קיין פּראָגרעסיווער אַרבעטער־טוער טאָר אין דער זעלביקער צייט ניט פאַרגעסן, אַז די אַרבעט אין די אָרגאַניזאַציעס פון דער אַ. פּ. אָוו ל. איז איצט אויך ניט ווייניקער וויכטיק ווי אין די אָרגאַניזאַציעס פון דעם סי־אַי־אָ.

עס איז נויטיק אומעטום צו קעמפן פאַר דער פּראָגראַם פון דעם סי־אַי־אָ.

מען טאָר אַף קיין איינציקן מאָמענט ניט אויפגעבן יעדע מעגלעכע טעטיקייט, וואָס זאָל ווירקן, אַז די אָנפירער פון דער אַ. פּ. אָוו ל. זאָל איינגיין אַף אַ געהעריקער פאַראייניקונג מיט דעם סי־אַי־אָ. אָבער ביז דאָס וועט געשען דאַרפן אַלע מעגלעכע מיטלען באַנוצט ווערן, כדי דערווייל איינצושטעלן אַף אַלע וויכטיקע געביטן פאַראייניקטע אַקציעס צווישן די יוניאָנס פון דער אַ. פּ. אָוו ל. און דעם סי־אַי־אָ.

אַזוינע פאַראייניקטע אַקציעס ווערן שוין איצט פּראַקטיצירט אַף אַ סך ערטער, נאָר זיי דאַרפן אויסגעשפּרייט ווערן. ע ס איז אַן ספּק אויך ראַטזאַם, אַז פאַר די דאָזיקע אַקציעס זאָלן איינגעשטעלט ווערן שטענדיקע פאַראייניקטע שטאָטישע אָדער סטעיט־קאָונסילס פון די יוניאָנס פון אַ. פּ. אָוו ל., סי־אַי־אָ און די אייזנבאַן־בראָדערהודס. אַזעלכע פאַראייניקטע קאָונסילס זיינען שוין איצט פאַראַן אין אייניקע געגנטן פון קאַליפאָרניע און אויך אין אַנדערע שטאַטן. אָבער זייער צאָל דאַרף פאַרגרעסערט ווערן.

די אַרבעט פאַר אייניקייט איז אוודאי אויך אַזאַ אַרבעט, וואָס מיינט אַריינציען וואָס מער מיטגלידער פון דער אַ. פּ. אָוו ל. אין אַן אַקטיוון קאַמף, וואָס זאָל צווינגען די רעאַקציאָנערע פירער זיך אָפּצוזאָגן פון זייער קריגערישער טאַקטיק און אָנצונעמען אַ פאַראייניקונג אַפן באַזיס פון דער פּראָגראַם פון דעם סי־אַי־אָ.

און אין דער אַ. פּ. אָוו ל., דאַרף מען אויך געדענקען, זיינען ניט אַלע קרעפטן רעאַקציאָנערע, חלילה. עס שטייגן אויך דאָרט אַלץ מער די קרעפטן פונעם פּראָגרעסיוון יוניאָניזם און אָט די וואָס זיינען פאַר דער פּראָגראַם פון דעם סי־אַי־אָ.

מ'דאַרף און מ'קען פאַראייניקן די טרעיד־יוניאָן באַוועגונג, נאָר מ'דאַרף דערצו אָנווענדן די ריכטיקע מעטאָדן און די עפעקטיווע מיטלען:

געלונגענער דריי, אַ גינסטיקער קער פון דער סטי־כישער קאָניונקטור — דאָס, קודם־כל, שאַפט גאַנצע פאַרמעגנס. און, פאַרקערט, אַן אומגליקלעכער שאַכ־צוג, אַ געגנער פונעם גורל בלאָזט אַוועק אין איין רגע ספּעקולאַטיוו־דערוואָרבענע פאַרמעגנס.

ביים מענטשן פונעם רווח אַרבעט זיך דערי־בער אויס, פון איין זייט, דער היפּערטראָפירטער גלויבן אין די ספּעקולאַטיוו־קאָמבינאַטאָרישע פיי־איקייטן פונעם יחיד, זיין שטעלן אַף זיך, אַף זיין געניאַלער אינטואיציע, אַף זיין פייאיקייט אַלץ צו באַנעמען און אַלץ יחיד'יש־פירעריש צו באַהערשן. פון דער אַנדער זייט — דער אַוואַנטוריסטישער דראַנג צו „גרויסע מעשים", צו גרויסע היסטאָרישע עפּעקטן און היסטאָרישע אַפּעקטן, געפּאָרט מיטן פּאַטאָליסטישן גלויבן אינעם כוח פון גורל, פון דער קאָניונקטור, פון דעם כאַטישן כחות־שפּיל; מיט גלויבן אינעם „מיסטישן" מזל.

מיט אַ באַזונדערער שאַרפקייט טרעטן אויף אָט די מאָמענטן אין פּעריאָדן פון קאַפּיטאַליסטישן גרינדערטום, בעת פאַרמעגנס אַנטשטייען און פאַר־שווינדן קאַליידאָסקאָפּיש; אונטערנעמונגען בליען אויף און פלאַצן, ווי זייפנבלאָזן; קאַריערעס בליצן אויף און ווערן פאַרלאָשן, ווי מעטעאָרן.

אינעם קאַפּיטאַליסטישן גרינדערטום, וואָס דייטשלאַנד האָט איבערגעלעבט אין דער ערשטער העלפט פון 19טן יאָרהונדערט, האָבן אַ באַזונדערס אַקטיווע ראָל געשפּילט די אידן, וואָס האָבן דורות־לאַנג אָנגעקליבן קאָמערציעל־פאַרמיטלערישע דער־פאָרונגען. אָט די געשעפטלעכע געניטקייט האָבן די דייטשע אידן מיט דערפאָלג אויסגענוצט אינעם שטורמישן פּראָפּיט־געיעג, וואָס האָט באַגלייט דעם אויפשטייג פונעם קאַפּיטאַליזם אין דייטשלאַנד.

דער יונגער קאַפּיטאַל און באַזונדערס זיין אימ־פּעטפולער אידישער סעקטאָר האָט זיך באַצויגן מיט אַ פאַרשאַרפטער פיינטשאַפט צו די רעשטן פון דער פעאָדאַלער הערשאַפט און צו די אַבסאָלוטיסטישע טענדענצן אין דייטשלאַנד. עס איז דעריבער פאַר־שטענדלעך, וואָס גראָד אָט די סביבה האָט אויס־געטיילט פון זיך די אַקטיווסטע פאָרשטייער פונעם יונגן דייטשלאַנד — אויסגעהאַלטענע דעמאָקראַטן, ליבעראַלן און מוטיקע ראַדיקאַלן. צו זיי געהערן יאַקאָבי, בערנע, היינע און אַפן לינקן פליגל — פערדינאַנד לאַסאַל (1825-1864).

2. דער רעליגיעזער פאָרשפּיל

לאַסאַלס זיידע איז געווען אַן אָרטאָדאָקס, אַ תבואה־הענדלער, האָט געהאַט צו טאָן מיט אַרענדעס און היפּאָטעקעס. לאַסאַלס פאָטער — אַ פאַרמעג־לעכער זיידן־פאַבריקאַנט אין ברעסלוי, אַ משכיל, אַן אָנהענגער פון גייגערס רעפאָרם־אידנטום. און דער זון פערדינאַנד לאַסאַל האָט געדאַרפט מאַכן דעם לעצטן אַנטשיידנדיקן טריט אויפן וועג פון דער אַסימילאַציע — ווערן אַ פּריזיניקער דייטשער יי־ריסט.

דאָס איז געווען די נאָרמאַלע סאָציאַל־פּאָלי־טישע דורות־עוואָלוציע פון יענער תקופה. לאַסאַל האָט זי אָבער פאַרענדיקט מיט אַ הערואישן פּרוּוו, זיך אַרויסצורייסן פון דער גאָלדענער קייט און אַרי־בערצושפּרינגען דעם טיפן תהום, וואָס ליגט צווישן קאַפּיטאַליזם און סאָציאַליזם.

נאָך לאַסאַלס טויט איז פאַרבליבן אַ זאָרגעוו־דיק־באַהאַלטענע קעסטעלע מיט משפּחה־בריוו[1].

אין אָט די בריוו שפּיגלען זיך געטריי אָפּ דער לעבן־שטייגער פון לאַסאַלס משפּחה און דער וועלט־באַנעם, וואָס דער יונגער לאַסאַל האָט אין זיך איינגעזאַפּט.

דאָ דרייט זיך אַלץ אַרום האַנדל־וואַנדל, אַרום וועלכן עס קומען פאָר אין דער משפּחה פאַרשיידענע חשבונות און רייסערייען. פון די בריוו ריידן צו אונדז אַלט־פּרענקישע געטאָ־שטּ־מונגען, געקויפטע ערטער אין בתי־מדרשים, יחוס — דער האָריזאָנט פון אַ תקיפ'ער באַלעבאַטישער משפּחה מיטן גאַנצן סכום נאַציאָנאַל־קלעריקאַלע טראַדי־ציעס. דאָס אַלץ איז אַריין אַלס באַגאַזש אין לאַ־סאַלס קינדהייט און האָט מיטבאַשטימט זיין לעבנס־וועג.

קודם־כל האָט דער יונגער לאַסאַל געמוזט גובר זיין אין זיך דעם זיידן, די טראַדיציאָנעל־רעליגיעזע ירושה. אין יאָר 1840 שרייבט לאַסאַל אין זיין טאָגבוך:

„מען קען עסן טרפות און דאָך זיין אַ גוטער איד... איך גלויב, אַז איך בין איינער פון די בעסטע אידן" (מיין קורסיוו)[2].

און אין עטלעכע יאָר שפּעטער שרייבט לאַסאַל צו זיין מוטער, אַז „די אידישע רעליגיע איז אַן אומגליק"[3].

אַף אַזאַ אופן האָט דער יונגער לאַסאַל צו 15 יאָר שוין גובר געווען די רעליגיעזע איבערלע־בונגען און אַריינגעטראָטן אינעם נאַציאָנאַל־ראָמאַנ־טישן עטאַפּ פון זיין אַנטוויקלונג.

3. דער נאַציאָנאַליסטישער משיח־טרוימער

כמעט אַלע פּראָמינענטע טוער, וואָס זיינען אַרויסגעוואַקסן פון געטאָ, האָבן אין זייערע קינדער־יאָרן געטראָגן אין זיך דעם משיח. יעדער פון זיי, געטריבן פון אַ דראַנג צו גרויסע מעשים, האָט גע־וואָלט ווערן אַ פאָלק־באַפרייער, אַ וועלט־דערלייזער. דאָס איז דער אַלגעמיינער עמאָציאָנעלער גרונט־פאָן פונעם יוגנטלעכן ראָמאַנטיזם. זיין קאָנקרעטן אינהאַלט באַקומט אָט דער משיחיזם אין די קינדער־און יוגנט־יאָרן פון דער טראַדיציאָנעלער סביבה, פון דער פאַרגאַנגענהייט, וואָס איז פאַרקערפּערט

1) בריוו פון לאַסאַלס זיידע און פאָטער, פאַר־עפנטלעכט דורך גוסטאַוו מייער אין דער „געזעל־שאַפט".

2) „אידישע בריוו פון לאַסאַלס משפּחה, אין זאַמלבוך: „היסטאָרישע שריפטן", ב. 1, זייט 348.

3) דאָרטן, ז. 348.

אין די נאָענטסטע קרובים, דערנאָך פון דעם קעגנ־ווערטיקן סאָציאַל־פּאָליטישן אָרום.

אויך לאַסאַל האָט דורכגעמאַכט דעם וועג.

אַ חוץ דעם שאַרפן אינטעלעקט, האָט לאַסאַל גע'ירשנ'ט אַ ברויזנדיקן טעמפּעראַמענט און אַן אומגעהויערע ווילנסקראַפט. אָט דער „שטורעם־דראַנג" האָט באַקומען זיין אימפּעטפולן אויסדרוק אינעם סאָציאַלן פּראָטעסט און אַ נעם פּאָליטישן קאַמף.

אויך ביי לאַסאַלן האָט דער ערשטער העראָ־שער אויפבראָוז אָנגענומען די אַלטע משיח־פּאָרם.

„ווען איך פאַרטיף זיך אין מיינע ערשטע קינדערשע חלומות, איז עס אַלעמאָל געווען מיין ליבלינג־אידייע — זיך שטעלן בראַש פון די אידן, מיט געווער אין דער האַנט, זיי זעלבסט־שטענדיק צו מאַכן", שרייבט לאַסאַל אין זיין טאָגבוך[5].

אַ נייעם קערפּונקט אין לאַסאַלס וועלט־באַ־נעם האָט אַרויסגערופן דער פּאָגראָם פון דמשק.

די העלדן פון זיין משיח־חלום האָבן אַנטפּלעקט אין דער ווירקלעכקייט זייער קאָנקרעטן פּנים. אין לאַסאַל האָט דערשפּירט, אַז די „אַרמיי" פון זיינע נאַצ־אָנאַל־ראָמאַנטישע יוגנט־חלומות וועט ער ניט פירן מיט געווער צו אַ פרייען, זעלבסטשטענדיקן לעבן.

לאַסאַל שרייבט וועגן פּאָגראָם אין דמשק:

„אַ פאָלק, וואָס טראָגט דאָס אַריבער, איז שרעקלעך... אפילו די קריסטן וואונדערן זיך אַף אונדזער פויילער בלוט, וואָס מיר הויבן ניט אויף קיין אויפשטאַנד, וואָס מיר ווילן ניט בעסער שטאַרבן אַפן שלאַכטפעלד, איידער אין פּאָגראָם־פיין. איז דען ווען־ניט־איז געווען אַ רעוואָלוציע, וואָס זאָל זיין אַזוי באַרעכטיקט, ווי דער אויפ־שטאַנד, וואָס די אידן וואָלטן געדאַרפט מאַכן אין דמשק?"[6]

די הענדלער און באַלמעלאָכעס פון דמשק האָבן קיין רעוואָלוציע ניט געמאַכט, אין יענע טרוי־עריקע טעג פון דמשק איז צערונען געוואָרן דעם יונגן לאַסאַלס נאַציאָנאַליסטישער משיח־חלום.

„פּחדנית'דיק פאָלק!" — שרייבט ער אין זיין טאָגבוך — „דו פאַרדינסט ניט קיין בעסערן גורל! אַ וואָרעם, ווען מען טרעט אים, קאָר־טשעט זיך. דו אָבער בויגסט זיך נאָך טיפער איין. דו ווייסט ניט, וואָס עס באַטייט גערעכטע נקמה, פאַרשטייסט ניט זיך, צוזאַמען מיטן פיינט, צו באַגראָבן. דו ביסט אַ קנעכט געבאָרן!"[6]

אָט די גרויסע אַנטוישונג פאַרוואַנדלט לאַסאַלס צוגעבונדנקייט צום אידנטום, ריכטיקער, צו זיין פאַרגאַנגענהייט, אין אַן אימפּעטפולער נעגאַציע פונעם געטאָ־אידנטום.

אין זיין „נשמה־ווידוי" שרייבט לאַסאַל:

„איך ליב אידן לחלוטין ניט. אין אַלגע־מיין, האָס איך זיי. איך זע אין זיי נאָר דעגענע־רירטע זין פון אַ גרויסער, אָבער שוין לאַנג פאַר־שוואונדענער פאַרגאַנגענהייט. אין דער דורות־לאַנגער שקלאַפעריי האָבן זיי אָנגענומען די אייגנ־שאַפטן פון שקלאַפן... איך האָב מיט זיי קיין שום פאַרבינדונג ניט"[7].

ביי משה העס האָט די אויפטרייסלונג פון דמשק פאַררוקט זיין וועלט־שמערץ אַפן צווייטן פּלאַן און פאַנאַנדערגעבלאָזן דעם נאַציאָנאַליסטישן אידן־שמערץ. ביי לאַסאַלן איז אין דמשק'ער פאַר־ברענט געוואָרן דער טראַדיציאָנעלער אידן־שמערץ און אָפּגעראַמט דעם אָרט פאַרן נייעם סאָציאַליס־טישן וועלט־שמערץ.

דער צווייטער, דער נאַציאָנאַל־ראָמאַנטישער עטאַפּ פון לאַסאַלס לעבן איז פאַרענדיקט, לאַסאַל פאַרלאָזט די סביבה פון זיידן און פאָטער און, צוזאַמען מיט דעם, דאָס רעפאָרמירטע אידישע געטאָ בכלל.

„די אידישע רעליגיע איז אַן אומגליק... די אידן זיינען אַ שקלאַפן־פאָלק".

ביידע עטאַפּן זיינען הינטער אים. לאַסאַל האָט עמאָציאָנעל און אידייאיש דאָס אידנטום פאַרלאָזן. ער האָט עס אָבער אין זיך ניט גובר געווען.

מאַרקס האָט די סאָציאַל־פּאָליטישע פונקציע פון די מערב־אייראָפּייאישע אידן פון יענער צייט אין אַ פולער מאָס באַנומען און אידייאיש גובר גע־ווען. ער שליידערט ניט קיין אויפגעברויזטע בליצן און דונערן קעגן די אידן, ער דערווייזט נאָר דיאַ־לעקטיש, אַז די אידן־עמאַנסיפּאַציע איז מעגלעך נאָר אין דער פאָרם פון דער וועלט־עמאַנסיפּאַציע פונעם קאַפּיטאַליזם בכלל. צו אָט דער דיאַלעקטישער הויך האָט זיך לאַסאַל ניט דערהויבן אין זיין אופפאַסונג פון דער אידן־פראַגע.

די כוואַליעס פונעם יונגן דייטשלאַנד רייסן מיט זיך מיט דעם יונגן לאַסאַל. דער סאָציאַל־פּאָ־ליטישער דראַנג פון יענע יאָרן באַשטימט דעם נייעם עטאַפּ פאַר לאַסאַלס בענקעניש נאָך פירערשאַפט.

4. לאַסאַלס קאַמף פאַר און אַרום דער גרעפין האַצפעלד

גיין בראַש. נאָר ניט זיין גלייך צו אַלעמען. ניט גיין טריט ביי טריט מיט דער מאַסע.

דער אַלטער משיח־שגעון, דער עגאָ־צענטרי־שער גלויבן אין די אייגענע כוחות, דער אַזאַרט־שפּיל פונעם אויפגערודערטן גרינדערטום, דער אימ־פּעט פון אַ נעאָפּיט[7], וואָס האָט זיך, ווי אַ מעטעאָר, באַוויזן אין די בערלינער סאַלאָנען, — דאָס אַלץ האָט באַפאָרבן דאָס לעבן פונעם יונגן לאַסאַל אין בונטע קאָלירן. דער איד, וואָס האָט אַראָפּגעוואָרפן פון זיך דעם יאָך פון געזעלשאַפטלעכער פאַראַכ־טונג, רייסט זיך מיט אַלע כוחות אַרויף צו די „הויכע פענצטער", צו די גראַפן און פירשטן.

די טראַגעדיע פון אַזאַ גרעפין האַצפעלד, וואָס שפּילט זיך אָפּ אַפן פאָן פון דעם אַלט־נייעם יונ־קערשן פעאָדאַליזם, בייטשט אויף לאַסאַלס קעמ־פער־גייסט, פאַרוואַנדלט אים אין אַ מין מאָדער־

5) דאָרטן, זז. 73־74.
6) דאָרטן, זז. 73־74.
7) נעאָפּיט — ניי־באַקערטער.

ניזירטן מיטלאלטערלעכן ריטער, וואס לאזט זיך אין שלאכט פאר זיין דאמע קעגן א גאנצער וועלט פון שונאים. א ין לאסאלס קאמף פאר און ארום דער גרעפין האצפעלד זיינען פאראן ניט ווייניק סימנים פון א מאדערניזירטער דאן־קיכאטעריי. „גערעכ־טיקייט", אמת" און „שיינקייט" באגייסטערן לאסאלן צו זיין אימפעטפולן קאמף מיט די כוחות פון דעם אפגייענדיקן נעכטן.

א נעם יונגן לאסאל האט זיך אנגעקליבן דער פראטעסט קעגן אלע פארמען פון סאציאלער אומגע־רעכטיקייט, פון פאליטישער פארקנעכטונג און פון קולטורעלער מינדערווערטיקייט. אין זיין מטושטש־יוגענטלעכן אויפברויז האט אבער לאסאל ניט פאר־שטאנען צו אונטערשיידן דאס אלגעמיין־עיקר'דיקע פונעם אינדיווידועל־צופעליקן. נאר דערמיט קען מען דערקלערן, וואס דער קאמף פאר דער גרעפין האצפעלד האט געשפילט אזא אומגעהויערע ראל אין די בעסטע יארן פון לאסאלס לעבן.

פראטעסטן, פראצעסן אן א סוף, פארהאנד־לונגען, די גנבה פון דער קעסטעלע מיט דאקומענטן, ליבע־ראמאנטיק — אלץ מישט זיך צענויף אין א משונה'דיק געפלעכט פון סאציאל־פראגרעסיווע און אינדיווידואליסטישע אויפברויזן און קאנפליקטן. דער ערשטער דור פון דער אסימילאציע פרואווט שטענ־דיק זיך אויסצולעבן אין דער נייער סביבה מיט א נעאפיטישן אימפעט, דער געטאאיד פון נעכטן -- א פריי־בארעכטיקטער מיטגליד פון דער „בעסערער" געזעלשאפט, — עפעס פון א פארוועניו (פון אן אויפגעקומענעם) שטעקט אין דעם.

בעת די האצפעלד־פראצעסן קומט לאסאלן אויס ניט איין מאל אויסצוהערן אנפאלן אף דעם „חוצפה־דיקן אידן", און ווידעראמאל פרואווט לאסאל גובר צו זיין דעם נאגנדיקן מינדערווערטיקייט־געפיל פון־נעם געטאאיד דורכן אויפגעפרישטן גלויבן אין זיין אלט־אידישן יחוס.

אין זיין „נשמה־ווידוי" ווענדט זיך לאסאל צו דער גרעפין האצפעלד:

אין זיין „נשמה ווידוי" ווענדט זיך לאסאל צו דער גרעפין האצפעלד:

„אייערע לאנדסלייט וועלן אייך פאראכטן פאר אייער פארהייראטן זיך מיט א יידן. איר, וואס שטאמט אף פון פירשטן, הייראטן מיט א מענטשן. וואס קאן — אויב די אפשטאמונג גיט רעכט צו זיין שטאלץ — זיין שטאלצער, ווי איר אלע, ווייל ער שטאמט פון א פאלק, וואס איז עלטער פון אלע פירשטן און אדל־לייט... פונעם ערשטן ציוויליזאטא־רישן פאלק, וואס טרעט אויף אין דער געשיכטע. און פון די אלטע קעניגן פון אשור".[8]

דער פארקער מיט די פריישישע יונקערס דע־וועקט אין לאסאלן דעם נאציאנאליסטישן יחוס־רעצידיוו.

די שענסטע יארן און די בעסטע כוחות פון זיין יוגנט האט לאסאל אפגעגעבן דעם קאמף פאר דער גרעפין האצפעלד. דער קאמף האט בלי ספק געהאט אויך א פאזיטיווע געזעלשאפטלעכע באטיי־טונג. ער האט אבער אין א באטייטנדיקער מאס געשטערט לאסאלן אינגאנצן אפצוגעבן זיין אומגע־הויערע ענערגיע דער ארגאניזאציע און באפריי־אונג פון דעם יונגן דייטשן ארבעטער־קלאס. די האצפעלד־פראצעסן האבן אין א גרויסער מאס פאר־שווערט לאסאלס וועג צום פראלעטאריאט און מיטן פראלעטאריאט.

עס איז א טראגישע דיספראפארץ פון לאסאלס לעבן, וואס די ראמאנען מיט דער גרעפין האצפעלד און העלענא פאן־דעניגעס האבן געשפילט אין זיין לעבן נישט קיין קלענערע ראל, ווי דער קאמף מיט און פארן ארבעטער־קלאס. און דער טראגי־שער טויט דורך די הענט פון אן אריסטאקראטישן טויגעניכטס ראקאוויצא איז דער בולט'סטער אויס־דרוק פון אט דער שרייענדיקער דיספראפארץ צווישן יחידישע קלייניקייטן און גרויסע סאציאלע געשע־ענישן אין לאסאלס לעבן.

5.—לאסאלס וועג צום פראלעטאריאט

דער אלטער משיח פאר אידן איז טויט — לעבן זאל דער נייער משיח פאר די דייטשן. און לאסאל ווערט, לויט היינעס אויסדרוק, „דער משיח פון 19טן יארהונדערט".

די סאציאל־פאליטישע סביבה פונעם יונגן דייטשלאנד האט געגעבן א נייעם קאנקרעטן אינ־האלט לאסאלס דראנג צו מעשים.

די בירגערלעכע רעוואלוציאנערע באוועגונג ארום 1848 האט געהאט איר הויפט־אויפגאבע צו באזייטיקן די רעשטן פון פעאדאליזם און די אב־סאלוטיסטישע רעאקציע. עס איז דעריבער פאר־שטענדלעך, וואס לאסאל האט אין ערשטער ריי גע־ווענדט זיין בליק אף דאס בירגערטום, אלס היסטא־רישן פיינט פונעם פעאדאליזם.

ארום דער מיט פון 19טן יארהונדערט האט דאס דייטשע בירגערטום איבערגעלעבט זיין גלאנץ־פעריאד. ער האט געהאלטן אין אימפעטיקן באר־ארויף און געפירט א קאמף קעגן די רעשטן פון פעאדאליזם. אמת, דער יונגער פראלעטאריאט האט שוין אנגעהויבן זיין עמאנסיפאציע־קאמף. ער האט אבער געמאכט זיינע ערשטע אומבאהאלפענע טריט אף דעם וועג. ער האט דעריבער נישט געקאנט בילדן קיין מעכטיקן אנציאונג־כוח פאר באטיינדי־קע שיכטן פונעם בירגערטום. נאר יחידים, געטריבן פון באזונדערע סטימולן, האבן אין יענע יארן גע־זוכט און געפונען זייער וועג צום פראלעטאריאט.

פון דער אנדער זייט, האט אבער די דייטשע בורזשואזיע נאך 1848, נאכן „קאמוניסטישן מא־ניפעסט", איינגעזען אינעם פראלעטאריאט א גע־פערלעכן שונא פאר זיך, ווי אינעם מאדערניזירטן פעאדאליזם, און דאס, וואס דאס בירגערטום האט פאר־ראטן די דעמאקראטיע, האט געצוואונגען די אויפריכטיקע ראדיקאל־דעמאקראטישע עלעמענטן, צווישן זיי אויך לאסאלן, זיך צו ווענדן צום ארבע־טער־קלאס, אלס איינציקן אויסגעהאלטענעם קעגנער

8) לאסאליס „זעעלענבאיכטע", זייט 88.

פון אלע פעאדאל־אבסאלוטיסטישע רעשטן.

און לאסאל ווארפט זיך מיט אימפעט צו אר־גאניזירן דעם ארבעטער־קלאס, דעם דעמאס.

וואס האט באוועגט דעם יונגן לאסאל, פאר וועלכן עס האט זיך געעפנט אזא גלענצענדיקע קאר־יערע אינעם בירגערטום, זיך צוצואווענדן צום אר־בעטער־קלאס?

פון זיינע קינדער־יארן האט פאר איהם גע־שוועבט דער וואקאנטער טראן. אין אנהויב איז דאס געווען דער פאר'יתומ'טער טראן פון יהודה צי קאן אבער באפרידיקן דעם גליענדיקן ערגייץ דער מער ווי פראבלעמאטישער טראן פון א קנעכט־פאלק?

דאס פרייסישע בירגערטום? דא איז קיין וואס־קאנטער טראן שוין ניט געווען. דער אויפוואכנדי־קער פראלעטאריאט האט געטריבן דעם דייטשן בי־גער אין די ארעמס פון דעם פרייסישן יונקער־פעאָ־דאליזם. און צום טראן פון די האהענצאלערן האט לאסאלס דעמאקראטישער ערגייץ נישט דערגרייכט. וואקאנט איז געווען די פירערשאפט פון דעם אויפ־וואכנדיקן, פאליטיש נאך נישט קאנסטיטואירטן דייטשן פראלעטאריאט. און צו אט דער פירערשאפט האט זיך מיט אימפעט א לאז געטאן לאסאל. נישט זיין לעבנסשטייגער און נישט זיין לעבנסבאנעם האבן געטריבן לאסאלן צו אן ארגאנישן צוזאמענ־בונד מיט דעם ארבעטער־קלאס. פארקערט, נאר דער קאנטאקט מיט דעם ארבעטער־קלאס האט אין אים ארויסגערופן דעם טיפערן אינטערעס צו דער סאציאליסטישער פראבלעם. און מיט דער אומגעהויע־רער קראפט פון זיין אינטעלעקטועלן אימפעט האט ער זיך אין א קורצער צייט איינגעגראבן אין אט דער נייער פאר אים ספערע און זי באפרוכפערט מיט זיין פאטעטישן דראנג צו מאכט.

פאר אזא קאניוקטור־מענטש פון ערשטן ראנג, ווי לאסאל, זיינען די שפרונגען פונעם נאציאנאל־משיחיזם צום דייטש־בירגערלעכן דעמאקראטיזם און פון אים — צום רעוואלוציאנערן סאציאליזם געווען פונקט אזוי לייכט, ווי אויפריכטיק. אף יעדן עטאפ — צילשטרעביק, מיטן גאנצן ברען פון נישט־אויס־געלעבטן רעוואלוציע־דראנג.

פונעם ראדיקאל־דעמאקראטישן יונג־דייטש־לאנד האט זיך לאנגזאם אויסגעשיילט דאס סאציאל־דעמאקראטישע דייטשלאנד אונטער דער הענעמאניע פונעם ארבעטער־קלאס. און דער ראדיקאל־דעמא־קראט לאסאל ווערט א סאציאל־דעמאקראט. דעם גראנדיעזן טעארעטישן ווערק פון פארמולירן די גרונט־פרינציפן פון דער פראלעטארישער וועלט־אנ־שויאונג האבן אויפגעבויט מארקס און ענגעלס. די גרונט־צילן פון דער פראלעטארישער רעוואלוציע און דער היסטארישער מאגיסטראל, וואס פירט צו אט די גרונט־צילן, זיינען מיט געניאלער שארפקייט און קלארקייט פארמולירט אין די ווערק פון מארקס און ענגעלס.

די וואקסנדיקע רעאקציע אין דייטשלאנד נאך 1848 האט געטריבן די אקטיווסטע פירער און אידעאלאגן פון דער ארבעטער־דעמאקראטיע צו עמיגרירן פון דייטשלאנד. פון די, וואס זיינען אין לאנד פארבליבן, איז די בולט'סטע פיגור לאסאל, וואס האט זיך, בלי ספק, געפונען אונטערן שטארקסטן איינפלוס פון מארקסעס און ענגעלסעס אידייען.

אנערקענענדיק די מארקסיסטישע גרונט־צילן פון דער ארבעטער־באוועגונג האט לאסאל מיט גרויס אימפעט, אבער אן פרינציפיעלער אויסגעהאלטנקייט, געשטרעבט פראקטיש צו פארנקערן אין דייטשלאנד די ארבעטער־דעמאקראטיע. דער רעוואלוציאנערער טעמפעראמענט, געפארט מיט פאליטישער פשרה־מאכעריי, כאראקטעריזירן לאסאל דעם פאליטיקער.

לאסאלס אינדיווידואליסטישע ירושה האט אים שטענדיק געשטערט ארגאניש זיך אונטערצואָרדנען אונטער וועלכן־ניט־איז קאלעקטיוו, וועלכער־ניט־איז פעסטער אידייאישער איינשטעלונג. ער האט געקאנט באנעמען זיין „איך" נאר איבער דעם קאלעקטיוו, נאר בראש פון אים. אין בעסטן פאל, פערזאניפי־צירט לאסאל אין זיין „איך" דעם קאלעקטיוו מיטן שטענדיקן שארפן טראפ אפן „איך".

אסך נעגאטיווע עלעמענטן פונעם בירגערלעכן פירערטום, פון דער גאט־געזאלבטער פערזענלעכקייט איז פארקערפערט אין לאסאל. און דאס האט אויך געמאכט זיין וועג צום און מיטן פראלעטאריאט אזוי פול מיט סתירות'דיקע זיגזאגן און זייטנשפרונגען.

6.—די גרינדונג פונעם „אלגעמיינעם דייטשן ארבעטער־פארבאנד"

לאסאלס סאציאליסטישע פראפאגאנדע און אגי־טאציע האבן טיף אויפגעאקערט די דייטשע ארבע־טערשאפט. פון דער אנדער זייט, האט לאסאל גע־פירט פארדעכטיקע הינטער־קוליסן־פארהאנדלונגען מיט ביסמארקן אפן באדן פון אנערקענען די באַ־שטייענדיקע אָרדענונג.

אין לאסאלס אגיטאציע־רייזן דורך דייטשלאנד האט די ארבעטער־דעמאקראטיע דעמאנסטרירט איר זעלבסטשטענדיקע היסטארישע שטויסקראפט. די גרינדונג פונעם „אלגעמיינעם דייטשן ארבעטער־פאר־באנד" (1863) איז דער קולמינאציע־פונקט פון לאַ־סאלס פאליטישער טעטיקייט.

ביי דער גרינדונג פון דעם „אלגעמיינעם דייטשן ארבעטער־פארבאנד" איז לאסאל ארויסגעגאנגען פון דער ריכטיקער גרונט־הנחה, אז דער דייטשער ארבע־טער־קלאס מוז זיך באפרייען פון דער ליבעראל־בורזשואזער הענעמאניע, און צוליב דעם מוז באַ־שאפן ווערן א זעלבסטשטענדיקע קלאסן־ארגאניזאַ־ציע פונעם דייטשן פראלעטאריאט.

אבער גלייך נאך דער גרינדונג פונעם „פאר־באנד" האט לאסאלס אפארטוניזם אויסגעדריקט זיין בולט'ן שטעמפל אף דער פראקטישער טעטיקייט פון־נעם „פארבאנד". און עס איז אוועק א סדרה רע־פארמיסטישע קליין־ארבעט און הינטער־קוליסן־פאַ־ליטיק, וואס האט אינגיכן פארפירט דעם „פארבאנד" אין געמייזעכץ פון „אמת־דייטשן" סאציאליזם. און

נ. רובינשטיין

אַ גרויסע פריינדשאַפט

פאָרזעצונג

די יונגע סאָוועטישע רעפּובליק גייט דורך שווערע טעג פול מיט געשעענישן. די סאָוועטן־מאַכט ווערט אויפגעבויט איבערן גאַנצן לאַנד. די אַלטע פונדאַמענטן פון דער מלוכה ווערן גרינטלעך צעשמעטערט. אַ שאַרפער קאַמף ווערט געפירט פאַר דער קאָנסאָלידירונג פון דער מלוכה פון דער פּראָלעטאַריער שער דיקטאַטור און פאַר דער דורכפירונג פון לענינס דעקרעטן.

אין די דאָזיקע טעג קומען פאָר די קאָנספּיראַציעס פון די קאַדעטן, פון די מענשעוויקעס און עס־ערן (וואָס זיינען געשטאַנען פאַר צוזאַמענרופן די קאָנסטיטוירנדיקע פאַרזאַמלונג). עס קומען פאָר די ערשטע אַטאַקעס פון דער בורזשואַזער און פּריצישער קאָנטערעוואָלוציע אין דעם געשטאַלט פון קאַלעדין, קאָרניראָוו, פון די האַידאַמאַקעס. עס קומט פאָר דער אָנגריף פונעם דייטשן אימפּעריאַליזם. אַלע ביטערסטע שונאים שטעלן אַ ווילדן ווידערשטאַנד דעם אַרבעטער־פאָלק, וואָס האָט גענומען די מלוכה־מאַכט אין זיינע הענט. אין די דאָזיקע טעג קומט פאָר דער צווייטער פאַרראַט פון קאַמעניעוו, זינאָוויעוו און ריקאָוו, די אַגענטן פון דעם שונא אין די רייען פון דער פּאַרטיי און די פאַרראַטערישע טעטיקייט פון דער גרופּע קאַפּיטולאַנטן, וואָס שליסט איין טראָצקין, פּיאַטאַקאָוון, ראַדעקן, בוכאַרינען — דורך וועלכער די סאַמע עקזיסטענץ פון דער סאָוועטן־מאַכט איז געשטעלט געוואָרן אין סכנה.

אָט אין די דאָזיקע שווערע און דראָענדיקע טעג האָט בלויז די חכמה און די פעזלנפעסטקייט פון לענינען און סטאַלינען, די פירערשאַפט פון לענין און סטאַלין, אַנטשיידעט דעם זיג פונעם אַרבעטער־פאָלק.

וואָס אָנגעשטרענגטער עס איז געוואָרן די אַטמאָספערע, אַלץ מער קענטיק האָט זיך אַנטפּלעקט די פריינטשאַפט, די געדאַנקען־איינהייט און ווילן־אייניקייט פון לענינען און סטאַלינען, אין יעדן טראָט, וואָס עס האָט אונטערגענומען די באָלשעוויסטישע פּאַרטיי.

ווען עס איז געוואָרן נויטיק צו דערקלערן די באַדייטונג פון דער גרויסער אָקטאָבער־רעוואָלוציע לאַסאַל קומט אין אַ שאַרפער סתירה צו די גרונטפּרינציפּן פון מאַרקס און ענגעלס.

דער יאָר 1863 איז דער קולמינאַציע־פּונקט פון לאַסאַלס שטורעמדיקן לעבנס־וועג, דער גרעסטער אויפטו פון זיין ברויזנדיקער קאַמף־נאַטור.

די פּרעזידענטשאַפט אינעם „פאַרבאַנד" האָט נישט באַפרידיקט זיין גרויסן ערגייץ. זיין ציל איז געווען —די פולע מאַכט־דערבאָרונג. און זיינע עגאָצענטרישע זייטנשפּרונגען, ווי אין פּאָליטישן, אַזוי אין פּערזענלעכן לעבן, האָבן אינגיכן איבערגעריסן אָט דעם וועג צו דער מאַכט גלייך ביי זיינע ערשטע טריט.

גראָד אין אונדזערע טעג, בעת דער פעאָדאַל־פאַשיזם שטרעבט צו צעשטערן די קלאַסן־אָרגאַניזאַציע פונעם דייטשן פּראָלעטאַריאַט, צו פאַרניכטן זיין פּאָליטישע זעלבסטשטענדיקייט, מוז די פּאָליטישע אַקטיווקייט פון לאַסאַלן געהעריק אָפּגעשאַצט ווערן, הן פון איר פּאָזיטיווער, הן פון איר נעגאַטיווער זייט.

די דאַטע 1863, די גרינדונג פונעם „אַלגעמיינעם דייטשן אַרבעטער־פאַרבאַנד", באַקומט אַ נייע היסטאָרישע באַלייכטונג דורך דעם, וואָס דייטשלאַנד איז איצט פּאָליטיש צוריקגעשליידערט געוואָרן ווייט הינטער די פּאָזיציעס פון 1863. די דיאַלעקטיק פון דער געשיכטע האָט נאָך אַמאָל אַוועקגעשטעלט פאַרן דייטשן אַרבעטער־קלאַס די ווידעראויפשטעלונג פון זיין זעלבסטשטענדיקער פּאָליטישער אָרגאַניזאַציע, אַלס נאָענטסטן עטאַפּ פון דער דייטשער געשיכטע אינעם באַפרייאונגס־קאַמף קעגן סאָציאַל־פּאָליטישן וואַנדאַליזם פונעם „דריטן רייך".

דאָס באַטייט אָבער בשום אופן נישט — צוריק צו לאַסאַל, נאָר — צוריק צו מאַרקס.

די 75 יאָר, וואָס טיילן אונדז אָפּ פון יענעם היסטאָרישן מאָמענט, האָבן גראָד אין דייטשלאַנד מיט דער גרעסטער שאַרפקייט אויפגעדעקט די פרוכטלאָזיקייט און שעדלעכקייט פון דער פּרינציפּלאָזער פּשרה־מאַכערעי. זיינען עס ניט געווען די לאַסאַלענער, וואָס זיינען אין קאַמף קעגן דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע פון וו. ליבקנעכט און בעבעל אָפּט געגאַנגען האַנט אין האַנט מיט די פאַרביסנסטע רעאַקציאָנערן? האָט נישט די אָפּאָרטוניסטיש־רעפאָרמיסטישע דעגענעראַציע פון דער דייטשער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע אין גייסט פון די בערנשטיינס און קאַוטסקיס דערפירט די דייטשע אַרבעטער־באַוועגונג צום אימפּעריאַליסטישן צוזאַמענברוך פון 1914 און צום פאַרראַט פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל? און צי האָט נישט די פּחדנות־פאַררעטערישע פּאָליטיק פון די עבערטס, שיידעמאַנס און נאָסקעס שענדלעך פאַרראַטן די דייטשע רעוואָלוציע און אָן יעדן קאַמף איבערגעגעבן די מאַכט הינדערבורגן און דורך אים היטלערן?

ניין, נישט צוריק צו לאַסאַלן, נאָר צוריק צו מאַרקס, צו דער צילבאַוואוסטער רעוואָלוציאָנערער אַרבעטער־פּאָליטיק, — איז און בלייבט דער לאָזונג פונעם דייטשן אַרבעטער אַוואַנגאַרד.

(שלוס קומט)

פארן ארבעטער־פאלק אין פינלאנד, און צו צונויפ־זאמלען זיי צום קאמף קעגן דער בורזשואזיע, איז אף לענינס פארשלאג, חבר סטאלין אוועק קיין פינ־לאנד און געהאלטן א היסטארישע רעדע אפן קאנ־גרעס פון דער פינישער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי.

די סאמע וויכטיקסטע דאקומענטן פון דער סאו־וועטן־רעגירונג זיינען אנגעשריבן און גע׳חתמ׳עט גע־וארן צוזאמען פון לענינען און סטאלינען. אף אזא אופן איז אויך גע׳חתמ׳עט געווארן פון לענינען און סטאלינען דער אפיל פונעם ראט פון די פאלקס־קא־מ סארן, דאטירט דעם 3טן דעצעמבער, 1917, און געווענדט „צו אלע מאכמעדאנער ארבעטס־מענטשן פון רוסלאנד און פון דעם מזרח".

צוזאמען האבן לענין און סטאלין געפירט אן אומ׳ברחמנות׳דיקן קאמף קעגן אלע קאפיטולאנטן, וועלכע האבן זיך געשטעלט אין וועג פון דער פראלעטארישער רעוואלוציע.

דערלאנגענדיק דער קאנטר־רעוואלוציע איין קלאפ נאכן צווייטן, האט לענין באקומען די צושטימונג, אז עס זאל אנגענומען ווערן דעם 11טן דעצעמבער, דער „דעקרעט פאר ארעסטירן די פירער פונעם ב׳רגער־קריג קעגן דער רעוואלוציע". דער דאזיקער דעקרעט האט פאראליזירט דעם אויפשטאנד פון די קאדעטן מיטן ציל אראפצואווארפן די סאוועטן־מאכט. ווען בוכארין איז ארויסגעקומען קעגן לענינס דעקרעט, האט ער באקומען אן אומ׳ברחמנות׳דיקן אפשניט פון סטאלינען, וואס האט פארטיידיקט לענינס פאזיציע.

„אינעם איצטיקן מאמענט" — האט חבר סטא־לין געזאגט, אראפרייסנדיק בוכארינען אף דער זי־צונג פונעם צענטראל־קאמיטעט פון דער פארטיי — „מוזן מיר איינמאל פאר אלעמאל מאכן א סוף מיט די קאדעטן, ווען ניט וועלן זיי מאכן א סוף מיט אונדז, ווייל זיי האבן אף אונדז געעפנט פייער".

לענין און סטאלין זיינען געווען די שותפות׳שע מחברים פון דעם סאמע וויכטיקסטן היסטארישן דא־קומענט „די דעקלאראציע פון רעכט פון דעם הארע־פאשנעם עקספלואטירטן פאלק". דער מאנוסקריפט פון דער דאזיקער פראגראם פון דער סאוועטן־מאכט, וואו לענינס האנטשריפט א״ז צוזאמענגעוועבט מיט סטאלינס, ווייזט אף דער גרויסער וויכטיקייט וואס זיי ביידע האבן צוגעשריבן צו דעם דאזיקן דאקומענט און ווי גרינטלעך זיי האבן אף אים געארבעט. פיל פונקטן אין דעם דאקומענט האט לענין אריגינעל געשריבן, דאן א״ז זיי סטאלין איבערגעגאנגען און דערנאך ווידער רעדאגירט און צוגעגעבן געווארן דורך לענינען.

די „דעקלאראציע פון רעכט פון דעם הארעפאש־נעם און עקספלואטירטן פאלק", דעקלארירט, אז דער גרונט־ציל, וואס די סאוועטן־מאכט האט פאר זיך געשטעלט, איז:

„... אפשאפן יעדן מין עקספלואטאציע פון מענטש דורך מענטש, פולשטענדיק אפשאפן די קלאסן־צעטיילונגען אין דער געזעלשאפט, אומ׳ברחמנות׳דיק אונטערדריקן דעם ווידערשטאנד פון די עקספלוא־טאטארן, עטאבלירן די סאציאליסטישע ארגאניזאציע פון דער געזעלשאפט און דעם זיג פון סאציאליזם אין אלע לענדער"...

ווי וואונדערבאר עס קלינגען די דאזיקע ווערטער, וואס זיינען געשריבן געווארן מיט צוואנציק יאר צוריק פון די גרויסע פירער פון דער פראלעטארישער סאציא־ליסטישער רעוואלוציע, איצט א״ן דער עפאכע פון דער סטאלין־קאנסטיטוציע!

לענין און סטאלין זיינען געווען אויך די שותפות׳ע אויטארס פון דער „דעקלאראציע וועגן די רעכט פון די פעלקער אין רוסלאנד" — יענער ר׳זיקער מאנומענט צו דער אקטאבער־רעוואלוציע, וואס האט פראקלא־מירט די באזע פון דער נאציאנאל־פאליטיק, פאר דער מלוכה פון דער פראלעטארישער דיקטאטור.

זיי זיינען אויך געווען געמיינשאפטלעכע אויטארס. פון אן אנדער היסטארישן דאקומענט — דער דעקרעט וועגן דער אויפלייזונג פון דער קאנסטיטואירנד קער פארזאמלונג. סטאלין איז גראד דערביי ניט געווען, האט לענין געבעטן אז מ׳זאל רופן סטאלינען און צו־זאמען האבן זיי געארבעט אף דעם דאזיקן דעקרעט. לענין האט אנגעשריבן דעם אריגינעלן טעקסט. סטא־לין האט דערנאך געמאכט רעדאקציע־ענדערונגען אין דעם דאזיקן טעקסט און איבערפארמולירט דעם טייל, וואס האט צו טאן מיטן פארצווייפלטן קאמף, וואס עס פירט די פארטיי פון די „רעכטע סאציאליסטן־רעוואלוציאנערן און די מענשעוויקעס קעגן דער סאו־וועטן־מאכט, און וועגן דער קאנטר־רעוואלוציאנערער ראלע פונעם רעכטן פליגל פון דער קאנסטטואירנ־דיקער פארזאמלונג. חבר סטאלין האט דעם דאזיקן טייל אנגעשריבן אינגאנצן אפן צווייטן זייטל פון דעם מאנוסקריפט און צום סוף פון דער דאזיקער זייטל האט לענין צוגעגעבן דעם פאלגנדיקן קורצן צוגאב צו סטאלינס טעקסט: „דעריבער באשליסט דער צענטראלער אויספיר־קאמיטעט, אז די קאנסט־טואירנדיקע פארזאמלונג זאל צעלאזט ווערן".

אף דעם דריטן אלרוסישן סאוועטן־קאנגרעס, וואס האט אריינגעקלאפט דעם לצעטן נאגל אין דעם ארון פון דער קאנסטיטואירנדיקער פארזאמלונג, האבן לענין און סטאלין אפגעגעבן די הויפט־באריכטן און פאנאנדערגעווארקלט א גראנדיעזע פראגראם ווי אזוי אויפצוביען די סאוועטן־מאכט.

אף דעם דאזיקן קאנגרעס האט לענין אפגעגעבן דעם באריכט פונעם ראט פון די פאלקס־קאמיסארן, בעת חבר סטאלין איז געווען דער באריכט־אפגעבער איבער דער נאציאנאלער פראגע.

אין דעם שלוס־טייל פון זיין רעדע האט לענין אונטערגעשטראכן די וויכטיקייט פון דעם באשלוס פונעם קאנגרעס וואס איז אנגענומען געווארן וועגן חבר סטאלינס באריכט, בנוגע די פעדעראלע אינסטי־טוציעס פון דער רוסישער רעפובליק.

„אין רוסלאנד" — זאגט לענין — „אין דעם געביט פון היים־פאליטיק א״ז ענדלעך אנערקענט גע־ווארן די נייע מלוכה־סיסטעם פון די סאציאליסטישע סאוועטן־רעפובליקן ווי א פעדעראציע פון פרייע רע־פובליקן פון די פארשיידענע נאציעס, וואס באוואוינען

רוסלאַנד... די דאָזיקע פעדעראַציע וועט וואַסקן אַף אַן אַבסאָלוט פרייוויליקער באַזע, פריי פון ליגן און גע־וואַלטטאַטן, און איז אומבאַזיגבאַר.*)

לענין און סטאַלין זיינען געווען אינעם סאַמע נאָענטסטן קאָנטאַקט ווען זיי האָבן דורכגעפירט די דאָזיקע אַרבעט פון אָנפירן מיט דער סאָוועטן־מלוכה אַן די ערשטע מאָנאַטן פון סאָוועטן־מאַכט. דעם 6טן יאַנואַר איז לענין אַף עטלעכע טעג אָפּגעפאָרן קיין פינלאַנד, ניט ווייט פון פעטראָגראַד. זיין פּלאַץ אין דעם ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרן האָט פאַרנו־מען חבר סטאַלין. צווישן אַנדערע דעקרעטן, האָט ער דעם 9טן יאַנואַר, גע'חתמ'עט איינעם וועגן דער נאַ־ציאָנאַליזירונג פון דער גרויסער פּוטילאָווער פאַבר ק; מיט דריי טעג שפּעטער, ווען ער האָט זיך אומגעקערט, האָט לענין גע'חתמ'עט דעם דעקרעט וועגן קאָנפיסקירן דאָס אייגנטום פונעם מיליאָנער פּוטילאָוו.

דער דעקרעט פון 11טן יאַנואַר, 1918, וואָס האָט פּראָקלאַמירט די זעלבסט־באַשט מונג פאַר דער רוסיש־אָקופּירטער טערקישער אַרמעניע, איז אָנגע־שריבן געוואָרן פון סטאַלינען און טראָגט אַף זיך די חתימה פון לענין און סטאַלין. די סאַמע ווייטסטע טיילן פון דער מוראַדיק־גרו סער סאָוועטישער טערי־טאָריע האָבן דערהאַלטן טעלעגראַפישע אינסטרוקציעס, וואָס זיינען געווען אונטערגעשריבן צוזאַמען פון לענין און סטאַלין. ווען אַ דעלעגאַציע פון דאָנער קאָזאַקן אין נאָוואָטשערקאַסק האָט אויפגעהויבן די פראַגע וועגן אויטאָנאָמיע פאַר דעם דאָנער געגנט מיטן רעכט צו קענען לייזן זעלבסטשטענדיק דאָרט די לאַנד־פראַגע, האָבן לענין און סטאַלין צוזאַמען געשיקט אַ טעלע־גראַמע, אַלס אַן ענטפער און באַגריסט די רעוואָלו־ציאָנערע קאָזאַקן. צו שאַומיאַנען אין באַקו האָט סטאַלין געשיקט אינסטרוקציעס, וואָס זיינען נאָכגע־פאָלגט געוואָרן מיט לענינס אַ קורצער שריפט: „אַלץ וואָס איך קאָן דאָ טאָן איז אונטערצושטיצן אינגאַנצן סטאַלינס טעלעגראַמע".

אַ טעלעגראַמע קיין טאַשקענט, אַדרעסירט צום סאָוועטן־קאָנגרעס פון דער טורקעסטאַנער געגנט, אי־בערשיקנדיק גרוסן און באַשטעטיקנדיק, אַז דער ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרן וועט אונטערשטיצן די טור־קעסטאַנער אויטאָנאָמיע אַף אַ סאָוועט־באַזע, האָט געטראָגן אַף זיך די חתימות פון לענין און סטאַלין.

ווען די פירער פון מורמאַנסקער סאָוויעט, אונ־טערשטיצט פונעם פאַררעטער טראָצקין, האָט זיך גענומען פאַר אַ פאַררעטערישער פּאָליטיק פון קאַפּי־טולירן צו די ענגליש־פראַנצויזישע אינטערווענ־קרעפטן, האָבן לענין און סטאַלין פאַרהאַנדלט טע־לעגראַפיש מיט מורמאַנסק אויפדעקנדיק די פאַררעטער און טראָצקיס געמיינע טאַקטיק.

לענין און סטאַלין האָבן צוזאַמען טעלעגראַפירט אַ פאָדערונג צום וולאַדיוואָסטאָקער סאָוועט, אַז זיי זאָלן אָננעמען מיטלען אין פאַרבינדונג מיט דער יאַפּאַנישער אינטערווענץ. ווי פיל אַנדערע טעלע־גראַמען, האָט די דאָזיקע אויך געטראָגן די אונטער־שריפטן פון לענין און סטאַלין.

אין משך פון יענע טעג האָט לענין געפירט אַ שאַרפן קאַמף, האַנט־אין־האַנט מיט סטאַלינען, פאַר דעם אָטעם־אָפּכאַפּ, וואָס איז געווען אַזוי נויטיק פאַר דער סאָוועטישער טעריטאָריע.

די ערשטע אינסטרוקצ עס וועגן די ברעסט־ליטאָווסקער שלום־פאַרהאַנדלונגען, אין דעצעמבער, 1917, איז די אַזוי־גערופענע פּראָיעקט־פּראָגראַם פון די שלום פאַרהאַנדלונגען*) געווען לענינס אַרבעט. רוסישע אויסגאַבע.

ער האָט אָנגעשריבן דעם ערשטן טייל, וואָס האָט צו טאָן מיט די אַלגעמיינע פּאָליטישע אישוס. דער צווייטער טייל, וואָס האָט פאָרמולירט די קאָנקרעטע פאָדערונגען פון דער סאָוועטן־רעגירונג, איז אָנגע־שריבן געוואָרן פון חבר סטאַלינען.

די קורצע פראַגמענטאַרע פּראָטאָקאָלן פון די זי־צונגען פונעם צענטראַל־קאָמיטעט פון דער פּאַרטיי ווייזן ווי אַזוי לענין און סטאַלין האָבן באַז גט טראָצקין, פּיאַטאַקאָוון און בוכאַרינען, די דאָזיקע „שיינע" לייט, וואָס האָבן זיך אָנגעשלאָסן אָן די לינקע עס־ערן אין צוגרייטן זיך אַראָפּצואַוואַרפן די סאָוועטן־מאַכט און אַוועקשטעלן פּיאַטאַקאָוון בראַש פון אַ קאָנטר־רעוואָלוציאָנערער רעגירונג.

„... אַ זייער געזונט קינד, די סאָציאַליסטישע רעפּובליק, איז געבאָרן געוואָרן, און מיר קאָנען עס בלויז דער'הרג'ענען דורך אָנהייבן אַ מלחמה" — האָט חבר לענין געזאָגט. „אָדער אַן אָטעם־אָפּכאַפּ אָדער די רעוואָלוציע איז רואינירט" — האָט באַהויפּ־טעט חבר סטאַלין.

אַלע וויכטיקע טעלעגראַמעס, וואָס זיינען געשיקט געוואָרן קיין ברעסט־ליטאָווסק, האָבן געהאַט דעם צוועק צו צעברעכן טראָצקיס סאַבאָטאַזש, וואָס איז געווען אַזוי פּאַטאַל פאַר דער רעוואָלוציע, זיינען גע־שיקט געוואָרן אינעם נאָמען פון לענין און סטאַלין. לענין האָט זיך באַראַטן מיט חבר סטאַלינען איבער אַלע פראַגן אָן וועלכע עס אַז אָפּגעהאַנגען דער שיק־זאַל פון דער יונגער רעפּובליק.

דעם 9טן אַפּריל, האָבן לענין און סטאַלין אונ־טערגעשריבן דעם דעקרעט פון דעם ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרן, וואָס האָט עטאַבלירט אַן אויסער־געוויינלעכן קאָמיסאַריאַט פון די דרומ'דיקע דיסטריקטן מיט חבר סערגאָ אָרדזשאָנאַק דזע אַלס פאָרזיצער.

די דייטשן און היידאַמאַקעס האָבן מאַרשירט פאָראויס. דעם 22טן אַפּריל באַריכטעט חבר סטאַ־לין פאַרן ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרן, אַז די האַי־דאַמאַקעס האָבן פאַרכאַפּט די סטאַנציע טשערטקאָוו. דעמזעלבן טאָג האָט לענין אונטערגעשריבן אַן אינ־סטרוקציע פון דעם קאָמיסאַרן־ראַט צו דעם מיליטע־רישן פאָלקס־קאָמיסאַריאַט, וואָס אַ טייל פון אים האָט זיך געלייענט:

„... אַלע מעגלעכע מיטלען מוזן גלייך אָנגענו־מען ווערן צו פאַרטיידיקן די מזרח־גרענעץ פון דער כאַרקאָווער פּראָווינץ, הויפּטזעכלעך די סטאַנציע

*) לענין, פאַרשיידענעס, באַנד 11, זייט 15,

*) וו. א. לענין, געזאַמלטע ווערק, באַנד 22, זייטן 24־223. רוסישע אויסגאַבע.

טשערטקאָוואָ... זעט סטאַלינען וועגן איינצעלהייטן.*)

דעם 27טן אַפּריל, 1918, אַז חבר סטאַלין באַשטימט געוואָרן, אַף לענינס איניציאַטיווע, אַלס דער באַפולמעכטיקטער פאַרטרעטער פון דער רוסישער סאָציאַליסטישער פעדעראַטיווער סאָוועטן־רעפּובליק, צו פירן שלום־פאַרהאַנדלונגען מיט דער אוקראַ נישער ראַדאַ (פּאַרלאַמענט). חבר סטאַלין האָט אויסגעפילט לענינס אינסטרוקציעס אין אַן אויסערגעוויינלעך קור־צער צייט. דעם 5טן מאַי האָט שוין די נייעס גע־טראָגן זיך דורך דער ראַדיאָ פון מאָסקווע קיין וואַרשע־נעזש, ראָסטאָוו און בריאַנסק וועגן דעם, אַז עס אַז געשלאָסן געוואָרן אַ וואָפנשטילשטאַנד אַף דעם דייטש־אוקראַינישן פראָנט און ס'איז איבערגעגעבן גע־וואָרן דער טעקסט פון דעם אָפּמאַך.*) דעם טעקסט פון דער דאָזיקער ראַדיאָגראַמע האָט אָנגעשריבן לענין, אָבער זי האָט געהאַט צוגאָבן און די אונטערשריפט פון סטאַלינען. אַף מאָרגן האָבן לענין און סטאַלין צוזאַמען אָנגעוואָרפן אַ פּראָיעקט פון אַ ראַדיאָגראַמע צו דער שלום־דעלעגאַציע אין קורסק אין פאַרבינדונג מיט סקאָראָפּאַדסקיס „קופּ" אין אוקראַינע און מיט דעם פאָרגעזעצטן אָנגריף פון די דייטשן אין דעם דרום־מזרח.**)

טונקעלע וואָלקנס האָבן זיך צונויגעזאַמלט אַ־בער דער סאָוועטן־רעפּובליק. די קאָנטער־רעוואָלוציע, וואָס איז באַשטאַנען פון דער בורזשואַזיע און די פּריצים, מענשעוויקעס און עס־ערן אין קאָאַליציע מיט די ענגליש־פראַנצויזישע און דייטשע אימפּעריאַליסטן וואָס האָט געדונגען די באַיאָנעטן פון די קולאַקעס און דער טויטלעכער הונגער, וואָס האָט געשפּרייזט איבערן לאַנד — אַלץ האָט זיך פאַראייניקט אין איין פאַרזוך צו דערשטיקן דאָס לאַנד פון די סאָוועטן.

„פול מיט שלאַכטן, מיט קאַמפן פאַר דער רוי־טער פאָן פון אַרבעט, ניינצן אַכצן, דאָס יאָר פון אונדזער געזאַנג", זיינען ווערטער פון אַ ליד, וואָס עס ווערט אַ־צט געזונגען.

לענין האָט געשיקט חבר סטאַלינען, זיין בעסטן מיטקעמפער, צו דעם סאַמע אַנטשיידנדיקסטן טייל פון דעם שלאַכטפראָנט אָן וועלכן עס איז אָפּגעהאַנגען די פאַרטיידיקונג פונעם לאַנד און זיין דערלייזונג פון הונגער.

„דער פאָלקס־קאָמיסאַר, יאָסיף וויסאַריאָנאָוויטש סטאַלין, מיטגליד פונעם ראַט פון די פאָלקס־קאָמי־סאַרן, איז באַשטימט פון דעם ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרן צו נעמען די פולע אויפזיכט איבער די שפּייז־זאַפּאַסן אין דרום־רוסלאַנד און איז באַלאָדן מיט אויסערגעוויינלעכער מאַכט. לאָקאַלע און גע־גנטלעכע ראַטן פון פאָלקס־קאָמיסאַרן, סאָוועטן, רע־וואָלוצ־אָנערע קאָמיטעטן, מיליטערישע שטאַבן און אָפּטייל־קאָמאַנדירן, באַן־אָרגאַניזאַציעס און סטאַנציע־מייסטערס, האַנדלס־פלאָט (אַף טייך און ים)־אָרגאַ־

*) דאָרט, באַנד 18, זייט 63, רוסישע אויסגאַבע.
*) דאָרט, זייט 67.
**) דאָרט, באַנד 18, זייט 193, רוסישע אויס־גאַבע.

ניזאַציעס, פּאָסט, טעלעגראַף און שפּייז־אָרגאַניזאַציעס, אַלע קאָמיסאַרן און עמיסאַרן זיינען פאַרפליכטעט אויסצופילן חבר סטאַלינס באַפעלן — לייענט זיך אינעם מאַנדאַט, וואָס איז אַרו־סגעגעבן געוואָרן חבר סטאַלינען, גע'חתמ'עט פון לענינען דעם 31טן מאַי, 1938.

חבר סטאַלין איז אַוועק קיין צאַריצין. אין משך פון דריי און אַ האַלב מאָנאַטן האָבן כמעט 1,000 קילאָמעטער פון שלאַכט־פראָנטן אָפּגעטיילט די דאָזיקע צוויי נאָענטע פריינט.

די פירער פון דער גרויסער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע האָבן אָנגעהאַלטן זייער קאָנטאַקט דורכן טעלעגראַף. אָבער די מאַסע טעלעגראַמעס און בריוו, וואָס לענין און סטאַלין האָבן געשיקט איינע צו די אַנדערע, דערציילן וועגן דעם אמת'ן קאָנטאַקט אין יענע ערנסטע און געפערלעכע טעג.

סטאַלין האָט באַריכטעט לענינען וועגן יעדן וואַ־גאָן שפּייז, וואָס ער האָט אַרויסגעשיקט צו דעם הונ־גער־ליידנדיקן צענטער; ער האָט באַריכטעט וועגן דער לאַגע אַפן פראָנט, וועגן די מאָסמיטלען, וואָס ער האָט אָנגענומען אַ־נעם קאַמף קעגן קראַסנאָווס קאָנטר־רעוואָלוציאָנערע כחות, און קעגן די פאַררעטער און סאַבאָטאַזשניקעס, וואָס טראָצקי האָט אָנגעשטעלט.

לענין האָט זיך מישב געווען מיט סטאַלינען וועגן די סאַמע וויכטיקסטע פּאָליטישע פראַגן; ער האָט אים אינפאָרמ־רט וועגן דער לאַגע איבערן גאַנצן לאַנד און האָט אים פאַרטרויט מיט דער באַלדיקער לייטונג פון די ענינים אין אַזערבעדזשאַן און טור־קעסטאַן.

„טייערער חבר שאַומיאַן", שרייבט לענין דעם 29טן יוני, 1918, קיין באַקו, „איך שיק אייך מיינע בעסטע גרוסן און גוטע וואונטשן. סטאַלין אַז אין צאַריצין. איר האָט בעסער געדאַרפט שיקן אייער בריוו דורך סטאַלינען. גרוסן, אייער, לענין."

חבר סטאַלין, אין זיין איבערגעבן זייער וויכטיקע פּאָליטישע אינסטרוקציעס שאַומ־אַנען, זאָגט אים:

„דאָס אַלץ מוז אָנגענומען ווערן ניט ווי מיין פערזענלעכע מיינונג, נאָר ווי לענינס פאָרשלאָג, מיט וועלכן איך האָב נעכטן גערעדט דורך אַ דירעקטער דראָט־פאַרבינדונג וועגן די אַלע באַטרעפנדיקע פראַגן".

אין אַ ספּעציעלן אָפּיל פון דעם ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרן „צו אַלע אַרבעטס־מענטשן", וואָס איז אַרויסגעגעבן געוואָרן דעם 10טן יוני, 1918, זאָגט דאָרט לענין, אַז סטאַלין אָרגאַניזירט דעם רעליף פאַר דעם הונגער־ליידנדיקן צפון־געגנט.

ווען די לאַגע בנוגע שפּייז־זאַפּאַסן איז געוואָרן באַזונדערס שווער, טעלעגראַפירט לענין צו סטאַלינען: „... עס איז ניטאָ קיין אַנדער קוואַל ווי דו."*)

ווען לענין האָט דערהאַלטן חבר סטאַלינס טעלע־גראַמע וועגן דער נויטווענדיקייט צו באַזייטיקן טראָצ־קיס מענטשן, דעם גענעראַל סנעסאַראָוו, שרייבט לע־נין אַף איר אָן די פאָלגנדיקע באַמערקונג: „מיין מיינונג איז אַז מיר מוזן איינשטימען מיט סטאַלינען".

*) דאָרט, באַנד 18, זייט 193, רוסישע אויסגאַבע.

„איינשטימען מיט סטאַלינען" — דאָס אין עצם איז געווען דער אינהאַלט פון לענינס אַלע אָפּרופן אַף חבר סטאַלינס באַריכטן און פאָרשלאָגן.

דעם 7טן יול, האָבן די עס־ערן אָרגאַניזירט אין מאָסקווע אַ קאָנטר־רעוואָלוציאָנערן אויפשטאַנד. דעם זעלבן טאָג אינפאָרמירט לענין סטאַלינען וועגן די פּאַסירונגען. אין עטלעכע שעה אַרום איז שוין אָנגעקומען סטאַלינס אַ טעלעגראַמע פון צאַריצין, אין וועלכער עס זאָגט זיך:

„וואָס איז שייך די היסטעריקער, מעגט איר זיין זיכער, אַז אונדזער האַנט וועט זיך ניט טרייסלען. מיר דאַרפן האַנדלען מיט די שונאים ווי שונאים פאַר־דינען."

די דאָזיקע קורצע טעלעגראַמעס צווישן לענינען און סטאַלינען קלינגען מאָדנע רירנד ק. „וואַרעמע גרוסן מיין באַליבטן אַלטן חבר, לענין", איז דער אָנהייב פון איינער פון סטאַלינס טעלעגראַמעס. און ווען עס איז דערהאַלטן געוואָרן אין צאַריצין די ידיעה וועגן דעם געמיינעם פאַרזוך פון די ווייס־גוואַרדעאישע עסן־ערן אַף לענינס לעבן, האָט חבר סטאַלין גלייך מיט חבר וואָראָשילאָוון צוריק אָפּגעטע־לעגראַפירט, אַז דער מיליטערישער ראַט פונעם צפון־קאַווקאַזער מיליטער־דיסטריקט ענטפערט אַף דעם דאָזיקן באַנדיטישן, געמיינעם און טרוסעוואַטן אָנפאַל דורך „אָרגאַניזירן אַן אָפענעם, סיסטעמאַטישן מאַסן־טעראָר קעגן דער בורזשואַזיע און אירע אַגענטן".

אַפן פאַרלאַנג פון חבר סטאַלין, האָט מאָסקווע כסדר טעלעגראַפיש אינפאָרמירט צאַריצין וועגן לענינס געזונט־צושטאַנד.

ווען לענין איז צו־זיך געקומען פון זיין וואונד האָט לענין דערהאַלטן אַ בריוו פון חבר סטאַלינען אין וועלכן ער בעט צוויילן מיטן אַרויסשיקן קאַנאָנען־שיפן און סובמאַרינען. „איך דריק די האַנט פון מיין טייערן און באַליבטן איליטשן (לענין), אייער, סטאַ־לין", איז געווען דער שלוס פון דעם בריוו.

וולאַדימיר איליטש לענין, דורכלאָזנדיק די פּער־זענלעכע וועגנדונגען אין דעם אָנהייב און סוף פון דעם בריוו, האָט אים אָפּגעשיקט קיין פּעטראָגראַד, ווי זיין אייגענע אינסטרוקציע און אונטער זיין אייגענער אונטערשריפט.

אין מיטן סעפּטעמבער איז סטאַלין אַף עטלעכע טעג געקומען קיין מאָסקווע. דעם 19טן סעפּטעמבער, האָבן לענין און סטאַלין געמיינשאַפטלעך אונטער־געשריבן אַ באַגריסונג צו די ארמייען אַפן צאַריצינער פראָנט.

„גיט איבער אונדזערע בר־דערלעכע גערוסן" — לייענט זיך די באַגריסונג — „צו די העלדישע קאָ־מאַנדירן און צו אַלע רעוואָלוציאָנערע סאָלדאַטן אַפן צאַריצינער פראָנט, וואָס קעמפן אַזוי מוטיק אויפצו־האַלטן די מאַכט פון די ארבעטער און פּויערים".

חבר סטאַלין איז ווידער אַוועק קיין צאַריצין און האָט זיך ערשט אומגעקערט קיין מאָסקווע אין אָקטאָבער.

לענין און סטאַלין האָבן גענוי נאָכגעפאָלגט די זיך־אַנטוויקלענדיקע דייטשע רעוואָלוציע. דעם 23טן אָקטאָבער, 1918, איז געשיקט געוואָרן דורכן טעלע־פאָן אַ געמיינשאַפטלעכע באַגריסונג פון לענינען, סטאַלינען און סווערדלאָוון צו קאַרל ליבקנעכטן, וואָס איז באַפרייט געוואָרן פון טורמע.

דער פייערדיקער קרייז פון די קעמפנדיקע פראָנטן האָט ענג אַרומגערינגלט די סאָוועטן־רעפּובליק. לענין און סטאַלין האָבן פאַרבראַכט אַ סך צייט ביי דער גרויסער מאַפּע אין לענינס סטודיאָ אין קרעמלין, נאָכפאָלגנדיק אויפמערקזאַם די פּאָזיציעס אַף די פראָנטן. זיי האָבן צוזאַמען אָנגעפירט און דירעק־טירט די פאַרטיידיקונג פונעם לאַנד.

אין יאַנואַר איז פאַרשטאַרקט געוואָרן די גע־פאַר, אַז קאָלטשאַק, וועלכער האָט שוין פאַרכאַפּט די שטאָט פּערם דעם 24טן דעצעמבער, זאָל דורכברעכן דעם גאַנצן מזרח־פראָנט. דער דאָזיקער פראָנט איז שוין באַדייטנדיק דעמאָראַליזירט געוואָרן אַלס אַ רע־זולטאַט פון טראָצקיס סאַבאָטאַזשירן לענינס אינס־טרוקציעס. דעם 31טן דעצעמבער, 1918, האָט לענין, באַאומרואיקט איבער דער לאַגע אַף דעם פראָנט אָפּ־געשיקט די פאָלגנדיקע טעלעגראַמע:

„פון פּאַרטיי־קוואַלן אַרום פּערם זיינען אָנגעקו־מען איינינקע באַריכטן וועגן דעם קאַטאַסטראָפאַלן צו־שטאַנד אין דער אַרמיי און וועגן פאַלן פון שיכרות. איך האָב שוין גערעכנט שיקן אַהין סטאַלינען..."

אין עטלעכע טעג אַרום האָט לענין דורכגעפירט אַ באַשלוס אַף דער זיצונג פון דעם צענטראַל־קאָמי־טעט פון דער פּאַרטיי, צו שיקן סטאַלינען אַפן מזרח־פראָנט.

חבר סטאַלינס טעלעגראַמעס צו לענינען פון דעם פּערמער געגנט איז פּונקט אַזוי קורץ און שאַרף, ווי זיינע באַריכטן פון צאַריצין.

פון דעם סאַמע ערשטן באַריכט, וואָס סטאַלין האָט צוגעשיקט, האָט לענין פאַרשטאַנען, אַז בלויז חבר סטאַלינס אָנוועזנהייט אַזן פראָנט, קאָן פאַר־זיכערן די נויטיקע ענדערונג אין דער סיטואַציע. דעם 14טן יאַנואַר, 1919, האָט לענין אָפּגעשיקט אַ טעלע־גראַמע צו סטאַלינען און דזשערזשינסקין אין דער שטאָט גלאַזאָוו מיט ספּעציעלע אינסטרוקציעס אָפּצו־שיקן זיי די טעלעגראַמע דאָרט, וואו זיי געפינען זיך, אויב זיי האָבן שוין פאַרלאָזן די שטאָט:

„דערהאַלטן און געלייענט אייער ערשטן שיפ־רירטן באַריכט. איך בעט אייך, אַז איר ביידע זאָלט פּערזענלעך איבערנעמען דאָ זאַך אין אייערע הענט אַפן פּלאַץ לויט די פאָרגעשלאָגענע מאָסמיטלען. ווען ניט האָבן מיר ניט קיין גאַראַנטיע פאַר אַ דערפאָלג, לענין."

אַף דעם מעמאָראַנדום, וואָס סטאַלין און דזשער־זשינסקי האָבן צוגעשיקט בנוגע די מיטלען, וואָס זיינען נויטיק אָנצונעמען כדי צו דערשלאָגן זיך צו אַ זיג, האָט לענין אָנגעשריבן: „איך פאַראייניק זיך מיט דער דאָזיקער פאָדערונג פון די צוויי מיטגלידער פון צענטראַל־קאָמיטעט."

חבר סטאַלינען איז טאַקע געלונגען צו אָרגאַניזירן דעם זיג אַפן מזרח־פראָנט. חבר וואָראָשילאָוו האָט וועגן דעם געשריבן:

„... חבר סטאַלין האָט דאָ ווידער אָנגעצייכנט, און מיט דער בליצשנעלקייט און פעסטקייט, וואָס איז אַזוי כאַראַקטעריסטיש פאַר אים, אויך דורכגעפירט אַ רייע מאָס־מ טלען אויפצוהייבן די שלאַכט־פייאיקייט פון דער דריטער ארמיי...

„אַלס רעזולטאַט פון די דאָזיקע אַלע מיטלען, איז ניט בלויז ניט אָפּגעשטעלט געוואָרן דער ווייטער־דיקער פאָראויסמאַרש פונעם שונא, נאָר אין יאַנואַר, 1919, איז דער מזרח־פראָנט איבערגעגאַנגען אין אָנ־גריף, אַזוי אַז מ ר האָבן פאַרנומען אוראַלסק אַף אונדזער רעכטן פלאַנק".

עס זיינען אַוועק עטלעכע מאָנאַטן. אין מערץ, 1919, האָבן לענין און סטאַלין געמיינשאַפטלעך פאַר־טיידיקט, אַפן אַכטן פּאַרטיי־קאָנגרעס, די פּאַרטיי־ליניע אין דער מיליטערישער פראַגע קעגן פּיאַטאַקאָוון, סאַ־פאַראָוון און וו. סמירנאָוון און צעשטערט טראָצקיס פאַרזוך אָפּצושאַפן די פּאַרטיי־פ רערשאַפט איבער דער ארמיי.

און אויך דאָ זיינען לענינס און סטאַלינס אָנשוי־אונגען געווען אין פולשטענדיקער האַרמאָניע „...מיר דאַרפן האָבן אַן אייזערנע דיסציפּלין" — האָט לענין אויסגערופן אַפן קאָנגרעס. „די אַלע פראַגן, וואָס מיר האָבן דאָ פאַרהאַנדלט קענען אַלע רעדוצירט ווערן צו איין פראַגע, צי עס וועט זיין אָדער עס וועט ניט זיין אַ שטרענג־דיסציפּלינירטע ארמיי אין רוסלאַנד",*) האָט חבר סטאַלין אונטערגעשטראָכן.

אין מערץ, 1919, איז חבר סטאַלין באַשטימט געוואָרן צו דעם אַמט פון פאָלקס־קאָמיסאַר איבער מלוכה־קאָנטראָל און אָנצוהאַלטן גלייכצייטיק אויך אַף ווייטער זיין אַמט אַלס פאָלקס־קאָמיסאַר פון נאַ־ציאָנאַליטעטן. לענין האָט צוגעשעדן אַן אויסער־געוויינלעכע וויכטיקייט צו דער אָרגאַניזאַציע און טע־טיקייט פון דעם דאָזיקן נייעם קאָמיסאַריאַט, אין וועלכער ארבעט לענין האָט געזען דעם מיטל צו אַנטוויקלען די סאָצ אַליסטישע דעמאָקראַטיע און קאָנ־סאָלידירן דעם גאַנצן מלוכה־אַפּאַראַט פון דער פּראָ־לעטאַרישער דיקטאַטור.

צוזאַמען מיט סטאַלינען האָט ער פאָרזיכטיק פאַרהאַנדלט דעם דעקרעט־פּראָיעקט וועגן מלוכה־קאָנטראָל, וואָס חבר סטאַלין האָט צוגעשטעלט.

דעם 3טן אַפּריל, 1919, אַנטוויקלט לענין, אין אַ בריוו צו חבר סטאַלין די אַרבעטס־פּראָגראַם פאַר אָרגאַניזירן דעם מלוכה־קאָנטראָל. חבר סטאַלין האָט צוגעגעבן פאָלגנדיקע באַמערקונג צו לענינס בריוו:

„דאָס זיינען אַלץ פראַגן פון דער פּאַליסי פון דעם רעאָרגאַניזירטן מלוכה־קאָנטראָל. איך האָב ניט קיין שום פונדאַמענטאַלעם קעגן די דאָזיקע פּונקטן, פאַר־קערט, איך האַלט אַז זיי זיינען נויט ק, סטאַלין."**)

דעם 12טן אַפּריל, דעמזעלבן יאָר, איז פאַר־עפנטלעכט געוואָרן דער דעקרעט וועגן מלוכה־קאָנטראָל מיט די אונטערשריפטן פון לענין, סטאַלין און קאַ־לינין.

*) י. סטאַלין, „וועגן דער אָפּאָזיציע", זייט 668.

**) לענין, געזאַמלטע שריפטן, באַנד 29, זייט 379, רוסישע אויסגאַבע.

די אָפענסיווע פון די וויים־גוואַרדייאישע ארמייען האָבן ווידער קאָנצענטרירט די גאַנצע אויפמערקזאַמ־קייט פון לענינען און סטאַלינען אַף דער פירערשאַפט פון די מיליטערישע אָפּעראַציעס אַפן פראָנט. אין מאַי איז געוואָרן די לאַגע פון צאַריצין זייער געפער־לעך; אין דער זעלבער צייט האָט זיך שוין יודעניטש דערנעענטערט זיך צו פּעטראָגראַד. די געפאַר פאַר צאַריצין איז נאָך פאַרשאַרפטער געוואָרן דורך דעם פאַקט, וואָס זינאָוויעוו, וועלכער איז שפּעטער געוואָרן א דורכאַ סיקער פאָלקס־שונא און איז הינגעריכטעט געוואָרן אין 1936 לויט דעם אורטייל פונעם סאָוועט־טישן געריכט, האָט דעמאָלט דיסאָרגאַניזירט די פאַר־טיידיקונג פון פּעטראָגראַד און פאַרשפּרייט א פּאַניק אַף א פאַרברעכערישן אופן.

אין די דאָזיקע טעג האָט לענין, טראַכטנדיק וועגן אַ פּלאַן ווי אַזוי צו פאַרטיידיקן צאַריצין, דער־מאָנט די ארמיי־קאָמאַנדע אָן סטאַלינס העלדישער פירעשאַפט אין דער פאַרטיידיקונג פון צאַריצין אין 1918. דעם 30טן מאַי, 1919, האָט לענין אוועקגע־שיקט קיין צאַריצין פאָלגנדיקע טעלעגראַמע:

„זעט גלייך צו באַשטימען אַ גרופּע פון זייער פאַראַנטוואָרטלעכע און ענערגישע צאַריצינער באַאַמ־טע, וועלכע האָבן זיך באַטייליקט אין דורכפירן די מאָסמיטלען, וואָס סטאַלין האָט באַשטימט אַף צו פאַרטיידיקן צאַריצין און באַפעלט זיי אָנצוהייבן דורכ־פירן יענע אַלע מיטלען מיט דער זעלבער ענערגיע.

לויט לענינס אינסטרוקציעס האָבן עס די קאַדרען, וואָס סטאַלין האָט געשאַפן געדאַרפט פאַרטיידיקן צאַריצין! נאָכדעם ווי חבר סטאַלין אַליין האָט פאַר־ענדיקט זיין אַרבעט אַפן מערב־פראָנט, וואו לענין האָט אים באַשטימט, האָט ער, לויט לענינס איניציאַ־טיוו, געלאָזן זיך צו פּעטראָגראַד צו אָרגאַניזירן די דאָרטיקע פאַרטיידיקונג.

דורך דער גאַנצער צייט, וואָס סטאַלין האָט צוגע־גרייט אַ מפּלה פאַר גענעראַל יודעניטשעס מחנות און דירעקטירנדיק די דאָזיקע מפּלה, האָט ער אָנגעהאַלטן מיט לענינען אַ כסדרדיקן קאָנטאַקט און האָט אים געלאָזט וויסן וועגן אַלץ וואָס ער טוט. אין די סאַמע ערשטע טעג נאָך זיין קומען אין פּעטראָגראַד, האָט חבר סטאַלין געשיקט לענינען צוויי באַריכטן אין וועלכע ער רעכנט אויס די מיליטערישע מיטלען מיט וועלכע מ'וועט קאָנען באַזיגן יודעניטשן. לענין האָט גלייך גענטפערט:

„... דערהאַלטן אייערע ביידע באַריכטן. ס'איז דערגרייכט געוואָרן אַ דעטאַליזירטע צושטימונג... בנוגע אַ שטענדיקער אויפזיכט איבער זייער דורכ־פירונג."

גלייך נאָך דעם האָט חבר סטאַלין אינפאָרמירט לענינען וועגן דער ענדערונג, וואָס איז פאָרגעקומען אַפן פראָנט. באַריכטנדיק וועגן דעם זיג פון דער רויטער ארמיי אין איר פאַרכאַפּונג פון די פּאָרטן „קראַסנאַיאַ גאָרקאַ" און „סערי קאָן", האָט חבר סטאַלין טעלעגראַפירט לענינען:

„די שנעלע פאַרכאַפּונג פון „קראַסנאַיאַ גאָר־קאַ" דערקלערט זיך דורך דער דערעקטער אריינמי־שונג פון מיר און פון די ציוויילע בכלל אין די

י. סולטאן

קאַפּיטאַליזם, סאָציאַליזם, קאָמוניזם

(פאָרזעצונג)

היסטאָרישער מאַטעריאַליזם

אין פאַרגלייך מיט די פריערדיקע סיסטעמען פון געזעלשאַפטלעכער ווירטשאַפט, איז די קאַפּיטאַליסטישע סיסטעם די סאַמע קאָמפּליצירטסטע. אַלע ווידערשפּרוכן פון דער קלאַסן־געזעלשאַפט קריגן ביים קאַפּיטאַליזם זייער פולע אַנטוויקלונג און אויסדרוק.

דער קאַפּיטאַליזם, ווי מיר האָבן געזען, איז נ ט די אייביקע, אומפאַרענדערטע פאָרם פון דער געזעלשאַפט. דער קאַפּיטאַליזם איז אַנטשטאַנען פון דער סחורה־פּראָדוקציע, וואָס האָט זיך אַנטוויקלט נאָך פאַר דער בורזשואַזער רעוואָלוציע אין דער פעאָדאַלער געזעלשאַפט. אָבער ביזוואַנען עס איז אַנטשטאַנען דער קאַפּיטאַליזם, איז די סחורה־פּראָדוקציע ניט געווען קיין הערשנדיקע — געהערשט האָט די נאַטירלעכע ווירטשאַפט. ניט געקוקט אַף דעם, וואָס ביי דער שקלאַפנבאַזיצערישער אָרדענונג און ביים פעאָדאַליזם האָבן עקזיסטירט אויסטוויש, געלט, האַנדל צווישן לענדער, פלעגט די הויפּט־מאַסע פּראָדוקטן פּראָדוצירט ווערן ניט פאַרן פאַרקויף. ערשט ביים קאַפּיטאַליזם ווערט די סחורה־פּראָדוקציע אַן אַלגעמיינע און הערשנד קע.

דער קאַפּיטאַליזם ברייטערט שטאַרק אויס די געזעלשאַפטלעכע אַרבעט־צעטיילונג. פון דער קאַפּיטאַליסטישער מאַנופאַקטור, וואו דער יסוד פון דער פּראָדוקציע איז די האַנטאַרבעט, וואַקסט אויס די קאַפּיטאַליסטישע פאַבר ק מיט אַ מעכטיקער מאַשין־טעכניק; עס וואַקסט אויך אומגעהויער אויס די פּראָדוקטיווע קראַפט פון דער אַרבעט; עס אַנטשטייען נייע מינים פּראָדוקציעס, עס וואַקסט די צאָל אינדוסטריע־צווייגן. דער קאַפּיטאַליזם צעשטערט טיילווייז די רעשטלעך פאָריקע פּראָדוציראופנים און טיילווייז איבערוועלטיקט ער זיי. דער קאַפּיטאַליזם אַנטוויקלט די פאַרקער־ און פאַרבינדונג־מיטלען. ער דרינגט אַריין אין אַלע ווינקעלעך פון דער וועלט, ער שאַפט אַ וועלט־מאַרק, אַ קאַפּיטאַליסטישע וועלט־ווירטשאַפט.

אָבער ביים קאַפּיטאַליזם ווערט די פּראָדוקציע געפירט ניט מיטן צוועק צו באַפרידיקן די באַדערפענישן פון דער געזעלשאַפט, נאָר מיטן צוועק צו באַרייכערן די קאַפּיטאַליסטן. פאַרגרעסערנדיק די פּראָדוקטווע קרעפטן פון דער געזעלשאַפטלעכער אַרבעט און פאַרגעזעלשאַפטלעכנדיק זיי — אין וואָס עס באַשטייט די היסטאָרישע ראָל פונעם קאַפּיטאַליזם — פאַרבלייבן די פאַרגעזעלשאַפטלעכטע פּראָדוציר־מיטלען דאָס פּריוואַט אייגנטום פון אַ הייפל קאַפּיטאַליסטן; די פאַראייניקונג פון דעם פּראָדוצירטן פּראָדוקט פאַרבלייבט די אינדיוידועלע, פּריוואַטע פאַראייניגונג פון די קאַפּיטאַליסטן — די אייגנטימער פון די פּראָדוציר־מיטלען, וועלכע עקספּלואַטירן די לוין־אַרבעט פון די פּראָלעטאַריער, כדי צו באַקומען פּראָפיט. די יאָגעניש נאָך פּראָפיט — אָט וואָס דאָ איז די טרייב־קראַפט פון דער געזעלשאַפטלעכער פּראָדוקציע. און די מאָנאָפּאָליע פון די קאַפּיטאַליסטן אַף די פּראָדוציר־מיטלען, זייער עקספּלואַטאַציע פון די אַרבעטער ווערט אָפּגעהיט דורך דער מלוכה־מאַכט, וואָס געפינט זיך אין די הענט פונעם קאַפּיטאַליסטישן קלאַס.

חבר סטאַלין האָט אין קורצע ווערטער אונדז געגעבן אַן אַלאומפאַסנדיקע כאַראַקטעריסטיק פון דער קאַפּיטאַליסטישער סיסטעם:

„די קאַפּיטאַליסטישע סיסטעם פון ווירטשאַפט באַדייט, אַז 1) די מאַכט אין לאַנד גע הערט די קאַפּיטאַליסטן; 2) די געצייג און מיטלען פון דער פּראָדוקציע זיינען קאָנצענטרירט אין די הענט פון די עקספּלואַטאַטאָרס; 3) די

אָפּעריר־ענינים פון דעם מיליטערישן שטאַב; דאָס איז צומאָל דערגאַנגען אַזוי ווייט, ווי צור קצורופן די באַפעלן צו די ים און לאַנד־כחות און אַרויפצווינגען אונדזערע אייגענע באַפעלן. איך האַלט עס פאַר מיין פליכט צו דערקלערן, אַז איך וועל אַף דעם זעלבן אופן האַנדלען אין דער צוקונפט, ניט קוקנדיק אַף מיין גאַנצער פאַרערונג פון דער וויסנשאַפט."

סטאַלינס צווייטע טעלעגראַמע צו לענינען האָט באַריכטעט, אַז דער זיג האָט זיך שוין אָנגעהויבן. „... נעכטן האָט זיך אָנגעהויבן אונדזער אָפענסיווע... ביז איצט גייט זי אָן מיט דערפאָלג... די ווייסע גוואַרדיסטן ציען זיך שוין צוריק..." דעם 28טן יוני, 1919, האָט שוין סטאַלין טעלעגראַפירט לענינען די נייעס וועגן די אַנטשיידנדיקע זיגן פון דער רויטער אַרמיי.

לענין האָט דעמאָלט געענטפערט סטאַלינען אין די פאָלגנדיקע ווערטער: „אויב די סיטואַציע איז אַ גינסטיקע אַפן פּעטראָגראַדער פראָנט, מוזן איצט געמאַכט ווערן אַלע אָנשטרענגונגען צו דערלאַנגען אַ שנעלן און אַן אַנטשיידנדיקן קלאַפּ, דערפאַר ווייל די סאָלדאַטן זיינען איצט זייער נויטיק אין אַנדערע ערטער."

חבר סטאַלין האָט פאַרענדיקט דעם דאָזיקן „שנעלן און אַנטשיידנדיקן קלאַפּ" וועגן וועלכן לענין האָט אים געשריבן. די ווייס־גוואַרדייאַ שע אַרמייען זיינען צעשמעטערט געוואָרן. פּעטראָגראַד איז אַרויס פון געפאַר. חבר סטאַלין איז אַוועק אַף אַ קורצער צייט קיין מאָסקווע.

פּראָדוקציע איז אונטערוואָרפן ניט דעם פּרינציפּ פון פאַרבעסערן די מאַטעריעלע לאַגע פון די אַר־בעטנדיקע מאַסן, נאָר דעם פּרינציפּ פון פאַר־זאָרגן אַ הויכן קאַפּיטאַליסטישן פּראָפיט; 4) די פאַרטיילונג פון פאָלקס־איינקונפט קומט פאָר ניט אין די אינטערעסן פון פאַרבעסערן די מאַטעריע־לע לאַגע פון די אַרבעטנדיקע, נאָר אין די אינ־טערעסן פון באַזאָרגן אַ מאַקסימום פּראָפיט פאַר די עקספּלואַטאַטאָרס; די קאַפּיטאַליסטישע ראַ־ציאָנאַליזאַציע און דער שנעלער וואוקס פון דער פּראָדוקציע, וואָס באַצוועקן הויכע קאַפּיטאַליסטי־שע פּראָפיטן, שטויסן זיך אָן, ווי אַף אַ באַריער, אַף דער בעטלערישער לאַגע און דער פאַרקלענע־רונג פון דער מאַטעריעלער באַזאָרגטקייט פון מי־ליאָניקע מאַסן אַרבעטנדיקע, וואָס האָבן ניט אַלע־מאָל די מעגלעכקייט צו באַפרידיקן זייערע באַ־דערפנישן אפילו אין די גרענעצן פון אַן עקס־טרעמען מינימום, וואָס דאָס שאַפט אומפאַרמייד־לעך אַ באָדן פאַר די אומאויפהערנדיקע קריזיסן פון איבערפּראָדוקציע, וואוקס פון אַרבעטלאָז־קייט, א. א. וו.; 6) דער אַרבעטער־קלאַס איז אַ קלאַס, וואָס ווערט עקספּלואַטירט, וואָס אַרבעט ניט אַף זיך, נאָר אַף אַ פרעמדן קלאַס, אַ קלאַס עקספּלואַטאַטאָרס".[1]

מיר וועלן זיך אָפּשטעלן אַף אייניקע גרונט־איינגנשאַפטן און גרונט־ווידערשפּרוכן, וואָס די דאָ־זיקע סיסטעם האָט געשאַפן.

דער גרונט־געזעץ פון קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע

די באַוועגנדיקע קראַפט, דער גרונט־געזעץ פון דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע איז דער ווידערשפּרוך צווישן דער געזעלשאַפטלעכער פּראָ־דוקציע און פּריוואַט־איינגנטימערישער פאַראייגנונג. דער געזעלשאַפטלעכער כאַראַקטער פון דער פּראָ־דוקציע דריקט זיך אויס אין דער פּלאַנמעסיקער אָר־גאַניזאַציע פון דער אַרבעט אַף יעדער באַזונדערער קאַפּיטאַליסטישער אונטערנעמונג; דער פּריוואַט־איינגנטימערישער כאַראַקטער פון פאַראייגנונג קומט צום אויסדרוק אין דער אַנאַרכיע, וואָס הערשט אין דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע אַלס אַ גאַנצע: די קאַפּיטאַליסטן, די איינגנטימער פון די אונטערנעמונגען זיינען ניט פאַרבונדן צווישן זיך דורך איין פּלאַנירטער אָרגאַניזאַציע. אין די ווער־טער פון פרידריך ענגעלס: דער ווידערשפּרוך צווישן דער געזעלשאַפטלעכער פּראָדוקציע און קאַפּיטאַליס־טישער פאַראייגנונג „טרעט אַרויס אַלס ווידער־שפּרוך צווישן דער אָרגאַניזאַציע פון דער פּראָדוק־ציע אין אַ באַזונדערער פאַבריק און דער אַנאַרכיע פון דער פּראָדוקציע אין דער גאַנצער געזעלשאַפט"[2].

די אַנאַרכיע פון דער פּראָדוקציע איז אַ כאַ־ראַקטעריסטישע אייגנטימלעכקייט פונעם קאַפּיטאַ־ליסטישן פּראָדוציר־אופן; זי איז דער פּועל יוצא פון דער פרייער קאָנקורענץ פון אומאָפּהענגיקע סחורה־פּראָדוצירער, קאַפּיטאַליסטן. די קאַפּיטאַליסטי־שע ווירטשאַפט איז ניט קיין אָרגאַניזירטע ווירטשאַפט; זי ווערט ניט באַטריבן לו ט א פריער באַטראַכטן פּלאַן. זי ווערט געפירט דורך אַ גרויסער צאָל „אויטאָנאָמיע", אָפּגעזונדערטע איינער פונעם אַנדערן, קאַפּיטאַליסטן, וועלכע זיינען פאַרבונדן צווישן זיך דורכן מאַרק. די געזעצן פון דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע שפּיגלען זיך אָפּ אַלס נאַטור־געזעצמעסיקייטן, וועל־כע אַנטפּלעקן זיך בלויז ווי אַ רעאַקציע אַף דער פאַרלעצונג פון די דאָזיקע געזעצן.

דער גרונט־ווידערשפּרוך פון קאַפּיטאַליזם קריגט זיין אויסדרוק אין די פּערָדישע קריזיסן, וואָס צעטרייסלען דעם קאַפּיטאַליסטישן פּראָדוציר־אופן. די געזעצמעסיקייט פון דער קאַפּיטאַליסטישער סיס־טעם דערשיינט דעמאָלט, ווי מאַרקס דריקט זיך אויס, „אַן דער פאָרם פון אַ גוואַלדזאַמער ווירקונג פון אַ נאַטור־געזעץ, ווי עס דערשיינט צום ביישפּיל דער גראַוויטאַציע־געזעץ, ווען אַ הויז פאַלט איין אַף עמיצנס קאָפּ". אַ סטיכישן כאַראַקטער האָט אויך די צעטיילונג פון אַרבעט צווישן די פאַרשיידענע צווייגן פון דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע. די גלייכגע־וויכט, צו וועלכער עס שטרעבן די פאַרשיידענע צווייגן פון דער פּראָדוקציע, ווייזט זיך אַרויס בלויז אַלס רעאַקציע קעגן דער שטענדיקער פאַרגוואַלדי־קונג פון דער דאָזיקער גלייכגעוויכט.

דער ווידערשפּרוך צווישן דער פאַרגעזעלשאַפט־לעכער פּראָדוקציע און דער קאַפּיטאַליסטישער פאַר־איינגנונג קריגט זיין אוממיטלבאַרן קלאַסן־אויסדרוק אין דער פאָרם פון אַן אַנטאַגאָניזם צווישן דער בורזשואַזיע און דעם עקספּלואַטירטן פּראָלעטאַריאַט. דער דאָזיקער קלאַסן־אַנטאַגאָניזם דריינגט דורך די גאַנצע סטרוקטור פון דער קאַפּיטאַליסטער געזעל־שאַפט. דער דאָזיקער אַנטאַגאָניזם שפּיגלט זיך אָפּ אין דעם ווידערשפּרוך צווישן טויטער און לעבע־דיקער אַרבעט. דער פאַקט וואָס די קאַפּיטאַליסטן האָבן אַ מאָנאָפּאָל אַף די פּראָדוציר־מיטלען, פירט צו אַ ריס צווישן דער לעבעדיקער אַרבעט־קראַפט און אירע אייגענע פּראָדוקטן — די מאַטעריעל־טעכ־נישע באַדינגונגען פאַר דער רעאַליזירונג פון דער דאָזיקער אַרבעט־קראַפט. די לעבעדיקע קראַפט פונעם אַרבעטער ביים קאַפּיטאַליזם איז אָפּהענגיק פון דעם צי זי וועט פאַרווענדעט ווערן אַף די פּראָדוציר־מיטלען, וועלכע געהערן דעם קאַפּיטאַליסט. דאָס פירט צו דעם, אַז ניט די לעבעדיקע אַרבעט הערשט איבער איר פּראָדוקט, נאָר פאַרקערט, דער פּראָדוקט הערשט איבערן פּראָדוצירער: די פריערדיקע אַר־בעט פון מענטשן, וואָס איז פאַרקערפּערט אין די פּראָדוציר־מיטלען, הערשט איבער דער לעבעדיקער אַרבעט.

דאָס אָפּייטלן די פּראָדוציר־מיטלען פון זייערע אוממיטלבאַרע פּראָדוצירער שאַפט די פאָרשטע־לונג, אַז די קאַפּיטאַליסטישע פּראָדוציר־מיטלען באַ־זיצן אַן אייגענע „פּראָדוקטיווקייט", אויסער דער אַרבעט, וואָס ווערט אַף זיי פאַרווענדט. עס באַקומט

1) סטאַלין, באַריכט צו דעם 16טן פּאַרטיי־צוזאַמענפאָר.

2) ענגעלס, אַנטי־דיורינג.

זיך, אַז קאַפּיטאַל און ניט אַרבעט איז דער קוואַל פון ווערט, דער קוואַל פון דער ווייטערדיקער רע־פּראָדוקציע פון קאַפּיטאַליסטישע פּראָדוציר־מיטלען אין קאַפּיטאַליסטישע פאַרהעלטנישן. אַרבעט נעמט אָן די ווערט־פאָרם פון אַן אַרבעט־פּראָדוקט, זי טרעט אַרויס אַלס איינגנשאַפט פון דער סחורה, איר ווערט איז פאַרזאַכלעכט אין דער סחורה. די דאָזיקע „פאַרזאַכלעכונג" פון געזעלשאַפטלעכע פאַרהעלטנישן אונטערשיידט דעם קאַפּיטאַליסטישן פּראָדוציר־אופן פון די פריערדיקע, מער דורכזיכטיקע לויט זייער עקאָנאָמישער סטרוקטור פאַר־קאַפּיטאַליסטישע פאָרמאַציעס.

די „פאַרזאַכלעכונג" פון געזעלשאַפטלעכע פאַרהעלטנישן באַדנינגט אויך דעם ווידערשפּרעכלעכן כאַראַקטער פון לוין־אַרבעט זעלבסט ביים קאַפּיטאַליזם. די פּראָדוקטיווקייט פון דער אַרבעט דערשיינט אַלס די פּראָדוקטיווקייט פון איר פּראָדוקט, פון די פּראָדוציר־מיטלען, וואָס זי שאַפט. דער סאַמע באַגריף פון פּראָדוקטיווער אַרבעט קריגט אַ גאַנץ אַנדער זין — דעם זין פון „עפישענסי". אַלס פּראָדוקטיווע אַרבעט ווערט באַטראַכט ניט יעדע אַרבעט פונעם אַרבעטער, וואָס דרינגט אַרויס פון דעם כאַראַקטער פון דער מאַטעריעלער פּראָדוקציע און וואָס העלפט דעם וואוקס פון די פּראָדוקטיווע קרעפטן פון דער געזעלשאַפט, נאָר אַרבעט, וואָס שאַפט מערווערט פאַרן קאַפּיטאַליסט. דער אַרבעטער־קלאַס ווערט פאַרוואַנדלט אין אַ זאַך, וואָס געהערט דעם קאַפּיטאַל, פּונקט ווי עס געהערט אים דער טויטער אַרבעט־אינסטרומענט. און פּונקט דאָס זעלביקע קומט פאָר מיט דער וויסנשאַפט און מיט די קרעפטן פון דער אַרומרינגלענדיקער אויסערלעכער נאַטור — אי די וויסנשאַפט אי די נאַטירלעכע פּראָדוקטיווע קרעפטן ווערן מאָנאָפּאָליזירט פון די קאַפּיטאַליסטן און געווענדט אין זייערע אינטערעסן.

די באַדייטונג פון מאַרקסעס ווערט־טעאָריע

אַלע ווידערשפּרוכן פון דעם קאַפּיטאַליסטישן פּראָדוציר־אופן געפינען מיר שוין אין דעם גרונט־נוקליום פון דעם עקאָנאָמישן געוועב פונעם קאַפּיטאַליזם — אין דער סחורה. די קאַפּיטאַליסטישע פּראָדוקצע איז אַ סחורה־פּראָדוקציע. דער אויסטויש פון סחורות לייגט אַרויף זיין שטעמפּל אַף אַלע פּראָדוקטן פון דער פּראָדוקציע. די אַרבעט פון יעדן סחורה־פּראָדוצירער איז אין תוך אַ געזעלשאַפטלעכע אַרבעט. גלייכצייטיק איז זי אָבער אַ פּריוואַטע, זעלבסטשטענדיקע, ניט געזעלשאַפטלעכע אַרבעט. דערין באַשטייט דער גרונט־ווידערשפּרוך פון דער סחורה־פּראָדוקציע, נעמלעך, דער ווידערשפּרוך צווישן דער געזעלשאַפטלעכער און פּריוואַטער אַרבעט. זייענדיק אין תוך אַ געזעלשאַפטלעכע, טרעט אַרויס די אַרבעט פונעם סחורה־פּראָדוצירער דירעקט ווי אַ פּריוואַטע אַרבעט. דער געזעלשאַפטלעכער כאַראַקטער פון דער אַרבעט איז דאָ פאַרבאָרגן, מען זעט אים ניט. די אַרבעט איז ניט קיין דירעקטע געזעלשאַפטלעכע אַרבעט. דער געזעלשאַפטלעכער כאַראַקטער פון דער אַרבעט אַנטפּלעקט זיך בלויז דאַן, ווען די באַזונדערע סחורה־פּראָדוצירער טרעטן אַריין אין פאַרבינדונג איינער מיטן אַנדערן, ער אַנטפּלעקט זיך מיט דער הילף פונעם סחורה־אויסטויש — בלויז אין דעם אויסטויש פון סחורות אַנטפּלעקן זיך די געזעלשאַפטלעכע פאַרבינדונגען, וואָס עקזיסטירן צווישן די סחורה־פּראָדוצירער: די געזעלשאַפטלעכע פאַרבינדונגען פון מענטשן אַנטפּלעקן זיך ווי די באַוועגונג און פאַרבינדונג פון זאַכן. דער אַרבעט־פּראָצעס זעלבסט נעמט אָן די פאָרם פון דער באַוועגונג פון זאַכן, פון קויף און פאַרקויף פון אַרבעט־קראַפט.

די דאָזיקע דערשיינונג, וואָס די פּראָדוקטן פון דער מענטשלעכער אַרבעט אַנטפּלעקן זיך אַלס עטוואָס זעלבסטשטענדיקעס בנוגע צום מענטשן, אַלס אַ זאַך, וואָס איז אומאָפּהענגיק פונעם מענטשן און וואָס הערשט איבער אים — אָט דאָס רופט אָן מאַרקס סחורה־פעטישיזם. ער גיט דעם דאָזיקן נאָמען לויט אַן אַנאַלאָגיע מיט רעליגיעזע דערשיינונגען: דער מענטש טראַכט זיך איין אויס אַ גאָט, אָבער דער גאָט, דוכט זיך אים, עקזיסטירט אין דער ווירקלעכקייט. אין דער רעליגיע, שרייבט מאַרקס, „ווערן די פּראָדוקטן פון מענטשלעכן מאַרך פאָרגעשטעלט, ווי זעלבסטשטענדיקע באַשעפענישן, וואָס זיינען באַשאָנקען מיט זייער אייגן לעבן, וואָס שטייען אין באַשטימטע פאַרהעלטנישן מיט די מענטשן און איינער מיטן אַנדערן. פּונקט אַזאַ ראָל אין דער וועלט פון סחורות שפּילן די פּראָדוקטן פון די מענטשלעכע הענט"[3]

ענגליש. פאַרלאַג אינטערנאַציאָנאַל פּאָבלישערס.

דער סחורה־פעטישיזם באַדייט, אַז די דאָזיקע געזעלשאַפטלעכע זאַכן־פאַרהעלטנישן הערשן אויך איבערן מענטשנס באַוואוסטזיין. דער ווערט פון אַ סחורה איז ניט קיין נאַטירלעכע אייגנשאַפט פון דער סחורה אַלס געברויך־זאַך — ווערט איז אַ געזעלשאַפטלעכע פאַרהעלטניש צווישן די מענטשן, וואָס איז פאַרזאַכלעכט אין דער סחורה. פאַר די סחורה־פּראָדוצירער אָבער „טרעטן אַרויס די געזעלשאַפטלעכע פאַרהעלטנישן, וואָס פאַרבינדן די אַרבעט פון איין פּריוואַטער פּערזאָן (אָדער גרופּע) מיט דער אַנדערער ניט אַלס דירעקטע געזעלשאַפטלעכע פאַרהעלטנישן צווישן אינדיווידומס ביי דער אַרבעט, נאָר וואָס זיי זיינען אין דער ווירקלעכקייט: מאַטעריעלע פאַרהעלטנישן צווישן פּערזאָנען און געזעלשאַפטלעכע פאַרהעלטנישן צווישן זאַכן"[4].

אין אַ סחורה־פּראָדוצירנדיקער געזעלשאַפט, ווי דאָס איז די קאַפּיטאַליסטישע געזעלשאַפט, איז פאַראַן איין איינציקער רעגולירער פון דער סטיכישער פּראָדוקציע פון סחורות — דאָס איז דער געזעץ פון ווערט. מאַרקס, וועלכער האָט אַנטדעקט דעם ווידערשפּרוך אין דער סחורה־פּראָדוקציע און דעם צווייאיקן כאַראַקטער פון דער אַרבעט, וואָס איז פאַרגעשטעלט אין דער סחורה, האָט געקאָנט ביזן סוף אַנטוויקלען די אַרבעט־טעאָריע פונעם ווערט און

3) ק. מאַרקס, קאַפּיטאַל. באַנד 1, זייט 45,
5) דאָרטן, זייט 46.

באוויזן, פארוואס די ארבעט אין דער סחורה־געזעלשאפט מוז אנגעמען די פארם פון א סחורה־ווערט, אזא פארם, וואס פארבארגט די דאזיקע ארבעט. „דארטן, וואו די בורזשואזע עקאנאמיסטן האבן געזען א זאך־פארהעלטנישן (דעם אויסטויש פון סחורה אף סחורה) דארט האט מארקס אויפגעדעקט די פארהעלטנישן צווישן מענטשן"[5].

מארקס האט באוויזן, ערשטנס, אז דער אינהאלט פונעם ווערט איז ארבעט; פונדאנען דרינגט ארויס, אז ניט די בורזשואזיע, נאר דער פראלעטאריאט שאפט אלע רייכטימער פון דער בורזשואזער געזעלשאפט. ער האט, צווייטנס, אויפגעדעקט דעם אמת'ן כאראקטער פון די געזעלשאפטלעכע פארהעלטנישן אין דער סחורה־געזעלשאפט, וואס זיינען פארדעקט מיט א זאך־הייטל. ער האט אזוי ארום קלאר געמאכט די געהיימניש פון דער קאפיטאליסטישער עקספלואטאציע, וואס איז אויך פארבארגן מיט דער זאך־הייטל פון די סחורה־פארהעלטנישן צווישן דעם ארבעטער און דעם קאפיטאליסט — דער ארבעטער פארקויפט זיין ארבעט־קראפט און קויפט פאר זיך ביים קאפיטאליסט עקזיסטענץ־מיטלען. דריטנס, באוויזט מארקס, אז דער ווערט איז אן עקאנאמישער געזעץ פון דער באוועגונג פון דער עקאנאמישער פראדוקצ ע בלויז אין אזא געזעלשאפט, אין וועלכער עס הערשט די סחורה־פראדוקציע, אין וועלכער עס עקזיסטירט פריוואט־אייגנטום אף די פראדוציר־מיטלען; אז אין דער דאזיקער געזעלשאפט הערשט ניט דער מענטש איבערן פראדוקט פון זיין ארבעט, נאר דער פראדוקט פון דער ארבעט הערשט איבערן מענטשן; אז מיט דער פארנכטונג פון קאפיטאליזם און פון דער סחורה־פראדוקציע בכלל ווערט פארשוואונדן אויך דער געזעץ פון ווערט און די מענטשן אליין פירן אן באוואוסטזיניק מיט זייערע געזעלשאפטלעכע פארהעלטנישן.

מארקס האט אויך באוויזן, אז אפן יסוד פונעם ווערט־געזעץ אנטשטייט די דורכשניטלעכע נארמע פון קאפיטאליסטישן פראפיט.

די שטרעבונג פון די קאפיטאליסטן זיך צו באזארגן מיט א דורכשניטלעכער נארמע פון פראפיט שאפט א געוויסע פראפארציע אין דער פארטיילונג פון דער געזעלשאפטלעכער ארבעט צווישן די פארשיידענע צווייגן פון דער פראדוקציע. דער דאזיקער אטאמיזירטער עקאנאמיק פון קאפיטאליזם אנטשפרעכט פולשטענדיק איר איבערגעבוי: דער קאפיטאליסטישער סחורה־פראדוקציע פון „אומאפהענגיקע" און „גלייכע" איינגנטמער אנטשפרעכט א מלוכה־ארגאניזאציע אין דער פארם פון דער בורזשואזער דעמאקראטיע — אן אילוזיע פון דער פרייהייט און גלייכהייט פון אלע מיטגלידער פון דער געזעלשאפט.

דער קלאסן־תוך פון קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן

יעדע סחורה, ווי מיר ווייסן, באזיצט צוויי אייגנשאפטן: זי איז גלייכצייטיק א געברויך־ווערט און א ווערט. אלס אן איינהייט פון דעם ארבעט־פראצעס, וואס שאפט געברויך־ווערט, און דער ארבעט, וואס שאפט ווערט, טראגט יעדע סחורה־פראדוקציע אן אינערלעכן ווידערשפרוך. אבער ניט יעדע סחורה־פראדוקציע איז דורכגעדרונגען מיט א קלאסן־אנטאגאניזם. אין דער הינזיכט מאכט דער מארקסיזם אן אונטערשייד צווישן דער פשוטער סחורה־פראדוקציע פון זעלבסטשטענדיקע פראדוצירער — פויערים און באלמלאכעס — וואס אנטשטייט נאך אין דער שקלאפן־באזיצערישער געזעלשאפט און דער פעאדאלער ארדנונג און דעם קאפיטאליזם. אין די פארקאפיטאליסטישע געזעלשאפטן האט מען פראדוצירט ווערט; אין דער קאפיטאליסטישער סחורה־געזעלשאפט ווערט געשאפן מערווערט. די קאפיטאליסטישע פראדוקציע איז היסטאריש געוואָרן מעגלעך בלויז דעמאלט, ווען די ארבעט־קראפט איז געוואָרן א זאך פון קויף און פארקויף, א סחורה. אט דאס לעצטע איז געוואָרן מעגלעך בלויז אלס רעזולטאט פון דער עקספראפריאציע פון די דירעקטע פראדוצירער אין דער עפאכע פון דער אזוי גערופענער „אורשפרינגלעכער אנזאמלונג", ווען די ארבעט־קראפט איז אפגעטיילט געוואָרן פון די פראדוציר־מיטלען.

מאכנדיק דעם דאזיקן אונטערשייד צווישן דער פשוטער סחורה־פראדוקציע און דער קאפיטאליסטישער פראדוקציע, טאר מען אבער אויך ניט מאכן אן אנדער טעות — ניט זען, אז שוין אין דער סחורה געפינען מיר דעם אנהויב פון אלע צוקונפטיקע קאפיטאליסטישע ווידערשפרוכן, אז אף א געוויסער שטופע פון איר אנטוויקלונג פירט די פשוטע סחורה־פראדוקציע אומפארמיידלעך צו א קלאסן־דיפערענצירונג, צו דער עקספראפריאציע פון די דרעקטע פראדוצירער און צו דער פארוואנדלונג פון ארבעט־קראפט אין א סחורה. ס'איז דעריבער א טעות צו באטראכטן די פשוטע סחורה־פראדוקציע אלס א זעלבסטשטענדיקע פארמאציע. מען מוז געדענקען, אז די סחורה־פראדוקציע, אנטוויקלענדיק זיך סטיכיש פירט אומפארמיידלעך צו דער דערשיינונג פון קאפיטאליסטישע פארהעלטנישן, וואס העלפן דעם ווייטערדיקן וואוקס און אויסברייטערונג פון קאפיטאליזם. דער פראצעס פון קאפיטאליסטישער אנטוויקלונג איז א פראצעס פון אויסברייטערן די רעפראדוקציע פון קאפיטאליסטישע פראדוקטיווע קרעפטן און קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן. דער שנעלערער וואוקס פון די פראדוציר־מיטלען אין פארגלייך מיט דעם חלק פון דעם ארבעטער־קלאס שאפט א רעלאטיוון איבערפלוס פון ארבעטער און דערלויבט אויסצוברייטערן די קאפיטאליסטישע פראדוקציע. די באוועגנדיקע קרעפטן פון דער קאפיטאליסטישער רעפראדוקציע מוז מען דעריבער זוכן אין די אינערלעכע געזעצמעסיקייטן פון דעם קאפיטאליסטישן פראדוציר־אופן, וואס באזירט זיך אף דער עקספלואטאציע פון לוין־ארבעט.

די אנטוויקלונג פון די פראדוקטיווע קרעפטן פון

5) לענין, ווערק באנד 16, זייט 351.

נעם קאפיטאליזם און דער וואוקס פון דער פראדוק־ציע, ווי געזאגט, באטייטן ניט, אז דער געברויך פון דעם ארבעטער־קלאס אנטוו קלט זיך אין דער זעל־ביקער מאס. ס'וואלט אבער געווען א טעות זיך פארצושטעלן, אז צוליב דעם קאן דער פראדוקט פון דער קאפיטאליסטישער פראדוקציע ניט רעאליזירט ווערן אין דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט; אז די קאפיטאליסטישע געזעלשאפט קאן בייקומען אט די שווערקייט בלויז דורך דעם אויסערלעכן מארק; אז ס'איז נויטיק „דריטע פערזאנען", ד. ה. די קליין־בורזשואזיע און דאס פויערטום פון די אפגעשטאנע־נע לענדער, אן וועלכע די קאפיטאליסטישע פראָ־דוקציע איז אוממעגלעך. אף אזא שטאנדפונקט איז געשטאנען ראזא לוקסעמבורג אין איר טעאריע וועגן דער אנזאמלונג פון קאפיטאל; די זעלביקע טעאָ־ריע האבן אויך אנטוויקלט די רוסישע פאלק סטן (נאראדניקעס); זיי האבן געזעען די גרונט־סיבה פון די קאפיטאליסטישע קריזיסן ניט אין דעם ווי־דערשפרוך צווישן דער געזעלשאפטלעכער פראדוק־ציע און פריוואט־אייגנטימערישער פאראייגנונג, נאר אין דעם, וואס ביים קאפיטאליזם פעלט שטענדיק דאס גלייכגעוויכט צווישן דער פראדוקציע און דעם געברויך.

לענין איז שארף ארויסגעטראטן קעגן דערדאזי־קער טעאריע פון די פאלקיסטן. ער האט באוויזן, אז כל זמן עס עקזיסטירט די קאפיטאליסטישע רע־פראדוקציע, ווערט דער פראדוצירטער פראדוקט רע־אליזירט אין דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט זעלבסט, כאטש די אויסברייטערונג פון דער פראדוק־צ ע יאגט אריבער דעם געברויך: די פאדערונג פון דעם אויסערלעכן מארק דערקלערט זיך בלויז מיט דער גרענעצלאזיקער אויסברייטערונג פון דער קאפי־טאליסטישער פראדוקציע. דאס אבער מיינט ניט, אז מען קאן אפטיילן די פראגע וועגן „ריינעם" קאָ־פיטאליזם פון דער פראגע וועגן דער פויערשער סחו־רה־פראדוקציע. אלעמאל איז נויטיק צו געדענקען, וואס מיר האבן שוין פריער אונטערשטראכן, אז אין דער סחורה זעלבסט געפינען מיר דעם אנהויב פון אלע צוקונפטיקע קאפיטאליסטישע ווידערשפרוכן.

די דאזיקע איינשטעלונגען פון מארקסיזם־לע־נ־ניזם דרינגען ארויס פון דעם קלאסן־תוך פון די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן. די רע־וויזיאניסטן זוכן צו פארטושן דעם קלאסן־תוך פון די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן, ווי פאר־העלטנישן פון קלאסן־עקספלואטאציע. דאס איז זייער־בייטראג צום קאפיטאליזם. מיר ווילן זיך אפשטעלן אף די פארקריפלונגען פון מארקסיזם אין דער פראגע וועגן אויסטויש־פארהעלטנישן, דער ראל פון האנדל־קאפיטאל און מארקסעס לערע וועגן סחורה־פעטי־שיזם.

מארקס און ענגעלס האבן צוגעגעבן א וויכטיקע באדייטונג דעם אויסטויש, ווען מען באטראכט די ספע־ציפישע כאראקטעריסטיק פון א געגעבענער געזעל־שאפטלעכער סטרוקטור; אבער זיי האבן אלעמאל גע־רעדט וועגן „פראדוקציע און אויסטויש", זיי האבן ניט אפגעריסן דעם אופן פון אויסטויש פונעם אופן פון פראדוקציע. דער אויסטויש, ווי די פארטיילונג אין דעם ברייטן זין פון דעם וואָרט, שטעלט מיט זיך פאר איינעם פון די מאָמענטן פונעם פראדוקציע־פראצעס. מארקס דערקלערט אין זיין פארוואָרט צו דער קריטיק פון פאָליטישער עקאָנאָמיע, אז „דער אויסטויש אין אלע זיינע מאָמענטן איז אדער דירעקט איינגעשלאסן אדער ווערט באשטימט דורך דער לעצטער" — דורך דער פראדוקציע. דער אופן פון אויסטויש אנטשפרעכט דער פארם פון פראָ־דוקציע. מארקס האט באטאנט אט דעם איינציק־ריכטיקן צוגאנג צו דער פראגע וועגן פראדוק־ציע און אויסטויש. פארוואס? ווייל דער אויס־טויש פון סחורות אין דער געזעלשאפט פון פשוטע סחורה־פראדוצירער, דער האנדל אין דער בורזשואזער געזעלשאפט און דער סאָוועטישער האנדל שטעלן מיט זיך פאר איינגאנצן פארשיידענע פארמען פון אויסטויש־פארהעלטנישן, וועלכע ווערן יעדעס מאל באשטימט דורך די פארהעלטנישן פון פארשידענע קלאסן אין דעם פראדוקציע־פראצעס. די פארהעלטנישן פון קויף־פארקויף אין דער קאפ טאליס־טישער געזעלשאפט קאנען דעריבער ניט זיין קיין פונדאמענטאלע פראדוציר־פארהעלטנישן — זיי אנט־פלעקן בלויז אין א באזונדערער, היסטאָריש־נויטיקער פאָרם פונעם קויף־פארקויף פון ארבעט־קראפט די פארהעלטנישן פון קלאסן־עקספלואטאצ ע.

די רעוויזיאָניסטן זוכן אבער צו רעדוצירן די פונדאמענטאלע קאפיטאליסטישע פארהעלטניש פון דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט צום אויסטויש — אין די פארהעלטנישן פון קויף־פארקויף זעען זיי דעם סך הכל פון די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן. לאמיר נאָכאמאל נעמען די טעאָרי־עס פון דעם מענשעוויק־שעדיקער, רובין. רובין אי־דענטיפיצירט די פונדאמענטאלע פראדוציר־פארהעלט־נישן פון קאפיטאליזם מיט די אויסטויש־פארהעלט־נישן. אין דער קעגנזייטיקער ווירקונג פון „אויטאָ־נאָמע ווירטשאפטן" זעט ער באשטימטע פראדוציר־פארהעלטנישן — „פארהעלטנישן, וועלכע זעצן פאר־אויס א באשטימטע סאָציאלע סטרוקטור פון דער געזעלשאפט". אין זיין פארזוך דורכצושמוגלען די דאזיקע טעאָריע אין די באדינגונגען פון דעם סאָ־וועטן־פארבאנד, פרובירט ער כלומרשט זיך צו באַ־זירן אף מארקסן.

רובין ווייזט אָן, אז מארקס האט באוויזן, אז ביים קאפיטאליזם טראָגן די עקאָנאָמישע פארהעלט־נישן א כאראקטער פון דירעקטער הערשאפט פון איין קלאס איבערן צווייטן, נאר די פארהעלטנישן פון קלאסן אנטפלעקן זיך דורך דער פארמיטלונג פון „עקאָנאָמישן צוואנג". דאס איז אמת. פאלש אבער איז רובינס אויסטייטשונג פון דער דאזיקער הנחה. ער זוכט דאס אויסצוטייטשן, אז די „קלאסן־פארהעלטנישן האבן אלס זייער אויסגאנג־פונקט די פארהעלטנישן צווישן קאפיטאליסט און ארבעטער ווי צווישן אויטאָנאָמע סוביעקטן אין דער ווירט־שאפט".[7]

---

7) רובין, טעאָריע פון ווערט, זז. 61־62.

רובין פארשטייט אינגאנצן ניט די מארקסיס־ט שע דיאלעקטיק; ער פארטושט דעם קלאסן־תוך פון די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן אלס פארהעלטנישן פון קלאסן־עקספלואטאציע און א דענ־טיפיצירט אים מיט דער פארם פון זיין אנטפלעקונג, — די פארם וואס ער באקומט אפן מארק אינעם פראצעס פונעם קויף־פארקויף פון ארבעט־קראפט. רובין „פארגעסט" אנצואווייזן אף דעם, וואס מארקס האט געשריבן וועגן דער דאזיקער „אויטאנאמיע" פונעם ארבעטער, וועלכער איז געצוואונגען צו פאר־קויפן זיין ארבעט־קראפט; ער פארגעסט אנצוא־וויזן, אז דער תוך פון דעם עקאנאמישן צוגאנג פון די קאפיטאליסטן איבער די ארבעטער שעפט זיך ניט אויס מיט דעם „אפמאך", וואס ווערט געשלאסן אפן מארק. ווי אלע בורזשואזע עקאנאמיסטן, פארבייט רובין די פראדוקציע אפן אויסטויש; ער רעדוצירט דעם סאציאלן אינהאלט פון די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן צו יענער ספעציפישער פארם פון זייער אנטפלעקונג, וואס טרעט ארויס אין דעם פראצעס פונעם קויף־פארקויף פון ארבעט־קראפט.

אף א פאלשן וועג גייען אויך אוועק מאנכע סאָ־וועטישע היסטאריקער, ווען זיי גיבן צו אן אנט־שיידנדיקע באדייטונג דעם האנדל און דעם האנדלס־קאפיטאל ביים דערקלערן די אנטשטייאונג און די היסטארישע אנטוויקלונג פונם קאפיטאליסטישן פראָ־דוציר־אופן. זיי זעען אין דער אנטוויקלונג פונעם אויסטויש די הויפט־סיבה פארן איבערגאנג פון פעאָ־דאליזם צו ליבאיינגנטום. דערביי באטראכטן זיי די דאזיקע פארם פון פעאדאליזם אלס די באגינענדיקע פארם פון קאפיטאליזם. א צאל פון זיי ריידן וועגן דער „עפאָכע פון האנדלס־קאפיטאל" און אפילו פון „האנדלס־קאפיטאליזם", באצייכענענדיק מיט דעם א באזונדערע סיסטעם פון פראדוציר־פארהעלטנישן.

די אנטוויקלונג פונעם האנדל האט בלי ספק געשפילט א וויכטיקע ראל אין דער היסטארישער אנטוויקלונג פונעם קאפיטאליזם. אבער די אנט־וויקלונג פון האנדל אליין האט ניט געקאנט פאר־זיכערן דעם איבערגאנג פון דער פשוטער סחורה־פראדוקציע צו דער קאפיטאליסטישער פראדוקציע. כדי אזא איבערגאנג זאל פארקומען, איז נאך נוי־ט ק געווען די אנטוויקלונג פון די אינערלעכע ווי־דערשפרוכן פון דער פעאדאלער פארמאציע, ס'איז נויטיק געווען אן איבערברוך פון די אלטע פראדו־ציר־פארהעלטנישן, וואס זיינען געווען איינגנטימלעך דער פעאדאלער געזעלשאפט. כדי צו קאנען איבער־גיין פון פעאדאליזם צום קאפיטאליזם זיינען נוי־טיק: דער פראצעס פון עקספריאירן די פויע־רים און די פרייע באלמעלאכעס; די אנטוויקלונג פון נייע בורזשואזע פראדוציר־פארהעלטנישן, דער איבערגאנג פון האנטארבעט דורך דער מאנופאק־טור צו דער פאבריק.

דער האנדלס־קאפיטאל, ווי מארקס וויזט אן, שאפט אליין ניט קיין ווערט און מערווערט, ער איז בלויז באהילפיק אין דעם אויסטויש פון סחורות. אבער דער אויסטויש־פראצעס, ווי מיר האבן שוין פריער געזאגט, קומט פאר אין פארשיידענע פאר־מען, וואס הענגען אפ פון דעם הערשנדיקן פראדוציר־אופן. איבערשאצן די ראל פון האנדלס־קאפיטאל ביים דערקלערן די היסטארישע אנטוויקלונג פונעם קאפיטאליזם מיינט דעריבער צו נעמען אלס אויס־גאנג־פונקט ניט די אינערלעכע ווידערשפרוכן, וואס מיר געפינען אין די קלאסאווע פראדוציר־פארהעלט־נישן פונעם פעאדאליזם, נאר די „אויסערלעכע" צו־גאב־פאקטארן, ד. ה., צו פארביטן דעם סאציאלן תוך אף דער אויסערלעכער פארם.

מיר וועלן זיך איצט אפשטעלן אף דער פארקריפ־לונג פון מארקסיזם א ן פארבינדונג מיט מארקסעס לערע וועגן סחורה־פעטישיזם. אויך די דאזיקע פאר־קריפלונג באצוועקט צו פארשמירן דעם קלאסן־תוך פון די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן. אלס ביישפיל וועלן מיר ווידעראמאל נעמען רובינס מענ־שעוויסטישע טעאריעס.

רובין זעט אין דער טעאריע פון סחורה־פעטי־שיזם „דעם יסוד פון מארקסעס גאנצע עקאנאמישע סיסטעם". אין דער .ווירקלעכקייט איז דער יסוד פון מארקסעס עקאנאמישע סיסטעם, ווי ער, מארקס, פארמולירט עס אליין „דאס אויפדעקן דעם געזעץ פון אנטוויקלונג פון דער היינצייטיקער בורזשואזער געזעלשאפט". דער אויסגאנג־פונקט פאר מארקסן איז דא ניט דער סחורה־פעטישיזם, נאר די קלאסן־עקספלואטאציע, די פאראייגנונג פון מערווערט דורך דעם קלאס קאפיטאליסטן. מארקס, ענגעלס, לענין און סטאלין גייען ארויס פון שטאנדפונקט פון די גע־זעלשאפטלעכע פראדוציר־פארהעלטנישן פון קאפי־טאליזם, ניט פון זיין „זאך־הייטל". דער סחורה־פעטישיזם זעלבסט, ווי מארקס ווייזט אן, קריגט זיין פולע אנטוויקלונג בלויז דעמאלט, ווען עס אנטוויקלט זיך דער קויף־פארקויף פון ארבעט־קראפט, ד. ה. ביי קאפיטאליסטישע פארהעלטנישן: די „פארזאכ־לעכונג" פון געזעלשאפטלעכע פארהעלטנישן קריגט איר פולע פארווירקלעכונג אין קאפיטאל. ס'איז אוי־סער צווייפל, אז שוין אין דער סחורה געפינען זיך ווידערשפרוכן פון קאפיטאליזם, אבער צו פארשטיין ריכטיק די דאזיקע ווידערשפרוכן און די וועגן פון דער אנטוויקלונג פון דער קאפיטאליסטישער סחורה־פראדוקציע ,איז ניט גענוג ארויסצוגיין פון די באַ־דינגונגען פון דער פשוטער סחורה־פראדוקציע — פארשטיין פולשטענדיק דעם כאראקטער פון דעם סחורה־פעטישיזם און די אורזאכן פון זיין אנט־וויקלונג קאן מען בלויז דעמאלט, ווען מען נעמט דעם פונדאמענטאלן ווידערשפרוך פון דער קאפיטאַ־ליסטישער פראדוקציע — דעם ווידערשפרוך צווישן געזעלשאפטלעכער פראדוקציע און פריוואט־אייגענ־טימערישער פאראייגנונג — אלס דעם אויסגאנג־פונקט.

דער דאזיקער גרונט־ווידערשפרוך פון דעם קאַ־פיטאליסטישן פראדוציר־אופן געפינט זיין אויס־דרוק אין די פעריאדישע עקאנאמישע קריזיסן ,אין די קריזיסן פון איבערפראדוקציע. אין דער צייט פון די קריזיסן נעמען אן אלע ווידערשפרוכן פון

קאפיטאליזם אן אויסערגעוויינלעך שארפן אויסדרוק, וואס מוז פירן צו דער פארניכטונג פון דער גאנצער קאפיטאליסטישער ס סטעם.

די בורזשואזע פראדוציר־פארהעלטנישן, שרייבט מארקס, שטעלן מיט זיך פאר די לעצטע אנטאגאניסטישע פארם פון דער געזעלשאפטלעכער פראדוקציע. אבער די פראדוקטיווע קרעפטן, אנטוויקלענדיק זיך אין דער קאפיטאל סטישער געזעלשאפט זעלבסט, שאפן אין דער זעלביקער צייט די באדינגונגען, וואס זיינען נויטיק פאר דער לייזונג פון דעם דאזיקן אנטאגאניזם. די אנטוויקלונג פון די פראדוקטיווע קרעפטן פון דער געזעלשאפטלעכער ארבעט ברענגען צו אזא הויכן ניוואו דעם טעכנישן באזיס פונעם קאפ טאליזם, זיינע פראדוציר־מעגלעכקייטן, און פארשטארקן אזויפיל דעם פראצעס פון דער אלץ וואקסנדיקער פארגעזעלשאפטלעכונג פון דער פראדוקציע, אז די קאפיטאליסטישע פארם פון פארייגנונג פארוואנדלט זיך אין א שטער, אין קייטן, וואס בינדן די ווייטערדיקע אנטוויקלונג פון די פראדוקטיווע קרעפטן. די קריזיסן זיינען דער סימפטאם פון דעם וואקסנדיקן קריג צווישן די פראדוקטיווע קרעפטן און די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן. די ווייטערדיקע צענטראליזאציע פון קאפיטאל, קאנצענטראציע פון פראדוקציע, וואוקס פון מאנאפאליעס, די וואקסנדיקע קאמפן פון ארבעטער־קלאס פירן צו דעם אומפארמיידלעכן אויפרייס פון דעם פריוואט־איינגנטומערישן הייטל. אויפדעקנדיק די געזעצן פונעם קאפיטאליזם האט מארקס וויסנשאפטלעך באוויזן, אז דער גרונט־ווידערשפרוך פון קאפ טאליזם — דער ווידערשפרוך צווישן דעם געזעלשאפטלעכן כאראקטער פון דער פראדוקציע און דעם פריוואט־איינגנטימערישן כאראקטער פו צואייגנונג — מוז אומפארמיידלעך פירן צו דער פראלעטארישער רעוואלוציע — צו דער עקספראפריאירונג פון די עקספראפריאירער.

„די דאזיקע עקספראפריאירונג" — שרייבט מארקס — „קומט פאר א דאנק דער אפעריירונג פון די אימינענטע געזעצן פון קאפיטאליסטישער פראדוקציע, דורך דער צענטראליזאציע פון קאפיטאל. איין קאפיטאליסט שטויסט ארויס א צאל אנדערע קאפיטאליסטן. האנט אין האנט מיט אט דער צענטראליזאציע, גלייכצייטיק מיט דער עקספראפריאציע פון פיל קאפיטאליסטן דורך ווייניקע, אנטוויקלט זיך אין אלץ א גרעסערער מאס די קאאפעראטיווע פארם פון דעם ארבעט־פראצעס; צוזאמען מיט דעם געפינען מיר א וואקסנדיקע טענדענץ אין דער ריכטונג פון א צוועקמעסיקער אנווענדונג פון וויסנשאפט פאר דער אויסבעסערונג פון טעכניק; דאס לאנד ווערט מער מעטאדיש קולטיווירט; די ארבעט־אינסטרומענטן האבן די טענדענץ אנצונעמען פארמען, וואס קאנען נאר אויסגענוצט ווערן דורך א געמיינשאפטלעכער אנשטרענגונג. די עקאנאמיזירונג פון די פראדוציר־מיטלען ווערט מעגלעך בלויז דורך געמיינזאמער, דורך געזעלשאפטלעכער ארבעט. אלע פעלקער פון דער וועלט ווערן פארוויקלט אין דער נעץ פונעם וועלט־מארק, און דעריבער האט דער קאפיטאליסטישער רעזשים א טענדענץ אנצונעמען אלץ מער און מער אן אינטערנאציאנאלן כאראקטער. אין דער צייט, וואס עס קומט אויף אזא אופן פאר די פראגרעסיווע פארקלענערונג אין דער צאל פון קאפיטאליסטישע מאגנאטן (וועלכע אוזורפירן און מאנאפאליזירן אלע פארצוגן פון דעם דאזיקן טראנספארמירנדיקן פראצעס), קומט אויך פאר אן אנטשפרעכנדיקע פארגרעסערונג אין דער מאסע ארימקייט, אונטערדריקונג, פארשקלאפונג, דעגענעראציע, און עקספלואטאציע; אבער אין דער זעלביקער צייט קומט אויך פאר א שטענדיקע אינטענסיפירונג פונעם צארן פון ארבעטער־קלאס — א קלאס, וואס ווערט אלץ מער צאלרייך, און איז דיסציפלינירט, פאראייניקט, און ארגאניזירט דורך דעם עצם מעכאניזם פונעם קאפיטאליסטישן פראדוקציע־מעטאד. קאפיטאליסטישער מאנאפאל ווערט א שטער פאר דעם פראדוקציע־אופן, וואס האט געבליט מיט אים און אונטער אים. די צענטראליזירונג פון די פראדוציר־מיטלען און די פארגעזעלשאפטלעכונג פון ארבעט דערגרייכן א פונקט, ביי וועלכן זיי לאזן זיך ניט צונויפפארן מיט זייער קאפיטאליסטישן הייטל. דאס דאזיקע הייטל ווערט אויפגעריסן. עס שלאגט די שעה פונעם קאפיטאליסטישן פריוואט־איינגנטום. די עקספראפריאטארס ווערן עקספראפריאירט".[8]

מארקס האט פאראויסגעזאגט די דאזיקע אנטוויקלונג. אבער אין מארקסעס צייטן האט דער ווידערשפרוך צווישן דעם געזעלשאפטלעכן כאראקטער פון דער פראדוקציע און דער פריוואט־איינגנטימערישער קאפיטאליסטישער צואייגענונג נאך ניט דערגרייכט דעם העכסטן גראד פון אנטוויקלונג. ערשט צום סוף 19טן און אנהויב 20טן יארהונדערט איז דער קאפיטאליזם אריינגעטראטן אינעם לעצטן עטאפ פון זיין אנטוויקלונג, וואו די קאפיטאליסטישע פראדוציר־פארהעלטנישן האבן אנשטאט פארמען פון אנטוויקלונג פון די פראדוקטיווע קרעפטן זיך פארוואנדלט אין זייערע קייטן, אין א שטער פאר זייער ווייטערדיקן וואוקס; פון דער צווייטער זייט, האט די אונטערדריקונג פון פראלעטאריאט אנגענומען אזא פארנעם און אזוינע פארמען, אז די פארניכטונג פונעם קאפיטאליזם איז געווארן א היסטאריש־דרינגענדיקע אויפגאבע.

דעם דאזיקן לעצטן עטאפ פון קאפיטאליזם — דעם אימפעריאליזם — האבן מארקס און ענגעלס ניט געקאנט דערלערנען. אויפגעדעקט דעם מהות פון אימפעריאליזם אלס א באזונדערן, העכסטן און לעצטן עטאפ פון קאפיטאליזם, אלס דעם ערב פון דער פראלעטארישער רעוואלוציע, אויסגעלייגט אין דער ווייטערדיקער ארבעט פון לענין, אין דער ברשורה פון אנטי־דיהרינג, אין דער ברשורה פון אנטי־דיהרינג, אין דער ברשורה פון אנטי־דיהרינג

ל. כאן

אַ סימפאָניע פון בלוט

אהרן קורץ — „נאָ־פּאַסאַראַן", לידער, פּאָעמעס, באַלאַדעס פון שפּאַנישן פאָלק און זיין קאַמף קעגן פאַשיזם — קאָאָפּעראַטיווער פאָלקס־פאַרלאַג פון א. אָ. אָ., ניו־יאָרק, 1938.

אהרן קורץ געהערט צו די סאַמע באַוואוסט־זיקע שעפער אין דער אידישער פּראָלעטאַרישער ליטעראַטור אין אַמעריקע. ער איז באַוואוסטזיניק אין זיין דיכטערישן מעטאָד, אין זיינע באַזונדערע דיכטערישע צילן, ווי ער איז באַוואוסטזיניק אין זיין אידעאָלאָגישן איינשטעל. לייענסט קורצן, בוך נאָך בוך, און דו האָסט דעם איינדרוק, ווי דער דיכטער וואָלט שטיין אין סאַמע צענטער פונעם לעבן מיטן אויג אויף די געשעענישן פון דער צייט, מיט הארץ און באַוואוסטזיין אויף דער ארענע פון מענטשלעכן קאַמף פאַר פרייהייט, פאַר יושר און פאַר גערעכטיקייט. ער שטייט אין צענטער פון די געשעענישן און האַלט וואַך אויף דער זייט פון דער אונטערדריקטער, געפּייניקטער מענטשהייט און, וואַכנדיק, לאָזט ער ניט דורך קיין איין פּאַסירונג פון וויכטיקער באַדייטונג, פון סאָציאַלן, פון געזעלשאַפטלעך־פּאָליטישן כאַראַקטער אָן זיין דירעקטן דיכטערישן אָפּרוף. ווי אַ דעליקאַטער סייסמאָגראַף פאַרצייכנט ער יעדע אויפטרייסלונג, פאַרצייכנט און באַשטימט דעם כוח, די באַדייטונג און די ווירקונג פון יעדער געשעעניש אינעם מענטשלעכן לעבן אויף דער וועלט. אויף אַלץ רעאַגירט זיין פּען מיט דעם זעלביקן אימפּעט, מיט דעם זעלביקן ברען, מיט דערזעלביקער אידעאָלאָגישער גאַנצקייט און באַוואוסטזיין.

לייענסט זיינע לידער, גייסט איבער פון בוך צו בוך, און וואונדערסט זיך: וויפיל גלויבן, וויפיל דיכטערישע ענערגיע דער דיכטער דאַרף פאַרמאָגן, כדי צו געפינען אין זיך דעם פולן אָפּקלאַנג, דעם לעבעדיקן אָפּרוף אויף אַלץ, וואָס באַוועגט, וואָס רודערט אויף, וואָס שווינגט אויף אונדזער לעבן אויף זיין וועג צו דער פולער באַפרייאונג! פאַר וי אויגן שטייט אויף, אויב מ'קען זיך אַזוי אויסדריקן, אַ גאַנצע ענציקלאָפּעדיע פון געשעענישן געגעבן איינעם ליכט פון אַ פּראָלעטאַרישער וועלט־אַנשויאונג. דאָס לעבן פון דער גאַנצער וועלט גייט דורך, ווי אין אַ פייערדיקן קאַליידאָסקאָפּ אין די סאַמע וויכטיקסטע מאָמענטן פון מענטשלעכן אויפברויז, פון מענטשלעכן קאַמף און גערעכטיגל.

און דערפאַר איז גאָר קיין וואונדער ניט, וואָס אהרן קורץ האָט זיך אַזוי ברייט פאַרנומען אין זיין אָפּרוף אויף די שפּאַנישע געשעענישן. שפּאַניע איז געוואָרן די טעמע פון אַ גאַנצן בוך לידער, געוויידמעט דעם הערראָא שן קאַמף פון דער רעפּובליקאַנישער שפּאַניע קעגן דעם מאָנסטערישן אָנפאַל פון פאַשיזם. דאָ האָט דער דיכטער געפונען אַ קוואַל פון דער סאַמע לעבעדיקסטער קינסטלערישער באַגייסטערונג. דאָ האָט ער געפונען די ראָמאַנטישע פיגורן פון גרויסער העלדישקייט אויף דעם אייגנאַרטיקן, מאַלעריש־רייכן שפּאַנישן פּייסאַזש. דאָ האָט ער דערהערט דעם באַזונדערן קלאַנג און דעם אייגנאַרטיקן גיואַנס פון דער שפּאַנישער ליריק, און האָט זיך אויף דעם אַלעם אָפּגערופן מיטן גאַנצן פייער פון זיין דיכטערישן טעמפּעראַמענט.

אין דעם בוך „נאָ־פּאַסאַראַן" איז דעם דיכטער געלונגען צוזאַמענצוגיסן די שווערקייט פון דער צייט, די ברוטאַלע ווירקלעכקייט פון דעם שפּאַנישן קריג מיט דער וויכקייט פון דער שפּאַנישער נאַטור, מיט דער רואיקייט שיינקייט, מיט דער געמיטלעכקייט פון די שפּאַנישע פעלדער און פרוכט־גערטנער, מיט דער הערלעכער שפּילעוודיקייט פון זון אויף די שטילע וואַסערן ארום די מאָלערישע ברעגן פונעם איבערישן האַלב־אינדזל. די טראַגיק פון בלוטיקע מלחמה־טעג ווערט באַגלייט מיט אַ ליכטיקן גלויבן אין זיג, מיט בילדער פון האָפענונג, מיט ליבע און אָפּערוויליקייט פאַרן שפּאַנישן מענטשן און פאַר דער שפּאַנישער ערד.

אָט אַזוי הויבט דער דיכטער אָן די אידיליע פונעם שטעטל סאַנטאַ יולאַלאַ:

„די זון האָט זיך געוויגט
אויף ווייסע זעגלען
פון טויזנט קליינע פישער־שיפלעך.
געשפּיגלט זיך אין בלאָע וואַסערן
פון מיטללענדישן, —
א מוזיניקל אין דער משפּחה אינדזלען בעלאַרישע,
וואו פישער טראָגן אום אין בוזעם די לבנה,
טעפּער פלאַנצן בלומען און פרעגן רעטעניש,
מיידלעך פלעכטן נעצן
און פלעכטן זינגנדיק א טרוים אריין.
קינדער זעען יענע, יענע
יענע ווייטע זייט,
פון ווייטע, ווייטע ימיק־הימלדיקע ווייטן,
וואו טרוימען רייטן אויף די שטראַלן פון דער זון
און אַלע, אַלע
לעבן אויף ברויט מיט פיש און טרוים מיט ליד."

די שיינקייט פון דער נאַטור איז אייביק. ווי אייביק עס איז די באַלעבנדיקע ווירקונג פון דער

לעטאַרישער רעוואָלוציע, האָט זייער גרויסער תלמיד לענין. מיט זיין טעאָריע וועגן אימפּעריאַליזם האָט לענין ווייטער אַנטוויקלט די לערע פון מאַרקס און ענגעלס און האָט אויף דער דאָזיקער באַזע פאַנאַדערגעאַרבעט די טעאָריע פון דער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע.

זון אַף אונדזער פּלאַנעט. אָבער אין דער צייט פון קריג באַקומט די ערד און די זון גאָר אַן אַנ־דער פּנים. אינאיינעם מיטן לעבן קריגן זיי אַן אַנדער זין און ברענגען מיט זיך אַ נייעם אינהאַלט. און דער דיכטער, וואָס שטייט אַף דער ערד מיט זיינע פיס און מיטן פּנים צו דער וועלט, הייבט אָן אינאיינעם מיט זיינע העלדן צו זען פאַר זיך נייע וויזיעס. אין קאָפּ קומען נייע אידייען־פאַרבינדונ־גען, נייע געדאַנקען־סיסטעמען פלעכטן זיך איבער מיט נייע טרוימען. דאָס מאָלערישע אין די ביל־דער־פּייסאַזשן ווערט אָנגעטאָן אין נייע פאַרבן־קאָמבינאַציעס. די נאַטור אַליין קריגט־צו נייע סימבאָלן. עס אַנטשטייען נייע באַגריפן פון שיינ־קייט, פון יושר, פון טויט און פון לעבן. נייע באַגריפן פון קאַמף, פון מענטשלעכן פאַלן און פו־נעם מענטשלעכן שטייגן.

ווייל וואָס איז שיינקייט, אַז —

„דער הימל איז צעשפּאָלטן.
פון יעדן שפּאַלט זעצט אַ הייסער וואָלקן.
דורך יעדן וואָלקן פליען
טאָגען טויט.
דער טויט צייטיקט אויס דאָ יעדן טאָג
פרישע פעלדער — בית עלמינס,
וואָס וואַקסן אין דער זון, ווי פעלדער ברויט...“

און וואָס איז שיינקייט, אַז —

„קעגן אָפענעם טאָג, קעגן אָפענעם הימל —
דער הילפלאָזער העלד — די מאַמע — קאַרמענסיטא:
דער וועלטס אויפגעשניטן הארץ, די טיפסטע וואונד
פון טאָג —
ווי ס׳זאָל די גליענדיקע זון דאָ ליגן אויסגעשניטן“.

און וואָס זיינען אַלע נאַטור־שיינקייטן, אַז —

„באַגינען. זומער־פעלדער זינגען
מיט וואַרעמהאַרציקייט פון סאַמע־ערד און ברויט.
אין יאָג באַהאַלטנדיק זיך צווישן פעלדער זאַנגען
אַנטלויפט אַן אמבולאַנס פון טויט.
זינגען זאַנג־פעלדער זומערדיקס און זוניקס.
דעם טרייבערס ברוסט ברענט סמ׳ענדיקער שרויט.
נאָר ס׳מוז זיין אמבולאַנס צום פעלד־שפּיטאָל קומען!—
און—שטאַרבנדיק—יאָגט ער אריבער דעם טויט.

אַזאַ ענדערונג איז פאָרגעקומען אין שפּאַניע, אַזאַ ענדערונג איז פאָרגעקומען אין דער וועלט צו־ליב שפּאַניע, אַזאַ וואונד איז צוליב איר נאָך אַמאָל אַנטפּלעקט געוואָרן און אַזאַ סכנה האָט זיך אַ טראָג געטאָן איבער דער גאַנצער וועלט, אַזאַ גע־פאַר האָט אַ לויער געטאָן איבער דער פלאַך פון דעם ערד־קוילעך, אַז דער דיכטער זעט באַשיינ־פערלעך אין מיטן פון שטאָט ניוואַרק פאַר זיינע אויגן לעבעדיק דעם היינטצייטיקן שפּאַנישן פּיי־סאַזש:

„אין יאַרקוויל זע איך בורגאָס,
אין לאַנג־איילאַנד — סאַלאַמאַנקע.
אין שוי־פענצטער די זייד־זאַכן
פאַרוואַנדלען זיך אין בלוטיקע באַנדאַזשן.“

איינע פון די סאַמע כאַראַקטעריסטישע שטריכן פון אהרן קורצעס שאַפן איז די אוניווער־סאַלקייט פון זיין טעמע. אָבער ניט ווייניקער כאַ־ראַקטעריסטיש איז אויך זיין ספּעציפיש־אידישער צוגאַנג צו די געשעענישן אַף דער וועלט, זיין באַ־זונדער אידישער באַנעם פון זאַכן, די פאָרם פון זיין ליד, וואָס איז אין איר אונטערטאָן — דורכ־אוים אידיש. דערפאַר האָט ער שטענדיק ליב צו ציען פאַראַלעלן צווישן די טראַדיציאָנעל־אידישע סימבאָלן און די סימבאָלן פון דער היינט־צייטיקער ווירקלעכקייט. און דערפאַר האָט ער אַזוי ליב צו באַנוצן זיך מיט דעם אידישן אידיאָם, מיטן אידישן ווערטל און מיט אידישן מאָטיוו. און אין זיין בוך „נאָ־פּאַסאַראַן“ געפינט ער גאָר אַסך געלעגנ־הייטן צו געבן אויסדרוק די גאָר באַזונדערע אידי־שע סענטימענטן, וואָס גייען ביי אים צוזאַמען אין דעם געשיכטלעכן גורל פונעם שפּאַנישן פאָלק, וואָס גייט דורך דורך יסורים פון קאַמף און אונטער־דריקונג. דאָס גיט דעם דיכטער אַ מעגלעכקייט צו קומען מיט זיין ליד: „כל נדרי“ („פון כל נדרי ביז נאָ־פּאַסאַראַן“) דאָס ליד פון אַלע אונטערדריק־טע, וואָס גיבן די אייביקע שבועה:

„...אַלע נדרים
און אַלע אסורים,
וואָס מיר האָבן געגומען אַף זיך — זיינען בטל.
מיר זיצן אַף אונדזערע קברים.
מירן אויסשטיין אַלע יסורים
און היטן יהוהס געבאָטן.“

דאָס גיט אים אויך די געלעגנהייט אַרויסצו־ברענגען אַ גאַנצע ריי אידישע קעמפער, וואָס אַחוץ זייער מענטשלעכן דראַנג צו קעמפן דעם גרויסן מענטשלעכן קאַמף קומען זיי אויך אויסקעמפן זיי־ער אייגענעם אידישן קאַמף פאַר באַפרייאונג אַף די שפּאַנישע פראָנטן. דאָס זיינען העלדן פון אַלע ווינקלען פון דער אידישער צעשפּרייטקייט, וואָס זיינען געקומען אַריינגיסן זייער בלוט אין דעם בע־כער פון שפּאַנישע ליידן. דאָ איז „דוד זאַרכי“, דער קלויזניק, דער עקסטערן, דער חלוץ־ציוניסט און דאָ איז „הערי“, וואָס האָט אין שפּאַניע דער־זען „זיין אייגענעם געראַנגל“ און דאָ איז „לייבל“, וואָס שרייבט זיין פייערדיקן בריוו צו זיין געליבטער און דאָ איז „מאָוזי“, וואָס האָט אַף שפּאַנישע פראָנטן געלערנט, אַז „עס קען זיך פּאָרן טויט מיט שטאָלץ און אַז שיינקייט ווערט קיינמאָל ניט פאַר־לאָרן“, און דאָ איז „באָדי“, וואָס „זיין זיידע האָט אַמאָל מאָראַנען געדינט אַף פלאַנדער־ערד און איצט פאַרטיידיקט ער זיין שונא“. און טאָני און „די ברידער שטיין — יתומים פון פּאָגראָמען“... און דאָ איז „דער בריגאַדיר שייע קינדמאַן“, וואָס „מעסט דעם מענטש מיט שפּאַנישע טראַגעדיעס“ און נאָך און נאָך...

אידן אין שפּאַניע—דאָס איז דעם דיכטערס באַזונדער פרייד און שטאָלץ, דאָס זיינען די לע־בעדיקע סימבאָלן פונעם גרויסן דראַנג נאָך באַ־

פרייאונג, נאָך דערלייזונג, נאָך יושר, נאָכן אמת, וואָס לעבן אַלעמאָל אין די טיפענישן פון די פאָלקס־מאַסן און ווילן קיינמאָל ניט שטאַרבן. דערפאַר גיט ער זיי וואַרעמע אינטימקייט, די סימפּאַטיע פון אַ ברודער צו זיינע ברידער, וואָס גייען זיך מקריב זיין פאַר אַ גרויסן אידעאַל, פאַר זיין אידעאַל.

די אידן און ניט־אידן זיינען אָבער אין איין און דעמזעלביקן קאַמף — טיילט דער דיכטער זיי ניט פאַנאַנדער. פאַרקערט, ער בינדט זיי צונויף אינאיינעם מיט די שטאַרקסטע פעדים פון גרויסער פאַרברידערונג, אַ פאַרברידערונג פון בלוט, אין לעבן און אין טויט. דורך לעבן, וואָס גייט דורך אַלע סכנות און ווערט געלייטערט אין אַלע פייערן, און דורך טויט, וואָס ווערט דערהייבן דורך יסורים צו אַ וועלט־באַפרייענדיקע אידייע. און דערפאַר גיסן זיך אַזוי אָפט צוזאַמען אַסך לידער וועגן לעבן און טויט אין איין איין האַרמאָנישער גאַנצקייט און שאַפן אַ סימפאָניע פון בלוט, פון גרויסער העראָאישער איבערלעבונג.

דערפאַר קען דער כירורג אַזוי אַלץ־אַרומנעמענדיק זאָגן:

„אַ נאַכט
איז אַ וואַלד שלאַפלאָזיקייט.
נאָר ווען דו באַגדאַזשירסט אַ קאָפּ,
איז ווי דו וואָלסט מיטן באַגדאַזש די גאַנצע וועלט ארומגענומען,
די ערד, די וועלט,
וואָס איז מיט לעצטן טויט און פרייהייט אויף דער צייט.״

און דערפאַר קען אַ סאַניטאַר אַזוי באַוואוסט־זיניק איבערן לעבן און טויט און זאָגן:

„כ׳בין שטאַרקער פון געפאַר
און טויט
און צער:
איך טראָג מיט פרייד די ווירדע פון אַ סאַניטאַר, —
איך האָב די גרויסקייט פון דעם מענטשן
אַף די שלאַכטפעלדער פון שפּאַניע אָפּגעמאָסטן.״

אהרן קורץ האָט צוזאַמענגענומען די לעבעדיקע פאַקטן פון דער שפּאַנישער ווירקלעכקייט, מיט אירע אמת׳ע, ניט אויסגעטראַכטע העלדן, די גאַנצע גאַלערעיע פון מענטשן, וואָס פיגורירן מיט זייערע אייגענע נעמען און מיט זייער אייגן לעבן, און האָט זיי דערהויבן צו דער הויך פון הערואיש־קייט, צו דער הויך פון אַ אידייע, וואָס שטייט העכער פון דער ווירקלעכקייט. ער האָט זיי געגעבן אין זייער העכערער אַנטפּלעקונג, אין זייער גרויסן פּאַטעטישן אויפשטייג אַף דער פאָן פון דער גע־שיכטע.

די געשעענישן אין שפּאַניע זיינען אין זייער כאַראַקטער, אין זייער געשיכטלעכן פאַרנעם, נעענ־טער צו דער עפּיק פון דער עפּאָכע, אָבער עס איז אומגעהייער שווער צו געבן די עפּיק צוליב איר נאָענטקייט, וואָס שליסט אויס די מעגלעכקייט פון אָביעקטיווער און רואיקער באַמייסטערונג פונעם מאַטעריאַל. און דאָס, וואָס עס קומט פאָר אין שפּאַניע שפּרודלט מיט דירעקטער איבערלעבונג, מיט הייסן, לעבעדיקן אָטעם פון דעם מאָמענט, מיט פרישקייט פון קאַמף, וועלכן דער דיכטער אַליין לעבט איבער טיף־סוביעקטיוו און אוממיטלבאַר אין דער פולער עקסטאַטישקייט פון זיין אויפגערודערטן געמיט. דעריבער איז נאַט־רלעך, אַז עס זאָל ביי קורצן אַרויס אַ בוך פון ריינסטער לירִיק, איז וועלכן דער דיכטער זאָל אויסדריקן ביזן סאַמע דינסטן ניואַנס זיין צער און זיין צאָרן אַזוי סובייעקטיוו, ווי זיין אייגן לעבן וואָלט זיך געוויגט אַף דער וואָגשאַל פון לעצטן געראַנגל.

און דעריבער איז טאַקע שווער צו זאָגן מבינות וועגן אַזאַ בוך, ווי עס איז אהרן קורצעס „נאָ־פּאַסאַראַן״, אָפּצוטיילן דאָס גוטע ליד באַזונדער און דאָס שלעכטע — באַזונדער, און אָנווייזן אַף חסרונות. עס זיינען אין בוך פאַראַן, צווישן אַ גרויסער צאָל זייער געראָטענע לידער, אויך אַזעלכע לידער, וואָס זייערע מאָטיוון ווערן צו־אָפט און צו־פיל אַ־בערגעזונגען. עס זיינען דאָ לידער, וואָס קלינגען גאַנץ־אָפט צו נאַאיוו אין זייער איבערגעטריבענער האָפערדיקייט, צו־רעזאָנירנדיק און צו־פּלאַקאַטיש. אַ סך בילדער אינעם בוך ווערן געמאָלן און איבערגעמאָלט צו אָפט אין איינע־און־דיזעלביקע טאָן־קאָלירן, ביז אַ געוויסער מטושטקייט פון קאָלאָריט.

עס קען זיך אויך אויסדוכטן, אַז קורץ פּרובירט בכלל געבן אַביסל צו־פיל, פאַרכאַפּט צו פיל טעריטאָריע פאַר איין בוך, וועלנדיק אויפגראָבן מיט איין מאָל דעם ריזיקן באַרג פון סאָציאַל־פּאָליטישע און עקאָנאָמישע ווידערשפּרוכן פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדענונג דורכן מעדיאום פון ריינער לירִיק. נאָך אַלעמען, איז דאָך די לירִיק אין זיך אַליין באַגרעניצט. דערצו קען זי ניט פאַרטראָגן, ווען אַ דיכטער גייט איבער אירע גרעניצן, אָדער ווען ער טראָגט אין איר אַריין פרעמדע פאָרמען און פרעמדע עלעמענטן פון אַרטיקולאַציע. אַ ליריש ליד, ווי נאָר זי שפּאַנט אַריבער איר אינערלעכע מאָס, צעשפּרייט זיך אין דער ברייט, אָדער אין דער לענג, פאַרלירט זי אין איר הויפּט דימענסיע, — אין איר טיף.

קורצעס בוך פאָדערט אָבער צו זיך גאָר אַ באַזונדער צוגאַנג. עס מוז גענומען און באַנומען ווערן אין זיין סימפאָנישער גאַנצקייט און יעדעס ליד מוז באַטראַכט ווערן, ווי אַן אינטעגראַלער טייל פון אַ סימפאָניע. דעריבער זיינען די ווידערהאָלונגען און די איבער׳חזר׳ונגען אין בוך, גאַנץ אָפט, ווי סימפאָנישע וואַריאַציעס פון איין־און־דעמזעלביקן לייט־מאָטיוו, וואָס פאַרבינדט באַזונדערע טיילן, טעמפּאָן, ניואַנסירונגען און שאַפט דעם פולן סינטעז.

און נעמענדיק דאָס בוך אין אָט דער גאַנצקייט קען מען זאָגן, אַז דער פּראָלעטאַרישער ליטעראַטור איז צוגעקומען אַ ניי, אינטערעסאַנט און וויכטיק ווערק און דעם דיכטער — אַ נייע דערגרייכונג.

דעם פאָלקס פאַרלאַנג ביים אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן קומט גאָר אַ באַזונדער דאַנק פאַר אַרויסגעבן און פאַרשפּרייטן דאָס בוך.

י. ראַשעל

קעיט קאַלוויץ — די מאַלערן פון פּיין

ניט לאַנג צוריק האָט אַף אַ ניו־יאָרקער בילדער־אויסשטעלונג געצויגן פיל אויפמערקזאַמקייט אַן אי־מיגרירטע דייטשע מאַלערן פאַר וועלכער עס איז אין דער איצטיקער צייט ניטאָ קיין פּלאַץ אינעם היטלער־לאַנד.

די דאָזיקע קינסטלערן, קעיט קאָלוויץ, ווערט ניט פאַרכאַפּט פון שמייכלענדיקע נאַטור־בילדער. אויך דער טעגלעכער ווירוואַר פון לעבן אין וועלכן דער מענטש ראַנגלט זיך פאַר זיין ביסל גלק, איז אויך ניט קיין אָנציענדיקע טעמע פאַר איר. אין דער טיפעניש פון מענטשן וואָס האָבן איבערגעלעבט דער־שיטערנדיקע פּאַס־רונגען, אָדער וועמען דער גרויל האָט פאַרכאַפּט אין זיינע קלאַמערן און לאָזט ניט אָפּ, איז זי פאַראינטערעסירט; אין די לעבנס פון אָט די אומגליקלעכע גראָבט זי זיך.

איר טעמע־אויסוואַל דרייט זיך הויפּטזעכלעך אַרום דער דרייעק: הונגער, מלחמה און טויט. אָט די טעמעס באַהאַנדלט זי אויסשליסלעך דורך דער מענטשלעכער פיגור, אָן שום לאַנדשאַפט־הינטער־גרונט אָדער קאָמפּליצירטע מענטשלעכע האַנדלונג. דורך פּאָזירן אַ פיגור אָדער אַ גרופּע פיגורן אין אַ באַשטימטער פּאָזע; דורך אַרויסברענגען די פּאַסיקע גרימאַסן אַף די מענטשלעכע פּנימ'ער, אָדער דורך אָנפילן זיי מיט דעם געוואונשטן געמיט־צושטאַנד, דערגרייכט זי איר ציל.

די קינסטלערן קאָלוויץ, פירט דורך אַ באַשטימטע מיסיע דורך איר קונסט. זי ווייזט טיפן מענטשלעכן פּיין. דורך אירע בילדער וויל זי אויפוועקן דעם באַ־אָבאַכטער, און אַרויסרופן ביי אים אַ פּראָטעסט קעגן דעם אומרעכט און געוואַלט וואָס הערשן איצט אין דער וועלט.

כאָטש אירע קינסטלערישע מיטלען זיינען באַ־גרעניצט, ווייל זי אַרבעט נאָר אין דעם שוואַרץ און ווייס מעדיום, באַווייזט זי מיטצורייסן דעם צושויער מיטן אימפּעט פון איר ליניע; מיטן גרויל, וואָס זי פילט אָן אירע פּערזאָנאַזשן.

די טעמע מלחמה באַהאַנדלט זי אין אַ ציקל פון זיבן בילדער. אין די בילדער ווייזט זי ניט דעם בלוטיקן געראַנגל פון שלאַכטפעלד; אויך ניט די אַגאָניעס, דעם געיאָמער פון די בלוטנדיקע און פאַר־וואונדעטע, נאָר זי ווייזט דעם שטעמפּל פון מלחמה אַף די לעבן געבליבענע, די ליידן פון די קרובים פון די אַנטיילנעמער אין דעם בלוטיקן געשפּענסט ווייזט זי.

זי מאָלט דעם ציקל „מלחמה" אַף אַזעלכע פּשוטע טעמעס ווי, „עלטערן", „מאַמעס". אין דעם ערשטן ווייזט זי, ווי טאַטע־מאַמע זיצן פאַרצוקטע, פאַר־זונקען אין בראָך פון זייער אומגעקומענעם זון. אין צווייטן ווייזט זי, ווי אַ גרופּע פרויען צוזאַמענגע־דרענגט אין אַ רעדל, דערשראָקענע, פאַרציטערטע, מסתם פון די ביטערע גרוסן פון זייערע נאָענטע, און פון אונטער זייערע פאַרטעכער קוקן אַרויס דערשראָ־קענע פרעגנדיקע קינדערשע פּנימ'לעך.

איר צווייטע הויפּט טעמע: הונגער, האָט זי אַנטוויקלט ביז גאָר אַ הויכן גראַד. זי האָט געשאַפן נאָר עטלעכע בילדער אַף דער טעמע, זיי זיינען אָבער פול מיט רויען רעאַליזם, דעריבער דערשיטערן זיי מיט זייער אַרטיסטישן אמת.

אין דער גרופּע האָט זי אַ בילד „ברויט", מאָלט זי אַ פרוי געהילט אין אַ דערע, אַוועקגעבויגן איר פּנים פון אירע קינדער און פון דער וועלט, צעוויי־טיקט און פאַרשעמט וואָס זי קאָן ניט שטילן דעם הונגער פון אירע קינדער. מיט איין האַנט האַלט זי פאַרשטאָפּט דאָס מיילעכל פון קלענערן קינד און דאָס גרעסערע קינד קלאַמערט זיך אין איר ספּאָדניצע. און פון קינדס אייגעלעך וויינט אַרויס אַ געבעט: „מאַמע עסן". דאָס בילד איז אַזוי קאָנצענטרירט און מייסטערהאַפט פאַרענדיקט, אַז ס'דערשיטערט דעם באַאָבאַכטער.

די טעמע טויט, האָט די מאַלערן קאָלוויץ, באַ־האַנדלט אין פאַרשיידענע וואַריאַנטן, אין זיבן בילד־דער. און ס'איז קיין וואונדער ניט. קאָלוויץ, די דייטשישע קינסטלערן, האָט די בילדער געשאַפן אין דייטשלאַנד, אינעם נאָכן מלחמה־פּעריאָד, ווען הונ־גער און נויט זיינען געווען שטענדיקע געסט אין די היימען פון די דייטשישע פאָלקס־מאַסן.

פון פילע פון אירע בילדער קאָן מען אַראָפּלייע־נען ראָלאַנדס באַרימטן זאַץ: „איך באַשולדיק". און אַן אָנקלאָגע איז זיכער פאַראַן קעגן די אומדערטרעג־לעכע אומשטענדן אונטער וועלכע דער מאַסן־מענטש

איז געצוואונגען צו לעבן. אָבער די קינסטלערן האָט ניט באַוויזן צו דערגרונטעווען זיך צו די סבה׳ס פון טרויעריקן צושטאַנד פון אירע פּערזאָנאַזשן און ממילא קאָן זי ניט ווייזן דעם אויסוועג. דעריבער טאַקע, איז איר בילד „די מאַסע באַקומט וואַפן" מטושטש און ציללאָז.

דורך דורות, האָבן מאַלער און סקולפּטאָרן געשניצט און געמאָלן די פרויען פיגור, כדי צו ווייזן דעם רייץ פון איר לייב; אירע געטאָקטע גלידער, אָדער אירע ליבעס־זשעסטן און שמייכלען. די קינסטלערן קאָלוויץ נוצט נאָר דאָס פרויען געשטאַלט ארויסצוברייגגען מענטשלעכע ליידן און פּיין. די איבערוועגנדע צאָל בילדער אין איר איצטיקער אויסשטעלונג זיינען פון פרויען אין פאַרשיידענע פּאָזעס און קאָמפּאָזיציעס.

ס׳ווייזט אויס, אַז די קינסטלערן האָט זיך געכאַפּט, אַז די וועלט איז ניט אינגאַנצן אָנגעפילט מיט הונגער און טויט; ס׳איז פאַראַן אין לעבן אויך פרייד און האָפנונג. האָט זי דעריבער געמאָלן עטלעכע בילדער אין אַן אָפּטימיסטישן זשאַנער. דאָס בילד „מוטער און קינד" איז פול מיט צאַרטקייט און מוטער־פרייד.

צו פאַרפיקסירן מענטשלעכע עמאָציעס אַף אירע בילדער, נוצט קעיט קאָלוויץ דריי מעטאָדן פון דער גראַפישער קונסט: האָלצשניט, ליטאָגראַפיע און ראַדירונג. דורכן האָלצשניט מעדיום האָט זי ניט באַוויזן צו שאַפן אירע בעסטע קינסטלערישע אַרבעטן. אין דעם מעדיום גיט זי זיך אָפּ צופיל מיטן פּעטערן פון דער צייכענונג; מיט דער דעקאָראַטיווקייט פון אָביעקט. ווערט טאַקע דער צער פון בילד צערונען צווישן די זיגזאַגיקע צייכנס פון האָלצשניט.

זי באַנוצט אויך דעם ליטאָגראַפישן מעדיום. אָבער אַמבעסטן געלינגט איר אַרויסצוברייגגען אירע געפילן און געדאַנקען דורך דער ראַדיר־נאָדל אַף דער פּלאַטע. דאָ זיינען אירע ליניעס קרעפטיק. איר שטריך אימפּעטיק. און די גאַנצע צייכענונג פול מיט שוואונג. אין די בילדער איז זי די מאַלערן פון מענטשלעכן פּיין.

האַמער שטודיר־גרופּן

●

אין לעצטן נומער האַמער האָט איר אָן שום ספק געלייענט דעם בריוו צו חבר ביטעלמאַנען און זיין ענטפער. די האַמער־רעדאַקציע און אירע מיטאַרבעטער באַמיען זיך צו מאַכן די פאַרשיידענע אַרטיקלען און אָפּהאַנדלונגען וואָס גרינגער און וואָס צוגענגלעכער. דאָך אָבער זיינען דאָ אַזעלכע ענינים, וואָס מיט אַלע אַנשטרענגונגען לאָזן זיי זיך נאָך ניט אַזוי פּאָפּולאַריזירן, אַז זיי זאָלן זיין קלאָר פאַר יעדן האַמער־לייענער.

מיר שלאָגן דעריבער פאָר, אַז אין פאַרשיידענע ברענטשעס, קלובן, יוניאָנס און קלענערע שטעט, וואו עס זיינע פאַראַן עטלעכע האַמער־לייענער, צו אָרגאַניזירן זיך אין אַ שטודיר־גרופּע און צוזאַמען לייענען און שטודירן די שווערערע אָפּהאַנד־לונגען.

די רעדאַקציע פון „האַמער" נעמט אָף זיך דעם אויפגאַב צו העלפן די „האַמער" שטודיר־גרופּן אין זייערע פראַגן, מיט ביבליאָגראַפישע אָנווייזונגען, מיט ענטפערס אָף שטרייט־פראַגן, וואָס קענען מעגלעך אַנטשטיין אין פאַרבינדונג מיטן צוזאַמענ־לייענען און שטודירן, און מיט אַלע אַנדערע פּראָבלעמען פונעם „האַמער".

אַזעלכע שטודיר־גרופּן קענען אויך פיל אַרויסהעלפן אין דעם ענין פון פּאָפּו־לאַריזירן דעם „האַמער" צווישן זייערע פריינט, אַגיטירן פאַר אויסשרייבן אים און פון צייט צו צייט אַראַנזשירן קליין־אָוונטן פאַרן „האַמער", וואו די פּאַסנדיקע פער־זאָנען, זאָלן פאַרלייענען, אָדער דיסקוטירן פראַגן, אַרטיקלען און ליטעראַטור פונעם „האַמער".

די רעדאַקציע

J. L. HOLMSTOCK

חברים, האַמער־לייענער!

באַנייט צום נייעם יאָר אייער האַמער סובסקריפּשאָן!

כדי איר זאָלט ניט דורכלאָזן קיין איין נומער „האַמער", באַזאָרגט זיך באַצייטנס מיט אַ באַנייאונג פון אייער „האַמער"־סובסקריפּשאָן. טוט עס שוין! לייגט ניט אָפּ אַף שפּעטער!

●

אַ פיינע, אַ נוצלעכע און אַן אַנגעליינטע ניי־יאָר מתנה

●

איר קענט אייער פריינט, אָדער פריינדין מאַכן אַן אמת'ע איבערראַשונג. שרייבט פאַר אים אָדער פאַר איר אויס דעם „האַמער" אַף איין יאָר צייט. שיקט אונדז צו דעם אַדרעס, צוזאַמען מיט $1.25 און באַמערקט, אַז דאָס איז אַ ניי־יאָר מתנה. מיר וועלן שוין טאָן דאָס איבעריקע.

יעקב שייפער

זיין לעבן און שאַפן

(אַ מאָנאָגראַפיע)

י. ב. ביילין

370 זייטן, מיט בילדער און אילוסטראַציעס

פּרייז $1.25

צו באַקומען אין

פרייהייט בוך־סטאָר, 50 איסט 12טע גאַס, ניו יאָרק

שאַטנס אַף דער זון

אויסדערוויילטע מיניאַטורן

און בילדער

פון בערטאַ לעלטשוק

פּראַכטפול אַרויסגעגעבן פונעם פּראָלעטפּען און פון בר. 10, אינטערנאַציאָנאַלער ארבעטער אָרדן.

פּרייז 60 סענט